

№ 1170/III



Continentur numeri
235 – 367

1680. d. 19 Julii. 1

Ad Officium et Acta praesentia Castren Capitan Cracovien personaliter veniens Excellens Petrus Rembert Artium Magister et Philosophiae Doctor infrascriptam Remissionem per Honoratos Quartualenses Civitatis Cracovien in Contubernio Iurisperitorum et Collegio Patrum Societatis Iesu ad Ecclesiam Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum Cracoviae sitis peractam ex Actis Consularibus Cracovien authentice depromptam eidem Officio praesenti Castren Capitan Cracovien ad actitandum obtulit Petens eandem Remissionem a se offerente suscipi et in Acta praesentia inserere mandari Ad cuius affectionem Officium praesens eandem Remissionem a se offerente suscepit et in Acta praesen inserere mandavit de tenore tali

Actum in Praetorio Cracoviensi Feria Quarta post Festum Sanctae Mariae Magdalenae proxima die vigesima quarta Iulij Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo. Ad Officium et Acta praesen Consularia Cracovien personaliter venientes Nobiles Quartualienses Civitatis Cracovien Iurati infrascriptam obtulerunt ad Acta Officij praesentis Relationem Visionis ad Instantiam Almae Academiae Cracovien iussu Generosi et Spectabilis Magistratus Cracovien Feria Sexta proxime praeterita in Contubernio Dlugoszyano penes Collegium Religiosorum Patrum Societatis Iesu ad Ecclesiam Sancti Petri in Platea Castrensi sito peractam in parata copia conscriptam manibus suis subscriptam de tenore tali. Anno

Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Die
Decima Nona Julij My Wiertelniy Przysegli Mia
sta Stolecznego Krakowa bendąc deputowani a Gnodo
et Spectabili Magistratu Cracoviensi Zeslismy na
instantią Przeslawney Akademiey Krakowskiey do
Bursy Jurisperitorum Fundationis Dlugosziana,
dla Wyzrey Servitutum ktore inhabitatores perstra:
cturam noviter a Religiosis Patribus Societatis
Jesu in Collegio ad Ecclesiam Sancti Petri existam
praetendują. Tam przyszedszy do pomienioney Burze
na Grodzkiey Ulicy wedle Collegium Religiosorum
Patrum Societatis Jesu przy Kosciele Swietego
Piotra stoiącey nomine totius Almae Academiae
Cracoviensis Perillustres Clarissimi Excellentissimi
et Adm Rendi Domini Albertus Zaniecki Juris
Utriusque Doctor et Professor Cathedralis Cracovien. Praefati
Contaberny DD. Jurisperitorum Provisor Joannes
Radzki Sacrae Theologiae Doctor et Professor
Ecclesiae Cathedralis Cracovien. Canonici Joannes
Michalski Sacrae Theologiae Baccalaureus Collega
Maior Sancti Floriani Canonicus in praesentia
plurimorum eiusdem Almae Academiae Cracovien.
Professorum

2

Professorum insistendo priori denuntiationi novi operis przez nas die Vigesima Quinta Aprilis Religiosis Patribus Societatis Jesu circa priorem Visionem opowiedziany Manifestowali się iterato Iż Religiosi Patres iako niedawnych czasow fabrykę nową wysoko in praeiudicium Contubernij Praefati wystawiwszy notabilem diminutionem Luminis Contubernio causarunt gdysz ad Orientem Solem inhabitantes Nobiles Studiosi w Mieszkaniach swoich nunquam munia et Officia sua Scholastica debite et commode propter opacitatem luminis peragere possunt daleko więcey teraz gdy drugą podobną fabrykę do Murow Bursackich zbliżywszy się murować także wysoko zamyśleli A gdy osobliwie fundamenta wybierać poczęli zaraz byli od Przewielebney Kapituły Krakowskiey, tanquam Patronis et Protectoribus eiusque Contubernij Nobilitatisque Studiosae ibidem manentis Benefactoribus, wcześnie obwieszczeni, aby ab eiusmodi opere Uti summe praeiudicioso desistant y od nas także Wrzetelnikow de contradictione Kunalo opowiedzeni bendąc takowych denuntiatyi niesłuchawszy Mury wywodzić ważyli się y pertinaciter postępuiąc znacznie takowych murow podnieśli ktore osobliwie do Muru Infirmachu Bursackiego przybliżywszy na łokci

Nunciatio operi bene ... Capitul. et Protona ne

circiter dziesięć wzwysz wystawione znacznie okrom mieszkania Indermacznego Bursackiego zasłonieli; widzieliśmy tedy, będąc na Indermacku ze okno przez wszey Sphery tym murem nowym zasłonione, widoku niema, a jeżeli wyżey takowy Mur podniesiony będzie to zapewne całe swiatło odeymie, żeby tam y w południe przy świecy siedzieć potrzeba Manifestowali się Ichmć supranominati nomine totius Academiae Cracoviensis, iż takowe wzniesienie budynku zacnego miasta intentum et declarationem Religiosorum Patrum wysokością swoią znacznie przeiudiciosum będzie, bo nietylko tym Mieszkaniom Indermacznym ale y Izbie totius Communitatis w ktorey rożne Exercitia Spiritualia et Studiosorum Generosa Nobilitas Academica peragere zwykła tey że Bursie, lumen odeymie y aura libera bydź przez zasłonie nie takowemi Murami nie może zwłaszcza gdy to a primaeva fundatione, nie dla iakich prożniących ludzi ale propter Generosam Nobilitatem tractandorum Studiorum causa, takowe Mieszkania (multo ante niżeli Kościoł ten albo nż Patres na tym mieysciu osadzeni są) ordynowane są y pobudowane. Przetosz przeten dużo Przesławna Akademia Krakowska że to ustawiczko

Servitus

servitus, ktora Summum damnum et praeiudicium im
portabit Contubernio impeditam Ventilationem
causabit praepedimentum in studijs ob ademptionem
luminis in Mansionibus Contubernalibus inferet
deklaruie się y solennissime oswiadcza iz takowych
Murow daley y więcey murować reclamat y owszem
zeby zaczęte iuzeto Muru iako Prawo disponit
post denuntiationem rozrucone były, omni meliori
modo invigilare techie subyciendo se et hocce Contu
bernium Protectioni Sacrae Regiae Mattis Domini
Clementissimi totiusq Reipublicae Patrocinio qui ex
antiquo singulari Serenissimorum Regum liberali
tate et gratia ac omnium Procerum Regni in suis
Iuribus et libertatibus Privilegiata huiusq existit
Widzielismy takze wszedszy do Izby Communitackiey,
ze lubo ma okna ad Orientem et Meridiem bardzo Mało
widoku w niey iest, poniewasz Kamienica Religiosorum
Patrum a Meridie wysokoscią swoią zasłoniła
do tych okien, y wszystkie mieszkania dolne pobo
cznie we srodku nic widoku niemaią, atey kamie
nice podłuzne Religiosorum Patrum Mury od
gruntow wywiedzione są własnie Contubernio, iure
haereditario należące na ktorych Religiosi Patres

wyzey sciane wymurowali y takim Murem a Meridie lumen Mieszkaniom Bursackim odieli. Widzielismy tez y to ze ta Bursa niema zadnego spadku wodie z dachow ani kanalu ktory kanal iuxta assertionem Ichmsciw Panow Akademikow od lat dwoch circiter za Mury mieyskie maiąc defluxum o ktorym godzi dziew dobrze pomnią supersistites ktorzy w tyze Bursie Mieszkali, teraz per Canais fabricas pomienionych Oycow Jezuitow iest zagubiony zakosz welkie podobienstwo w tym widziemy do niewasz zadnego inszego Vestigium aby mial takowy kanal alio modo spadek niemasz. J teraz gdy impetus bywa aquarum pluentium tedy tedwie do mieszkan się nie leie y stagnantes aquae putredine sua maleolentiam inducunt, zkad iactura sanitatis Juventuti ob impeditam Ventilationem metuenda. O ktore wszystkie servitutes obstacula luminis ademptae Ventilationis Nomine totius Almae Universitatis Cracoviensis praespecificati Perillustres Clarissimi Excellentissimi et Admodum Reverendi Domini solennissime contra Religiosos Patres eundem atque item manifestowali się ktore my fideliter

conno

4

connotowawszy trutina cui de iure competit et decisioni Iudicij competentis relinquimus y tako wą Relatią rękami naszemi podpisaliśmy Albertus Dąmbrowka mppria Wawrzyniec Woycik Malarz Adam Leyfar mppria Jerzy Hlawman Kaznierz Mrukowicz Hetman Ratuszny mppria Ex Protho collo Actorum Officij Consulatis Cracoviens Quar tualiens extraditum mppria Locus Sigilli.

Actum in Castro Cracoviensi Sab batho post Festum Sancti Bartho lomaei Apostoli proximo Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo 8

Correxit Zaleski



Oblata Remissionis p[ro] Honoratos
Quartualenses Cracovien[ses] Con
tubernij DD. Iuris peritorum.
Et p[ar]te Almae Academiae
Cracoviensis

In Curia Cracoviensi

Sabbo p[os]t F[es]tum S. Bartholomaei
Ap[osto]li A[nno] D[omi]ni 1600

236

1680. 13 aug.

56

Jan Trzeci z Bożey Łaski krol Polski W. X. Litewskie Ruski Pruski Mazowiecki Zmudzki Kiowski Wołynski Podolski Podlaski Inflandzki Smolenski Siewierski Czerniechowski.

Wielebny wiernie nam miły. Z affektu tego ktorym Universam Societatis Jesu zawsze prosequimur, niemożemy tylko ad sensum kondolenciey permoveri, kiedy nam decenter ac dolenter exaggerant, iakie sie Religiosa Domo sua a Studiosa Iuventute w Bursie Juristarum habitante ponoszą praeiudicia, krzywdy y prześladowanie. Swiezo teraz co ewaluit licencia, iż nie tylko Rzemieślnikow około fabryki in fundo proprio Societatis robiących, kamieniami in ea Vicinitate porazili y rozpędzili, ale tesz cichem nowy sposobem nowych murow sztukę violenter wywrocili, a nadewszytko samym się Zakonnym Osobom tego kamiennego dostało gradu, z sine gravissima Immunitatis Ecclesiasticae laesione. Zaczym Wier. W. całą na ten czas Mieysce y Biskupa y Kanclerza Akademiey zasiadaiącego. Krolew: Naszą oto requirimus powagą, abys Wielebnych y Szlachetnych Rectora Seniora y Vice Seniora do siebie wezwawszy serio z nimi o to expostulował, że Młodzi Szkolney tak wielce laxantur habenae, że proscripta videtur disciplina, oraz ich Wier: Wa admonebit żeby takową coherceere ustowali swawolą y Religiosi Societatis bez wszelkiey atkunie przeszkody zaczętą konczyc mogli fabrykę, ile kiedy przezetzoney żadne ztąd non sequitur praeiudicium Bursie. Uczynisz to Wier: Wa pro Officii sui ratione, a co nam będzie gratissimum

Życzemy zatym W. dobrego od Pana Boga zdrowia. W Jaworowie 13 Augusti Anno Dni 1680

NB

Jan Krol

Sigillum

Revdo Nicolao Oborski Episcopo Laodicensi Suffraganeo et Administratori Epatus Cracov. Fideliter Nobis dilecto.

Caspar Lauren
S. R. mer Dn Clenensf dr. pro
x Admiral.

in rem secretam

1680. 6

237

Niezwyciężony Naiaśnieyszy Krolu, Panie à Panie Nasz miłościwy.

Akademia Krakowska, oraz z Młodzią w Bursze Iurystarum mieszkaiącą, dolorosam deponit querelam, de iniurys przez budynki Oycow Iezuitow dicto Contubernio illatis, iż Commentum Nostro na zieździe: niemniey że doniesiono Panskim Vszom W. K. Mći, iakoby z okaziey teyże, et Contubernalium miały excitari w Mieście Krakowie tumulty. Więc że o żadnych nie słychać było przez te czasy, y że publica fama defert, iż to Contubernium ma suam Lesionem à Radis Patribus, osobliwemu respectowi W. K. Mći y Protekciey Akademiy

Krakowską, zaleca Województwo Nasze. Oraz
pokornie suppliknie, abyś W. K. Mść Pan Nasz
Miłościwy in herba te differentias powagą Swoią
Pańską et iustitiâ Regiâ inhibere raczył. Całuię
iemy przytym waleczną rękę W. K. Mci.

Prossba ustnego Seymiku
de anno 1650 in Bur
sam Juenzarum v Krola
Jmci interposita
contra Jesuitas

1680. d. 14 sierpnia.

238 8

Jan trzeci K. P.

Nobiles fideles nobis dilecti. Doniesiono nam przez skargę imieniem Wieleb.
Wiel. OO. Jezuitów Collegii Krakowskiego przy kościele S. Piotra, jako
by oni od studentów inferiorum Academiey tumultuarie u-
siedzieli w domu ich religiosa, wiele szkód uczynili, i samym
dalszą desperacyą. Jako nie rzecz jest pomnienion[illegible]
młodzi, adeo insolentem ausum perpetratum wiele dyssymulo-
wać aliquis WW., albo Professorowi, tak requirimus, żebyście
WW. albo z szerszy furores w auctores tego tumultu
animadvertissz na przyszłą nigdy [illegible] WW. aby się
tacy pod bokiem tumultus nie tylko PP. SS. Jezu pomieniono
nym, ale też y caeteris miastu naszemu stołecznemu [illegible]
zym pomimo osobliwie servandae securitatis publicae) z strzedzie
niebespiecznie przez swawolną młodz nie uszło.
[illegible] wszystko o czynem y diligentią commissum tu powinnym do
Boga zdrowie od PB życzymy. Dan w Jaworowie dnia XII
Miesiąca Sierpnia. Roku Pańsk. MDCLXXX.

Jan Krol.

Copia Lystu krolewskiego
Joannis 3 do Mgo
Rewersem contra Alber
tum Spierzem Ephen
S Flenasi.

In rem 91 Jovelly

1680. 15 września.

239

9

Actum in Praetorio Cracoviensi Feria Quarta post Festum Sancti Matthaei Apostoli et Evangelistae proxima: die Vigesima Quinta Septembris Anno Dni Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo :

Ad Officium et Acta praesentia Consularia Cracoviensia personaliter Veniens, Excellens Casimirus Strzyzynski Philosophiae Doctor, et Collega Collegii Maioris Almae Academiae Cracoviensis, suo, et totius Collegii praefati nomine agens, in omnem meliorem Iuris, et rei eventum, Obtulit eidem Officio, Rescriptum Sacrae Regiae Maiestatis infrascriptum, sanum, salvum, et illaesum, manu Sacrae Regiae Maiestatis Dni Clementissimi, et Sigillo minoris Cancellariae Regni munitum, petens illud ad Acta praesentia suscipi, et ingrossari, Quod ab Officio eodem obtinuit, Cuius Rescripti tenor sequitur estq[ue] eiusmodi, Jan Trzeci z Bozey łaski Krol Polski Wielki Xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflandzki, Smolenski, Siewierski, y Czerniechowski: Slachetnym. Sławetnym Burmistrzowi. Woytowi. Raycom, Lawnikom, y całemu Vrzędowi Na-

szemu

szeniu Miasta Krakowa. Wiernie Nam miłym, Łaski Naszej Krolewskiey. Szlachetni, y Sławetni Wiernie Nam mili, wzachodzących świeżo miedzy Wielebnemi Academikami Krakowskiemi, y Collegium Oycow Jezuitow przy kościele Swiętego Piotra mieszkaiących differentiach, a to z okaziey pewney Fabryki, przez Oycow Jezuitow noviter in Vicinitate Bursae Juris peritorum Fundationis Dlugossianae zaczętey. Poniewasz wzięlismy zprzysłanych do Nas od Wielebnych Academiey Krakowskiey Professorow, takze Rewiziey przez przysięgłych Wiertelnikow tegoz Miasta oczynioney, y Nam produkowaney, dostateczną Justificatię, y Informatię, ze supplikuiący non esse Vana praejudicii et impedimenti praetensione, przeciwko Oycom Jezuitom zaczętey Fabryki, iako dawney structurze, y Mieszkaniom genere Nobilium pomienioney Bursy, multa incommoda przynoszącey, a zatym takowe lites miedzy pomienionemi stronami exortas, niemogą bydz absq strepitu Juris ułatwione. Przeto do słuszności Suppliki, y Racyi Wielebnych Academikow Krakowskich, łaskawie skłoniwszy się, y dawne prawa onychze w protectiey Naszey maiąc, tym Rescriptem Naszym, Wiern WW: requirujemy, y mieć po Nich chcemy, abyscie nonobstantibus anterioribus Literis Nostris, Rzemieśnikom

Smikom tym. ktorych ad extinctionem Novi operis Oyco:
wie Leszczni zprowadzacby mieli, continuationem za:
czetey roboty. ex nunc zakazali, y dobądz oney broniely poki
ponienione pretensie. przez Sąd. sprawie należyty; albo
Arbitros delegatos, niebędą rostrzygnione. Co uczynicie Wiernoś:
ci WW. do wyrazney terazniejszey Woli Naszey. y samey
sprawiedliwosci Officiis suis stosuiąc się. Dan w Jaworowie.
Dnia XV Miesiąca Wrzesnia, Roku Panskiego MDC:
LXXX. Panowania Naszego VII. Jan Krol. Locus Sigilli
Minoris Cancellariae Regni, Ludwik Mikolay Grabianski JKMsci
Sekretarz mpp. Rescript do Magistratu Krakowskiego w sprawie A:
cademikow ... Ex Prothocollo Inscriptio
num Officy Consularis Crac
extradmpria



Oblata Literarum Rescripti S. R. M.tis
pro parte DD. Academicorum Premisl.
emanati.

Perill[mis]., Magnifice, et Rev[ende]. D[omi]ne Rector, tum Clar[issi]mi., Erudit[issi]mi., et Adm. R[eve]ndi D[omi]ni Doctores, et Universitatis Studij Gen[era]lis Cracoviensis Ex[ce]ll[entissi]mi D[omi]ni Magistri et Professores, D[omi]ni et Pat[ro]ni Semper Observand[issi]mi.

Cum antea multoties in negotijs Universitatis istius celeberrimae, per manus Clar[issi]mi. et Adm. R[eve]ndi D[omi]ni Doctoris Stefanowij, qui unus (quod tamen absq[ue] praejudicio multorum Clar[issi]m[orum]. DD. dictum sit.) in hac Urbe, cum stupore testium oculatorum, quâ in Sustentandis Jurib. et Privilegijs eiusdem Atlantis indefessi, quâ in approbando Decreto super Cultu immemorabili B. Servi Dei Joannis Cantij, plane per aquas, et ignes, Procuratoris Vigilant[issi]mi. munus strenue non minus, quas feliciter obijt, literas direxerim, nunc modo extraordinario, incredibili impulsus laetitia, super pennas ventorum, ad exhibendam Perill[ustri]. D. V[est]rae, et toti Universit. obsequiosissimae affectus venerationem, Interim non infaustis, sed evangelizans gaudium magnum, advolo.

Adeo ut possim audacter millies ingeminare illa Prophetae verba: Canite tuba in Sion, date gloriam Tribus omnes Israel Altiss[i]mo. Et insuper: Exultet Orbis Lechicus; iubilet Cracovia: personent laeti omnia vocibus: Te Deum laudamus, in die iucunditatis, et laetitiae, qua tandem, post diuturna totius Poloniae Regni desideria, post tam impatientem nostrum omnium expectationem, tum

quoque incessantem d[i]. Clar[mi]. D[omi]ni Stefanovij per epistolas Sollicitationem, dignatus est D[omi]nus Deus cumulare corda nostra, per assecutionem, nobis ovientibus, Decreti in favorem pro Officio, et Missa de Communi (: quo etiam contenti esse debemus:) de B. Servo Dei, et Patre n[ost]ro Joanne Cantio, sub ritu duplici, per totum Regnum, cum apposita etiam facultate Canonisandi.

Quod quidem Decretum, S[anctissi]mus D. N. Papa Innocentius XI., retinendo ante penes se plane tribus mensibus, oblatum per Serenissimum Principem Ducem Radzivilium, n[ost]rum Memoriale, sive libellum supplicem, nomine S. R. M[aiesta]tis Senatus, ac Univ[ersita]tis porrectum, et inscriptum, diuque deliberando, tandem ad oblationem sibi secundi per eundem Seren[issi]mum, ad Congregat[ione]m S. Rituum, habitam die 8. 7bris cum remisisset, et ab eadem postea per Em[inentissi]mum D[omi]num Cardinalem Cibonum praesentis Causae Ponentem, sive Referendarium, relationem habuisset, ad extremum, inter spem et metum nobis versantib[us], motu proprio, in ultima, quam idem Seren[issi]mus habuit audientia, die 16. currentis benignissime concessit et indulsit, idemque per manus Ill[ustrissi]mi et R[everendissi]mi D[omi]ni Casali, d[ict]ae S. Congregat[ion]is Secretarii, ipsimet Seren[issi]mo Oratori remisit.

Ornamenta haec honoris, gloriae, laudis insignia, quib[us] mediantib[us], Tanti Viri virtutes, merita Apotheosi coronatae condecorantur, et gloria accidentalis etiam in militanti multiplicatur Ecclesia, post Summum Motorem attribuenda sunt concausis, non minus nempe supplicatio ad S[anctissi]mum D[omi]num S. R. M[aiesta]tis literis, quam favori speciali memorati Emin[entissi]mi et R[everendissi]mi D[omi]ni Ponentis, tum quoque instantijs fervertib[us] Seren[issi]mi Ducis, qui non tantum sumptu, splendore, et apparatu plane Regio, toto hoc qua

drimestri Urbem stupefactam recreavit, publicas omnes functiones exequendo, sed etiam die Unico proximè præterito, egressum de eadem publicum solennissime fecit, nunc verò tanquam privatus, et incognitus moratur, accingendo se itineri Hetruriam versus, pro cuius valetudine aliquantùs alterata, ad Aras B. Joannis Cantij Perillris D. Vrâ cum Vniutte orare dignetur.

Insuper prætereundum non est illud, de quo Perillrem D. Vrâm, et omnes Clar.mus Dnos meos informare volo, in præsenti negotio famam movendo, tanta inter nomina tam insignem enituisse tam in Beatum, tum in Vniut.tem Zelum, et affectum Ill.mi Dni ~~Comitis~~ Marchionis Myszkowski Juvenis Equitis verè nobilis, et excelsi animi, prout etiam et Perillris Dni Jacobi Ustowski, ut solium non capiat, et ut digni sint speciali prout Panegyri, ita gratiarum actione, quam et illis, et Ill.mo Casalio, et Emo Cardinali Ponenti nomine P. D. V. et omnium C. M. V. contestatus sum, antequam exgresstur ab eisdem adveniat.

Neque etiam tacendum, quod audivi, quia tam Seren.mus D. Orator, quam memoratus Illmus D. Marchio, habuerunt intentionem scribendi literas ad Vniut.tem per hodiernum Veredarium in eodem negotio, per quem quia non potuit transmitti nunc, prout sperabam, Breve, quod non potuit sub signari à SSmo ob diem Anniversariam hanc Electionis eiusdem, interea tamen Copiam dicti totius Decreti felicissimi P. D. Vrâ habebit. Quibus omnib. ad notitiam deductis, consignat, et resignat se totum cum solita obsequiorum promptitudine gratiis Perill.s et Rev.dae D. Vrae, totiusq Vniversitatis in

Româ 21. Septembris 1680.

Servus deditissimus
et obligatissimus
Jacobus Pizzoli
[illegible]

#1681.

241 13

Nos infrascripti in Comitiys Generalibus Varsaviae
Anno currenti Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Primo
celebratis protunc Existentes Praecavendo ante omnia Iuribus Reip:
qua inscia et non consentiente quidquid per quosvis eiusdem
Incolas agitari compertum fuerit in detrimentum ac Convul-
sionem Libertatum velalium Summam omnium ordinum in-
iuriam Strui, parari, cumulariq manifeste dignoscitur;
tum providendo Indemnitati Praerogativarum Iurium
Privilegiorum Almae Academiae Cracovien à Serenissimis
Regni Poloniae Regibus concessorum, et à tota Rep. Saepius
lgme confirmatorum: inhaerendo deniq anterioribus Prote-
stationibus toẽs ac toẽs con conamina Prum Soc. IESU
Statui Reip. nrae, Privilegiys et Ornamentis dictae Acade-
miae Cracoviensis, perquam praeiudiciosis factis interpo-
sitis Subscriptis et publicatis. Priori quidem de Anno
1613. per Nuntios Terrestres contra Privilegium
Patribus Soc. IESU pro Erigen Posnanien Academia
concessum interposita, et pro tunc (interveniente Superi-
orum prohibitione, Nec quid Patres Soc: eo loci in prae-
iudicium dictae Academiae Cracovien facerent) effectualiter.
Alteri vero per totum Palatinatum Cracovien adversus
erectionem pariter Academiae Leopolien ab iysdem Patribus
Soc: proximis ante annis attentatam factae, et pariter
in favorem eiusdem Almae Academiae Cracovien, impo-
sito iysdem Patribus perpetuo silentio ad effectum de-
ductae. Tertiae item per Illrẽs Mcõs ac Gnõsos DD.
Senatores, Dignitarios, ac Nuntios Terrestres ad Con-
ventum Electionis Serenissimi olim Michaelis Regis
Poloniae congregatos, in et contra Scholas ab iysdem
Patribus Soc: Varsaviae, irrequisita Rep. et Illmi

Loci Ordinarij inhibitione spreta ac vilipensa cum scandaloso apatas. Quatae per Illrum ac Gnosum Dnum Stephanum Constantinum Piaseczynski, Capitaneum protunc Bracławien, nunc vero Castellanum Brestensem coram Actis Varsavien Anno 1669. Sabbatho post Festum Visitationis Bmae MARIAE Virginis. Quinta per Illros ac Gnosos DD. Dignitarios ac Nuntios Terrestres in Conventione Gnali Varsaviae coram Actis Castren Feria Secunda post Dominicam Conductus Paschae proximam, Anno 1667. alijsque Protestationibus per alias personas factis, et varia ad Acta oblatis ac ingrossatis, tum Privilegio Erectionis eiusdem Almae Academiae Cracovien, omnibusque eiusdem Iuribus in Volumine Legum huius Reip. contentis; ac Novissimae Protestationi in proxime praeteritis Comitijs Grodnen per Illres Mgcos ac Gnosos Senatores, Dignitarios, et Equestris Ordinis Nuntios. Grodnae Die 14 Ianuarij Anno proxime praeterito 1679. factae et promulgatae et ad Acta Castren Capitaneatus Chełmen oblatae ac ingrossatae Feria Quinta Magna Anno 1679. Solenniter Protestamur et Manifestamus, Subscriptionibusque manuum nrarum declaramus in et contra Reverendos ac Religiosos Patres praedictos, Provincialem, Rectorem, aliosque Patres Professos Domus Varsavien, et Collegij Posnanien eiusdem Soc. IESV ideo, Quia ipsi immemores Religiosae Vocationis Suae ex primaevo Instituto ambitum omnem defugientis Aplico Praecepto Subiectionem Praepositis et penes quos Imperium est describenti non obtemperantes Legibus Neminem eum alterius iniuria locupletari debere iubentibus contravenientes, Licet alioquin tot interpositis Amplissimorum huius Regni

+

14

Ordinum Protestationibus Superiorumque suorum interveniente renitentia, et inhibitionibus ne eiusmodi attentarent molimina, iam ante admoniti, praecustoditi, impeditique sunt; Nihilominus pro libitu suo et agendi licentia, hic primum falsariis Scholas aperire. Fundationemque earum Decreto Tribunalitio et privatim et publice praeiudiciosam adinventam adstruere: Posnaniae demum priores innovando conatus, Promotiones in Facultatibus praedictis, Laurearumque Doctoralium Praerogativam Soli Almae Academiae Cracovien, ex vi primariae fundationis, Confirmationeque Reip. et Usu antiquissimo debitam motu proprio, sperata Reip. authoritate, inrequisito omnium Ordinum consensu usurpare et de facto moliri: eaque temeritate Jus publicum, Jurisdictionem Reip. violare, in Jura dictae Almae Academiae Posnanien involare, eamque ornamentis propriis summa cum iniuria eiusdem, spoliare audent et praesumunt. Quocirca Nos pro Officio Nostro, quod Nobis super assertione Jurium Authoritatisque Reip. competit, proque Jure Patronatus eiusdem Almae Academiae Cracovien omnes Ordines huius Regni convenientes contra praefatam Erectionem seu Fundationem Scholarum praetensam: et vi praemittitur attentatam ab iisdem Patribus Posnaniae, Doctoralium Promotionum usurpationem protestamur solenniter in hoc Residentiae Regiae et Comitiorum loco. Eidem Erectioni seu Fundationi praetensae, Promotionibusque in praeiudicium praedictae Universitatis Cracovien usurpatis, ac quibusvis Instrumentis super praemissis quomodocunque obtentis et undecunque emanatis, Contradicimus: Redintegrationemque Iuris publici Authoritatis Reip. evictionem: Occlusionem praefatarum Scholarum et Solius Almae Academiae Cracovien circa Jus et Possessionem conferendarum Laurearum pri-

natur quo ad omnia hic in Regno, Patrum Soc. JESU Collegia Conservationem nos urgere essemus.

Copia Gravaminum
contra PP Societatis
o Gymnasiis y
Scholas

Admodum M[agnifi]c[e]i et Admodum Rev[eren]di P[at]res

Regni Poloniæ apud Apostolicam Sedem Protectionem, mihi ex Serenis[si]mi
Regis benignitate concreditam, commissamq; multis, grauissimisq;
adductus rationibus libens, et lætissimo, ut debui, animo complexus
sum. Fatebor tamen ingenue, quod rei est, non mediocriter
auctam esse huius meæ mentis lætitiam Vestra, doctissimi Viri,
epistola, 28.ª elapsi mensis ad me data, quâ uestrum in me stu-
dium, nec scio elegantius, an amantius significare uoluistis. Ego
uerò quanti Vestrum omnium merita æstimem, et quo Vos affe-
ctu prosequar, opere semper ipso, quam uerbis commonstrare
satius duxero; oroq; idcircò uehementer, ut mei experimentum
non semel faciatis. Enitar enim uerò pro uirili meâ, ut qui
Patruorum meorum Vrbani 8.ⁱ P. M., et Francisci Cardinalis
Barberini memoriam tam grato animo recolitis, et conseruatis,
amoris quoq. Vestrum mei hæreditario iure propagati obliui-
scendi occasionem nequaquam habituri sitis. Agam serio
cum Sacrorum Rituum Congreg.ⁿᵉ ut quæ circa B. Ioannem
Cantium inclytæ Accademiæ V[est]ræ Protectorem tanta pietate
expetitis, eadem facilitate ab Apostolica Sede obtineatis,
Votiq; compotes efficiamini, Vosq; quæ gesta fuerint, suo tempore

Rectori, et Vniversitati Cracouiensi

certiores reddidero; meq; ipsum interea Vestris precibus Commendo. Romę 31.ª Julij 1681

Dominationum Vestrarum

Ex animo studiosissimus.

Car. Paulus Slavbriniy

Admodum M^cis. et admodum R.R.
P.P. Dnis Rectori, et Universitati
Cracoviensi

243

1681. d. 16 augusti

17

Admodum Ill.res et Admodum Rev.di D.ni

Recipietis hisce adnexum Literis S. Congregationis Sacrorum Rituum Decretum, quo festum B. Joannis Cantij stabilitum est celebrari posse, debereque 19. Octobris: Nec est visum Emin.mis illis Patribus aliud in presentiarum concedere, nec huic festiuitati diem dominicum adsignare, ne perpetuo Beati huius Angelici festo solemnitas dominicae occupetur, atque impediatur. Non infeliciter autem factum est, ut tam cito meis et optimi Principis Lubomirski precibus impetratum hoc fuerit: persuasumque sit vobis, Viri doctissimi, nihil à me omissum iri, quo vobis quacunque in re gratificer, et vestra pietatis, Literarumque tam intensa Studia continenter confoveam: Vestrarum vero partium fuerit crebras mihi occasiones porrigere queis ostendam quantopere sim

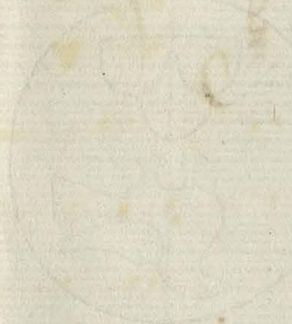
Dominationum Vestrarum

Romae 16. Augusti 1681.

Studiosissimus ex Animo

Car. Carolus Barberinus

D. Rectori et Universitati Cracoviae



Admodum Ill[ustrissi]mo ac Admodum R[everen]do Patri
D[omi]no Rectori, et Universitatis
Cracoviensis

Magnifice Clarissime Domine
Domine et Patrone Colendissime.

Doszła iuż mię iedna wiadomość ad Almam Universitatem y do osoby samego WM Pana. Quas tempestates commovet Xa. Rudzki Contra Capitulum Nostrum Lubo zawsze Serenitas sinceraq[ue] Sol illuminabat Corda Nostra ex affectu Antecessorow JeoMści. obumbravit hoc Natum Antiquum Splendorem Samteczney Collegiey. y Co moment to Dissensiones czy ad Scandalus excitat tenebras. Ynea kilka tygodni perverso consilio induxit Sprawę ad Forum Seculare że my Personas Spirituales convictum się sądzić publice JeoMści coram Judice Laico na ktorym mieyscu iako licentiose et Contumeliose perstringebat JeoMści Capitulum Nostrum wyrazić pioro erubescit. Pisemy po kilka kroć prosząc Almam Universitatem ut sanet hunc Morbum Lecz miasto Recepty Indignatione odbieramy zadnego nie maiąc Responsu. owszem nihil ad Maiorem Contemptu. Przyieżdżaią JeoMści PP. Professorowie Sine Ullis Litteris ad Inclite Capitulum Lubo zawsze hoc lex erat. Domie szkole Jeden wzyt St do brania przemedzi przez JeoMściow stanęło Sam JeoMść X. Director przez Patrona absens erat do Wszystkich iednak przemedzi Praesens kiedy chce Zktorych JeoMściow PP. Senatorow y Szlachty seditiose Contra nos conturbavit in Honore conscientiaq[ue] multum detraxit. Coram iisdem. Omisso alios dolores ac moerores niepodobna. Datam Fidem Juratam. Almae Universitati Bonum eius Promovere Zdolno tedi Sen obligmoz pure et sincere non affectate y prywato confidentiaq[ue] calamo.

Appello Judicio Mego Wiel[mo]z[ne]go Msci Pana y nie tak apparate verbo-
ciaho uniżona prosba moia. Jnnoro gratiam WMci Pana Racz WMci Pan
tandem miserari supra Consuetudinas Nostras sit Pax in Rebus
Nostris ex directione WMci Pana videat albo rozkazowniem Commissio
Almae Universitatis ktho sancitat nunq[uam] Lethale Corpus. Ktorym nie
bedzie pro Laesione WMci Pana ale y O.O. Mathematyk[a] et Recommenda-
tione WMci Pana nie est admissus ad Contubernium soldaczow. Causa e
Ofensa nie caden bit Jnstanstiey naszych nie Dano Responsu otrzyma[c]
rozkazowniem declarata, stanie sie wszystko do contentowania
WMci Pana. Bo tedi ut privatus homo secreto certi Mego Wiel[mo]z[ne]go Msci Pana
namniejszy. Verum Mentesior ale nie celo nie invidia stego sztu[ki]
o wyrozumienie prosi mediante WMci Pana uniżenie prosac uniżone
Slugami naszemi Laske WMci Pana oddawac sie ztam in cuius
quo in Morte constare.

WMci Pana
uniżony Sługa

+ Franciszek Mielzynski
Societatis Jesu Pron...

W Parnawie 5 Junii 1683

Moy Dobrodzieiu. Consule et Da Nobis
homines sanctos iako byl Ks. prothoci
Ignoto nie est Contemnenda directio Academiis
Posnaniensis. nie chcialo chleb gdy kto bedzie
miał agere et est agendum.

[illegible]

X

Magnifico Perillm et Admdm Rndo
Domino Domino Simoni Stanislao
Makowski Sacr. Theo. Doctori Almae
Universitatis Cracoviensis Rectori Domino
et Patrono Colendissimo

Cracoviae

Petrus Polerius

275

1681. d. 8 Octobr.

21

Magnifice Domine Rector
Amice Honorande.

Cum omnes Sapientum Respublicas probabile sit, a non languida semper gubernari manu, tum potissimum in hac Arctoa nostra Regum Regniq Alumna Universitate Cracoviensi, id veri exemplum obtinuit, quae prudentibus ab origine sua commissa ingeniis, cuncta actionum suarum, ad commodum Ecclesiae, subsidium publicae rei suumq decus direxit; Unde non aliquo exerrantis eiusdem disciplinae motivo, sed Episcopalis muneris Vigilantia mei, cui ex oraculo incumbit Apostoli, sapientibus ac insipientibus, Summis imisq prodesse; hocce literarum pro infideli Judaeorum Cracoviensium gente ad Magnificentiam V(est)ram dandum esse duxi, expostulando, Ut sub Pastorali regimine meo, istae electi quondam populi reliquiae (quas indulgentissima Parens Ecclesia, arcano suo iudicio tolerandas duxit) aeque ac sub aliorum Antecessorum meorum, non plus quam praescripta Statuta iubeant, in Scholas, aliaque Jurisdictionis Academicae loca, pensionum conferant, aut iuventutis Studiosae inquietentur impetu. Quod pro exacta muneris sui Rectoralis diligentia Magnificentiam V(est)ram cum certo impleturam sciam, interim promptissimum meum, eidem Studium testor, et maneo

Magnificae Dominationis Vestrae

benevolentissimus Amicus
Joannes Malachowski
Episcopus Cracoviensis
Cancellariusq Academiae Cracov.

Ex Luboszyca d. 8va 8bris
1681

Celsissime Illme et Rndissime Princeps
Domine Dne et Patrone colendissime.

In regimine studij literarij, quod mihi Divina voluntate, et suffragio Universitatis nostræ, commissum est, nihil impensius curare proposui, quam ut iuventus bonis artibus dedita, frænum disciplinæ habeat, et tranquillitas publica quam maximè conservetur. Quanquam verò id ex munere meo libenter et sollicitè agam, accedente nihilominus voluntate et mandato Illmæ et Rndissimæ Celsitudinis vestræ in literis nuper mihi redditis expresso, tanto id magis et efficacius in rigore suo retinere contendam, ne turbæ ullæ, præsertim contra infideles Judæos, ab ijs, qui ad iurisdictionem meam spectant, excitentur. Quod quidem hactenus servatum est absq; omni quærela, nec tentatum quidq; a studiosa iuventute, quod eos inquietare posset, cum serio per omnes scholas contubernia iniunctum sit, ne quidquam securitati publicæ inimicum, aut Judæis iniuriosum eveniat. Curam hanc ego in me recipio, ut Illmæ et Rndissimæ Celsitudinis Vestræ voluntati satisfiat, cuius amplissimam protectionem et gratiam Universitas nra munifice æstimat, et summè veneratur. Optasset eti[illegible] ad celebrem translatæ nuper Festivitatis B. Joannis Baptistæ Tutelaris diem, Illmæ et Rndissimæ Celsitudinis vestræ desideratissimam præsentiam ... nisi Breve hac super re à Sacra Rituum Congregatione transmissum, post discessum Illmæ et Rndissimæ Celsitudinis Vestræ ad manus nras devenisset. Non ausa proinde est Universitas nra Illmam, et Rndissimam Celsitudinem Vestram in itinere constitutam interpellare, et fatigare; quæ ne ægre ferat Illma et Rndissima Celsitudo vra humiliter orat, non ob[...] Illmæ et Rndmæ Celsitudinis vræ ad sacros Divi huius cineres, ut eo intercedente Divina bonitas magno Ecclesiæ suæ bono, Illmam et Rndmam Celsitudinem vram quam diutissime servet, in cuius amplissimæ protectionis et gratiam, et ..., et profundæ venerationis cultum una mecum recommendat.

Magnifico et Adm[i] R[n]do Domino
Simoni Makowski Academiæ Cra-
coviensis Generali Rectori Canoni-
co Sancti Floriani Amico Honorand[o].



246 1682. 21 Jan. 23

Ill:mi et Magnifici D.D.

Magnum semper apud me pondus habebunt Officia Vestrae Almae Universitatis, et idipsum cum effectu demostrare curabo ubi occasio se se dederit. Ordo itaque Canonicorum Regularium BB. Martirum de Penitentia procerto sibi persuadere debet me unice optare, ut Jus, et equitas eidem fauendi modum Subministret, hoc enim habito, ostendam quali propensione in eundem ferar et quantum momenti eidem dederit commendatio DD. Vrum: quibus interim felicissima omnia animitus apprecor.

Ill:mum et Mag: D.D.V.

Varsauie 21 Januarij 1682

Ad inseruiendum paratissimus

Henricus Gohe[?]

Universitati Cracouien.



126

Ill^mis^ et Mag:^cis^ Dominis
D. Rectori et toti Universitati
Cracovien:
Cracoviam



1682

247

25

Perillris Magnifice, et Adm Rnde Dne.
Dne Patrone Colendme

Et quis mihi det ut fungar officio Portatoris Remissoriæ Pontificiæ, et accedam in illo Augusto Museo, cui etiã nomen meũ consecrauerã exhibiturus eam, et veneraturus Parentem Scientiarum et Patriarcham Doctorum Beatum Joannẽ Cantium, pro eoq peroraturus quomodo maiorẽ venerationem, et digniorem cultum scilicet Canonizationem à Suprema Pontificis auctoritate, mediantibus illius Vniversitatis Filijs paterno iure requirit et quærit ut solem publicum in vniuersa Ecclesia videat. Videre vult et videri, audire simul et audiri, vt illorum studio, conatu, labore, et impensis Canonizationem consequatur. Imperijs itaq Illustrissimi Dni Tretter obtemperans qui mihi id munus expeditionis huiusmodi Remissoriæ, nomine Perillris Dominat.nis Vræ commisit, illam ad eius manus direxi promittens futura posta mittere Instructionem in forma amplissima pro ritè conficiendo Processu Canonizat.nis eiusdem Beati. Cuius me protectioni, et precibus commendatum cupio. Manens

Perillris, Magnificæ, et Adm Rd. D. Vræ

Romæ 10. 8bris
1682.

deuot.mus et obsequent.mus
Seruus.
Fr Bernardus Bogdanowitz
Cisterciensis.

Perill[mo], Magnifico et Adm[odu]m R[ever]endo D[omi]no
Domino Simoni Makowski S. Th.
D. ac Professori in Alma Universi-
tate Academiæ Cracovien[sis] eiusdemq[ue] Re-
ctori Vigilantissimo, Decano Collegi-
atæ S. Floriani, Domino Prono Colen[dissi]mo.

Cracoviæ.

1682. d. 30 Sept.

248 27

Joannes Tertius Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuoniae, Volhyniae, Kiiouiae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechouiaeq

Venerabilis, Nobiles, ac Eruditi Sincere & fideliter Nobis dilecti. Antiquissimum fuit, eritq semper in Votis Nostris indemnitates Indytae Universitatis Sinceritt(um) & Fidelitat(um) V(est)rarum non conseruare modo, verum plus vltra proferre, tantumq iis de gratia Nostra & respectu tribuere, quantum Eruditis Viris fauere consueuimus, & Vestri exantlati in Vsum publicum meruerunt Sudores. Rescriptum quod Sinceritas & Fidelitates V(est)rae obnoxium Iuribus suis querulantur, non diffitemur equidem emanasse, sed omni prorsus suspicione laesionis immunitatum Academicarum remoti fuimus, nec vnquam animus vel minimae offensionis eorum Iurium extitit, quae non solum ex munere Nostro Regio, sed vltro in Protectionem Nostram libentes assumimus. Igitur si quidpiam per memoratum Rescriptum Castrensi Iudici in delinquentes Iuuenes delatum est; id intelligendum tanquam Commissario Nostro, de quo planius & vberius cum Mag(nifi)co Cancellario Regni, vti loci illius Capitaneo, rem concludendam reijcimus. Interim Sincerit(ates) & Fidelitates V(est)ras de Iurium suorum intaminata Conseruatione certas esse volentes, easdem optime valere cupimus. Dabantur in Wysocko Die XXX mensis Septemb. Anno Domini MDCLXXXII. Regni Nostri IX.

Joannes Rex





Venerabili, Nobilibus,
ac Eruditis, Rectori In=
clytæ Universitatis Crac.
et omnium Facultatum
Doctoribus et Professo-
ribus, Sincere et fideliter
Nobis dilectis.

In Rectoratu M. Zancuch w
D. C. C. opa nuncij Academiæ
in Curia Regal. D. Cwikler
et D. Pisharsky expd.

z vel kopia nr. 1170

249 ~~tt~~ 1682. d. 23. Decembris 29

Magnifice Domine Rector

Perillustris et Rme Dne Dne Patrone et Benefactor Colme

Hac nocte ex Comitiolis Opatovientibus reuse, debitam Ma
gnificae Perillris et Rmae Dni hodie praesento venerationem;
rationem mei itineris reddens. Ardenti desiderio exequendae
quam optime commissionis, multa obstiterunt, asperitas
continuarum tempestatum, prolixitas in brevi tempore iti-
neris, promptum meum studium veniendi ad initium Comitiorum
retardavit: dum vix sequenti die vesperam versus eo perve
nerim. Sed propitium Phosphorum habui, dum Illmo Mar-
schalco Comitiorum (qui electus fuit D. Tarnowski Capitaneus Ma
to ...) literas a M. D. V. et Alma Univte praesentavi, caeterisque
Magnatibus mihi notis desideria nostra exposui. Omnes
collaboratores sese promiserunt votis et expectationi Almae
matris respondere. Lecta epistola alto ab omnibus silen
tio acceptata, nisi uno ex Magnatibus, mihi secretius in cir
culo dicente. Vulgari idiomate scribenda erat, nam multi
latinam non calent linguam, solui debito responso. Ubi au
tem Nobilitatis Princeps suum post lectionem Nostrae Episto
la finiebat Votum, in haec verba dixit ad Senatores; Illmi
Dni Lecta hic Epla Almae Univtatis Cracoviensis in qua con
queritur contra Patres Societatis, a quibus multas habet
infectiones. Iustum est, ut haec unica Regni Schola, suis

gaudeat immunitatibus et privilegijs. huic debemus in
ceptis quidquid summi a tot seculis in Repub: habuim
& Iustum per insolentes studiosi coercendi. Etiam. Dum
Item D. Succamerarius ad Nominationem Nuntiorum descen
bat, orta Contentio gravis. quatenus DD. Senatores ex cir
lo in suas abirent domus, rationes a Quaeribus receptas
ne praesentiam Eorum, sub tempus Consultationum No
lium subinhaerent, iuxta antiquum usum et consuetu
nem: dum autem hi legem pro se stare, consuetudin
usum nihil valere dicere inciperent. Unus ex Nobilit
D. Kurzlowski dictus, malignantis naturae homo, inon
concertationes aliorum cum protestatione ex Ecclesia
aufugit, et optimo rei bonis initijs, funestum dedi
exitum; quod acerbam cordi meo inflixit plagam
o malitiam toto orbe non ferendam, o finem Labor
necum in spatijs imaginariis locandum. Post hanc
tandem Catastrophem, die Sabati congregata Nobilit
id consilij capit, ut Nutij mitterentur ad Ser^mum Regem
post Trium Regum festum immediata die alia Con
ciola praesentes. Eosque obtenturos fuisse regiam
in parte certiam. M. D. V^ra consumatae prudentiae, ac
natae pro bono Unitatis vigilantiae cogitans refero. Quid fa
expediat. Committimur hactenus est respectus. Sed ego ad
tionem imminentium festivitatem descendo, quae quam fe
lissima M. D. et R^ma D. V^rae augurior, in multas aetates, felic
successus et vitam longaevam apprecando. Petens ut Fav
no affectu prosequi me semper dignet.

Magnificae Serlis et R^mae D^nis V^rae

Neposlocz 28. X^bris 1682. Devinctissimus et obsequentissimus Servus

Matthias Skrzecho

Admodum Reverendi, Nobiles et Amplissimi
Domini, Dni et Amici observandi

Intelleximus ex Lrīs Adm Rndarum Nobilium et Amplissimarum Dnorum Vrarum die 20 Februarij Anni in presens labentis ad nos perscriptarum Adm Rndas Ntes et Amplissas Dnaciones Vras ut denunciatam a Nobis summam trium Millium trecentorum triginta et semi quatuor Aureorum ad Eas ex Fundoe Noviesciana provenientem, etiam diminuto censu in Camera Nra ulterius retineamus optare. Sed cum ad ea iam devenerimus tempora, ut omnes summae pecuniariae, quas etiam sub minima provisioe in fidem recipimus Nram, Aerario huius Civitatis non possunt non eē onerosae, Nri vero muneris rāo id requirat, ut imminentia damna publicis rationibus, omni modo avertantur. Quare non videbatur Nobis Adm Rndis Nobq et Amplissimis Dnationibus Vris gratificandi eē relicta via, imprimis cum prosperis earundem assensu aequitatis rāo postulet, potiorem damna vitantium, quam lucra captantium habendam eē raoem. Vicit vero tandem respectus Adm Rndarum Nlium et Ampliss. Dnarum Varum, ut etiā aliquo publici damno Nra officia iisdem essent perspecta. Proinde eam Adm Rndis Nlibus et Ampliss. Dnationibus Vris dare voluimus declaraoem, ut si forsitan provisio trium florenorum, de quolibet Centum qua certè pauci gaudent, sufficere eisdem videretur, Aureiq quorum in dies varians valor nonnisi ratiocinia Civitatis turbat, ad sortem currentis in hac Civitate monetae resoluantur redigantur, Nos summam praefatam diutius in Camera huius Civitatis retenturos. Quod si hoc Adm Rndis Nlibus et Ampliss. Dnationibus Vris placuerit, Nra inscriptio seu obligāo veniet mutanda:

sin minus: Nos nihilominus terminum ex soluendae summae, iuxta denuntiationem factam sumus obseruaturi. Interim Adm. Rndas Adm et Amplis. Dnaes Vras benè valere cupimus. Dabantur Gedani die 19 Mensis Maij A. D. 1683

Adm Rndarum Adm et Amplis. Dnaum Vrarum

ad Officia parati

Proconsules et Consules
Ciuitatis Gedanensis

Copia Lrarum Ciuitatis Gedanensis
de Kowalskiana summa leuanda
per Collegas minores
mense Maio 1683

251 1683. d. 19 Martii. 32

Magnifice, Nobilis atq Amplissime Domine, Domine et Amice observand

Conflictanti Magnificæ et Nobili Dnaôi Vræ ægritudinis malo, prouti meritò indolemus: Ita Eidem vicissim mitiora imposterum fata, pristinamq virium corporis integritatem sincero comprecamur voto. Quod verò attinet Summam Trium Millium Trecentorum, triginta et semiquatuor Aureorum ex fundatione Nowicysciana ad Admodum Rndos Nobiles et Amplissimos Dominos Professores Collegij minoris spectantem, nostræq fidei elocatam, cum ex Literis Magcæ & Nobilis Dnaôis Vr intellexerimus, Dnorum Professorum eam esse mentem et desiderium, ut præfata Summa diminuto etiam censu in nostro Prætorio permaneat, probante idipsum non tantum, verùm etiam sua intercessione sublevante Magnifica et Nobili Dnaôe Vra, Quare non potuimus intermittere, quin Magcæ & Nobili Dnôi Vræ deferremus, diu nos hæsisse ancipites, respectu et Magcæ Dnaôis Vræ Dominorumq Professorum, et consideratione damni, quod Civitati exinde metuendum, animos Nostros turbantibus et in diversa trahentibus. Sed ne et Amicorum desiderijs, et nostro muneri deesse

viderem

videremur, partienda duximus esse officia, ut dum
inclyto minori Collegio prodesse volumus, publicis
non obsimus rationibus. Proinde hac apud Nos
stetit sententia, ut si Admodum R̄ndi, Nobiles &
Amplissimi D. D̄ni Professores eā provisione, quæ
cæteroquin paucis contingit, tribus nimirum flore-
nis de quibuslibet Centenis esse contenti, Aureos
qui variante in dies suo valore et instabili pretio
non nisi nostras rationes confundunt, ad Sortem cu-
rentis in hac Provincia moneta reducere velint:
tunc demum Nos ulteriori detentione in Camera
hujus Civitatis atq̄ fructificationi summæ ejusdem
non esse refragaturos. Magnificam & Nobilem
D̄naoem V̄ram de cætero divinæ Clementiæ, cum
omni felicitatis voto serio commendantes. Da-
bantur Gedani die XIX Martij A°. MDCLXXXII.

Magnif. & Nobil. Dom. V̄ræ

ad officia parati
Præconsules & Consules
Civitatis Gedanensis.





41

Magnifico, Nobili atq Amplissimo Domino, D[omi]no Alberto Lancucki, I.V.D. Canonico Cracoviensi, Studij Almæ Civitatis Cracoviensis Generali Rectori, Domino et Amico observand[issi]mo

In Rectoratu Illustris A R D Alberti Lancucky J.V.D. Can[onici] Crac[oviensis] in anno 1683

Cracoviæ

1683 d. 31 Martii

Magnifice Domine Rector
Perillustris et Reverendissime Domine Domine Patrone et Benefactor Colendissime

Temporis angustia, septimana elapsa non permiserunt Nobis fuisse officiosos, et hoc ob tardius solutam Senatus sessionem. Retulimus tamen omnia, ad Magnificam Dominationem suas literas expedienti Perillustri Domino Archidiacono, quae peregimus: rogamus et nos excusare apud Magnificentiam Vestram nostraque obsequia deferre. Justum equidem erat, deferre illa, quae Serenissimus Rex ad nostra postulata respondit. Primo loco Pomidus regum. Ne in Volumen legum S. R. Maiestatis rescriptum ratione Confusionis cura Illustrissimi Cancellarii Regni intret. S. R. Maiestas dixit. Avertat Deus, ut hoc fiat, satis superque habet. Secundo Contubernii Dlugossiani iniurias, quas inferunt illi qui lippio oculo Scholarium nostrorum felicitatem ferunt. Ob hoc Justum est respondit et amplius muros illos ne attollant. Tertio ad usurpatas Posnaniae promotiones et erigendae ibidem Universitatis ingeniosas meditationes. Hoc esse inconvenientissimum et prorsus impossibile affirmavit; asserendo plus iam Scholas quam opus est superesse. Capo (inquit) dum suae pinguedinis excedit modum, gustum perdit. Subiunxi doctrina nostra est ad sobrietatem, obsequium Regum

et Reipub:, arrisit Serenissimus et Illmo Dno Ne-
minato Kyoviensi insinuxit, quatenus Illmo Dno Pa-
latino Kamenec. ad Constitutiones ex Senatu depu-
tato mentem et Voluntatem Serm̄i explicaret, Sc-
silicet non Velle ut aliquid homm in Volumen
legum ingrediatur. Sequenti die punctatam No-
bis omnium predicto Illmo Dno Palatino d-
dimus; appromisit ille daturum se operam cum
regio mandato, ut Alma Nostra Universitas i-
cognosceret, semper illum devotum erga illam
extitisse. Quantum vero attinet ad Mandatum il-
nobis in obvoluta literarum Perills Dni Archidia-
ni intimatum, ut desideria nostra seu instructi-
conflictui Commitonum committeremus. Cum
hoc Negotio cum Illmis Nuntijs Palatinatus N-
haud tutum et securum illis esse videtur. Nihilo-
minus inquantum tempus et Negotia publica p-
mittent, Voluntati Magnificentiae Vrae p-
bimt. Continuatio Comitiorum ad futuram diem Sab-
prorogata. Armonia connexio cum Aug. Imper-
re conclusa. At me nimis angit et torquet ab ea
ctato labore exclusisse, licet à tota Vrae quasi assens-
habuerim, dum Cursum Philosophicum peterem in Vim p-
nij suscipiendae molestiae et Plenipotentem feci. D-
dic superis Visum. Interim singularis gratiae fau-
mareo una cum Collega meo

Magnificentiae Perillustris Revermae
Varsaviae 31 Marty obsequentissimi et humillimi
1683. clientes
Matthias ...
M. Gaspar Cichanowski

Magnifico Perillri et Rndmo Dno Dno
M. Alberto Lancucki, AV. Doctori et
Professori, Ecclarum Cathedralis Crac: Canco,
Collegiatae SS Omnium Cancellario, Pilecensi
Archidiacono, Curato Lubonicen, Contubernij
DD. Jurisperitorum Provisori, S. R. M. Secretario, Almae Universitatis Cracovien
Generali et Vigilantissimo Rectori.
Cracoviae.

Pilecen. Supp. [illegible]

253   36

1683. d. 7 Aprilis.

Magnifice Domine Rector

Perillmi et Reverendmi Dne Dne Pne et Benef. Colmi

Frequentes Comitiorum prolongationes magnum in nobis causant timorem, ne Commissio illa Concessa à Reipub: suam accipiat approbationem. Fertur est Nobis Perillmus D Archidiaconus, quomodo promovatur, quem in subsidium potens accersivi, dum ab Illmis Nuntijs Palatinatus nostri quamlatar exprobrando quod illorum articulo apud S. R. Mttem obicem ponerem. Fusius ista Perillis D Archidiaconus Magnificentiae Vestrae scripsit, me tardum tempus Laconem facit; longaevam Sanitatem precamur. Manentes semper

Magnificae Perillmis et Rmae D.

Varsaviae die 7 April. 1683.

Devotissimi Clientes et Servi obligatissimi

M.M. Powicki

M Gaspar Ceskanowski.

Magnifico Perillri et Rndmo Dno Dno
Alberto Zancucki J.V. Doctori
et Professori, Ecclarum Cathedralis
Crac: Canci Collegiatae S. Omnium
Cancellario Silecen: Archidiacono, Prato
Lubonicen: Contubernij DD. Jurisperitorum
Provisori S.R.M. Secretario Almae
Universitatis Crac: Gnali et Vigilantissimo
Rectori

Cracoviae.



137

254

1683. d. 15 aprilis

39

Magnifice Domine Rector

Perillustris et Reverendissime Domine Domine Patrone et Benefactor Colendissime

Singularis gratiae, paternique affectus dexteram Perillustris et Reverendissimae Dominationis Vestrae heri exosculati sumus, hodie ad pedes eius provoluti summas agimus gratias, petentes veniam quod tabellario publico praesentes non dederimus. Temporis angustiae praetermissum officium excusabunt: nam ipso momento quo nobis Magnificentiae Vestrae epistola reddita est, Serenissimus Rex in senatum venit hora decima matutina, illuc et nos sine refectione ingressi sumus, ut nostris attenderemus negotiis. Prima vice ibidem Adversarium P. Pet: G. observavimus qui multorum aures vellicabat circumeundo et accedendo plurimos ingratus Grabski. De Serenissimi Principis affectu erga Nos nullum prorsus dubium, sed verenda est potentia eorum, et effrenatae dicendi licentia, quos induxerant in suum patrocinium, qui ex adverso stant mille technarum artifices. Nos certe cum directione Perillustris Domini Archidiaconi

nullam perdimus diem, laborantes quotidie pro glor[ia]
Magnificæ D[ominatio]nis V[est]ræ et bono Almæ Universitatis. Se[d]
proh dolor ubiq[ue] magnam reperimus difficultatem
quæ nostra infelicitas est. Sola nos solatur in reg[…]
lo M[agnificæ] D[ominatio]nis V[est]ræ felicitas, sub qua utinam longæv[os]
utinam inquam longævos vivamus annos; sola no[s]
ne' orninari facit; quia semper secunda semper felic[…]
Fateor ingenue quod meam precor publice in Ancodo[…]
ne petitionem, Clarissimis Viris valedicendo obtica[…]
instam hoc desiderium recommendaverim et plenip[oten]
tes verbales et per instrumentum fecerim ut ita facil[ius]
cursum Philosophicum dirigi possisset: hoc me un[…]
solatur, quod in partem muneri huic Professoris […]
hac ceciderit. Præsentia in Augustissima au[la]
Perillustrium Dominorum. D. Winkler et D. Piskowska
multum prodest Almæ V[niversita]ti, qui illam hic non […]
tum representant, sed attendo bono Eius, pluri[mum]
conatur profuere; conservet illos Deus glorios[…]
in hoc publico theatro ad multos annos. Cum
Comitia de die in diem protrahuntur, et nostra […]
edio obligat nos impressionem Constitutionum re[…]
pronus supplico, dignetur M[agnifica] D[ominatio] V[est]ra mittere ad […]
Croenslri ut aliquem pro me substituat Professor[em]
et lectionem unius Commentationis. Interea festa
Paschæ et felix Allelvia M[agnificæ] D[ominatio]ni V[est]ræ gratulamur, cu[m]
firma spe quod placida floridi veris aura pristi[…]
restituet robori, et non solum coronato vanello sed […]
pari parte domui permittet frui dudum desiderata p[ræ]
sentia, quam et nos adorare quam citissime magno de[…]
mus desiderio, ut pote

Magnificæ Perillustris et Reveren[dissimæ]
D[ominatio]nis V[est]ræ devotissimi Serv[i]
et obsequentissimi [illegible]
M Matthias [illegible]
M Gaspar Cieklinowski

Varsaviæ die 15 April 1681.

Pr.

Cum gratitudine non voto, sed propter meos.

Magnifico Perillri et Rndmo Dno Dno,
Mo Alberto Łancucki, J.V. Doctori et
Professori, Ecclesiarum Cathedralis Crac: Sancto
SS. Omnium Cancellario, Pilecensi Archidia
cono, Curato Lubovicen., Contubernij DD.
Iurisperitorum Provisori, S.R.M. Secretario
Almae Univ. Cracovien. Gnali et Vigilantmo
Rectori.

Cracoviae.

Vide et corrige
tempestive [illegible]

1683. d. 21 Aprilis.

255

41

Magnifice Domine Rector

Perillustris et Rever.^{me} Dne, Dne Pne et Benefr. Colme

Vespere tandem Sabbati, acceperunt sollicite expectatam publica Comitia coronidem; quam resurgentis Christi dextera bono publico imposuit. Singularem inde Sacra Regia Mttas habuit consolationem; dum Respubl. magna Virtutis Suae pro gloria fruitur, per conclusam et ratificatam cum Aug.^{mo} Imperatore coniunctionem, securitatis invidendae dedit experimenta. Publica sola tractabatur et promovebatur securitas, omnia et singula privatorum desideria ad futura Comitia remissa; nihilominus Commissio Colleg. in Volumine legum quaerit locum. Nos nullam praetermittimus occasionem, quae nobis suffragari potest ad conservanda nostra Iura et Privilegia, diligenter his diebus allaborando ut nostris addatur Clausula. Ubi Constitutiones ad Castrum delatae fuerint, nos de reditu cogitabimus, ut quantocius pedes Mttis Vrae amplectamur, ad quos nunc provoluti manemus

Magnifice Perillustris et Reverendae

Dnis Vrae

devotissimi Clientes et obsequentissimi Servi

M. Mathias Pyciecki

M. Gaspar Cieklanowski.

Varsaviae 20 April 1683





29

Magnifico Perillri et Rndmo D. Dno
M. Alberto Lancucki I.V. Doctori et
Professori, Ecclarum Cathedralis Crac: Canco,
Collegiatae S. Omnium Cancellario, Lelecen.
Archidiacono, Curato Lubomiecen., Scholas-
tico DD. Iurisperitorum Provinciae S.R.M.
Secretario, Almae Univ. Cracovien. Syndi-
ci et vigilantissimo Rectori, Dno et Patrono
Observandissimo. Cracoviae.

In Nomine Domini Amen. Praesenti Publico Instrumento cunctis pateat evidenter et sit notum. Quod Anno a Nativitate Domini Nri Jesu Christi Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Tertio. Indictione Romana Sexta, Pontificatu Smi Dni Nri Domini Innocentij Divina providentia Papae eius Nominis XImi feliciter moni Anno eius 7mo. Die vero Veneris Trigesima Mensis Junij. In mei Notarij Publici Testiumq infrascriptorum ad id specialiter vocatorum et adhibitorum praesentia personaliter constitutus Perillris, Magnificus, et Admdum Rndus Dnus Jacobus Baltazarowicz Sacrae Theologiae Professor, Collega Maior, Cathedralis Cracovien Canonicus, Colltae SS. Omnium Crac. et Parochialis in Proszowice Ecclesiarum Praepositus, interea Studij Universitatis Cracovien Rector, suo et totius Universitatis Nomine Principalis insistendo priori Protestationi per Clarissimos et Admdum Rndos Dnos Sebastianum Taralicz Raphaelem Artzynski Ph. Doctores et Regios Professores, Collegas Maiores, Stae Annae Canonicos, et Joannem Zolwinski, sub tempus Disputationis publicae per Religiosos Patres Presbyteros et Clericos Regulares Societatis Jesu ad S. Petrum Cracoviae nuper habitae, verbo factae, illamq per hanc, et hanc per illam ratificando, omnibus melioribus quibus de jure, forma, via, stylo, firmius, validius, ac efficacius potuit ac debuit modis, gravi cum querela, animo, et intentione protestandi, reclamandi, et possessionem Disputationum publice Usurpatarum ac Usurpandarum impugnandi, in et contra Relsos PP Presbyteros et Clericos Regulares Societatis Jesu ad S. Petrum Cracoviae consistentes dixit, exposuit, et allegavit, idq super eo. Quod licet ipsis authoritate Sanctae Sedis Aplicae per Breve felicis recordationis Urbani Octavi de data Romae apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die vigesima secunda Martij Anno Millesimo Sexcentesimo Trigesimo quarto Editum serio et quidem sub Censuris Ecclesiasticis ipso facto incurrendis, postea authoritate totius Reipublicae Constitutione Regni Anni Millesimi Sexcentesimi Trigesimi quinti per legem publicam (cui uti Reipublicae Beneficiarij et Incolae parere tenentur ac obligati sunt) vetitum, et inhibitum fuerit, ne ipsi quaesito quovis colore, praetextu, et ingenio, Lectiones quae in Universitate Cracovien in quacunq facultate publice praelegi solent ac praeleguntur in suo Claustro ad Ecclesiam SS. Petri et Pauli in Platea Castrensi sito, seu alias ubicunq locorum intra vel extra Cracoviam in praeiudicium Almae Universitatis Cracovien, in enervationem Iurium, Privilegiorum, praerogativarum, a Summis Pontificibus et Serenissimis Regibus Poloniae, totaq inclyta Republica eidem Universitati uti generali Scholae totius Regni gratiose concessarum, varijs Constitutionibus Regni, utpote olim

piæ memoriæ Sigismundi Tertij, Vladislai IV. Ioannis Casimiri, Michaëlis Imi et ad præsens Feli-
cissime Regnantis Potentissimi ac Invictissimi Ioannis III approbatarum, publicè aut privatim
prælegant, seu prælegi faciant, Disputationes publicas (effugiendo quoscunque tumultus, rixas, conten-
tiones, et Scandala, quæ exinde sæpè oriuntur, et verisimiliter oriri possent) instituant, aut
modo quasvis Personas tam sæculares cuiuscunque status, conditionis, dignitatis, et præeminentiæ
quam Regulares cuiuscunque Regulæ, vocationis, Ordinis, seu Instituti liberè, seu casualiter
ad easdem Lectiones audiendas vel ad Disputationes instituendas accedentes admittant, seu ad-
ti faciant; nihilominus tamen ipsi non attentis præmissis Inhibitionibus in Brevi Apostolico
Constitutionibus Generalibus Regni, ac varijs Laudis Conventuum Particularium diversorum Pala-
natuum, potissimum in Laudis Conventus Proszovicen. ac Generalis Minoris Poloniæ Novicorczyn.
expressis, in grave præiudicium Iurium et Privilegiorum Almæ Academiæ Cracovien. in c-
ulsionem et spretum Sedis Apostolicæ, totiusque Reipublicæ ac Laudorum Conventuum Parti-
rium Lectiones Theologicas in suo Claustro, ad Ædes SS. Petri et Pauli Apostolorum Cracoviæ
non solum pro suis socijs votis ligatis, intra ambitum manentibus prælegere, verum etiam
alios tam sæculares quam Regulares ad audiendum et auscultandum huiusmodi Lectiones pertra-
allicere, et ad sua studia privata admittere, Disputationes publicas instituere, talique in-
gressu possessionem Disputationis indebitè, et illicitè adstruere, usurpare, et per hoc auctoritatem
Sedis Apostolicæ, ac totius Reipublicæ Polonæ lædere, imo eidem manifestè contravenire,
Privilegia, ac Dignitates Almæ Universitatis violare, et infringere, occasionem, et materiam
giorum, rixarum, contentionum, tumultuum, ac seditionum, ex sua admissione ad studia
extraneorum non solum casualiter, sed etiam consulto venientium præbere, ausi sunt et
sumpserunt, audentque et præsumunt. Ac proinde idem qui supra Almæ Universitatis
lis Rector præcavendo indemnitati Iurium et Privilegiorum prædictæ Universitatis
sentiensque illam per huiusmodi publicam admissionem extraneorum ad studia Theologica
et Disputationes publicè factas esse læsam, et ne in futurum lædatur prospectum in
pore cupiens, atque ne ex huiusmodi publica lectione et admissione ad studia ijdem
giosi Patres Presbiteri Regulares Societatis Iesu possessionem dicti Legibus et Constitutionibus

Vestram sibi adstruant, et non solum Privilegia Almae Universitatis his artibus convellere, sed etiam Iura huius Regni, Leges, et Constitutiones in favorem Studii Gnalis Cracovien. Sancitas et promulgatas oppugnare, et arietare praesumant: atq ex scintilla ista sub cinere doloso latente incendium non semel ante sanguine innocentium restinctum excitent iterum, et publicae pacis sacra adyta hactenus sancte habita effringant, et tumultibus prout ante occasionem praebeant, contra eosd. Religiosos Presbros Societatis IESV iterum atq iterum solenniter protestatus est. Offerens se suamq Universitatem ob huiusmodi contraventionem et convulsionem Iurium cum iisdem Patribus Societatis IESV iure acturum omni meliori et salvo iure addend., corrigend., minuend., meliorand. prout Iuris et styli est. Super quibus omnibus et singulis petitum fuit à me Nrio Publico praesens publicum confici et extradi Instrumentum. Actum et Datum Cracoviae, Anno, Indictione, Pontificatu, Die, Mense, quibus sup. Praesentibus Venbli Iacobo Dominowicz Artium et Phiae Baccalaureo, Pubco Nrio, et Ioanne Pietrzykowicz, Ioanne Zatorski Universitatis Bedellis Testibus circa praemissa specialiter adhibitis.

Et  quia ego M. Gaspar Benedictus olim Stanislai Kowalewski Phiae Doctor et Professor Publicus Sacra authe Aplica Dioecesis Cracovien. Nrius praemissae Protestationi tam sub tempus publicae Disputationis in Stuba Relsorum PP. Societatis IESV, quam et post per Perillrem Mgcum Rectorem factae praesens interfui eandq in Actis mei Notariatus connotavi; ideo praesens publicum manu mea propria scriptum et subscriptum, signoq nomine et cognomine meis solitis, quibus in talibus utor communitum rogatus et requisitus extradidi Instrumentum.



257

1683.

44

Nos Infrascripti In Comitijs Generalibus Varsaviae Anni praesentis 1683 celebratis protunc existentes, providendo ante omnia Indemnitati Iurium ac Bonorum Terrestrium, ac inhaerendo protestationibus anterioribus per Illres et Magnificos ac Gnosos Dominos, Senatores Dignitarios ac Nuntios Terrestres Coram varijs Actis factis, Insistendoque Legibus Statutis et Constitutionibus Regni eo in passu conditis, Ac Privilegio Universitatis Cracoviensis Erectionis, alijsque Iuribus et Declarationibus per Constitutionem Anni 1635 factis quâ mediante omnes Fundationes bona fide et Arbitrio super reali fundatione Iuramento, praecipuè Coram Actis Terrestribus quibus recognosci per ipsasmet personas debeant, ac teneantur, potissimum verò Decreto Tribunalis Regni Generalis Lublinensis Feria quarta in Vigilia Festi SS. Petri et Pauli Apostolorum Anno Domini 1673tio Inter Instigatorem Iudicij Tribunalitij eiusque Delatorem Suprascriptum Magnificum Stephanum Constantinum Piaseczynski Castellanum Brestensem Magni Ducatus Lithvaniae, ac Magnificum olim Samuelem Comitem de Lesno Metatorem Castrorum Regni, et Reverendos ac Religiosos Patres Provincialem Rectorem aliosque Patres Professos Domus Varsaviensis Societatis Iesu sese ad Causam in ijsdem Iudicijs Tribunalitijs respectu Fundationis Scholarum in urbe Societatis Varsaviensis quasi serventis iudicio lato quo itidem mediante Agnitionem eadem fundatio per olim D. Paulum Pretera Capitaneum Bractaviensem actis facta contra praescripta Iuris publici non coram Iudicio Integro Terrestri neque praestito tacto pectore Iuramento ut Lex publica specialiter requirit ijsdem Patribus Societatis Iesu Varsaviensibus Coram Actis Metrices Magni Ducatus Lith

vari Varsaviens. post hac brevi Cracoviens. itidem coram Actis Metrices Regni defectuose recognita esse dedacebatur, tu quod certis submissionibus in rem et personam suprafatam olim G. Sterra Seraveck sub eodem Actu per Religiosum Patrem Ugoski Provinciale recognitis, ac recompensam et quandam satisfactionem per indirectam praeferentibus et evincentibus quod lex publica reprobat et totaliter damnat, involuta fuisse probantur, Proinde praetensam Collegij praedicti Varsaviensis fundationem uti in praeiudicium Juris communis recognitam non posse subsistere, neque robur et Privilegium quoddam fundationis, cuius habere sententiavit, reassumendo itaque in toto anteriores protestationes, Leges Constitutiones ac Decreta praedicta Tribunalitia ab ipsisque non recedendo immo ea omnia praecipue authoritatem Judicij Tribunalitij Regni Lublinens. conservando, solenniter protestamur, et Manifestamur, et subscriptionibus manuum nostrarum declaramus In et Contra praefatos Reverendos ac Religiosos Patres Provinciale Rectorem aliosque Patres Professos Domus Varsaviens. Societatis Jesu ideo quia ipsi licet quidem respectu fundationis praeiudiciosam sensum contrariam Reipublicae habeant custoditionem supradictas protestationes publice factas ne quod Respublicae detrimentum incommodorumque ex avulsione Bonorum Terrestrium servitio publico subiectorum, ex occasione, circa novarum fundationum et quasi Constitutione novi Studij Juventutis vari Status et Conditiones capere tendeant) Nihilominus contra manifestam Legis publica Prohibitionem, ac conclusionem Legum publicarum ac Constitutionum Regni Decretoque Tribunalis Regni Lublinens. sacrosancto ac insistendo legibus Regni probato, manifeste contraveniendo nec formidando poenas respectu contraventionis Legum et Decretorum probatorum

45

Sat Severe contra transgressores eorundem in ijsdem Legibus et Constitutionibus Regni descriptas, aos sunt convulsione Decreti Tribunalitij tam et contra inhibitiones Illustrissimi et Reverendissimi Loci Ordinarij post Curiam Sacrae Regiae Maiestatis Scholares Magio Castellano Brestensis Magni Ducatus Lithvaniae extradere. Proinde contra eandem praefatam Fundationem ac Legibus publicis et per decreta Tribunalis damnatam solenniter protestatur in hoc modernorum praesentium Regiorum Comitiorum celebrandorum Loco, Eidem Erectioni apertioni Scholarum Instrumento [illegible] demissis obtento contradicens et reintegrationi Juris publici ac occlusioni praefatarum Scholarum nos urgere. Offerensque Datur Varsaviae

Stephanus Constantinus Piasecznski Castellanus Brestensis M. D. L. Bra[illegible] Sincensis Capitaneus

Kasselliani

Extractum [redacted] ae
Brzescianensis et
[redacted] certe de
... de anno 1683
cum ... aliq
... aliq
... dd ...

Digna q aliis inseratur
Plasseyensis

Anno Dñi 1606 Die 18 Aprilis

Nos infrascripti per Magnificum Dnum Rectorem deputati ad revisionem et connotationem Librorum Arcæ Officii Rectoralis, hos qui sequuntur invenimus Libros.

258 46

1 Regestrum Privilegiorum Universitatis Cracoviensis in pargameno.
2 Acta Officii Rectoralis ab Aº 1610.
3 Metrica Studiosorum 2. pars pargamenea
4 Metrica Studiosorum 3. pars
5 Acta Officii Rectoralis ab Aº 1506.
6 Metrica Principium 4. pars in pargameno
7 Metrica Studiosorum 1 pars
8 Conclusionum pars 3.
9 Conclusionum liber ab Anno 1507
10 Liber Privilegiorum inscriptionum liber Universitatis.
11 Acta Officii Rectoralis A. 1642.
12 Liber testamentorum et ordinationum ab Aº 1647.
13 Liber visitationum Ecclesiæ Collegiatæ S. Floriani
14 Metrica 4. pars Studiosorum
15 Liber literarum Pontificum Regum Principum
16 Actorum Rectoralium 1. pars in 4.to
17 Fasciculus Litis ocaõe et obedientiæ hybernorum, fumalium, capitalis contributionis.
18 Alter similis fasciculus cum Varijs protestationibus
19 In repositorio parvo protestationes Scripta et munimenta varia
20 Sceptra Rectoralia argentea.
21 Annulus Rectoralis alias Signetum
22 Sigillum majus argenteum
23 Sigillum minus ferreum
24 Torcular alias Prasa
25 Acta Officii Rectoralis
26 Metrica Studiosorum.
27 His omnibus accessit Liber Constitutionum Regni Poloniæ novissimè editus et donatus [illegible]

27 Cista parua coloris Viridis in qua sunt Varia Decreta et Processus partim typis impressi partim scripti iuxta Cathalogum jussu Perillustris et Admodum Rndi Alberti Zancu... et consonptum qui in eadem cista extat.

28 Liber variarum formarum mandatorum, literarum testimonialium, et aliorum D... etoralium.

Sicq Rectoralis

In nomine Domini. Amen

Innomi

Luc

nis.

Illustrissim

ion SSSS

Bal

lla

1686. 1. 23 octobr.

259

Magnifice ac Excellent.^me domine
domine et Frater observand.^me

48

Jam pridem in animo constitueram Almam Academiam Cracoviensem cum meo Constitutionum Regni et Mag. Duc. Lithuaniae Summario venerari. Sed Typographia, per defectus nonnullos in Exemplaribus, meae intentionis hactenus retardavit effectum. Quibus iam in parte suppletis, retentum diutiusq[ue] huius officij nunc persolvere placuit vectigal. Unum itaq[ue] operis mei iam plusquam ab anno in luce existentis Exemplar ad Archivum seu Bibliothecam Almae Academiae Cracovien. mittens, et illud per manus V^rae Mag^ae ac Excellent.^mae D^nationis Eius humillimè offerens, nullus sum dubius, quin V^ra Mag^ia ac Excellent.^ma D^natio, totaq[ue] Alma Academia Cracovien. id exigui muneris, quod à propenso affectu est, non modò grato animo accipiat, verum etiam de labore, quam utilis Publico, iudicium suum dare haud dedignetur. Quem honorem quemadmodum licet immeritus ambio, ita eo accepto, ad quaevis obsequia V^rae Mag^ae ac Excellent.^mae D^nationis, totiusq[ue] Almae Acad. Crac. in ulterioribus occasionibus me paratum exhibebo. Prout et nunc profiteor me

Magnificae ac Excellent.^mae
D^nationis Vestrae
benevolum Fratrem
atq[ue] humillimum
Servum
M. M. Zaluski

Varsaviae d. 23. octob. 1686. A.

Magnifico ac Excellentis-
simo domino, dño Almæ
Academiæ Cracoviensis
Rectori, Fratri observan-
dmo.

Cracovia.



1686. d. 13 novembris.

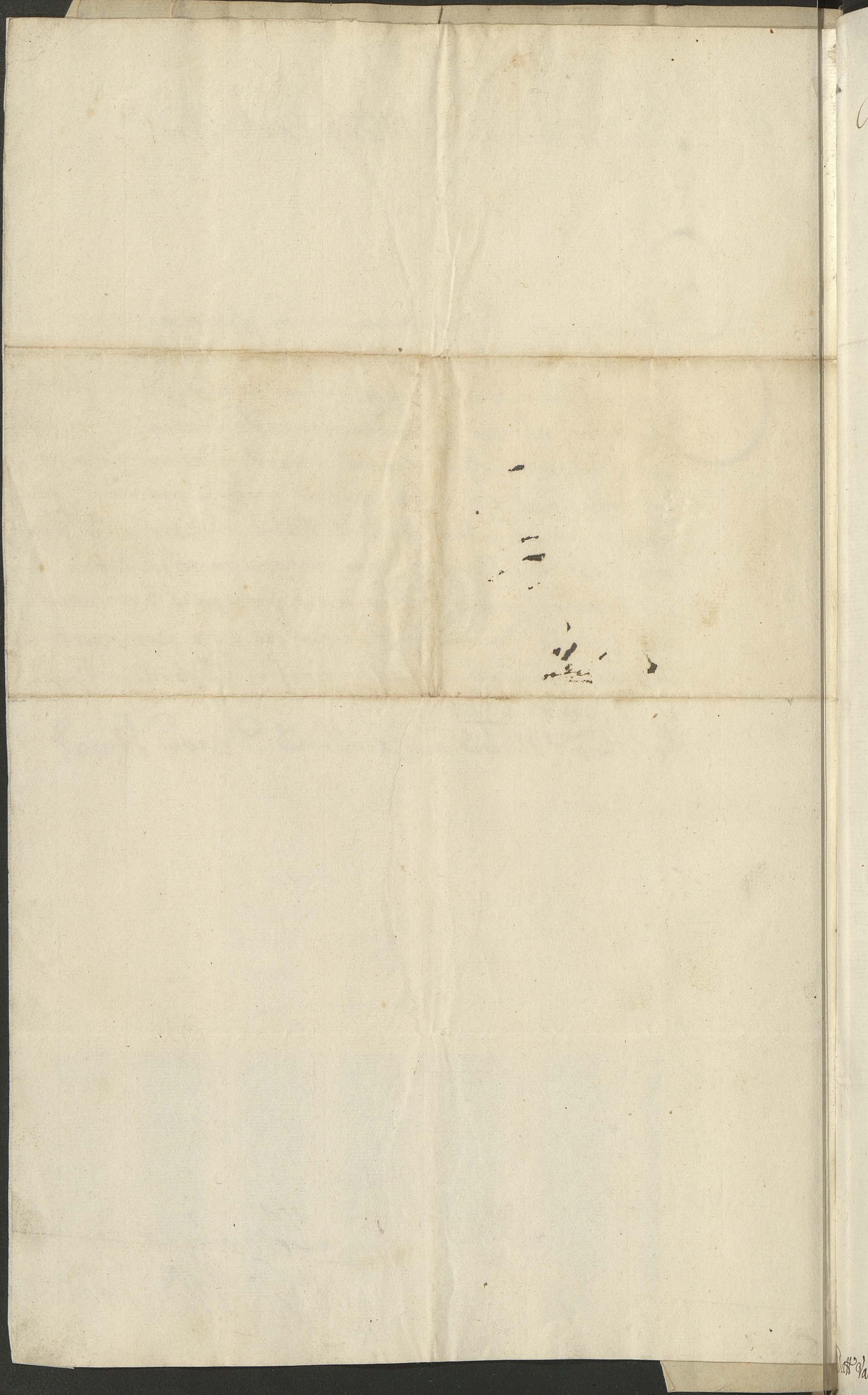
260 49

Perillris Dne Rector Ibles et Excellis Dni

Effusas in me Personamque meam uberrimas apprecatio-nes Perillris, Iblis ac Excellentius Dnaows Vras, circa obla-tionem Cardinalitiæ Purpuræ, rubori magis, quàm gloriæ ducerem, nisi me earundem beneuola studia, in hoc fasti-giò solidarent. Eruditarum quippe mentium firmari assensu, plus est, quàm exiguis meritis præcellere, qua-propter pro singulari Perillris, Iblis ac Excellntius Dnao-um Vras contestatione, cùm impar sim respondendo, debi-tas rependo grates, uel id inter præcipuas habiturus cu-ras, eximia Vniuersitatis decora pro posse promouere; rea-literquè commonstrare, quantùm sim. Dabantur Varsauiæ d. 13 9bris. 1686.

Perillris, Iblis ac Excellntius Dnaows Vrarum

Affectuosmus ex corde.
M. Cardlis Radzieiouski.



1686. d. 27 Novembris

58

Magnifice Domine Rector, Perillres, Clarmi, Excellntes & Adm. RR. Dni
Domini, Amici Observandissimi.

261

Zaciągnawszy JmX Zotwinskiego ex Collegio minori, do institutiey
y directiey Syna mego, iako niewatpie gratum fore WMMPP. Iz przymo
affectu meo erga Almam Academiam nieszukaiąc Extraneos magistros,
onego iako actualem Scholae Regni Professorem ad id muneris zasyłemo,
tak vfam ze in consideratione pilney Expostulatiey, y usilney instantiey
moiey, ktorą Præsentibus zanoszę, raczycie WMMPP. z zwykley ku mnie
benevolentiey łatwo condescendere, aby pomienionemu JmX Zotwinskiemu
absenti à Cathedra dla institutiey Syna mego, locus & ascensus in
Universitate, Facultate, & Domo, z łaski WMMPP. conservetur. Proszę
o tę uczynnosc WMMPP. vel ex eo respectu ze y tu lubo zmocz Causam
Universitatis aget, bo cokolwiek labore suo & vigilantia wybuduie, w
Synu moim dobrego, cedet to in Emolumentum & decorem Almae
Academiae ktorey & hoc nomine osobliwie. Zawsze w kazdey occurren-
tiey, y kazdego z WMMPP. Znac sie bede.

Perillrium Clarmarum Excellentium & Adm. RR. DD. Vrarum

addictissimus amicus et
servitor
Joannes Wielopolski
Cancellarius Regni mppria

Datt. Varsaviae d. 27 9bris 1686.

1687. d. 17 Augusti. 57

262

Perillres Clarissimi Excellentissimi et Admodum Rndissimi Dni Dni
Omnium Facultatum Doctores et Professores
Fratres mei Observandissimi

Zasłużyła to Sobie inclyta WWMM Panow Universitas aby Swiat Polski dignam tanto Homini wyrządzał Venerationem. Y ia go progressu odzywaiąc się e medio eius, cum votis meis: lubo non personaliter sed literaliter przed obecznosc WMciow MM Panow przy zasłaniu Uniżonosci moich WMciom MM Panom przesełam niski pokłon moy, oraz w praetensyach WMciow MM Panow do mnie maiących mentem meam aperio. Albowiem nie inne intentum moie było tylko abym zniosł był ciezar z Dobr moich Izbice: gdyby nie była Omnipotentis Dei Dextera nie dotknęła horrenda conflagratione gdziem cum omni ac tota Suppellectili pogorzał oraz y Summa czterdziesci Tysięcy, Ktorey zaciągnąłem na oddanie WMciom MM Panom y ta zgorzała nie tylko iednak tą plagą nawiedzony zostaię od Boga Naywyzszego ale y gradami ktore inenarrabilia damna nie tylko mnie ale y poddanym moim tak na Dobrach Izbickich iako y Kazimierskich poczyniły ze całe nic niezbieramy. In tantis tedy zostaiąc afflictionibus upraszam Wielce, aby te utrapienia y Calamitates moie atum WMciow MM Panow uważywszy ode mnie WMM Panowie pro Vitio miec niechcieli ze Zgodzie przesłorocznej Satisfacere nie mogę od wszystkiego odstrychniony będąc. Kiedy to tym łaskę WMciow MM Panow uznam abyście się WMM Panowie annua Provisione kontentowali na ktorą ledwiem się zdobył nie wątpiąc ze ią WMM Panowie przeciwko mnie zyczliwie wyswiadczycie ktorey affektem y effektem zawsze nagradzać obliguię się, oraz z powolnoscią usług moich się iak nayPilniey zalecam, Zostaiąc na zawsze.

w Kazimierzu d. 17 Augusti
AD 1687mo

WWMM Panow uprzeymie
Zyczliwym Bratem
y naynizszym Sługą
Maciej Niewski
Podst. [illegible]

Perillribus Clarissimis Excellentissimis et Admodum
Rndissimis Dnis Dnis Omnium Facultatum fra
conventus Doctoribus et Professoribus Fratribus
meis Observandissimis



1687. d. 10 Decembr.

Magnifice D.ne Rector, Perillustres, Clarissimi, & Excell.mi D.ni Domini Amici observand.mi 53

263

Constans semper erga Domum meam propensio Perill.rium & Clarissimar.m D.naonum V.rarum, eam mihi imponit legem, ut cum illis utriusq; Fortunæ vices partiri, nec non communes esse, reputem. Inter præcipua Felicitatis humanæ præsidia, numerandam censeo exhibitam mihi benignissimé ab Ill.mo & Excell.mo D.no Castellano Cracovien. gratiam, quæ dum mihi in societatem vitæ concedit Ill.mam Filiam suam, peccare mihi in debitam Perill.rium & Clar.marum D.naonum Vestrarum observantiam viderer nisi desideratam illorum præsentiam inter præcipua Actus huius (Varsaviæ die XI Januarij) celebrandi censerem ornamenta. Singulare id erit propensi erga me Perill.rium & Clar.marum D.naonum V.rarum indicium animi, quem omni Officiorum genere mereri unicum erit mihi studium, quod dum constanter testor maneo

Perill.rium Clar.marum et Excel.marum D.naonum V.rarum

frater amicus et servus.

Ludovicus Wielopolski PRGL.

Varsaviæ d. 10 Xbris 1687

Magnifico Dn̄o Rectori, Perillustrib9,
Clarmis, et Excellmis Dn̄is, omnium
Facultatum DD: et PP: Almæ Univer-
sitatis Cracovien: Dn̄is et Amicis
observandmis.

Cracoviæ.





1692. 6 febr.

55

Anno Dñi 1692 Die uerò 6ta Februarij

264.

Descriptio Capellæ S. Mariæ Magdalenæ Crac: incorporata à Rndissimo Petro Wyż Episcopo Crac: qui primam in Universitate Crac: in Decretalibus lectionem prælegit, quæ incorporatio confirmata à Joanne 23. deinde à Martino 5to Summis Pontificibus, et per Albertum Jastrzebiec executioni mandata. Præbendarius S. Magdalenæ debet esse Doctor, vel Licentiatus J. V. et lectionem horâ antemeridianâ prælegere debet, statim à lectione Ordinarij. Dedicatio istius Ecclesiæ Dominica post festum S. Michaëlis proxima celebratur. Altaria habet tria conserata. Altare maius, habet tria ministeria; Primum spectat ad ipsum Præbendarium, qui tenetur die Dominico quolibet absoluere missam de tempore, Secundum ad Professorem nouorum iurium, vel ad alium in Collegio existentem. Tertium extinctum defectu prouentus. Ad Ecclesiam duæ claues sunt: una penes Præbendarium Eccliæ, altera penes Contubernium propter decantationem litaniarum, quibus interesse solent Alumni præfati Contubernij Iurisperitorum forsan ex concessione eiusdem Præbendarij ab antiquo tpe: nam in casu ruinæ occurrentis Contubernium seu Patroni illius non concurrunt ad restaurationem, uti et nunc, dum de nouo tectum integrum reparatum est per modernum Professorem M. Andream Krzeski J. V. Licentiatum, in quo tamen seruitus quædam inducitur per prædictos Alumnos, maculas maculantes, candelabra destruentes, et immunditiam facientes in eadem Ecclesia. Prouentus Præbendarij Decima in Wyciąże post Cmetones, Hortulanos, et Tabernatores, quæ 60. Marcis olim uendebatur, nunc uerò florenis 300. currentis monetæ, altera in Kaczmicze ad Stulam minorem, ex certis agris Cmetonalibus, pro qua Uxorius persoluebat aliquando floreni 20. Nunc uerò currentis monetæ floreni 30. Tertia decima in Wola Radlowska, seu Czarna Wies, ex certis agris et Sculteja ibidem persoluebantur pro illa antea 6. floreni, nunc uerò 12 currentis monetæ, 4ta ex certis agris in Pedrina, quæ percipitur alternatim cum Rndis Vicarijs in Arce Crac: pro qua Minor Collega soluebat 5. Marcas. Nunc uerò intra duos annos persoluunt floreni 30. currentis Monetæ. Alij prouentus non exstant, prout ut est mentio de hortis quatuor in Krupniki circa Kierkow Iudæorum, ex quibus grossis 26. soluebantur, similiter ex prato in Skotniki duo floreni, de quo nec memoria extat, neque nota. Supellex Eccliæ quam recepit Modernus Possessor, hæc asseruatur in toto secundum hanc Connotationem.

#

Anno Dñi Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Septimo. Die Vigesima quarta Aprilis.

Inuentarium Rerum et Suppellectilis Praebendae Sanctae Mariae Magdalenae per Perillrem Clarissimum et Adm Rndum Dnum M. Andream Kruzecki S. T. Professorem L. Eccl. Collgiae Crac: SS. Omnium Cancellarium in Eccle Curatum dictae S. Mariae Magdalenae Crac: Praebendarium, de manibus Perillris et Rndmi Dni M. Samuelis Formankiewicz, S. T. Doctoris et Professoris Canci Cracoui SS. Omnium Custodis Commissarii Curati immediati eiusdem Praebendae Possessoris. Anno et die quibus supra receptarum p me infra scriptum Notarium Aplicum praesentibus Nobilibus Michaele Zyspartowic, et Vladislao Lewandowski, Testibus circa praemissa adhibitis, scriptum, et connotatum tenoris sequentis.

Calices sunt duo intus et extra deaurati quidem, sed unus illorum antiquioris formae, intus iam attritus, et patinae utriusque ab iis et utrisque Calicibus deauratae.

Candelabra sunt duo argentea, prope ad cubitum ascendentia.

Item Candelabra duo Ebenea, quorum unum est defectuosum in summitate.

Ampullae sunt duae argenteae certis in locis ab extra duntaxat deauratae cum inscriptione Adm Rndi olim Stanislai Sokolowicz

Casulae sunt numero quinque. Viridis, Rubei, Nigri, Violacei coloris, omnes ex Serico vulgo Adamaszkowe. Quinta vero albi coloris, iam aliqua ex parte attrita, eiusdem et reliquae materiae omnes cum suis Stolis et manipularibus.

Item Casula flaui coloris vulgo Seledowej, iam non noua, cuius manipulare est valde attritum.

Item Casula ex materia Serica vulgo Axamit floryzowany dicta cum Columna atque acu picta cum Stola et manipulo eiusdem coloris, sed vilioris materiae omnia attrita et vetustate consumpta.

Item Columna sola per se, idque duntaxat à parte posteriori Casulae acu picta antiquitatem sapiens.

Item Stola Rubei coloris sine casula attrita.

Item Manipuli tres omnes rubei coloris attriti, et nullius usus.

Item Stola nigri coloris ex Materia Czamlet dicta attrita, et nullius usus.

Item Casula alba cum floribus diuersi coloris cum Stola, et manipulo deseruit ad usum.

Antepedia. Anum ex Materia alba, Vulgo Kitayka dicta, iam non nouum, sed attritum cum frandzla simplici, alias Włoczkowa

2dum Ex Adamasio flaui coloris, sed vetustum attritum certis in locis.

3tium Ex Adamasio rubei coloris sine frandzla, et certis in locis defectu[o]sum, iamq[ue] vetustum.

4tum Ex materia Meda rubei coloris antiquissimum, laceratum nullius usus, sed tantum ad repositorium applicatum.

5tum. Ex simplici tela, alias Madrelonowe pictum, et vetustate consumptum.

Corporalia tria omnia bona.

Vela tria, duo de tela, alias Sedrabnicowe, nigri et rubei coloris, 3tium idem de tela cum floribus. 4tum sericeum albi coloris, pictum accessit. Item unum subcorporale.

Palla quinq[ue] Nigri, Violacei, flaui, Viridis coloris.

Item dua palla albi coloris.

Bursa sunt quinq[ue]: Albi, Violacei, Viridis, Nigri, Rubri coloris.

Alba dua antiqua forma.

Tertia alba attrita Rzymskowa.

Mappa. 1ma habens retia sex.

2da habens retia sex, iam attrita.

3tia Mappula florisata antiqua

4ta Mappula cum floribus, ex filo undiq[ue] confecta.

5ta Mappula parva habens retia, nunc rubei, nunc viridis coloris cum laminis aeneis.

6ta Mappula per totum circa extremitates floribus rubeis contexta, vulgo Turkaska dicta ex serico

7ma Mappa Cui attrita cum coronis albis.

8ua similiter cum lineis rubeis.

9na. Ex simplici, et crassa tela.

Purificatoria
Sunt quatuor. Campana parva.
Missale antiquum.
Puluinar ad Missale

Persinomata quatuor rubei, et viridis coloris, sericea ad parietem acommodata, breuia et certis in locis attrita alias Brzyton

Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septimo Die Vero Veneris Decima Octava Mensis Martij Opaviae in Silesia.

265

Pro Perillribus et RR. Paulo Constantino Dubrawski Dei et Aplicae Sedis grâ Eppo Lovicen. Suffraganeo ac Decano Premysliën. in Dynow: Andrea Antonio in Podolino Podolski Scholastico Gnesnen Archidiacono d. Cathlis Premysliën. in Lancut Praepositis, Actoribus Appellantibus sive Recurrentibus contra Vnblem Instigatorem Officij Judicij Ordinarij Premysliën. Appellatum.

Coram Perillri et Rmo Dno Joanne Baptista de Nobilibus J. U. Dre Protonotario Apostolico Curae Illmi et Rndmi Domini, D. Julij Piazza Dei et Aplicae Sedis grâ Archieppi Nazareni, SSmi Domini Nri D. Clementis Divina providentia Papae eius Nois XI. Prelati Domestici et Assistentis, eiusdemque et S. Sedis Apostolicae in Regno Poloniae et Magno Ducatu Lithuaniae cum facultatibus Legati de latere Nuncij Generali Causarum Auditore et Judice comparuit personaliter Nblis Joannes Lipszewski supranominatorum Perillrium et Rmorum Pauli Constantini Dubrawski Eppi Lovicen Suffraganei ac Decani Premysliën. in Dynow: Andreae Antonij in Podolino Podolski Gnesnen Scholastici dictae Cathlis Premysliën Archidiaconi in Lancut Praepositorum, Principalium Appellantium sive Recurrentium Procurator, in termino ex Actis incidente: stando sub tuicione suarum appellationum ad SS interpositarum, nec ab iisdem recedendo, contumaciam memorati Vblis Instigatoris Officij Illmi ac Rmi Dni Eppi Premysliën aliorumque citatorum et praesertim Ssdict intervenientis, et in quantum non comparentis vel ad comparendum accusavit, et in eius vel in eorum contumaciam: reproductis Documentis, Testimoniis, Notariorum Instrumentis, necnon Informationibus causas legitimas absentiae suorum Rmorum Principalium in actu praetensae Visitationis Ecclesiae Cathlis Premysliën per Illmum ac Rmum Ordinarium Loci Ordinariam quomodocunque factae probantibus, iustificantibus, ac totaliter innocentiam eorundem Rmorum suorum Principalium demonstrantibus et ex adverso assertum Decretum praelibati Illmi et Rmi Dni Eppi Premysliën respectu huiusce absentiae taliter qualiter latum impugnantibus huiusmodi assertum Decretum ex praemissis rationibus motivis documentatis in Scriptura Informatione quam sufficientissime descriptis et deductis circumscribi cassari et annihilari, eosdemque Rmos suos Principales liberos et immunes pronunciari, ad restitutionem omnium distributionum ac quorumvis proventuum lite pendente detentarum et detentorum, praefatos Rmos suos Principales concernentium, Stringi, Repositionem summae tredecem Millium florenorum Polonicalium per Rmum olim Albinowski Suffraganeum Vladislav.

Cantorem Premysliens. in vita eius pro pavimento marmoreo in Ecclesia Cathli Premysliens.
Cum attendentia et cooperatione Vblis Capli ordinatam ponendo: quam Ordina-
tionem piam Illmus et Revmus Dominus Loci Ordinarius in Anno 1703. in punctis Suis Capi-
tulo porrectis approbaverat, et summe appretiaverat, per Successores ad mentem eius
Revmi Dni olim Suffraganei Vbli Caplo consignatam, in actu Visitationis praetensae
indebite levatam, et ad eum effectum mandatum quodlibet necessarium contra quos
de iure decerni et extradi Mandari, in damnis et litis expensis condemnari petiit. Salvis
Omnibus. Praesente Nobli Ioanne Kotelicowski per Excellentem Antonium Prospe-
ry Vblis Fiscalis Curiae Epplis Premysliens. Procuratorem substituto. Salvis omnibus benefi-
ciis Iuris Suo Principali praecustoditis: nec recedendo a Suis protestationibus citra agni-
tionem legitimi termini ex quo cum Patrono Appellantium sit conventum super de alio termino
et nunc duntaxat per circumducationem citra Scitum Cuiusque Sui Principalis causa proponatur
Documenta pro parte Principalis in ordine ad probandum veram Revmorum Appellan-
tium contumaciam, tum et informationem in Scripto producente. Ex quibus quoniam ma-
nifeste patet nullas penitus causas iustam absentiae adfuisse, Appellantesque nonnisi
per postpositionem et contemptum Illmi D. Eppi pro actu Visitationis Ecclesiae
Cathlis Premysliens. in Anno praeterito celebratae, bis Vocatos et Monitos non com-
paruisse, quinimo consulto ex Capitulo Generali immediate ante inchoationem
Visitationis non expectando actum eiusdem Visitationis proxime incidentem discessisse,
insuper per Literas Suas irreverentibus excusationibus discessus Sui quasi Opaciam,
deinde Romam ex Mandato Apostolico, licet Si domi, in distantia tantum trium milliarium
Quidam a Premyslia sub tempus continuatae Visitationis sederint, de discessu cogita-
verint, prout de praetenso Mandato Aplico non docent, Illmo et Revmo Dno Eppo illu-
sisse, consequenter Illmum Dnum Episcopum ratione tam evidentis contumaciae
et irreverentiae Suis monitionibus iuste legitime in fundamento Decreti Sacri
Sancti Concilii Tridentini Sess: 24. C. 10: quod Episcopis (ut populum
quem regunt in officio atque obedientia ipsius continere possint) plenum Ius et
potestatem etiam tamquam Sedis Apostolicae Delegatis ea ordinandi moderandi
puniendi et exequendi quae illis ex prudentia Sua pro Dioecesis Suae utilitate
Subditorumque emendatione necessaria videbuntur tribuit, tum Constitutionis Pauli
Papae IV. in Remissionibus ad idem Decretum Concilii annotatae, qui de consilio SS.
E. Cardinalium declaravit Episcopum Visitantem non posse etiam ut suspectum
recusari, non obstantibus Constitutionibus &c. Nec Non Declarationum Eminentissimo-
rum Cardinalium ad Decretum eiusdem Sti Concilii Tridentini Sess: 13 C. 1. quae simi-
liter declarant Eppum Visitationem aggredientem non posse uti suspectum recusari,
nec probatione vel allegatione suspicionis, quo minus poenas extraordinarias, quae morum

emend

Emendationem respicit, Visitator afficere possit impediri | ad Decretum et pœnam commissam privationis voce activâ et passivâ ad annum, quam contempserunt, descendisse, Rmos vero Appellantes indebitè ac nulliter à tali Decreto pro mera contumacia prolato ad Tribunal Gnensis appellationem interposuisse, Remedia cum irreali expositione et meris imposturis ac cavillationibus exportavisse, eademq; Remedia cum summa læsione honoris Illmi Dñi Eppi, vix & more Consolio, Valiis Personis Capitularibus et Officialibus eiusdem Illmi quam Vnobis Capituli eadem transmittendo intimasse et publicasse, in probatione vero eiusq; expositionis et obiectorum totaliter succubuisse, metum quasi coactionis ad faciendum recessum à prætenso Recursu (si dici merebatur) & probasse: quinimo deducatur mera imposturam &c: ex quo longe ante reassumptionem Visitationis ipsimet ab eodem recesserunt; alium metum ad consentiendum super levatione summæ per aliud distinctum Decretum Illmi Dñi Eppi in mala disponendi pro Intestatos ut post præfatum Rmum olim Albinowski derelictæ, et ipsas Personas aliquas Capitulares in præiudicium Authtis et Iurisdictionis Ordinariæ absq; scitu et assensu Illmi Dñi Eppi inceptum, pro manutentione Iurium Eppalium et dispositione à quo de iure levatæ pecuniæ inallegabiles ex rationibus in informatione descriptis fuisse, minas nullas hostilitatem eo tempore grassantem deduxisse, Mandatum Aplicum | discedendi Romam non iustificasse, quinimo contraria omnia tam ex actis ipsiusmet Capli quam aliis legitimis documentis instrumentis et testimonijs pateant. Principalem vero per indebitam evocationem ad multa damna et expensas mille florenos superantes induxisse, Illmum et Rndm Dnum Episcopum qui god erat eius Officij et muneris vigore facultatis inobedientes coercendi à Concilio sibi tradita est executus, per meras imposturas et cavillationes in Remediis expositas summopere læsisse, eidemq; publicam irrogasse iniuriam. Quare Decretum controversum executionis pœnarum iustè legitimè ac ritè esse platum declarandi, contra Appellantes rationem multiplicatæ et per Remedia innovatæ iniuriæ Illmo Dño Eppo illatæ novas pœnas extendi, in damnis et litis expensis eosq; condemnari. Ceteraq; statui & decerni instanter postulante. Salvo & omni &. Qui Admodum Rndus Auditor Gnalis sedens & auditisq; habuit terminum pro servato. Quem aperiendo præfatus Rndmus D. Auditor Generalis et Iudex & suam in scriptis ptulit sententiam, prout in cedulla ipsius propria manu scripta et subscripta quam mihi infrascripto Cancellario publicandam tradidit prout publicavi & et alias & tenoris ut sequitur videlicet:

Christi nomine invocato pro Tribunali sedentes, et solum Deum pro oculis habentes per hanc nrum definitivam sententiam, quam de Iurisperitorum consilio, in his —

Scriptis ferimus in causa et causis, quæ coram Nobis in Secunda seu alia Veros Versæ fuerunt et Vertuntur instantia. Inter Rev^mos Dnos Paulum Constantinum Dubranski Decanum et Andream Antonium Podolski Archidiaconum Ecclesiæ Cathedralis Præmyslien. Actores ex Una, atq. V. Instigatorem Officy Ordinarii Præmyslien, Partibus ex altera; De et Super levatione Summæ tredecim Mil lium florenorum Polonicalium, occasione Visitationis, ad Mensam Episcopalem applicatorum seu incorporatorum, rebusq. aliis &. Dicimus pronunciamus decernimus & declaramus ac Definitive Sententiamus, nullum Ius nullamq. actionem competere nec competiisse dicto Instigatori ad prædictas pecunias ut poteà Usum piorum destinatas, et a bonæ mem. Rev^mo Dno Albinowsky Suffraganeo, pro pacimento aliisq. indigentiis dictæ Cathedralis Ecclesiæ titulo pii Legati relictas, ad quorum restitutionem teneri et obligatum esse decernimus et declaramus

1. 13. Restitutionem Mandatum — Mandatum de restituendo ac aliud quodcunq. desuper necessarium & opportunum relaxamus et ex Cancellaria extradi mandamus.

2. Decretum Privationis capituli

Itt. per caput separatum ac alias omni &. Decretum Privationis Vocis activæ et Passivæ in dicta Visitatione contra dictos Rev^mos DD. Decanum et Archidiaconum Sub die 15 July seu &. Anno proxime præterito latum cassamus & revocamus, ipsosq. Rev^mos DD. Dubranski et Podolski ad omnia et singula iura et præminentias quibus ante prædictam privationem potiebantur restituimus et reintegramus; Cæteros autem Capitulares seu quemcunq. Detentorem omnium et singulorum proventuum lite pendente perceptorum et ad præfatos DD Decanum et Archidiaconum pertinentium et obvenientium ad illorum restitutionem teneri et obligatos esse decernimus et declaramus. & Mandatum quodcunq. de restituendo seu aliud desuper necessarium et opportunum relaxamus et ex Cancellaria extradi Mandamus, Victumq. Victoribus in expensis condemnamus. quorum Taxationem Nobis vel cui de jure in posterum reservamus. Et ita dicimus decernimus declaramus ac definitive sententiamus Non solum & sed cum omni &. Ita pronunciavi Ego Joannes Baptista de Nobilibus Auditor Generalis et Iudex. Lata lecta et publicata &. A quo Decreto seu Sententia, Uti et tanquam plurimum gravamina Suprascriptis Nobis inferente Curiæ Epplis Præmyslien. Substitutus Procurator ad Sanctissimum D. N. Dnum Clementem Papam eius nominis XI. Sanctamq. Sedem Aplicam appellavit petensque huiusmodi Appellationi instanter instantius instantissime deferri Salvo & Omni & Et Rmus D. Auditor Generalis qui supra huiusmodi Appellationi detulit. Et ita & Omni &.

Ex Protocollo Actorum Nunciaturæ Aplicæ extractum et Sigillo Illmi et Rmi D.D. Iulii Piazza Archiepiscopi Nazareni & Nuncy Aplici Regni Poloniæ communitum.

† S.

1707 die 9 Juny missi exemplar przez X Kanonika Zrodlowskiego i X Czerminskiemu

1704 die Mercurii Die 27 May. Rmus Auditor declaravit appellationi detulisse sine præjudicio Vocis act. ut et passivæ

1715 266 59

Actum in Castro Ostresoviensi, in Iudiciis Capitaneal. Officii et Exemptionum. F. 3. ante F. S. Petri in Vinculis proxa Anno 1715.

Ad Officium et acta praesentia Castrensia Capitlis Ostreso personaliter veniens Nobilis Ioannes Pattkowski nomine Magnifici Stanislai Lipnicki Tribuni Velunen. Notarij Castri Ostreso obtulit Officio praesenti ad adducandum et actis hisce ingrossandum Extractum resignationis Bonorum Villarum Wiettkowo y Gotcza per Gnosam Agnetham Wielowieyska in Personam eiusdem Magnifici Lipnicki, coram actis Castri Capitlis Sandomiriensibus recognitae, ex iisdem actis authenticae depromptae, manu Gnosi Regentis Castri illius subscriptae sigilloque Communitae infrascriptae tenoris talis = Comparens personaliter coram officio et actis praesentibus Capitlis Castri Sandomirien. Gnosa Agnes de Wielgawies Wielowieyska olim Gnosi Ioannis Josephi de Bidziny Bidzinski Consors relicta Vidua et olim Gnosi Alexandri in Wielgawies Wielowieyski olim Gnosi Tobiae Wielowieyski Filii Filia, olim vero Gnosi Ioannis in Gesta Wielkawies Wielowieyski Proneptis, porro olim Gnosae Barbarae Wielowieyska, ultimo voto Gnosi Georgii Rey Consortis, demortuae sita functae, olim Gnosi Petri Wielowieyski Filii, suprascripti vero olim Gnosi Tobiae Wielowieyski Sororis Patruelis germanae neptis, et suo pro interesse successrice legitima, sana ac recedendo recognovit. Quia ipsa Bona sua propria et haereditaria videlicet totas et integras sortes Bonorum Villarum Wiettkowo et Gotcza in Palatinatu Cracovien. Districtu vero Xiązensi consistentia, primo et originaliter post suprascriptam olim Gnosam Barbaram de Wielkawies Rejowa, in praefatum olim Gnosum Alexandrum Wielowieyski Parentem suum, uti Gnosae olim Rejowa ex fratre Patrueli Nepotem, et ergaalios Consuccessores Successorem Legitimum, tandem post fata olim Gnosi Parentis sui, in se recognoscentem ad suum interesse, Iure Avito et Paterno devoluta, cum omni eorundem Sortium Bonorum Suprascriptorum Villarum Wiettkowo et Gotcza Iure Dominio et proprietate attinentiis, haerentiis, usibus, fructibus, reditibus et proventibus cum Curia et area aedificiis, structuris et Subditis

dictis Emectionibus Tabernis Tabernatoribus Molendiis, Molendinatoribus, stagnis, Piscinis. Cumq Jure Patronatus praesentandor Parochorum ad Ecclesiam Parochialem in Villa praefata Gdora existente . Nihil pro se ejsus Successoribus reservando seu excipiendo Iam eximiae et defacto Gnoso Stanislao à Magna Lipnica Lipnicki Tribuno Terrae Wielunensis, Militario Castrensi Ostrzeszoviensi Dni Gnosi Christophori Lipnicki, filio ejusq Successoribus dat donat inscribit et resignat. Intromissionem admittit per ipsam. Actum in Cro Sandomiriensi Feria quinta post Festum Nativitatis S. Joannis Baptistae proxa Anno Dni Millesimo septingentesimo Decimoquinto. Ex Protocollo actorum Inscriptionis Capitts Castri Sandomiriensis extractum Locus sigilli Castri illius. Correxit Mroczkiewicz manu propria. Legi cum Protocollo Majorisci . originale ejusq extractum , idem Offerens ad se demo recepit , dereceptoq Officium praesens et ejus Cancellariam quietavit praesentibq. = Correxit Bielski.
Antonius Bielski Subdapifer Lucoviensis
Judex Surrogatus Castrensis Ostrzeszoviensis

Oblata resignationis Bonor Wielgapole et Gdora ex actis Castri Sandomiriens depromptae, Magnifico Lipnicki servientis
In Castro Ostrzesz[..] 1715. Fer. 3. ante Festu S. Petri ad vincula [...]

Gnosus Lipnicki suo et Gnosae Lipnickich Sororum suarum nomine Gnosis Joanni, Christophoro et Helenae Virgini Miessnikowom totas et integras sortes suas Bonor Villae Gdora donat.
In Crô Neost 1733. F. 6. in crastino Festi Circumcisionis Dni proxa
Idem I a exauthoratum acceptis donavit, à Dnatione eam recedit in eo Crô Neost F. 2. post F. 1. Mat [...]
Hujus eius Donationis Oblata in Crô Crac: 1739. F. 2. ante Festu Visitat[...]
[signature] Gniewoski

#

Między Wielmożnym JMcią Panem Alexandrem z Wielkiey Wsi Wielowieyskim Skarbnikiem Krakowskim z iedney, a JMcią Panem Andrzejem z Brzezia Rusockim Chorążym Kawaleryi Woysk JKMci y Rzeptey z drugiey. Stało się pewne y wieczemi czasy nieodmienne w niżey opisany sposób postanowienie.

W. JMć P. Alexander Wielowieyski Skarbnik Krak: iako Stryi Rodzony y Opiekun Naturalny stosuiąc się naprzod do dyspozycyi Niebios, potym uważaiąc usilne starania JMci Pa Andrzeia Rusockiego przez rozne godne Osoby o JeyMć Pannę Zofię Wielowieyską Córkę niegdy S.P. W. JMci Pana Marcyjana z Wielkiey wsi Wielowieyskiego a Synowicę Rodzoną przeszła z swiata wyzey pomienionego S.P. JMci a Rodzonego swego Brata JMci Panu Andrzejowi Rusockiemu in Sociam vitæ deklarował, naznaczywszy czas Aktu weselnego we Wsi swoiey Dziedziczney Stawie Dzien 26. Miesiąca Pazdziernika w Roku Bieżącym Tysiącznym, Siedmsetnym, Dwudziestym Szostym, potemrzy to JeyMci Pannie Synowicy swoiey iako się concernit medietas Wsi Gotowy, deklaruie zaraz po weselu puscic w Possessyą realną JMci Panu Andrzejowi Rusockiemu takze cosię pokazało z Remanentu kalkulacyi Sześć Tysięcy, ktore Trzy Tysiące w Roku a Dato Wesela da BOG w roku przyszłym Tysiącznym Siedmsetnym Dwudziestym Siedmym oddac y wyliczyc rzetelnie obliguie się, po ktorych odebraniu, albo in defectu onych skarty rzbrowanej da mi, JMć Pan Andrzey Rusocki z przyszłą da BOG JeyMcią swoią Małzonką do Grodu Krak. ziadnac y realnie in forma Iuris solita W. JMci Pana Alexandra Wielowieyskiego de omnibus pretensionibus atq de gesta tutela kwitowac affektowanie. JchMć zas przyszli da BOG Małzonkowie mutuo sobie wzaiem Dozywocie zapisac powinni. A to in spatio quatuor Septimanarum. Do zapisow zadnych, ktoreby saperent laesionem Iuriam nie powinien bedzie JMć Pan Rusocki przywodzic przyszłey da BOG JMci Pani Małzonki swoiey sine speciali consensu et assistentia proximiorum de linea Paterna procedentium. Ktore to wszystkie kondycye y każdy z nich z osobna JchMć Strony obiedwie wzaiem pod zakładem Trzydziestu Tysięcy złotych Polskich otrzymac y ziscic sub Processa bona fidei et verbo Nobili przyrzekaią, y Te Interessę własnymi swoimi

swoim Ichmościów Rodziców JMci Pana Rupockiego, także y Ichmciów Panów Dzy-
ierdz zobopolnych Rękami podpisać obligują. Który Intercyzę także
in spatio quatuor septimanarum w Grodzie Sarakowskim, ale ab acta
Wesela, roborować vicissim powinni będą. Ex amore zaś Conjugali Obligu-
ie się JMć Pan Andrzey Rupocki przyszły dla Pani Boby Dzytki Pani Mał-
żonce swoiey modo simplici debiti zapisać in Forma Juris Sobota Rzecz
Tysięcy Moneta in Regno currenti, cum ea cautione et cautela, aby
uchoway Boże albo sterilitér, albo quo fato zszedł z świata, żeby się te
Sześć Tysięcy Successorom JMci Pa Rupockiego nazad w Dom wracały
Wniedszey zmienionych zaś teraźniejszych Strony y Kondycyi. Forum Grodu Sarak-
skiego adrespondendum sobie naznaczaią. Działo się w Starzewie w Do-
Dziedzicznym W. JMci Pana Wielowieyskiego Dnia czternastego Mie-
Października Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dwudziestego Szóstego

Marcyan Ur z Krzecza Rupocki — Alexander Wielowieyski
J. Marianna z Załuskich Rupocka — Jan Wielowieyski
Andrzey z Krzecza Rupocki — Józef Wielowieyski
Jan Hieronim z Wystawic Chowski
Władysław Woth Zaniewski

Fasciculus ad
Bona Galicza Spe:
Chans.

Między WW. Ichm. Pany
Wielowieyskimi a Ichm Pany
Rupockimi Sp. Rodziną
1726.
Intercyza Ślubna

1725. d. 29 maii. 61

Constantinus Felicianus in Szaniawij Szaniawski DEI et Apostolicae sedis gratiâ Episcopus Cracoviensis, Dux Severiae.

267

Admodum Reverendo Hospitalis Pauperum Studiosorum sub titulo S. Rochi in platea Xenodochij Sancti Spiritûs + hic Cracoviae fundati Capellano, nunc et pro tempore existenti Nobis in Christo dilecto Salutem in Domino. Expositum est Nobis per Nobiles dicti Hospitalis S. Rochi Provisores, qualiter praedicta Capella Anno Dñi 1644. d. 7. Mensis Maij, â Rndmo olim Fratre Valeriano Lubieniecki de Deneyka DEI Gratiâ in utraq; Valachia Eppo Bachoviensi ex Commissione Illmi et Rndmi olim Petri Tylicki sit consecrata, huiusdiq; Consecrationis Instrumentum in pargameno cum sigillo pensili sit Nobis exhibitum et praesentatum, Sanctissimumq; et Venerabile Sacramentum diebus Parasceues et Sabbathi Sancti in sepulchro decenter ad id exstructo, publicae Christi fidelium Adorationi iuxta laudabilem morem et Ritum Almae Provinciae, necnon die Dedicationis anniversaria videl. Dñica infra Octavam Ascensionis. Item in Festo S. Rochi, singulis annis, adhibitis luminaribus p[ro] reverentia et decentia SSmi exponebantur, prout Nobis sufficienter probatum et deductum est: nunc autem nescitur cuius culpâ, Devotio esset intermissa. Unde nobis Dcti Provisores humiliter supplicaverunt pro reassumptione praedictarum devotionum. Nos itaq; cupientes, ut semper et ubiq; locorum SSmum adoretur cum omni honorificentia, imo fides, reverentia, et Devotio huius admirabilis Sacramti perpetuò augeatur; insistendo possessioni coram Nobis deductae, Dominationi Vrae et Succedaneis suis, diebus (ut supra expressum est) adhibitis Candelis ad minimum decem, aliàs iuxta facultates praedicti Hospitalis licentiam exponendi SSmi Sacramenti tam in sepulchro, quam Dñicâ Dedicationis et Festo Titulari Capellae minirum S. Rochi damus et concedimus p[er] praesentes, ad beneplacitum Nostrum valituras. In quorum fidem Datum Cracoviae hac die 29. Mensis Maj. Anno Dñi 1725.

+ intra fines Parochiae S. Spiritûs

Michael de Granowsski et Adm. R.do Stanislao Szafathonie Decano Stryzo-
wien. Parocho Dobieschowien. Nobis in Xsto dilecto Salutem in Do. Petitioni
parte Dnois Vrae ad nos factae benigne annuentes, ut liceat Doi Vestrae Vestes
Vasa Palas Cruces corporalia Imagines Sacras nec non figuras tam ligneas, quam
de Lapide sculptas effigiem Xsti Crucifixi Domini Praeferentes ac alia Apparamenta
ad Cultum Divinum necessaria in quibus Sacra Unctio non intervenit pro usu O-
mnium Ecclesiarum intra praefatum Decanatum Stryzowien. consistentium, servatis
adhibitis Ceremoniis in Rituali Romano descriptis benedicere, Autho-
ritate nra Ordinaria plenam damus et concedimus facultatem Praesentibus his Nris hinc
ad decursum trium annorum Valituris. In quorum fidem etc. Datum Cracoviae
die 4 Mensis Novembris 1721.

L. S.

Michael Wodrzicki Canonicus etc.
et Offlis Gnalis Cracovien.

Prorogata praemissa facultas hinc ad decursum
Trium annorum die 9 Marty Ao Dni 1725.
Dominicus Lochman Canonicus Cracov. Judex Surrogatus.

1725 die 10 Marty przez Jakuba Celinskiego Budnika z Strzyzowy odeslalem.

1726 d. 15 marca

153

Nizey na podpisie wyrażony zeznaię iż od Jmci Pana Franciszka Toryaniego Raycy y kupca krakowskiego, odebrałem czyderkaffu należącego z kamienice rzeczoney pod karpiem w Rynku olim Rytłowskiey teraz Ichmciow P.P. Toryaniow; do Professyi Collegij Minoris, fundationis Nowkovianae na Oratora, quotannis po złotych siedmnascie groszy Pietnascie, za lat trzy zatrzymanego, Złotych Piędziesiąt dwa groszy Pietnascie. Z ktorych iako odebranych pomienionego Jmci kwituię y ręką własną podpisuię się. Działo się w Collegium Mnieyszym dnia Pietnastego Marca Roku Tysiącznego siedmsetnego Dwudziestego szostego. M. Josephus Swiradowski Phiae Dr et Pr Coll. Mr Orator Nowkovianus mpp.

268

269 ⌗ 1728 z 18 sierpnia. 64

Niżey na podpisie wyrażony zeznaię iż od JMści Pana Francyszka Foryaniego Radzce i kupca Krakowskiego odebrałem wyderkaffu należącego z kamienicy rzeczoney pod Karpiem w Rynku olim Rytkowskiey teraz JMści Foryanego do Professyi Collegÿ Novis fundationis Nowowrana na Oratora Złotych Polskich Trzydzieści pięć, rachuiąc na rok ieden po złotych siedmnaście groszy piętnaście tylko pro Annis duobus scilicet 1727 et 1728 ad Festum Nativitatis S. Joannis Baptistae in Anno praesenti przeszłym Festo przypadłym. Z których iako odebranych ponomienego JMści kwituię i ręką własną podpisuię się. Działo się w Collegium Mnieyszym die 18 Augusti 1728

M. Joannes Chrysostomus Fortowski Phiae Dr et Pr Col. Nor Orator Nowowrany

Kwit 2 Collegium
mmiejskiga 8br 1727
et 1728.

#. 1748

65

270

Meritum Negotii quò ad Exdecimationem ex Villa Sidzina Sortis Academicæ, quasi ad Præbendarium Sæ Mariæ Magdalenæ Cracoviæ spectantem.

Illustris Minocki modernus Præbendarius in Ecclesia Sæ Mariæ Magdalenæ Cracoviæ, duo hic dubia proponit ac dicit. Imò. Quòd ex omnibus & singulis agris tam Cmethonalibus quàm Hortulanorum debetur ipsi Decima manipularis. 2dò. Quòd agri Cmethonales conversi sunt in Prædiales. ita ut ad præsens nullus reperiatur ager, qui sit ex natura prædialium agrorum. Ad quæ dubia ita Illi respondetur. Et quidem Ad Imum Dubium. Ex omnibus et singulis agris Cmethonalibus, Hortulanorum non Ipsi debetur Decima, cùm plus petere non potest, quàm Jus Ipsius obloquitur. Jus autem Ipsius obloquitur: quòd ex certis Cmethonalibus agris in Sidzina Sortis Academicæ debetur Ipsi Decima, non item ex omnibus tam Cmethonalibus quàm Hortulanorum agris. Etenim ultra Cmethones, etiam Hortulani in præfata Villa reperiebantur, & adusq' reperiuntur, alii duos, alii tres dies in Septimana laborantes. & hi non Præbendario Sæ Magdalenæ, sed Possessori Villæ Sidzina, quà Altarista in Ecclesia Cathedrali Cracoviensi Decimam à tempore immemorabili dant, & pro Decima certam quotam contribuunt. Quod deducitur antiquis Inventariis ex Libris Conclusionum Majoris Domus transumptis. Deducitur etiam Documento per Illustrem Minocki producto ex Descriptione Fundi et Census Villæ Sidzina in Libris Beneficiorum Minoris Collegii Cracoviensis die 1ma Mensis Maji Aõ 1505to inscripta et ingrossata: quòd ultra Cmethones fuerant etiam in Villa Sidzina Hortulani, ad quorum agros quò ad Exdecimationem nullum jus habet Illris Minocki Præbendarius, cum Ipsi, ut supradictum, duntaxat ad certos agros Cmethonales jus servit quò ad decimandum. Quo ad Dubium 2dum ita respondetur. Hoc Illri Minocki absolutè negatur, quòd agri Cmethonales ita sunt conversi in prædiales, ut nihil naturæ prædialium habeant. Cùm juxta præallegatum Documentum Illris Minocki Anni 1505ti agri Prædiales in illomet loco reperiebantur, ubi Sylva excreta fuerat, |: & hæc Sylva jam est plus quàm ad partes tres eradicata, ac ibidem ad præsens reperiuntur agri nonnulli exculti prædiales :| Alii verò Agri prædiales extra Sylvam prædictam reperiebantur, & licèt in prædicto Documento non specificantur reliqui agri prædiales quò ad situm & positionem, nihil obstat: cùm pro illa temporis occurrentia describebatur solus Fundus sive latifundium, & Census à Subditis provenientes, non item Agri Cmethonales, Hortulanorum & agri prædiales. Attamen per Inventarium sat antiquum circiter annorum centum, per Emissarios à Magnifico Dño Rectore hujus Universitatis Perillustri pro tunc Kucharski Anno Dñi 1678vo die 2da Maji conscriptum deducitur, ubinam fuere reliqui Prædiales agri, videlicet circa prata, ubi pro illo tempore ob malum successum temporis in majori parte non fuerant

rant conseminati, & in prata conversi, prout etiā aliorū Incolarū Villæ Sidzina
Et hi omnes & singuli agri tam Prædiales quam Incolarum ad præ:
sens per bonam Oeconomiam jam sunt expurgati, coarati, & ad sta
tum primævum bonum reducti. Cui Oeconomiæ bonæ invidendo
Illris Minocki vult immittere falcem in alienam messem, prout
& Ipsius Antecedaneus immittere intendebant, minus in conside:
ratione habito Jure suo speciali, quod duntaxat extenditur ad
certos agros Cmethonales, non tamen ly omnes quoad decimandū.
Insuper deducitur adhuc per infrascripta, quod originativè agri
Prædiales in villa Sidzina reperiebantur. Et quidem

1mò ex eo: quia eandem hæreditario jure possidebat, & inhabita:
bat, atq; in ea Personas in dignitate constitutas excipiebat Ma:
gnificus Petrus Szafraniec Succamerarius Cracovien: ut pa
tet ex Actu authenticæ Descriptionis Limitum dictæ Villæ
Sidzina /: sub Litera B: / ibi = Actum in Sidzina Feria Quarta
post Festum S: Michaëlis Archangeli proxima Aº. Dni 1446,
Præsentibus Venerabilibus & Nobilibus Joanne Dlugosz, Custode
Visliciensi, Jacobo de Sienno, Jacobo de Zaborow Canonicis
Cracovien: Przypkone de Poręba, Spytkone de Tarnowice Hære:
dibus.

2dò. Ex Literis Venditionis suprafatæ Villæ Sidzina /: C: / in
quibus, licetsi non reperiatur hæc vox Prædium, reperiuntur ta
men res prædii, aliàs ea omnia, quæ necessariam cum Prædio conne
xionem habent, utpote cùm in iisdem sic legatur = Magnificus Petr
Szafraniec totam hæreditatem in Sidzina cum omni jure, titul
dominio, utilitatibus, fructibus, proventibus, Incolis, Censibus, red
tibus, areis, domibus, tabernis, molendinis, agris, campis, prati
pascuis, planitiebus, aquis, fluviis, rivis, piscinis, piscariis, boris
sylvis, gais, mericis, rubetis, apisteriis seu mellificiis, unive
sisq; attinentiis, obventionibus, dependentiis, & cohærentiis, qui
buscunq; dicantur nominibus vendidit. = Sinamq; dicta Vi
la non habuisset Prædium, sed totum Latifundium occupassent
Cmethones, satis fuisset in venditione exprimere, quia vendidi
cum omnibus utilitatibus, fructibus, proventibus, incolis, censibu
& reditibus, verùm cùm ultra hæc omnia, additur insuper, quia
cum agris, pratis, campis, pascuis, planitiebus, aquis, fluviis, ri
vis, piscinis, piscariis, borris, sylvis, gais, mericis, rubetis, api
steriis seu mellificiis, areis, domibus, tabernis, molendinis, &c: ma
nifestum est, adhuc stante possessione Magnifici Szafraniec q
ipse Prædium. utpote, cùm & commoda specificata non Cmethon
sed Prædium spectent.

3tio. Quia ejusmodi Villam diversæ Personæ à Professore Zabo
viano arendabant. uti Aº. Dni 1493tio Providus Felix Civis
Cracovien: /: D: / & Anno Dni 1540mo. Nobilis Joannes Lirka
rzewski. /: E: / Nulla autem necessitas aut utilitas, tam activæ

quàm passivæ arendationis apparet, si non fuissent Prædiales agri.
4tò. Ex Descriptione Villæ Sidzina per Nicolaum Czepel Præpositum Vladislaviens in Eccla Cathli Crac: Serenissimi Alexandri Poloniarum Regis Secretarium Ao. Dni 1505. facta /: F. :/ Ubi specificando Proventus Zaboroviani Professoris, sic loquitur = Præterea ex pratis, quæ vulgo Łąki Panskie albo Dworskie nuncupantur, omnia commoda, omnesq fructus ex iisdem pratis provenientes tollit & percipit = Et paulo inferius sic = Item quantum ad Sylvam, quæ communiter Las Sidzinski nominatur, attinet, ubi quondam agri Prædiales fuerunt = Cum igitur, etiam à rudi plebe non gratis & irrationabiliter, sed semper in aliquo fundamento denominationes rebus imponantur, jam verò Ao. Dni 1505. Professor Zaborovianus ex Pratis, quæ Łąki Panskie albo Dworskie nuncupabantur, omnia commoda omnesq fructus tollebat & percipiebat, cumq eodem 1505. Ao: in illo loco, ubi quondam agri Prædiales fuerunt, jam erat Sylva in tres partes divisa, quæ re vera longum tempus requirit priusquam excrescat, manifestè sequitur, ab immemorabili tempore extitisse Prædium.

Præterea in eadem Descriptione fit mentio Cmethonum Emphitheuticorum, ibi = Cætera omnia, videlicet agros omnes, prata, campos, pascua, dumeta, querceta, virgulta, rubeta, & id genus omnia alia, præter superius descripta & expressa in Bonis Villæ Sidzina jacentia & consistentia Coloni seu Cmethones hæreditarii aliàs Zakupni habent, tenent, possident & occupant = Si itaq erant in Sidzina circa Annum 1505tùm Cmethones hæreditarii aliàs Zakupni, à quo igitur hanc hæreditatem acquisiverunt? à quo ejusmodi agros, campos, prata & pascua coëmerunt? Re vera non ab Illri Præbendario Sæ. Mariæ Magdalenæ, non etiam ab aliquo parietali sive collaterali Hærede, ergo ab Hærede Villæ Sidzina, consequenter Hæres ille habuit agros, prata, pascua sibi propria, atq ideo Prædialia.

Neq hic superest Quæstioni locus: Quare nam illo tempore, aliàs circa Annum 1505. Campos & pascua possidebant Cmethones, successivè autem, aliquam partem Cmethones, & aliquam possidebat, atq in hunc usq diem possidet Prædium: quia hujusmodi Quæstioni satisfactum est per eundem Nicolaum Czepel, ibi = Idem Possessor Villæ omnia commoda & accidentia, prout sibi melius & expediens videbitur, habere & percipere poterit = Igitur, cùm eidem melius, atq magis expediens videbatur, deficientibus Cmethonum hæreditariorum Successoribus agros & campos in rem prædii conseminari, quàm verò in similem Emphiteusim elocari, conseminabantur, & conseminantur hucusque.

Re vera tamen superest Quæstioni locus, quot numero Cmethonales Agri intelligi debeant, per illos certos Cmethonales agros, ad quos

Jus producit Illris Prabendarius. Si enim dicit: debere intelligi omnes penitg Cmethonales agros? docere tenet, per quam sive Dialectices sive Juris regulam à certis agris ad omnes agros valeat consequentia. Si em̃ à certis agris ad omnes agros valeret consequentia, tunc etiam à certa villa ad omnem villam deberet valere. atq ideo, quoniam habet Decimã in certa villa Xiznice nempe prope Mielec, posset sibi inferre, quòd habeat Decimam in omni Villa Xiznice, consequenter in Xiznice Monasterii Tynecens, in Xiznice C sissimi Primatis, in Xiznice Collegiata S. Floriani, aliàs in omni villa, quacunq appellatur Xiznice.

Si gloriatur Illris Minocki Prabendarius Magdalenisticus, quòd favore Prabend fuerant Decreta asserta in Consistorio Gnali Crac: 1748. & in Tribunali Sa. Nunciatura Apostolica obtenta, quibus mediantibus quasi injunctum, quatenus ex agris generaliter omnibus villa Sidzina extradat Decima Prabendario, ha asserta Decreta magnã dubietatem pariunt, num videlicet ex agris tam Cmethonalibus quàm Hortulanorum adjudicata Ipsi Decima, num ex solis Cmethonalibus agris generaliter omnibus? Etenim si Illris Minocki prtendit Decimã, tam ex omnibus agris Cmethonalibus, quàm etiam ex agris Hortulanorum, ad quã nullum Jus producit, nec produxit, se se manifestat Collegium Minus, quòd sit paratum viã querela ad altius subsellium recursum facere à Decretis assertis gravaminosis tam Consistorii Crac: quàm Nunciatura Aplica.

Si quae Documenta Illris Minocki producit, haec ad præmissa dubia per Ipposita minus serviunt. Quacunq enim Documenta produxit, haec referuntur ad Decimam ex agris Cmethonalibus provenientem, non item ad Decimam ex agris Hortulanorum & Pradialibus.

Pro conclusione propositorum dubiorum per Illrem Minocki, haec pro Collegio Minus cum debita veneratione petuntur. 1mò. Illris Minocki sit contentus jure suo, quod extenditur ad certos agros Cmethonales, quos tamen, quoniam adusq non deduxit, quinam sunt, & quot in numero debent esse? proinde deducere curet. Pariter vecturam Decima, quam anno currente modo precario ex benevolentia sua permisit Collegium Mi |: de quo solemniter manifestatur :| in futurum pratendere non debet.

2dò. Si Illris Minocki pratendit Decimã ex agris Hortulanorum, debet producere Jus, & possessionem probare per documenta perceptionis Decima ab Hortulanis, sin secus, offert se Collegium Minus jure acturum quoad decimationem ex Hortulaniis. 3tiò. Deductum est per productum documentum Anni 1505. & antiqua Inventaria duo, quòd agri Pradiales naturâ in villa Sidzina Sortis Academica reperiuntur in locis duobus positi, ac jacentes, nimirum ubi Sylva Las Sidzinski vocitata fuerat, qui ad præsens jam sunt extirpati & coluntur. tum in altero loco circa prata positi, qui pariter sunt exculti & conseminantur. Et cùm Illris Minocki nihil habet Juris ad exdecimandum, quoad Agros pradiales, consequentia, quòd nihil habeat pratensionis quò ad ejusmodi agros Pradiales.

Has Reflexiones altissimo judicio Perillustrium DD. Deputatorum submittunt

Humillima eorum Scabella.

Professores Collegii Minoris Univer: Cra

Andreas Stanislaus Kostka in Zaluskie Zaluski Dei et ap̃lica Sedis Gratiâ Episcopus Cracovien̄ Dux Severiæ

1749. 4ti Novembris. 62

271

Universis et singulis quorum interest, aut quomodolibet in futurum interesse poterit, significamus, et ad notitiam indubitatam deducimus. Quia Nos certis et rationabilibus causis permoti, et signanter Cleri sæcularis in hac Diœcesi Cracovien̄ tam ampla, circa Collegiatas ac alias Parochiales Ecclesias numerosas verum defectum considerantes, ex quo licet subveniendo prædictæ necessitati Ecclesiarum in seminarijs quatuor hujus Diœcesis, in Seminarijs verò duobus Urbis hujus Metropolitanæ Cracoviensis, subjecta seu alumni quo ad exercendam curam animarum continuò ac non interruptim conservantur, eruduntur, et ad Ecclesias titulô canonicô designantur et deputantur, nihilominus defectus hujusmodi Cleri ad administrationem Sacramentorum summè necessarij ad hoc usq' tempus nondum sanatus, et sublatus esse dignoscitur; cùm ad veram in administratione Sacramentorum Parochianis necessitatem, nonnullarum Ecclesiarum etiam Religiosus Clerus non raro per Parochos Locorum assumitur: Pululantibus. Hinc obviando quibusvis inconvenientijs, ad tollendum Sæcularis Cleri necessarij defectum hujusmodi, ac eundem supplere efficaciter ac solicitè cupientes, majoris ampliandi cultus Divini gratiâ, ministrandis Ecclesijs quo studiosius pro Pastorali nostra incumbentia ac officio succurrere satagentes, Concil. Trid. sess. 24. c. 7. de Reform. Animæq' curæ nobis commissæ defectu Ecclesiæ Ministrorum debitè instructorum, ne æternæ pernitiei periculo ac insuper etiamq' proprijs Nris impensis in varijs Seminarijs alumni Clerici ad præmissum effectum foventur;

laborent salubriter obviando Concilium Triden. sess. 7. c. R. ...
inhaerendo positivae Dispositioni S. Concilij Trid. sess. 23
de Reform. cap. 18. novum Seminarium Episcopale pen...
Universitatem Studiorum Cracoviae vocitandum, fundan-
dum, dotandum et erigendum esse duximus. Antequam
verò fabrica hujusce Seminarij perficiatur, Alumnos ...
actuali exercitiò quò ad exercendam curam Animarum
existentes, ad praesens reperibiles et in futurum suscip-
iendos in Contubernio Sisiniano ex primaeva institutione
sua Annô Dñi 1641. die 19. Mensis Februarij pro Cleri-
corum in Universitate studentium hospitio habendo. er-
ecto et designato, interim collocandos et fovendos fore ...
esse censuimus, et mandamus; dicti Contubernij seu ver-
iùs exhinc Seminarij Nostri Episcopalis Provisorem, ...
fectum, Vice-Praefectum et Procuratorem deputando
ijsdemq; Provisori, Praefecto, Vice-Praefecto et Procurator...
ad hujusmodi Seminarium Nostrum Episcopale jux...
ordinationem seorsim factam, et in forma Judicij ...
na Deo nobis permittente approbandam, alumno...
vestitu Clericali indutos suscipiendi, ipsos in omnibu...
quae ad Seminarium seu locum pium spectant et per-
tinent, exercendi. Presbyteris hujus Dioecesis Nostri
Cracoviensis Recollectiones Spiritus absolvere volen-
tibus, per tempus Recollectionum in hujusmodi Se-
minario manendi, ipsisq; seu Nobis aut Perillustr...
Revmo Vicario et Officiali Nostro Generali prout
melius et commodius videbitur, longius aut b...
vius commorandi, aliaq; singula ad Seminarij
institutionem laudabilem ac in eo ad Ecclesiasticam
Disciplinam quò commendabilius exercendam, qua...
tia, facientia, tendentia, juxta praescriptum Sanctis...
mi D. Nostri Benedicti XIV. P. P. feliciter regnantis
Instill. Eccleās. Institut. 59. gerendi, ordinandi exequen-
di.

di authoritate nrã Ordinariâ plenam damus et concedimus facultatem. In quorum fidem Datum in Palatio nrõ Kielcen 9ta Novembris Annõ Dñi 1749nõ.

Andreas Episcopus

Za tą assygnacyą wypłacać będzie JMć Kommissarz Łaskawski z prowentow Biskupstwa, na Kleryków in Bursa sive Contubernio Psalmistarum, co kwartał po Złotych Sto, do rąk JMćX Łaszowskiego Rektora Uni versitatis, ktore in rationibus przyięte będą secundum quietationes tegoż JMć Rektora Datt w Krakowie 1749 d. 13 9bris Andrz Xżę Biskup Krak.

fl 400

Prorogatur puki nie będzie rewokowana 1751 A Janr

Andrz Biskup Krak

assygnacya pro clericis in Bursa Psalmistarum

A.

Facultas Loci Ordinarii pro erigendo Seminario in Contubernio Firmiano

Anno Dni 1749.

F. 5. N. 7.

1751. d. 1. marca.

69

72

Między Przewielebnemi, JJ. XX. Andrzeiem Cybulskim,
y Antonim Krzanowskim, S. Theologii Dktorami, S.
~~F~~ Floryana Kanonikami, iako Biblioteki Kollegiú wiel-
kiego Akademii Krakowskiey, Prowizorami, z iedney;
a Z Sł. PP. Wawrzyncem y Tomaszem Głogowski-
mi, Mieszczanami y Stolarzami Krakowskiemi,
z drugiey strony, stanął pewny y w niczym nie odmien-
ny Kontrakt. Iz pomienieni PP. Stolarze, podeymuią się
roboty około szaff w Bibliotecce Kollegium wyzszego
Akademii Krakowskiey, w ten sposob. Naywprzod ze z
własnego swoiego drzewa, dobrze wysuszonego, według po-
danego abrysu, rękami obudwoch stron podpisanego, dadzą
Ornamenta, z przodku do szaff dawnych, w teyze Bibli-
otece będących, przyłozone y przybite, a to z dwoch stron:
z pierwszey strony lewey, wchodząc do Biblioteki,
od drzwi na poprzeczney scianie, wzdłuz łokci 8 y
cwierc. a zas na podłuzney scianie, łokci 22, az do win-
kielaka. Po prawey stronie od tychze drzwi na poprze-
czney scianie, wzdłuz łokci 8 y cwierc. a zas na po-
dłuzney łokci 34, az do okna drugiego inclusive Bibli-
otycznego; od ktorego idąc według winkielaka, poprzeczną
scianą, długosci bydz powinno łokci 22. Te zas wszy-
stkie ornamenta na wysokosc z gzemsami pilastra-
mi etc. bydz powinny według wszelkiey proporcyi y abrysu.
Druga na tym mieyscu gdzie iest teraz szafa z
instrumentami Matematycznemi, dać powinni sza-
fę nową, z połkami na ksiązki, z ornamentem podo-
bnym szafom inszym, według abrysu. tak na szero-
kosc, iako y na wysokosc. Trzecia gdzie są między
wyzszemi szafami szafki małe, w tych powinni poł-
ki akkomodowac do postawienia globow, sceletonow Matema-
tycznych instrumentow etc. stosugi zas stare zaprawić
y zakleić, aby ich znac nie było. Narozne zas szafki
małe na takie przerobic maią, iakie są między szafami we
srzodku: y do wszystkich tych szafek ramy z iedney stro-
ny do szkła wprawienia, per modum drzwiczek, aby się za
wiaski przybic mogły, nowe dadzą. z tey zas strony, gdzie
są narozne deski, dla perspektywy, powinni powyrzynać o-
kna do szkła wprawienia. Czwarta poniewaz w szafach
dawnych są połki nie rowne, iedne wyzsze, drugie nizsze,
zaczym ie zrownac powinni, aby wszystkie połki y szafy pod-
liniami szły rownemi: stosugi zas stare, zakleią y zaprawią:

darował Bibliotece Ignacy Pauli d. 17 stycznia 1853.

Więc ieżeliby które szafy poprawy albo przerobienia potrze
bowały, te przerobią z przydatkiem swoiey materyi.
Piąta pomiędzy oknami w górze regularne szafy z półka
mi na księgi dadzą, albo które nie są regularne szaf[y]
te zregulują y zrównaią, według abrysu. Szósta pod Statu[ą]
S. Jana Kantego, na wzwyż, pięć ćwierci łokcia szafy przyczy
nią, aby statua wyżey stała, y całą strukturę do góry podnio
są według proporcyi. Co będzie potrzeba żelaza, albo gwoździ
do przybiiania tych ornamentów; to wszystko JJ. XX. Prowi
zorowie dadzą. My zaś wszystkę robotę, zrobić mocno gruntowni[e]
wszystkie sztuki na kley daiąc, z wszelką proporcyą, y g[ład]
kością, w czasie Niedziel 22, na Święto S. Michała Ar[chan]
ioła, w Roku teraźnieyszym 1751 punktualnie bez
wszelkiego zawodu wystawić, według punktów w tym K[on]
trakcie wyrażonych deklaruią, a to za summę Czerwo
nych Złotych 50 dico pięćdziesiąt; która summa tak
wyliczona będzie. Teraz przy podpisaniu Kontrak[tu]
biorą czerwonych Złotych 12. dico dwanaście. Jak wy
gotuią ornament z gzemsem na lewą stronę Biblio[teki]
y on do Kollegium zniosą, wezmą Czer: Zł. 10. Jak podo[bne]
ornamenta wygotuią na lewą stronę Biblioteki, y o[ne]
do Kollegium zniosą, wraz z szafą nową według Kondy
cyi drugiey, wezmą czerwonych Zł. 10. Przy finalnym
zaś zakończeniu wszystkiey roboty, y postawieniu wszy[st]
[kich] ornamentów wcale, według abrysu y tego Kontraktu, wezm[ą]
czerwonych Zł: 18. A przeto o pieniądze przed czasem
naprzykrzać się nie będą. Co wszystko dobrą wiarą sub vad[io]
50 czer: Zł: dotrzymać sobie deklaruią, a in casu con
traventionis Forum competens sobie naznaczaią.
y ten Kontrakt takiego chcą mieć waloru, iakby był
Urzędownie czyniony, y stwierdzony. Działo się w Kradnow
w Kollegium Wielkim Akademii Krakowskiey R: P:
1751 Dnia 11 Marca.

M. Andreas Cybulski [illegible]
M. Antonius Krząnowski S. Th. Prof.
Bibliothecarius Secundus mpp

O kontrakt na Szaffy do Bibli:
oteki Kollegium Wielkiego Aka:
demii Krakowskiey, z PP. Stola:
rzami d 1 Marca
1751.

10

Pro Executoribg Cibul
scianis documenta

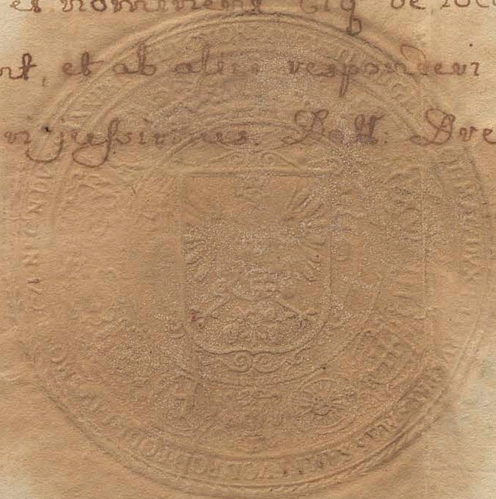
Universis et singulis quorum interest praesentibus et futuris significamus et ad notitiam indubitatam deducimus. Qualiter petitum à Nobis fuit pro parte et ad Instantiam Clarissimi et Adm Rndi M. Directoris, necnon Excell. Professorum Academiae Posnaniensis Lubranianae, quatenus Ipsis super loco in Processionibus Publicis antehac semper habito et à Nobis dum ibidem commoraremur observato, Testimoniales literas extraderemus. Nos ergo in praesenti, attenta huiusmodi petitione, uti iusta et legitima, fidem facimus per praesentes, Clarissimum Directorem et Excellentes Professores Academiae Posnaniensis pro tempore existentes, praecedere et praecessisse Vicarios Ecclesiae Cathedralis Posnaniensis et locum priorem habere et habuisse, idque immediate ante Crucem Illustrissimorum Praelatorum et Canonicorum Cathedralium, toties quoties Processio solemnis et publica per Urbem instituebatur incedere et incessisse. Quod tale ut praemissum est à Nobis observatum fuisse attestamur et manus Nostras cum sigillis apponimus. Datt Crac.

Augustus Tertius DEI Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kiioviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, Czerniechoviæq, necnon Hæreditarius Dux Saxoniæ, et Princeps Elector.

1753 27 Junii

274

Significamus præsentibus Literis Nostris, quorum interest, Universis et Singulis. Regiæ Dignitatis esse arbitramur in Aulam Nostram Viros eruditos, Jurium, Legumq' publicarum peritos ob Commoditatem Nostram adsciscere, eosq' Obsequiis Nostris admovere. Hinc cum Nobis Clare Eruditi Adami Stephani Jagielski Philosophiæ et Mathematices Doctoris et Professoris, præclaram Virtutem, bonas Animi et ingenii dotes, exactamq' in Jure, et Arte Mathematica peritiam, per Certos Consiliarios Nostros commendatam habeamus, faciendum esse duximus ut Eundem in Numerum Secretariorum et Mathematicorum Nostrorum adscriberemus et assumeremus, uti quidem hisce Literis Nris adscribimus et assumimus. Dantes et concedentes Eidem plenariam facultatem, et omnimodam potestatem, omnibus Juribus, Privilegiis, Immunitatibus, Prærogativis, quibus Cæteri Actuales Secretarii et Mathematici Nostri gaudent et fruentur, gaudendi et fruendi. Quod ad Notitiam Omnium, præsertim Mgcorum ac Grosorum Supremorum Marschalcorum Regni et M. D. Litt.ae, Curiaq' Nostra Officialium deducentes, Mandamus ut memoratum Clare Eruditum Adamum Stephanum Jagielski abhinc pro vero, legitimo, et actuali Secretario, Mathematicoq' Nro habeant, agnoscant et nominent Eiq' de loco, Juribus, Prærogativis, hocce Munus Secretarii et Mathematici ab antiquo concernentibus, et Ipsi respondeant, et ab aliis responderi curent. Pro Gratia Nra Regia. In quorum fidem præsentes Manu Nostra subscriptas, Sigillo Regni communiri jussimus. Datt. Dresdæ Die XXVII Mensis Junii Anno Domini MDCCLIII Regni verò Nostri XX. Anno.



Augustus Rex

Munus Secretarii et Mathematici Regii, Clare Erudito Adamo Stephano Jagielski Phîæ et Mathematices Dri, et Professori confertur.

Joannes Kłopowski Canonicus Cathedralis Premisliensis S. R. M.tis Sigilli Regni Secretarius.

80

Pro Cancellariatu

Illmi Excellmi ac Reverendmi Dni Michaelis Comitis de Granow Wodzicki Decani Catholi. Cracoviensis, Abbatis Commendatarii Cervenensis, et Cara Turba, ProCancellarii Regni

Sigillatum

Actum in Castro Cracoviensi Feria Tertia ante Festum Sancti Mathaei Apostoli et Evangelistae proxima Anno Domini 1753.

Introcontentae Literae Sae Rae Mtis Privilegii sup munus Secretarii et Mathematici Clarissimo Magistro Jagielski Philosophiae Doctori et Professori datae sub hoc Actu p oblatam porrectae susceptae Inductae.

Daię ten kontrakt Jmę Panu Walnerowi Architektowi ktory podey-
muie się /: kosztem y sumptem J. O. X.cia Jmci Andrzeia Załuskie-
go Biskupa Krakowskiego :/ na gołębiey ulicy starą kamienicę prze-
murować y przerobić na Seminarium według podanego y podpi-
sanego Abryssu y stricte się tego trzymać obligatus, przytym
powinien pomieniony Jmę Pan Walner iako doskonały Architekt
w structure iak naygruntowniey obserwuiąc Reguły Architektu-
ry Pilastry Gzymsy Facyaty przyozdobić Sztukateryą y wsposo-
bnym czasie wytynkować żeby mury zawczasu wyschły a to
z wilgoci. Tę Fabrykę Pan Walner wystawi swemi Rzemie-
slnikami iako to Mularzami pomocnikami kamieniarzami Gra-
barzami Cieślami Stolarzami Slosarzami Szklarzami Garncarza-
mi kowalami et in summa /: brukowaniem :/ co tylko do roboty
należy to wszystko za staraniem y zapłaceniem powinien Pan
Architekt. Item stuinia w podworzu także swoim kosztem ze
wszystkim wystawić według Abryssu iako y drwalnią sklepioną
albo piwnicę pod nowym Refektarzem na składanie drew /: oprocz
materyałow iakich tylko potrzeba będzie :/ wystawić Na tych wszy-
stkich Rzemieślnikow y Jego Fatygę naznaczamy się ze Skar-
bu Złł Poll. 10800 dico dziesięć tysięcy osm set ktore pie-
niądze odbierze Rathami to iest teraz przy oddaniu kontraktu we-
zmie Złł 2000 za ktore pieniądze powinien Rzemieślnikom za
zadatek dać, drzwi Ramy do Okien Zamki drzewa obrobić żeby to za
wczasu wszystko było gotowe tylko do przybiiania gdyż ta Fabry-
ka powinna bydź zakończona da Pan Bog na wszystkie Swię-
ta Ao 1758vo Drugą Rathę Złł 2000 odbierze Jmę Pan Architekt
na Wielkanoc w przyszłym Roku za ktore pieniądze wyprowadzi
mury pod Drugą kondygnacyą y stare mury łamać gdzie tego po-
trzeba y wmurować odrzwi Okna &. Trzecią Rathę odbierze 8-
va Junii Złł 2000 za ktore powinien mury ze wszystkim

dokończyć y wytrynkować mury stare y wybielic Czwartą Rathę odbie
ze D. 1ma Augusti Zł 2000 za ktore reszte nowych murow wytrynkuie
Kominy iuz pod Dach wymuruie schody podłogi sufity & y co potrzeba bę-
dzie zrobić Piątą Rathę odbierze D. 1ma 8bris Zł 2000 za ktore powi
nien iuz wszystko dokończyć tylko do oddania kluczy D. 1ma 9bris od-
bierze reszte iak Fabryka będzie zupełnie y doskonale dokończona to iest
Zł 800 aby wzwyż wyrazona Summa wyniosła to iest Zł 10800 dzie
co dziesięc tysięcy osmset a inquantum by się pokazała iaka niedosko
nałość w teyże Fabryce przez co by mogła bydz iaka ruina to powinien
Pan Architekt Walner swoim kosztem naprawić y reparować a dla więk
szey wagi y waloru ręką własną potwierdzam Dat w krakowie
Die decima nona Mensis Decembris Anno 1757mo

Andrzey Młodziejowski Kanonik Krakowski
Provisor Seminarii Episcopalis przy Aka
demii Krakowskiey.
M. Kazimierz Szeplowski Prefekt Seminarii Episcopalis
Ant. Jos. Walner

Pierwsza Ratha D. 27 Xbris 1757 Zł 2000,
Druga Ratha D. 24 Martii na wielkanoc 1758vo Zł 2000
Trzecia Ratha od Jmc xiędza Duwała 1000,
y na tey samey Racie od Pana Joachima 1000,
Czwarta Ratha D. 4ta Augusti Zł 2000,
Piąta Rhatha D. 1ma 8bris Zł 2000,
Reszte co się odebrać ma 800,
Suma 10800

1757 d. 26 listopada.

Andrzey, Stanisław Kostka, Hrabia, na Załuskach Załuski, z Bożey y Stolicy Apostolskiey łaski Biskup Krakowski, Xiąże Siewierski.

276

Wszystkim komu otym należy wiedzieć, osobliwie iednak Wiel. Jmściom Kościoła S. Jakuba na Kazimierzu przy Krakowie Proboszczowskiego Kollatorowi, pewne, gruntowne, y nieodmienne uwiadomienie czyniemy, że My maiąc skuteczną Jntencyą Seminarium Biskupie przy Akademiey Krakowskiey erygować subjektami, do Duchowieństwa powołanemi, a osobliwie ze krwie Szlacheckiey pochodzącemi, osadzić, zaszczepić, y wiecznemi czasy opatrzyć, y ugruntować, na większe Synow Szlacheckich do pomienionego Stanu Kapłanskiego ćwiczenie, y w naukach duchownych Teologiey, Kaznodziejstwie, y pobożności duchowney perfekcyonowanie się, radzibysmy dla zaięcenia Prefekta Tegoż Seminarium, Probostwo S. Jakuba na Kazimierzu przy Krakowie przyległe, y nayblizsze, do Tegoż Seminarium przyłączyć, y wiecznie inkorporować. Cożeby y gruntowniey, y skuteczniey, na zawsze, y wiecznemi czasy trwać mogło, stosuiąc się do cessyi prawa kollacyi Wielm

Tegoż Kościoła S. Jakuba Kollatora, na osobę naszę, y następcow Naszych uczynioney, niniejszym publicznym Jnstrumentem, Temuż Wiel. Jmści

Kollatorowi, Naszym y następcow Naszych Biskupow Krakowskich Jmieniem, przyrzekamy, obiecuiemy, y upewniamy, że zawdzięczaiące ta twość w ustąpieniu prezentowania, do S. Jakuba Proboszczow Nam y następcom Naszym, na Prefekta Seminarium Biskupiego przy Akademiy erigowanego, pozwalamy, y assekuniemy, że co pięc Lat osobę iedną, czyli swego Syna, czyli Tegoż Jmienia, czyli innego, byle tylko ze krwie Szlacheckiey pochodzącego, wolno będzie prezentować pomienionemu Wiel. Jmści Panu Kollatorowi teraznieyszemu, y następcy Jego, do Tego Seminarium, ktore tak prezentowane subiectum do Seminarium, przyięte, y tam nayminiey pięc

Lat zzwykłą wygodą, bez żadney solucyi chowane, y do Nauk applikowane Kosztem Fundacyalnym bydz powinno, y z Seminarium nie prędzey wypuszczone, aż iakowe Kościelne Beneficium otrzymać się zdarzy, y święcenia na Kapłaństwo dostąpić, chyba żeby po wyprobowaniu wokacyi, niezdawało się mieć Ducha powołania do Stanu Duchownego.

Po takowey zaś promocyi podanego subiectum, y expiracyi lat pięciu, przez Wiel.

Kollatora, insze znowu na toż mieysce subiectum prezentować wolno będzie: Temuż Wiel.

Kollatorowi, ażeby zawsze ieden Kleryk za nominacyą Wiel. Jmści Pana Kollatora, y Następcow Jego, bawił się na Naukach w tymże Seminarium Biskupim, co z większym zyskiem Wiel. Jmści Pana Kollatora będzie, y profitem dla Domow Szlacheckich; co pięć lat prezentuiąc subiectum nowe, niżeli raz ad Vitam Proboszcza S. Jakuba, y to ieszcze zaraz z drugiemi Kollatorami cumulative.

Co wszystko Tegoż Seminarium Biskupiego osobliwą erekcyą obszerniey, gruntowniey, opisać, ztwierdzić, y umocnić nieodmiennie y nieodwłocznie deklaruiemy, y tę naszę assekuracyę, y wieczno trwały Jnstrument, ręką naszą, y Pieczęcią ztwierdzamy, ktory do Akt Konsystorskich lub Grodzkich ingrossować pozwalamy. Datum w Krakowie Dnia 26 Listopada Roku Pańskiego 1752go.

Andrzey Biskup Krakowski Xżę Siewierski

wyp. [illegible]

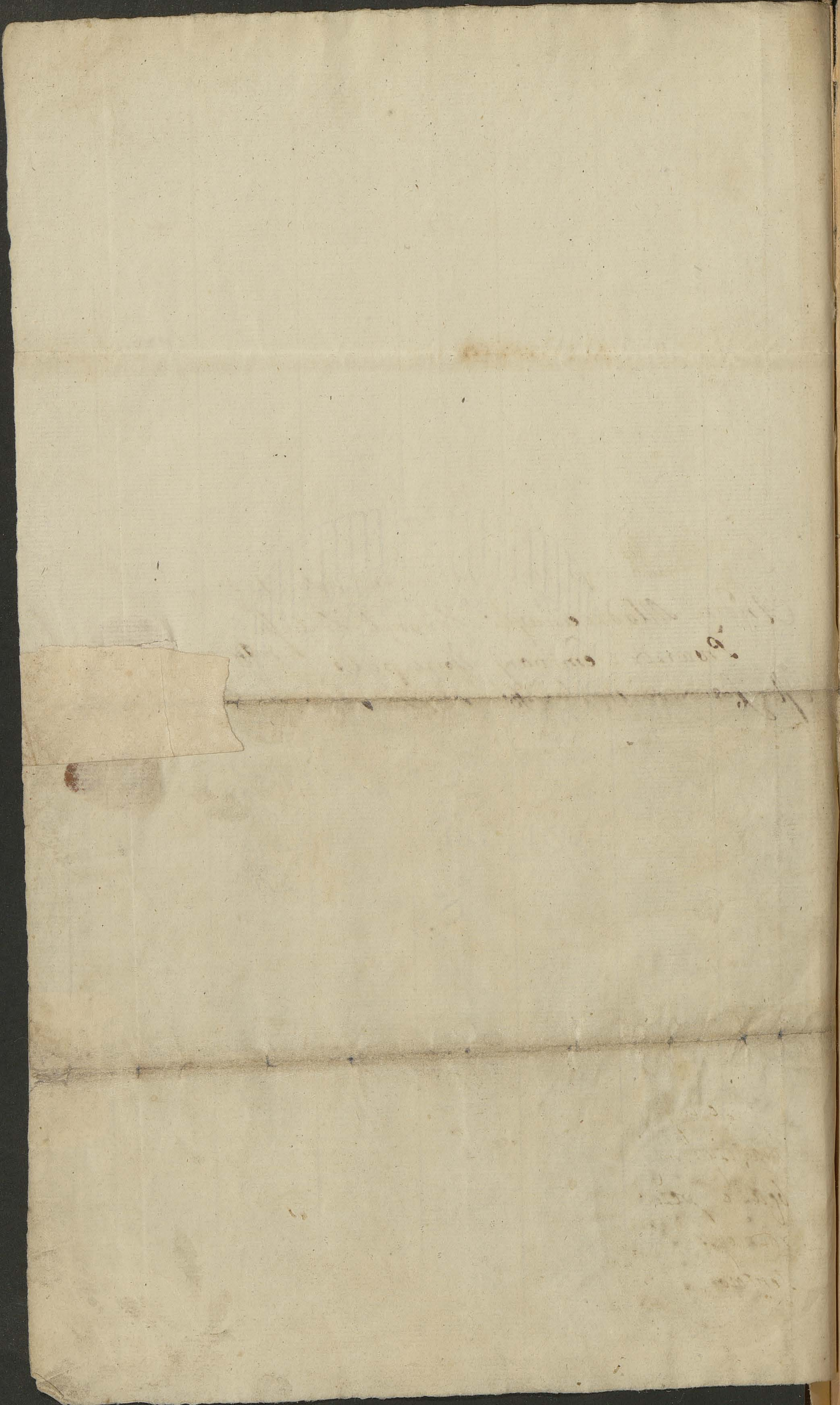


Niżey na podpisie wyrażeni Stosuiąc się do Dyspozycyi J.O. Xięcia Jmci Andrzeja Stanisława Kostki Hrabiego na Załuskach Załuskiego, z Bożey y Stolicy Apostolskiey łaski Biskupa Krakowskiego Xięcia Siewierskiego względem do Seminarium Biskupiego przy Akademiy erygowanego uczynioney Cessyi deklaruiemy Wielm: Jmci Panu — —

Że tey Cessyią Prawa prezentowania do Kościoła S. Jakuba na Kazimierzu przy Krakowie na Osobę J.O. Xięcia Jmci teraźnieyszego y Następcow Jego zlaną zawdzięczaiąc obliguiemy się naszym, y Następcow, Prowizorow, Prefektow, Vice Prefektow Prokuratorow Jmieniem, od teraźnieyszego czasu co pięć lat do Seminarium pomienionego Biskupiego przy Akademiy erygowanego przyimować iedną Osobę, ktorą co pięć lat pomieniony Wiel. Jmci Pan prezentować podawać y do tegoż Seminarium oddawać będzie, y tę teraźnieyszą naszę Rekognicyą dotrzymać wszelkiego czasu przyrzekamy, y na to się teraz y na zawsze zapisuiemy Datt. w Krakowie Dnia Dwudziestego Miesiąca Grudnia Roku 1777mo

Andrzy Młodziejowski Kanonik Krakoski Prowizor Seminarij Episcopalis mpp

A. Kazimierz Stęplowski Prefekt Seminarii Episcopalis mpp



1758 d. 13 febr.

76



Andreas Stanislaus Kostka Comes in Załuskie ZAŁUSKI Dei et Apostolicæ Sedis Gratia Episcopus Cracoviensis Dux Severiæ.

277

Ad perpetuam rei memoriam

Cultus Divini augmento, Ecclesiarum utilitati, Diœcesis necessitati, pro Officio Pastoralis Nostræ Vigilantiæ providere sollicitè cupientes Conc. Trid. Sess. 21. Cap. 8. de Reform. Clerumque ad majorem Pietatem, Religionem, ac Literarum Studium religiosè educari, et in Ecclesiastica Disciplina, quo solidius instituere omni meliori modo ambiendo, cum in tam vasta Diœcesis Nostræ amplitudine Clerus Ecclesiis Ecclesiasticisque Ministeriis perpetuo inserviturus /: prout ex Ecclesiasticorum querelis percipimus:/ minimè sufficiat, dictique Cleri Sæcularis, ejusmodi notabili defectui succurrere volentes, et eidem ampliando Salutaria media, arripiendo, insistendoque Dispositioni S. Conc. Trid. Sess. 23. Cap. 18. de Reform. ad erigendum in Civitate Nostra Cracoviensi penes Universitatem Seminarium Episcopale Diœcesanum Clericorum Sæcularium toto animo intenti, eorundemque opportunæ Sustentationi providè ac efficaciter prospicientes, notum facimus universis, quia Nos ultra alios proventus, et fusius et latius in Erectione specificatos, eidem memorato Seminario, penes Universitatem erigendo Advocatias infrascriptas videlicet Rudnik Wielki et Mały, seu Nowa Wieś nuncupatas in Ducatu Nostro Severiensi Baronatu Koziegłoviensi, uti et Strzemieszyce sub Clave Slavcoviensi haud modico sumptu et ære Nostro coëmptas, tum quoque Advocatiam Jaworzno in Clave Nostra itidem Slavcoviensi consistentes morte Nobilis Catharinæ Włoskiewiczowa, ultimæ ejus Advitalitialis Privilegiatæ Possestricis vacantem, ad Nos Dispositionemque Nostram devolutam, dandas, donandas, conferendas, et incorporandas, esse duximus, uti quidem de consensu Perillustrium et Adm Rndorum Prælatorum et Canonicorum totiusque Venerabilis Capituli Ecclesiæ Nostræ Cathedralis Cracoviensis cum omnibus earundem Villarum

et Advocatiarum, Campis, pratis, hortis, pascuis, piscinis, stagnis molendinis, Subditis, et eorum laboribus, tabernis et libera eorum propinatione, ac omnibus in iisdem fructibus, emolumentis, obventionibus, et provenientiis, pertinentiis et attinentiis universis, ad eandem Advocatiam spectantibus, ita latè longè, et circumferentialiter, prout Inventario Nostro, sunt descriptæ, comprehensæ et manu Nostra subscriptæ, cum omni Jure, Dominio et proprietate damus, donamus, resignamus adjicimus, conferimus, et incorporamus, nunc et in ævum prædicto Seminario Nostro, quas Advocatias una cum omnibus proventibus Curæ et Dispositioni, Provisoris, Præfecti, Vice-Præfecti Procuratorisquē pro dicto Seminario Episcopali penes Universitatem Cracoviensem erigendo, subjicimus, idquē Regimini, gubernationi et dependentiæ secundum describendam in Erectione Ordinationem Nostram. Canonis autem nomine de iisdem Advocatiis prædictum Seminarium pro Fabrica Ecclesiæ Nostræ Cathedralis Cracoviensis ad manus Procuratoris Capituli, ad mentem Privilegiorum antiquorum solvet quotannis pro Festo S. Martini, et quidem ex Advocatia Rudnik marcam unam, ex Jaworzno Marcas duas, ex Strzemieszyce florenos quatuor monetæ et numeri Polonicalis. Demum Advocatiæ prædictæ Decimas et onera publica, tam ex fundis prædialibus, quam Colonorum provenientiæ, cui et à quo provenerint, dare, persolvere, quæ et quantæ in Inventario Nostro continentur eisdem quotannis satisfacere tenebuntur, à Canone autem Mensæ Nostræ Episcopali solvendo, tum angariis, et subjectionibus universis easdem nunc et semper absolvimus, dimittimus ad præsens et in perpetuum libertamus Privilegii præsentis vigore. In cujus rei testimonium Nos subscribimus Et Sigillum Nostrum in cera rubra funiculo sericeo coloris rubri pensile apponimus. Datum Cracoviæ in Palatio Nostro Episcopali Die Decimatertia Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Octavo. Consecrationis Nostræ Trigesimo Quarto. Præsentibus Perillustribus et Adm Rndis Dominis Josepho Gorzeński Canonico Cathedrali Cracoviensi Cancellario Nostro. Andrea Młodziejowski Canonico Cathedrali Cracoviensi Curiæ Nostræ Auditore Generali, Leonardo Kiełczewski Canonico Cathedrali Uladislaviensi, Præposito Wolboriensi. Illustribus et Adm Rndis Joanne Cantio Wosiński Præposito Infulato Tarnoviensi, Casimiro Orłowski Primicerio Sandomiriensi, Josepho Chyżewski Archidiacono Zawichostensi Canonico et Judice Surrogato Kielcensi, Joanne Duwal Præposito Woynicensi, Petro Przedborski Canonico Scarbimiriensi, Apostolico et Curiæ Nostræ Notario Actuario Joanne Szymański Scholastico Wislicensi Thoma Szaniawski Præposito in Gurzno, Stanislao Olszowski Præposito in Siewierz Do

Petro Flora Præfecto Typographicæ Nostræ. Venerabilibus Josepho Chmielinski, Antonio Dromler Camerariis Nostris Generosis Antonio Dębski Capitaneo Grabinen. Curiæ Nostræ Mareschalco Christophoro Rudnicki Uladario Nostro Cracoviensi, Joanne Jabłkowski Capitaneida Zgirscenę Florentino Czaplicki Ludovico Dusmenils Secretarius Nostris, Ignatio Kucinski Thesaurario Nostro, Joanne Henkel, Adalberto Szybicki, Francisco Czaki Præfecto Militiæ Nostræ, Francisco Kwietnieski, Luca Gidzinski, Josepho Korzeniowski Adamo Burzynski Præfecto Infanę et aliis pluribus Aulicis et Domesticis Nostris. Andreas Episcopus.

Et quia Ego M. Dominicus J. C. Gregorii Markiewicz Philosophiae Doctor, Cathedralis Livoniae & Collegiatae OO. SS. Craviae Canonicus, Publicus Sacra Authoritate Apostolica Dioecesios Cracoviensis Notarius praesentem Copiam cum suo vero & authentico Originali in pargameno scripto, Manu Celsissimi olim Principis Andreae Stanislai Kostka Załuski Episcopi Cracoviensis & Sigillis duobus communito pensilibus, de verbo ad verbum concordare inveni; igitur hujusmodi Copiam, ut illi stetur, & fides indubia ubique locorum habeatur, in majorem praemissorum fidem cum appositione Signi Notariatus mei subscripsi ——— Idem, qui supra mpp.

Kraków 1758 d. 5 mensis Junii 78

Annô Domini Millesimô Septingentesimô Quinquagesimô Octavô. Die Lunæ quinta Mensis Junii

Kraków.

Ecclesia S. Stephani.

1758. 278

Cracoviæ

Incorporatio Ecclesiae S. Stephani Seminario academico-Dioecesano

Coram Judicio Curiæ Illrmi et Rndsmi Domini Andreæ Stanislai Kostka in Załuskie Załuski, Dei et Aplicæ Sedis Gratiâ Eppi Crac Ducis Severiæ in publica Causarum audientia comparens personaliter Illurs — Clarsmus A.R. M. Stanislaus Patelski Phiæ Dr et Profor, Eccle Parlis Stephani Crac Curatus, et Seminarii neoerecti penes Universitatem Crac sitt Viceprafectus, Principalis Actor, in termino hodierno ex Edicto publico ex Cancellaria Officii praemanato, et per publicationem ex ambona coram populo ad divina audienda congregato, ac affixionem Copiarum valvis prædictæ Eccle S. Stephani debite executo proveniente, contumaciam quorumvis Interessatorum eodem edictô Citterum et non comparens accusavit, et in Eorum contumaciam, exhibitis causis et motivis ad effectum Incorporationis Eccle ac Beneficii præfati S. Stephani Crac sitti, sibi suisq Succedaneis Viceprafectis Seminarii Eppalis subsistentibus ac respective quatenus tam suæ quàm suorum Vicepræfectorum succedaneorum dicti Seminarii congruæ sustentationi ad mentem Ss. Concill. Tridentti Ses. 23 Cap: 18 de Reform. succuriatur, Cleniq in eodem Seminario Alumni intra destinatum quinquennium in Disciplina Ecclesiastica studiis suo statui ac Ministerio Divino per Ipsos exhibendo convenientibus exercitandi, ad Sos Ordines promovendi ultra Tituli Canci ad Vicariatum Eccle Parlis S. Jacobi Casmiriæ ad Crac ex vi Incorporationis Præfectis ejusdem Seminarii Episcopalis penes Universitatem Crac noviter erecti subsecutæ, competentiam, titulas ejusdem suæ Ordinationis ampliores, ex quo numerosioribus Alumnis numerosiores Tituli Canci ad-susu debeant sortiantur, tum quòd ad Cærimoniarum Ecclesiasticarum per idoneos Magistros exercendam culturam Praxesque Rituum ac Functionum

Ecclesiasticorum ab hujusmodi Clericis edocentis subeundas et efformandas alius quispiam Commodior ac proximior in Ecclesia locus haberi nequit, aliisque rationibus expositis, producto quoque Consensu Gnsi Claris Lipovecens Capitanei super Incorporatione ejusdem Ecclesiae S. Stephani sub die 19 Mensis Maii Aº currenti facto, et recognito, hujusmodi consensum in omnibus et singulis punctis, clausulis, nexibus, legamentis, et conditionibus universis, approbari, confirmari, ratificari, et inhaerendo hujusmodi Consensui ac motivis judicialiter scripto et in voce illatis, Eclam eandem Parlem S. Stephani Crac. cum omnibus suis Bonis, Decimis, fructibus, Censibus, proventibus, reditibus, ac universa dote, seu quibuslibet utilitatibus emolumentis aliisque attinentiis et pertinentiis prout a suis Prbris tenebantur et possidebantur eidem Praefecto dicti Seminarii uniri, incorporari, inviscerari, et applicari, aliasunum et indivisum corpus ejusdem Beneficii cum Viceprefecto Seminarii praefati constitui, ac extincto Titulo Curati Vicepraefecti insigniri, intitulari, ac elevari ac super praemissa robur Authtis Ordre ac perpetuae firmitatis pariter et Decretum desuper apponi, ac alia prout de Jure competunt, ordinari ac sententiari debita cum instantia postulavit. In praesentia Instigatoris Officii intuitu praeservationis Jurisdictionis Ordinariae in Casibus Visitationis, ac aliis negotium Eclae vel Beneficii quocunque modo tangentes et ad Ordinariam Sedem spectantes intervenientes ac intermissa praecustodiri instantes

Judicium Curiae Illrmi et Rnsmi Dni Episcopi Crac. Ducis Severiae praelibati, auditis praemissis illatis judicialiter factis, desmeritis hujusmodi Causae suae Celsitudini fidelem relationem fecit. Nos igitur Andreas Episcopus Cracovien ad infrascripta Virtte S. Concilii Tridentini Ses. 7ma Cap. 6 & Ses. 21 Cap. 5 de Reform. delegatus Aplicus, visô edictô publicô debitê ex... et attentâ cadentiâ termini in diem hodiernam leg...

ind...

incidere, ante omnia quosvis interessatos eodem Edicto publico citatos, & nec per se, vel per suos Mandatarios comparentes contumaces prout merito erant reputavit, et in eorum contumaciam, lecto consensu G. Capitanei Lipoviensis, praememorato Jurepatronatus Laicali vigore Decreti Judicii praesentis de Actu Cracoviae die Mercurii 28va Mensis Maii Ao Dni Millesimo Septingentesimo trigesimo secundo eidem Decreto ad invento, considerataque Instantia Actoris, ejusq rationibus, specialiter quoad explorandum in Clericis Seminarii noviter erecti studium, uberes in iisdem reportandos fructus ac in virtutum copia edendis speciminibus multum praestet bonorum Operariorum Virorumque Magistrorum Ecclesiastico Spiritu praeditorum excellentia, prout id refert sua Consto Benedictus XIV Bullar: Tom 1. Consto 2da §2. quibus excitandis ad parem messem Magistrorum Operariorum animis plurimum expedit quatenus congruis portionibus de Jure sint provisi c. Cum. 2dum 19. de Praebendis et praestantioribus Beneficiis Ecclesiasticis tanquam alimentis sibi de jure debitis inaugeantur Can: Quicunq 4. 12 qu: 2. & Gloss. in Can: Final. V. Laborem. 1 qu 1. nec minus salubriter succurrendo, quatenus praedicti Clerici quinquennio in Disciplina Ecclesiastica pietate, moribus, Religione ac Studiis Literaturae tam Philosophicae quam Theologicae aliisq Spiritualibus ad laudem suam & Ecclesiarum Dioecesis utilitatem instructi ultra duos Canonicos Sacris pro Ordinibus promovendis competentes ad munus Vicariatus Titulos vi Incorporationis Ecclae Sti Jacobi Casimiriae ad Crac: ipsis adscriptos, reliqui hujmdi Canonicis Titulis minime destituantur, habita quoque ratione, quod in Ritibus exercendis Divinisq Ministeriis ministrandis Clericorum Profectus nullatenus sesperari possunt, nec strenui in Vinea Domini Operarii aptique formari valeant, etiam a Magistris Viris Ecclesiasticis perquam idoneis ac doctissimis nisi ipsis promovendis ac exercendis eorum animis praxique quo magis imbuendo aliquis locus congruus in publica facie ipsius

Ecclae faciendorum ejusmodi Rituum concedatur, tum
aliis ex Causis judicialiter illatis animum Nostrum per
moventibus, praememoratum Consensum ad effectum
Incorporationis suprapetitae recognitum, in omnibus
et singulis punctis, clausulis, nexibus, ligamentis, &
conditionibus universis approbavimus, ratificavimus,
Ecclam Parem S. Stephani Crac cum suo Benefi
cio ejusq aedificiis, agris, fundis, campis pratis, pa
scuis, cum omnibus Decimis, Censibus proventibus,
utilitatibus, emolumentis, aliisq attinentiis, ac uni
versis annexis, & connexis, doteque sua plenaria pro
ut a suis Pribus seu Praeptis tenebatur et possidebatur,
Illmi Clarsmo AR. Viceprafecto Seminarii ne
erecti per Profres Presbyteros Universitis Crac incor
poratos regendi actuali nunc et pro tempore existens
insistendo positivae juris dispositioni c. non liceat. 12. de
praescriptis. Can: Siquis Epporum 16 q. 5 univimus, incorpo
ravimus, applicavimus, agregavimus, invisceravimus, in unum
et indivisum corpus ejusdem Beneficii S. Stephani Crac cum
Viceprafecto saepedicti Seminarii, ita, ut praefati Praepti S.
Stephani, soli Viceprafecti Seminarii Eppalis penes Uni
versitem Crac noviter erecti actuales Seminarium regen
tes privative quo ad alios quosvis sint capaces, & toties
quoties per cessum vel decessum, dimissionem, vel amissio
nem Officii et Viceprafecti Seminarii praememorati oc
caverit, ex tunc quoque et protunc eo ipso etiam Bene
ficium sive Praeptura S. Stephani Crac vacet, consti
tuimus, ordinavimus, ac viso Privilegio Ssmi Sigis
mundi III Regis Poloniarum super Censu certo pro de
cantando cursu Mariano ordinato de Datum Crac
Die 28. Mens Novembris Anno Domini 1606to Sigil
lo Regio munito, cujus Census vindicationis ac decanta
tionis Officii B. V. Mariae modernus Plis Actor pro
gendi

gendi Cultus Mariani causâ onus in se assumit, ideoquè eò
promptiori studiô ejusdem cursûs decantandi Officium in
Rûm hujus Ecclae animis et conatibus dilatetur, con-
sulendo, hinc extincto Titulô Curati (: ex quo duntaxat
abusivè :) eundem Illrem Vatelski Curatum modernum
ipsiusque Succedaneos in verum Praeptum S. Stephani Crac
nunc et pro tempore elevavimus, insignivimus, intitula-
vimus, Ipsumquè ac ejus Succedaneos Rres S. Stephani
ab hinc veros Praeptos nominandos, intitulandos, ac insi-
gniendos declaravimus, pronuntiavimus, et nihilominus Juspat-
tronatus ad eandem Ecclesiam duntaxat passivum Gnoso Claris
Lipowcene Capitaneo, quatenus non aliam Personam nisi Vi-
ce praefectum Seminarii Eppalis penes Universitatem Crac ere-
cti ex Psorbus Presbyteris saecularibus Universitati Crac
Incorporatis et per Rrem ejusdem Univtatis electum
praesentare possit, & non aliàs nec aliter ad mentem
S. Concill. Tridentti. Sess. 24. Capite 9. de Reform: reservavimus.
ad onera dictae Incorporationis moderno, ut praemissum
est, subsecutae ex vi Erectionis Seminarii juxta tenorem
et obloquentiam ejusdem praescriptam, Beneficii statu, con-
ditionibus et timine Erectionis factis aliarumque obligationum
vinculis minimè immutatis, quinimo ne contrariis ordi-
nationibus quidpiam iisdem detrahatur, juxta praeptum
Ss. Concill: Tridentti Sess. 25. Cap: 9 de Reform: praecustoditis,
ad implenda obstrinximus & obligavimus. Et quatenus Cleric
ad Sos Ordines promovendi Suae Ordinationis Titulum Canon
ante quosvis alios ad Vicariatum Ecclae S. Stephani prae-
feribiliores quibusvis dignoscantur, ac etiam super nume-
rarii ultra numerum quatuor Vicariorum Ecclae S. Stephani
conservandorum, alii reliqui Clerici titulô ad Sos Ordines
destituti, titulô eodem Provisionis Canco ad eandem Ecclesiam
S. Stephani Crac pro munere Vicariatûs adsciscii et ad servi-
bi ad mentem S. Concill. Trid. Sess. 21 Cap: 2 de Reform. possint
ac valeant, disposuimus; singuli quoque quicunque Alumni
in Seminario praefato fovendi, educandi, asservandi omnes
Rectores hujus Ecclesiae Praepti adusque intitulabantur. 77

quasvis exercitationes, praxes Ceremoniarum, Ritus, Ministeriorumque Divinorum Officia subeunda in Eccla Sti Stephani Crac. tanquam propria suaeque praxis ac exercitationum loco ipsis destinato exercitententur ac exequantur; ibidemque Devotionibus adsint Divinis obeundis, Illrbus Praefecto et Viceprafecto assistant; horales Cantus Divina celebranda, ac alia Officia Sacra peragenda, quatenus ex frequentatis actibus quo exactius observandorum Rituum Cantusq. formandi, habitum induant, et aquirant, sub oculo et aure Viceprafecti seu ipsius immediati locum gerentis rite exerceant, cavimus et ordinavimus, ac super praemissis omnibus robur Authenthis Ordiae ac perpetuae firmitatis Decretum desuper apposuimus, defectus Juris et facti, siqui intervenissent, supplevimus, prout quidem reputamus, approbamus, confirmamus, ratificamus, unimus, incorporamus, applicamus, aggregamus, inviseeramus, constituimus, ordinamus, elevamus, insignimus, intitulamus, declaramus, pronuntiamus, reservamus, disponimus, ordinamus, cavemus, apponimus, supplemus, non tantum praemisso sed quovis meliori modo. Praesentibus Perillustri Rendsmo Dno Andrea Młodzejowski, U.J.Dre, Gnesnens. et Cracov. Canonico, Causarum suae Illustrissimae Celsitudinis Auditore & Generali Judice, Illustribus Clarissimis Adm. Rendis MM. Casimiro Jarmundowicz U.J.Dre SS.OO.rum Crac. Custode, Clemente Merka, U.J. Professoribus, dictae SS.OO. Cracov. Canonico, & me Petro Przedborski Phlsphiae Doctore, Canonico Scarbimiriens. Curiae suae Illustrissimae Celstnis Actuario = Ex Actis Actorum Illur. s. mi

Illustrissimi Reverendissimi Dni Andreae Stanislai Kostka in Załuskie Załuski, Cujus supra extractum et Sigillo Celsissimi Illustrissimi Reverendissimi Domini Dni Michaëlis Georgii Ciołek Principis Poniatowski, Dei et Apostolicae Sedis Gratiâ Archi Episcopi Gnesnensis, Legati Nati, Primatis Regni Poloniae, et Magni Ducatûs Lithvaniae, Primiq Principis Administratoris cum plena Jurisdictione Cracoviensis Abbatis Commendatarii Cervenensis & Tinecensis Ordinum Aquilae Albae et Sancti Stanislai Equitis communitum

Mart. Siemienski S. T. Dr.
Curiae Epptis Crac. Notarius
Actis mpp.

Collationavit S. Brodzinski NA
Cancell. Vicelegens.
mpp.

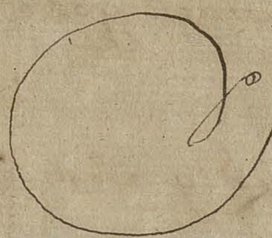
Productum coram Comissione Cracoviensi Bellico-Civili d 27. 8bris 1790.
M. Sołtyk RR. Comiss. Praesid:
mpp

Incorporatio Ecclesiae
S. Stephani Seminario
Academico Dioecesano

nro 15to

1765. d. 11 Sept.

82



279

Actum in Prætorio Cracoviensi, Feria Quarta, post Festum Nativitatis Beatissimæ Virginis Mariæ proxima, Die Undecima Mensis Septembris, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô Sexagesimô Quintô.

Nobiles et Spectabiles ProConsul et Consules, Urbis hujus per Schadulas in negotiis Civitatis publicis et infrascripto editas ac emanatas, ad Prætorium ibid convocati et congregati existentes, lectis Desideriis ab Alma Universitate Cracoviensi in scripto porrectis de tenore tali.

Desideria Do Szlachetnego Magistratu Stołecznego Miasta Krakowa, od Akademii Krakowskiey Roku Pańskiego 1765go. D. 11. Września podane.

Primo. Doprasza się Akademia Krakowska o pozwolenie wyprowadzenia Kanału, własnym kosztem z Classes ziemią aż za Mury Mieyskie, zabiegaiąc tak niewygodzie iako y niezdrowiu Młodzi uczącey się w tychże Szkołach, z przyczyny nieznośnego fetoru pochodzącego z stoiącego tuż za oknami Sekretnego Mieysca.

Secundo. Nadgłasza się także taż Akademia iż ma wolą dobyc Kanału, iak z dawna bywał, od Szkoły Swiętey Anny zabiegaiąc tak ruinie Szkoły iako y Murom Cmentarza.

Tertio Uprasza rowonie Akademia o poprawę bruku

na Ulicy

na Ulicy Swiętey Anny w mieyscach gdzie tego potrzeba wyciąga.

Quarto Poniewaz przecznica między Seminarium y Bursą Hierozolimską dla dzieiących się tamże ponocnych zgiełkow y hałasow, przeszkodą iest tak mieszkaiącym Studentom iako y Alumnom Seminarii, zaczym aby rzeczona przecznica mogła bydz z obodwoch rogow zapierzona, taz Akademia iak nayusilniey się doprasza ofiaruiąc w tym własny Koszt. Suspensaque resolutione eorundem Desideriorum ante omnia Revisionem Locorum in iisdem Desideriis specificatorum, et dignoscentiam utrum commodè ejusmodi Desideria fieri et determinari possint, per Nobiles et Spectabiles Christianum Jungling Balthasarum Szultz et Josephum Walkanowski Leonharum Consules Collegas suos expediendam declararunt. salva relatione Officio suo de præmissis facienda concluserunt. Hac sua Declaratione ad præmissa mediante.

Actum Sabbatho, pridie Dominica Judica Passionis Die Decima Quinta Mensis Martii, Annô Domini Millesimô Septingentesimô Sexagesimô Sexto.

Nobiles et Spectabiles ProConsul et Consules, Urbis hujus per schadulas in negotiis Civitatis publicis

publicis et infrascripto editas ac emanatas, ad Praeterium istud convocati et congregati existentes. Audita relatione Nobilium et Spectabilium Christiani Jungling, Balthasari Szultz et Josephi Watkanowski Lonchari et Consulum Collegarum suorum, expedita Revisionis et dignoscentiae locorum infrascriptorum in scripto porrecta de tenore tali:

Primo Na Desideria od Przesławney Akademii Krakowskiey będąc Deputowani względem pozwolenia wyprowadzenia Kanału murowanego y zasklepionego od Classes pod ziemią za mury Mieyskie. Gdzie zszedłszy się z Panem Puckiem Magistrem murarskim Jegomość Xiądz Rygalski wprowadziwszy nas do Classes, opowiedział mieysce gdzie y iako sobie Przesławna Akademia życzy z wyłomaniem Muru od Classes y wymurowania nowego muru w tyle Kościelnego świętey Anny Gruntu.

Co My Deputowani zważywszy że Kanał według affektacyi Przesławney Akademii własnymby kosztem praevia Conservatione onegoż wcale może bydź pozwolony, aż do publicznego rynsztoku na Przedmieściu, gdzie aby wody z Miasta społnie się schodziły bez osłabienia Mieyskich Murow, pod ktore Kanał ma bydź przeprowadzony. Względem zaś muru od Classes wyłomania y na inszym mieyscu onegoż wystawienia dla Komorek do Kanału, zaraz na mieyscu daliśmy rezolucyą, że to bydź nie

może

moze, zebysmy cudzego Gruntu pozwolili, ale Mur nadrysowany moze bydz zruynowany, y natym samym mieysciu nie na inszym nowy dany Według: sznuru od Classes az do Ogrodu Przesławney Akademii iak teraz iest powinien bydz ciągniony.

Secundo Względem dobycia kanału pod szkołą swiętey Anny nie bardzo dawno dany, a Muru ruynuiący kiedy takowy iak zdawna bywało pod dobrym przykryciem ziemią az do mieyskiego kanału przy swieckiey Fortce pod Ogrodem wychodzącym zdało nam się ze moze bydz pozwolono byle była konserwacya zeby secessa gorą dla fetoru nie przechodziły.

Tertio Względem poprawienia Bruku na Ulicy swiętey Anny w mieyscach należących Iegomości Pan Lunar krakowski oneż opligowany poprawiać każe.

Quarto Przecznica między Seminarium y Bursą Hierozolimską względem zapieczenia dla ochrony zgiełkow y hałasow Alumnow y Studentow przeszkadzaiących. My Deputowani nato nie nie decydowali, ale ten y wyzsze Punkta pro decisione Nobili Magistratui poddaiemy Rękami własnemi podpisuiemy Krystyan F. Jungling Deputatus mp Balthasar Szulc Deputatus mpp. J. K. Watkanowski R. K. L.

Eandem

84

Eandemque Revisionem trutinando. Quo ad Primum ratione eductionis Canalis publici à loco secreto ex Cassibus Novodvorsianis subtus Mænia Civitatis publica, ejusmodi Canale in loco præfato sumptu proprio Almæ Universitatis Cracoviensis ad publicum canale Civitatis post Portam Sutorum sitam educendum, abextra cooperiendum, hocce Canale in casu ruinæ tempestivè etiam et Mænia Civitatis si in hoc loco deteriorata fuerint Causâ et occasione sæpedicti canalis reparandum, fossionem ejusdem à loco canalis publici Civitatis ducta proportione profunditatis incipiendam. Quo ad secundum ratione Canalis à Schola Ecclesiæ Collegiatæ Sanctæ Annæ versus Portam Sutorum ad publicum canale eductionis idque pro defluendis fæcibus ex ejusmodi Schola et ex Lapidea Stempatrowska antiquitus dicta aciali, in Platea Sutorum sita ubi Capelistæ resident, itidem hocce Canale educendum sumptu proprio Almæ Universitatis et cooperiendum, sine tamen præjudicio et ruina Mæniorum Civilium ad publicum Canale immittendum, et circa hocce Canale omnem munditiem conservandam declararunt. Quo ad Tertium respectu reparationis stratorum eadem

reparan

reparanda Nobili et Spectabili Lonchaero pro hac sola vice commiserunt. Quo ad Quartum ratione obstructionis Plateola inter Seminarium et Contuberonium Hierosolymitanum sita siquidem haece Plateola est via publica Civitatis et ad transeundum necessaria, eandem non posse obstruere censuerunt. Haece vero Puncta Desideriorum non prius executioni demandanda, donec Fundus Civilis inter Classes Novodvorsciana et Fundum Stara Mennica situs per Universitatem Cracoviensem ab Anno Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Quinto possessus Civitati restituatur et dimittatur concluserunt. Hac sua Conclusione ad praemissa mediante.

Ex Prothocollo Actorum
Officii Consularis
Cracoviensis extradit

III

Ex ptē Almæ Univer-
tatis Conī vñe intro
Contentorum

Conclusiões

In Offº formulari feito
Aº 1765 et 1766 to

1769. 30 maji

86

Informatio Decimarum ex universis Agris Villæ Sidzina Sortis Collegii Minoris Artistarum, ex parte Illris Minocki, moderni Præbendarii Ecclesiæ Sæ Mariæ Magdalenæ Professionis Collegii Juridici die 30 Maji Anno 1769no Conscripta

280

Sub Una nomenclatura Villa Sidzina, continet in se duas hæreditates sive sortes, altera est proprietatis Monasterii Tynecen, altera Dominii Collegii Minoris Artistarum, fundatt Zaboroviane

Ex Agris Sortis hæreditatis dicti Monasterii Tynecen, percipiunt Decimam diversimode, partim Canonicus Fundi Zakrzowska, partim Canonicus Fundi Zyrawska, partim Vicaria Fundi Topolska, partim Monasterium Tynecen et ultimo Loco Parochus Skavinen, ut docet Juribus 1mo Libro Beneficiorum Canonicatus Fundi Zakrzowska sub No 8. 2do Libro Beneficiorum Canonicatus Fundi Zyrawska sub No 9. 3tio Lib. Benef. Ecclesiæ in Skawina sub No 11. 4to Lib. Benef. Monasterii Tynecen sub No 12. 5to Lib. Retaxatt. Canonicatus memorati Fundi Zakrzowska sub No 13. 6to Lib. Retaxatt Canonicatus memorati Fundi Zyrawska sub No 14. 7mo Lib. Retaxatt. Vicariæ Cathedralis Fundi Topolska sub No 15. 8vo Visitatione Zaluskiana ejusdem Vicariæ sub No 21. Ultimo Processu ratione Decimæ ex Villa Sidzina ex parte Canonici Fundi Zakrzowska, in Consistorio formato, sub No 78. et hæc Decima est extra Controversiam.

Ex Agris verò Sortis proprietatis, et Dominii Collegii Minoris Artistarum fundatt Zaborovianæ, seu Altaris Ss Simonis et Judæ Apostolorum in Ecclesia Cathedrali Crac fundati dotalis, unico soli Præbendario Sæ Mariæ Magdalenæ Professionis Collegii Juridici debetur Decima, quod clarè deducitur, ex Juribus dictæ Ecclesiæ Sæ Mariæ Magdalenæ 1mo ex venditione Decimæ per Schadek sub No 11mo in Lib. 2. 2do ex Parata Libri Retaxatt dictæ Capellæ sub No 2do. 3tio Visitatione Radziviliana sub No 3. 4to Decreto Consistorii Gnalis Crac sub No 28. 5to Decretis Trinis ejusdem Consistorii sub No 43. 6to Decreto dicti Consistorii sub No 46. 7mo Contractu venditionis Decimæ in Sidzina sub Num. 37. 8vo quietatione super persoluta Decima sub No 38. 9no Documento ex Regestris percept. sub No 42. 10mo Processu contumaciali, ratione ejusdem

Decima sub № 95. 6.7. 11mo Citationibus variis sub n. 99. 104. 100. 123. 12mo quietationibus binis defuncti olim Illris Kutlinowski anteacti Praebendarii Sae Mariae Magdalenae 1ma de Anno 1742 & 26. Febr. 2da & 19na Maji 1745 sub № 64. et 66.

In fundamento itaq. supraexpressorum Jurium et documentorum pertinentiam Decimae Manipularis ex Agris Villae Sidzina ad proprietatem Altaris S.S. Jacobi, Simonis et Judae Apostolorum spectare plene evincentium, non valens sustinere enormissam laesionem in solutione quotae exiquissimae 45. fl. pol. pro Decima manipull. ex dictis Agris Villae Sidzina Sortis Academicae, Perillustris olim Casimirus Jarmundowicz anteactus Praebendarius Sae Mariae Magdalenae Professionis Juridicae, intentavit Actionem pro extraditione Decimae Manipularis 1747mo non tantum A. Rndo olim Andreae Kolendowicz Altaristae S.S. Jacobi, Simonis et Judae Apostolorum, uti Domino adiitalitio Sortis Academicalis Villae Sidzina, verum etiam et Cmethonibus, ac Hortulanis ejusdem Sortis ad Judicium Consistorii Gnalis Crac. et post plurimas controversias, ac productionem ab utrinq. Jurium documentorum, et munimentorum, prodiit Sententia definitiva in eodem Judicio Consistoriali Gnali Crac. de Anno 1748. sub & Mercurii 31ma Januar. Sae Justitiae conformis, quae legatur sub № 61mo. Vere Sae Justitiae consona equidem in illa dubietas partitt. Libri Benef. Retaxatt. qualiter certi agri Sortis Academicae in Villa Sidzina in praecitata partita Libri Beneficiorum Retaxatt. expressi, intelligi debent, resolvitur et explicatur, et in fundamento talium jurium pateticorum adjudicata est Decima Praebendario S. Mariae Magdalenae ex universis agris Villae Sidzina Sortis Academicae.

A tali justissimo Decreto provocavit Adm. Rndus Dnus Kolendowicz Causam ad Sm Tribunal Nunciaturae Apostolicae, et ibi praemissis ab utrinq. informationibus in scripto, per contradicta emanavit Decretum sub dem Anno 1748. & Mercurii 15. Mens. Maji in dicto Tribunali, quod legatur sub № 62. Reformavit quidem hoc Decretum dictum Tribunal Sae Nunciaturae sed taxat quoad unum punctum Decreti Primae Instantiae adjudicantis decimam ex universis Agris Villae Sidzina Sortis Academicae, sed nihilominus demandavit probationes, quot Agri Cmethonales in Praediales fuerunt conversi, et utrum reperiantur aliqui agri Praediales in Villa Sidzina praecitatae Sortis Collegii Minoris et ad eum finem extraditae fuerunt Literae Remissoriae

18

les, seu Commissionis, prævis Literis Innotescentialibus Jurisdictio Commissorialis, sub 18 Sabbati 3tia Mens Obris Anno 1750. fundata, et Actus Commissionis propter sola diffugia olim A. R. Kolendowicz, ac Ejus Curatorum ad annum 1753. usq ad Mens Junium protractus, ut legatur hic actus sub No 75. usq ad N. 76. inclusive.

Ad hunc Actum porrectæ fuerunt binæ Schedæ manu Perillris olim Jarmundowicz scriptæ, Ima sub Literis AA sub No 75. et altera sub Litt. BB. sub eodem No. Præcitatæ Schedæ tanquam Viri in dignitate Ecclesiastica constituti, tum de Universitate, tum de Diœcesi Cracoviensi bene meriti, ac in Jure Utroq doctissimi, manu Ipsius propria scriptæ, quibus omnino fides adhiberi debet, plenè demonstrant, nulli alii jus ad Decimam ex Agris Sortis Academicæ Villæ Sidzina pertinere, quàm Præbendario S. Mariæ Magdalenæ, præterea plurimos agros Cmethonales, tam antiquitus quàm etiam nunc recenter in Prædiales fuisse conversos. Proinde ne videamur cramben repetere, et tædium in informatione causare, refert se Instans ad præcitata Jura et Schedas manu Perillris olim Jarmundowicz descriptas, et cum ex iisdem pateticum sit, soli Præbendario Sæ Mariæ Magdalenæ jus ad Decimam ex agris Villæ Sidzina sortis Academicæ competere, agrosq[ue] mentionatos Cmethonales in Prædiales fuisse conversos ex Erectione verò Altaris SS. Jacobi, Simonis et Judæ Aplorum, nullum jus altaristæ ad percipiendam Decimam assistat, ast duntaxat ad census et alia emolumenta, et ne Lites ulteriores inter Personas Academicas nutriantur. Supplicat instans modernus Præbendarius Sæ Mariæ Magdalenæ, Perillustribus Clarissimis et Adm Rndis DD. Judicibus, pro utraq parte deputatis, quatenus pro sua innata æquanimitate et justitia extraditionem Decimæ Manipularis, omnis grani, frumenti, et seminis, pro Anno current et in perpetuum ex Universis Agris Villæ Sidzina sortis Collegii Minoris demandent, Decretum et Authoritatem suam interponant, sive Conclusione Universitatis, propter majus robur et firmitatem, suum Decretum corroborent. Quam gratiam in generali Almæ Matri Universitati, signanter verò Perillustribus Clarissimis et Adm Rndis DD. Judicibus Deputatis pro deductione ad finem istiusmodi negotii offert se et cum Succedaneis suis ad Aras Divorum nunquam non meminisse.

M. Fr. Minocki U. J. Prof.
Capellæ Doctoralis Juridicæ
S. Magdalenæ Præbendarius.
mp

Informatio Dlamav
Wzgille Sid. Ina
Sortis Collegii Minoris
Universitatis Crac

ℤ 1772. d. 28 febr. 88

Desiderium M. Andreæ Badurski Phil. & Med. D[octo]ris Almæ Universitati commendatum.

2:87

Elapsô nuper annô mense Novembri Domus Minor collatis Calculis usu Mensæ, cæterorumque fructuum mihi negavit, dedit verò rationem Sententiæ suæ = quòd Domum Minorem n[on] inhabitem = quòd Actus Disputationum Physicarum non converliam = quòd Superiorem Facultatem ascenderim: omittam ea, quæ de habitu seculari nonnulli et Majoribus suggillârent.

At verò nec minimum adulari mihi videor, si quamdiu Academicum, tam diu Collegam esse sentiam, qui gratiosis Majorum votis in laborum meritorumque, qualiacunque ea fuerint, solatiu locum in Communitate possedi, & nisi Universitas me patiatur, vel ego mecum aliter disponam, Collegium Minus n[on] habet Jus interdicendi & Nomen Collegæ & fructus, ac aliàs sine consilio Patronæ suæ Domus Majoris & me insçio forsitan minùs cautè & minùs providè fecit.

Professio Medica non privat me loco in Universitate neque privare d[ebe]t et nomine & fructibus Collegarum.

Ascendi ad Facultatem Superiorem, sed quæ Collegium nullum habet, Mensam communem nullam, nullam provisionem.

Quid si Collegium Minus Collegium Artista=rum audit: Medicus vero ego Philosophus esse non desii. Collegium inhabitare plura vetant: Etsi alios participantes Professores inhabitatio Collegii Ipsius dispensat, neque me ligare debet.

Neque Vestis talaris nec caetera exteriora distin=guunt Virum Academicum, sed gradus. Hae Cathedra haec Actus Litterarii exigunt; tali occasione externas has Notas suscipio, in aliis Universitatibus idem obtinet. Cum praeterea Alma nostra Universitas etiam apud Vulgum Lagica audit.

Non disputo cum aliis ut Philosophus disputabit ut Medicus, non lego cum aliis Philosophis, legam cum aliis Lectoribus definito pro Medicina tempore.

Quid vero, si tantum fructus quantum caeteri Medicinae Lectores habeant, qui omnino alia via Universitatem subintrarunt, illi quidem ut hospites apertis januis, ego vero ut inquilinus et pulsando et expectando.

Inclyta Domus Major cum negotium hoc examinandum sit Patrona Collegii Minoris n° susceperit, illud Almae Universitati suppliciter commendans Sententiam ejus expecto.

Et quoniam Collegium Minus definitive vel si fas est dicere spoliative me et loco et officio

cio Consiliarii & fructibus privavit, ita ut in pristinum restituat, supplex oro.

Productum in Consilio Almae Universitatis Die 28va Februarii A 1772.

M. A. Jagielski
Facultatis Philicae Decanus
Notarius Universitatis mp.

1772 24 listopada. 80

282

Odpowiedź rzetelna i sumienna na Supplikę do JW Jmści Xiędza Kanclerza W. Kor. 24. 9bris 1772. od Nieiakiego St. Piechockiego Introligatora i Mieszczanina Krakowskiego podana.

1mo. Sławetny Piechocki uskarża się na iednego z Jchmć Xięży Akademików nieiakiego za co directe nie wyraził Xiędza Patelskiego bez tey cyrkuicyi, ponieważ prawda nie szuka latibuda, ale idzie po prostu i szczerze, est, est, non, non, według Nauki Apostolskiey.

2do. Pisze że iest ukrzywdzony summopere to daleko od prawdy. iak Niebo od Ziemi, ale to oczywista iak on summopere ukrzywdził słowem szkaluiącym i uczynkiem nie sprawiedliwym, tak cała Akademia, iak i Akademików (: nie przepuszczaiąc nawet zmartym :) gdy zkontraktowawszy się z Jchmć XX. Bibliotekaryuszami in Collegio Majori na ułożenie Xiąg in meliorem formam w Bibliotece Universitatis i wziąwszy circiter # 30. miasto porządnego ułożenia, bardziey porozrzucał, ą Xiąg co przez niego poginęło, Bog wszego niech nie pamięta. Posset hoc silentium omitti.

Trzymał przed lat kielką za Kontraktem Kamieniczkę ex opposito Collegii Majoris, i narobiwszy sobie pretensyi, miasto Czynszu od niego propter bonum pacis et Charitatis musieliśmy mu Kollegiaci dać #15. chcąc się uwolnić ab homine iniquo et doloso. # kilkanaście

Będąc znowu suo tempore Inquilinus w pomienioney Kamienicy, kłotni, chałasu, przeklęctwa osobliwie z Slusarzem narobiwszy nic nie dawszy w Nocy insalutato hospite umknął, zabrawszy rzeczy. Takim sposobem zażywszy Collegas Majores, teraz znowu w Supplice, podobney chce użyć sztuki, pisze on: naywiększa na sustentacyą Żołnierzy w tey samey Stancyi (: gdzie mieszkał :) a co stoiących, ma pretensyą sprawiedliwą do Akademii iako do Dziedziców na Złł. 400. Tu naywiększy fałsz, bo on mieszkaiąc w Kamienicy Drukarni Seminaryiskiey, i szeląga iednego nie expensował na Żołnierzy, ale Prefekt Drukarni, są Regestra, de die in diem, są Drukarze, i ludzie w Drukarni mieszkaiący gotowi to pod przysięgą zeznać. Żołnierz w iego Stancyi żaden nie stał, a nawet nie postał, ale on tu snuit quadrata rotundis roszcząc sobie pretensye do tey Kamienicy gdzie przedtym mieszkał ex opposito Collegii Majoris iako się sam przyznał, nie mogąc się utrzymać przy swoim fałszu, pod czas ścisłey investigacyi z nim

3tio pisze daley: Który zabrał mu naczynia wszystkie Introligatorskie, tu wielka nierzetelność, ponieważ ani wiedział X. Patelski o tym, ani nigdy niekazał zabierać mu żadnego naczynia Introligatorskiego, lubo locum tenens iego w Drukarni na ów czas X. Wintropski, a teraz w Akademii Zamoyski Professor, pro securitate długu należącego 1mo od mieszkania # 2. 2do za Brewiarz stołowy dany do oprawy a dotych czas nieoddany Złotych 24., niektóre Sprzęty domowe z Praską zatrzymał mu, pokiby nie uspokoił, ale mu przez to nie są odięte media vitæ, bo on ma y miał naczynia Introligatorskie do swoiey roboty, wszak przy Panu Schodu...

Mieyskim Drukarnia chciała mu dawno oddac iego sprzęty, gdyby był przynaymniey Brewiarz wrocił. ale go już podobno przedał Teraz mu wszystko oddano do naymnieyszey Spilki według Regestryku, a przecię od niego żadna Satysfakcya od oprawy Xiążek według podanych Regestrow przez X. Wentropskie złotych 10. dico dziesięc należy się St. Piechockiemu, ale od niego za mieszkanie y Brewiarz należy się Drukarni Złotych 60.

Że zas Pretensye czyni do przeszłego Prefekta Drukarni X. Ambrożewicza, niech pokaże Dokument, ale go żadnego nie ma, a do tego X. Ambrożewicz nie tak daleko od Krakowa, bo w Pinczowie, y może wkrotce powrocic, to się usprawiedliwi si et inquantum byłby co winien. St. Piechockiemu.

Pisze na ostatek: że Chciał się rozsądzic z tym JX. Patelskim ec. przed JX. Rektorem przeszłym, ale mu nawet Pozwu wynosic zakazano. Jestem gotow na Sąd Boski, iako o tym teraz dopiero wiem ex supplici libello, ponieważ iako w inszych Sądach tak y w Rektorskich nemini denegantur Acta, appellatio idem M. Dni Rectoris antecedaneis, a oraz JX Pisarza Actorum et Judicioł Rectoralium, perhibeant Testimonium, bom ia o tym nigdy nie wiedział. Na dowod tego experiatur teraz zemną St. Piechocki coram moderno M. Dno Rectore, ieżeli ma iaką sprawiedliwą pretensyą do mnie

Prawda że mnie żaden ad Judicia Rectoralia nie pozywał, bom żadnemu (absit gloriari) krzywdy nie uczynił, ani też niechcę pamiętac mnie uczynionej, dopiero teraz X. St. Piechocki tę sobie do mnie niesprawiedliwie rosci, sed patiar ~~tam~~ propter justitiam

Tenże St. Piechocki na wymowkę nierzetelney pretensyi sw powiedział, że piszący Supplikę pomylił się, iako to w pretensyi na Żołnierzy, do przeszłego Prefekta y od oprawy Xiążek a ad excusandas excusationes in peccatis

82

283

Mercurii 17ma Mensis Novembris 1773tio Anno.

Coram Magnifico Perillustri Clarissimo et Admodum Reverendo Domino, M. Ioanne Iosepho Rygalski, Sacrae Theologiae Doctore et Professore, Collega Majore, Ecclesiarum: Collegiatae S. Floriani Clepardiae ad Crac: Custode, Parochialis in Antiqua Korczyn Curato, Contubernii Iedloviani et Coloniae Academicae Neo-Corcinensis Provisore, Studii Almae Universitatis Cracoviensis Generali Rectore, et in publica causarum Illius audientia, comparens personaliter Nobilis ac Spectabilis Ioannes Cabczynski Scabinus

r. 1773. Cracoviensis cum assistentia Fiscalis praesentis Officii principalis Actor, proposuit in et contra Ingenuos Michaelem Marcli et Ignatium Ruskiewicz Scholae Rhetoricae Studiosos Contubernii Regio: Iagellaniani Alumnos, de et super eo: Quia ipsi Die hesterna, noctis horâ nonâ, potu obruti, ad Lapideam dicti Actoris in platea Proscriptorum sitam supervenientes, actacti subintrantes vere ad vestibulum celarii in quo vina asservantur, in silentio continere, quod malam opinionem redolet; cumque Mediastinus dicti Actoris per Lapideam non habita luce incederet, et aliquem superesse subodoratus, interrogaret quis esset? Citati respondere ad interrogationem nolle, quinimo recusare, Mediastinus propius accedens et unum Citatorum manibus apprehendens, iterum quaesivit quis esset? apprehensus Citatus Marcli, dictum Mediastinum primis pugnô percutere, tandem ad pectus arreptum muro allidere, ac fortiter contundere, Mediastinus dolore ac metu perculsus, ac suspicans hominem malum et de furto suspectum adesse, validius exclamavit opem invocans. Audito hujusmodi valido clamore praefatus Actor cum luce celeriter decursum

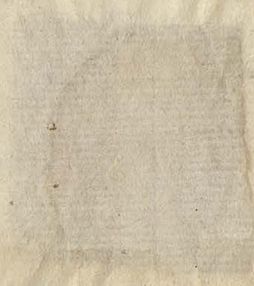
odczytał Jaroniewski Jan Tomaszewsky 1852 r. 7 lutego

descendit, volens quid facti esset explorare, videnSque Citatos, cum interrogaret de statu eorum, Citati respondere nollet, quinimo alter Citatorum Ingenuus Marcli Actorem violenter aggredi, eidemque colaphum impingere, verbis magnopere contemptivis bonam Actoris uti Personae qualificatae famam ac honorem intaminatum summopere laedere, taliterque contra modestiam suam, ac contra leges in perpetrantes talia, satis severe sancitas, procedere ausi sunt et praesumpserunt, ipsos ob praemissa poenis in jure praescriptis puniri, et maxime Ingenuum Marcli occasione tam enormis facti, temerarie perpetrati, ex Albo studiosorum proscribi, Decretum proscriptionis publicari, et ante omnia Concitatum Ingenuum Ruskiewicz de rei deque facti examinari propter meliorem Judicii praesentis informationem mandari, debita cum instantia postulavit. In praesentia Citatorum, primi quidem Ingenui Marcli ex Pratorio Cracoviensi, in quo sequestratus erat, in locum audiendarum Causarum ad respondendum educti, absolute seu ignorantia seu potius non recordatione, si quid ex objectis sibi perpetraverit excusantis, alterius autem videlicet Ingenui Ruskiewicz objecta in propositione vera esse asserentis, excepto eo, quod Citati non animo furandi, sed potius quo fato ad Lapideam Actoris venissent et ad vestibulum se contulissent, uti postea obrutum nescire se allegantis, imo cum ex domo propinatoria tam sero emigrassent sequacem se ex Marcli, quo duceretur et a dicto Marcli haec accepisse in auditis: non interroga sed sequere me; reponentis. Et Magnificus Dominus alte memoratus Rector, audita parte utraque, et examinato praeprimis Ingenuo Ruskiewicz tanquam sub tempus facti minus temulento, attenta delicti gravitate, quod videlicet hora nona, qua leges Contubernales vetant suos alumnos divagari, ad Lapideam Nobilis Actoris nescitur quo praetextu crapulati venerint, et quod Ingenui Ruskiewicz objecta in propositione specificata, excepta intentione furti, affirmantis et se nihil mali in dicta Lapidea perpetrasse, quod idem ex relatione Nobilis Actoris constitit, asseverantis, ideo eundem ex quo se associaverit Ingenuo Marcli quanquam homini aetate maturiori, crapulae indulserit, nocturno tempore in ca

pena, quod alias neque de die licet, commoratus, ac per plateas divagatus fuerit, atque in Contubernio non pernoctaverit, centum plagis in instanti castigandum esse decrevit. Jam vero quod attinet ad Ingenuum Mazeli uti durae cervicis hominem, facti sui rationem, ipso dunta xat, ut apparet, quasi ignorationis diffugio, quod non modicam ejus pertinaciae Suspicionem parit; excusantem, eundem uti contra Leges Universitatis, ac contra immunitatem loci Nobilis Ateris graviter delinquentem, ex Albo Studiosorum seu potius Matriculae Universitatis excludendum esse duxit, uti de facto exclusit et proscripsit, eandemque proscriptionem et exclusionem publicari jussit, praesenti Decreto ad praemissa mediante. Anno Die et Mense, quibus supra. Praesente me infra scripto Actorum Rectoralium Notario. Ex Protocollo Actorum Rectoralium extractum et sigillo Universitatis communitum Anno Domini 1773tio Veneris 19na Mensis Novembris.



M. Andreas Stecz?owski
Publicus S. Autho Aplica et Actorum Rectoralium Notarius
mpp



284 ~~[illegible]~~ 1776. 1. 4 November. 84

Actus Doctoratus Perillustris Marxen pro Utro que Jure 4ta Mensis Novembris 1776ti expeditus.

Ante Decisionem Quaestionis.

Ave floridissima scientiarum, nescia corruptionis proprio nitens virore, temporum triumphatrix, Jurisprudentia. Dum totus prope annus paucos post dies in hyemem migrat, dum vernam hortorum gratiam, floresque vinearum pruinis dejectos ingemiscit Flora, dum aut grandines prostratas, aut à praematuro Coeli rigore immaturas agrorum fruges Ceres conqueritur, dum nudas ~~pone~~ pomis arbores Pomona, et racemis vites Lyaeus acerbe deplorat, olitor veris delicias, colonus agrorum opulentiam, vinitor uvarum dulcedinem deperditam, et in lachrymabile vinum Bacchi lachrymas commutatas maestus intuetur. Tu Jurisprudentia quodam aeternitatis privilegio in novos flores, frugesque effunderis, quando sub ipsa brevi hyemantis Coeli austeritate novam germinas Lauream Doctoralem, qua et Alma Mater Universitas Nostra, et Inclytum Juridicae Facultatis Collegium novo flore et fructu Doctorali auctum insigniter, effloresit.

Apodosis iste est Perillustris Utriusque Juris Licentiate. Tu es ille flos, nobilissimus Jurisprudentiae partus, nunquam marcescens semper vernans. Quare quos labor tuus seminavit, merita tua radicarunt, funde fructus, expande flores et folia, alias partum mentis, Decisionem nempe praesentis Quaestionis Juridicae de Episcopali Judicio expositae explica et demonstra per Illustrem Clarissimum ad hunc actum designatum Juris Professorem; qui enim per alium facit, per se ipsum facere videtur. juxt. Reg. Jur. 72. in 6to.

Ante Orationem.

Officium humanæ vitæ, non pœna labor est. Non homo sed cada-
ver pigram animam circumportans est, quisquis labori renuntiat
Huc illum Deus, huc natura vocat. Humanæ vitæ tanquam militiæ
initiamur, in qua pro symbolo et tessera accipimus id, quod Severus
Imperator suis militibus dedit = Laboremus = Ideo primus Pater Nostrum
Adamus hanc sepulchralem inscriptionem sibi poni à Sancto Victore recte
voluit = Conceptio culpa, nasci pœna, labor vita, necesse mori = Labor V-
rum probat, labor optimos citat, generosos et heroicos animos nutrit La-
bor. Quid cessas? non est Viri timere sudorem = Ait Seneca. Labor Cæsa-
rem, labor Herculem, labor Jasonem, labor Heroas à Diis recentes essinx-
Ille ad honorem et gloriam immutabilem iter stravit. Dixerit sanè Po-
ta Florus nunquam nisi parasitando fessus ad Hadrianum Cæsarem
bellica expeditione reducem = Ego nolo Cæsar esse. Ambulare per Bri-
tannos. Scythicas pati pruinas = Reponet generosus animus cum Cæsa-
re = Ego nolo Florus esse. Ambulare per tabernas, Latitare per popi-
Culices pati rotundos = Qui fugit laborem, fugit felicitatem.

Est et Tibi felicitati Perillustris Utriusque Juris Licentiate, labor, ille
vit tibi iter ad futuram Lauream Doctoralem capessendam. Labor hic ti
elucet in Decisione Quæstionis præsentis, adeoque sic coronaberis, qu
admodum Cauratissimus Imperator et Diva Themis voluerit. De quibus
sentiendum? auscultate Hospites Dignissimi, ad hocce munus jam pr
ratum Encomiasticum, et ille Vobis utrumque patefaciet. Nempe Divæ
Themidis et Jurisprudentiæ laudationem, Viri verò in studio Academico
laboriosi, jam alias inpræsentiarum Utriusque Juris Licentiati merita
palam exponet et perhibebit.

Post fini

Ante Professionem Fidei.

Recte à certamine ad palmam, à laboribus ad coronas, à vigilatis noctibus ad publicam honoris lucem, et Juridici gradus splendorem contendis. Perillustris Utriusque Juris Licentiate. Ego tuis desideriis obvius ut facem præferam, in hodierni Academici Actus et Doctoratus conferendi præludium, clarissimam veritatem, sed tamen aliquando nocturis in meridiana luce caligantibus dubitatam, assumo. An publica Universitatum Academicarum studia magnum Reipublicæ decus conferant et ornamentum? Vos Hospites Dignissimi benignam pro modulo temporis in auscultando præbete benevolentiam.

Quid habes Mome, invidiâ macer, et bonorum omnium allatrator Cynice? edissere, et quidquid malignæ bilis intrà te premis adversus Academias, liberaliter evome. Audio, audite et Vos stomachantem. Amo, inquit Litteras et Litteratos, sed hosce numerosos Scholarium confluxus sub pluribus Magistris et Pædotribis fastidio. Si fundum, et basin diligenter inspicis primum lapidem ad Academica Lycæa vanitas et ambitio posuit.

Primi, qui discipulorum cœtus publicè aggregarunt, fuere Athenis Chrysippus, Plato, Aristoteles. Unus Stoicorum, alter Academicorum, tertius Peripateticorum Princeps. Quo illi stimulo ad Scholas aperiendas sunt adducti? amore, inquis, Sapientiæ, ideo se Philosophos dictitabant. Sed tam fucata ibi sapientia, quam falsa Religio. Dicam potius, inquit Momus, illa à tota Græcia adorata et proclamata capita ducebant Discipulorum greges, at ipsos ducebat ambitio, queis vivendi, dicendique regula erat:

Pulchrum est, digito monstrari et dicier, hic est.
Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc, sciat alter.

Unde totus illorum Academicorum Conventuum fructus erat, innumeris opinionum monstris mortalium mentes in diversa distrahere, et deceptoriis impressionibus fascinare. Forte nunc etiam Litteratorum Collegia et exercitia, quantum veritatis in fronte, tantum vanitatis habent in recessu. or

Ubi Academiam intraveris, jurabis, te subire ipsissimam veritatis Regiam, adeo cunctis illa foribus inscripta legitur, et plenis buccis crepatur. At crede mihi, magis ingenio, quàm veritati laboratur: non qui veriora dixit, sed qui probabilia, nova, inaudita, ingeniosius propugnaverit, hic vir, hic est. Ssum ex hoc contentioso argumentandi et pugnandi genere magis argutuli leguleii, et rabicosi obloquutores, quàm prudentes et judiciosi ~~rerum~~ rerum aestimatores nascantur.

Sicut varietas opinandi, sic et scholarum, classiumque diversitas, multitudo, diuturnitas displicet. Miseretme cumprimis vestri, o tenella pueritiae germina, quot tantis annorum spatiis per tot aspreta et senticeta, vibices et appendices ad Parnassium culmen contenditis. Ubi ad Philosophiam veneris, in illo obscuro Tryphonii antro, toto triennio, aut liberali Musarum dispensatione biennio Sisyphi saxum volves; egregius sane Philosophus, in fine curriculi nec lapidis Philosophici faciendi, nec Mercurii figendi, nec alicujus occultae qualitatis, venti, aestus marini rationem noveris. Altiores classes insuper quadriennium et aliquando plus postulant, cujus nisi mensuram expleveris, Coronae Doctoralis insignia frustra prensaveris. Estne tanti, nil profuturis difficultatibus tam notabilem humanae vitae partem impendi? Tolle inutilium quaestionum bracteas, praescinde inania philacteria subtilitatum, et habebis uno anno Philosophum, biennio Theologum & Juristam.

Amant Academiae copiosum discentium numerum, ceu Litteratorii Emporii celebritas cresceret è mercantum frequentia: sed et hoc majori detrimento, quàm bono et decoro Reipublicae. Quot frolones, et stolida lolia, quot steriles avenae in ista copiosa segete! quot immatura, decidua, verminantia poma in ista arbore, quot fucos in Academico alveario deprehendas? qui sub discendi praetextu otiosam vitae licentiam velant: sub studiosi nomine ganeones, frequentes in popinis, rari in Lyceis, Vigaliones in Scholis, Stentores in plateis, bacchantes in compitis, qui suo contubernio et societate etiam innocentibus et malitiae rudibus animis malos mores affricant. Hi tandem ubi spem Parentum lusere, patrimonium abliguriere, nomina, chirographa, debita à tergo relinquunt magno scilicet

cet Reipublicae in commodo. Igitur majori providentia apud Sinenses populos in mores introductum videtur, ut Juventus non confertim in Gymnasiis, sed seorsim in privatis aedibus, à suis quique Praeceptoribus domesticis instruantur.

Sic Momo hactenus ~~pt~~ dicere placuit, nunc loquatur veritas.

Non est origo Academiarum petenda à Graeciae Sapientibus, omni Graecia antiquior: quippe ipsa natura duce, omnium fere Gentium moribus recepta. Moysen institutum legimus omni Aegyptiorum doctrina, unde priusquam Legem suam Deus in lapideis tabulis scriberet, apud Aegyptios erant Scholae et Gymnasia, in quibus varii generis doctrina traderetur: quam ipsos ab Abrahamo didicisse, cum ~~ibidem~~ illuc è Mesopotamia diverteret, nonnulli autumant. Imo post primam Palestinae occupationem jam sub ipso fortissimo Duce Josue Hebraeos Academiam habuisse in comperto est, quae Josue cap. 15. Cariatsepher, secundum Graeca Biblia = Polis grammaton, Civitas litterarum dicitur. Et quae Gens, quae Natio est, quae non Academiis exculta floreat? Sacrorum Praesides in Japonia, quos Bonzios appellant, in primariis Urbibus magnos discentium coetus instruunt. Berytum Phoenicie Urbem in bonarum Artium praecipuè Legum cultu et doctrina laudat Imperator in §. Haec tria. Proem. ff. Alexandrina Academia ornavit Aegyptum, in qua D. Clemens, Origenes Heraclas, Dionysius floruere: è qua Gregorius Nazianzenus, Basilius, Caesarius /: pro quanta Nomina :/ prodiere. In Africa praeter Carthaginense Lyceum, olim Augustino eloquentiae Professore famosum, Marocens Urbs amplissima Mauritaniae in sua percelebri Academia Averroen, Rasin, Albumazarem, Arabum doctissimos aluit. Quid memorem Bononiensem Italiae, ~~A~~ Salmaticensem Hispaniae, Sorbonam Galliae, Oxoniensem Angliae, et nostram, si placet, Cracoviensem Poloniae praestantissimas Universitates, quas qui modo circumspexerit, fatebitur Graecas Athenas in easdem immigrasse.

Et haec Sapientiae ac Veritatis Emporia, vanitatis officinas aliquis appellet, ubi primum lapidem posuerit ambitio? Sincera mentis in Deum pietas, amor

generis humani, ipsa demum benigna Sapientiæ indoles Academias fundavit, Lycæa aperuit, Athenæa erexit. || Hoc quippe, hoc Patriæ, hoc Concivibus debem ut animi nostri bona spargamus in plures, quò tanto major hominum numerus à vitio ad virtutem, à falso ad verum, ab obliquo ad rectum felicitatis t mitem perducatur: quò Divinorum cognitio, quò æqui bonique studium, tanto p rium animis ingeneretur. Hæc enim boni natura, esse sui communicativum. ||

Sed ais: veritatem promittunt Lycæa Academica, et fere tantum vendunt probabilia. O te simplicem nundinatorem, qui non nisi evidentes veritates mercari c pias! Nescis, idcirco à Deo rerum omnium Conditore plurimas veritates sub am bigui velo fuisse absconditas, ut Mundum relinqueret hominum disputationi? Qu jejunum erit veritatis studium, quod nulla probabili opinione pascitur? Hoc sum debes Academicis Scholis, quod in illis certa ab incertis, ab improbabilibus probabilia, futilia à solidis segregentur. Jam priscis seculis usitatum fuit = in sylvis Academi quærere verum. Ideo integræ Respublicæ, Summi Orbis Principes in rebus dubiis, quæ totas Provincias, Regna, populos concernunt, ad Universitatum placita et consulta recurrunt, quod in illis solidioris doctrinæ domicilium, Sapientiæ sacrarium, veritatis oraculum venerentur, unde tranquillandæ conscientiæ in gerendis negotiis, regendis populis meliora, tutiora, securiora dogmata hauriantur.

Gradarius ille per intervalla Scholarum ad Parnassi culmen ascensus, ipsa natura duce bono communi prospicit. Per moras et tarda incrementa hominem naturæ ad statum et staturam perducit: rasæ tabulæ humani ingenii rerum species et notitias successive plures, pluresque inscribit. Solidius, quæ tardius maturescunt, præcoces fructus citò in putredinem defluunt. Itaque Sapientiæ Lycæa humano ingenio, ipsique rerum naturæ se accomodant, doctrinæ maturitati, solidiori Scientiarum diuturnitati, bono denique communi prospiciunt, dum cuivis scientiæ, tum pro illius dignitate, tum pro ingeniorum consueta capacitate certas discendi periodos attemperant.

Si quando novercantis naturæ et invitâ Minervâ vitio læva ex parte ma

mille

mille nil salit Arcadio Juveni, si ne ordinaria quidem spatia ad discendum sufficiunt, sibi ille imputet, quod sus ad Minervam, asinus ad lyram, in sacra sapientiæ adita temerarium pedem intulit: et cum esset Marsyas ad tibiam natus, Apollinis barbiton profana manu tractaverit. Porro Classium, Scholarumque varietas quantam affert non tantum pulchritudinem, sed et utilitatem! quemadmodum in horto, sic et in Academia semper aliquid novi oritur: nunc progymnasmata, orationes, dramata, lusus comici, nunc polemicæ vel in Philosophica, vel Juridica, vel Theologica arena concertationes. Huic quippe amænæ varietati debet Respublica, quod habeat pro Ecclesiis Sacerdotes, pro ovibus Pastores, pro rudibus Doctores, pro suggestis Oratores, pro Aulis Consiliarios, pro foro Causidicos, pro Curia Judices, pro theatris Actores, pro campo Geometras, pro fabrica Architectos.

Neque metuas à scientiarum pluralitate confusionis periculum, cui cavet artium, scientiarumve subordinatio: veluti ad symphoniam voces musicæ, ad excolendum animum virtutes, sic ad intellectum perficiendum scientiæ invicem subordinantur. Succollant mutuo, et in suppetias eunt speculativis practicæ, practicis speculativæ; Leges Canonum, Canones Legum subsidiis roborantur: Theologia Jurisprudentiæ, hæc Theologiæ dextram porrigit. Multa discenda sunt sapientiæ Candidato, paulatim tamen et justo cum moderamine: nam ut inquit Corynna apud Pindarum = Manu non toto sacco serendum est = alias qui nimium affundit, effundit.

Multitudo discentium sicut Athenæa exornat, eorumque famam attollit, ita et magnam parati æris quantitatem infert Civitatibus, Civium rem familiarem ac Principum ærarium auget: insuper Reipublicæ doctorum hominum copiam præbet, ut ad sua munia non jam debeat è cæcis luscum, sed ex oculatis oculatiorem seligere. Sed audiamus Momum, quid dicat, dicit ille, quod inter hosce multos sunt etiam ignavi ganeones, popinarum hederæ, et herbæ nicoticæ. Sint sane, an tu rerum naturam vituperas, quod etiam monstra nutriat? O te imperitum Oeconomum, si arborem excisam velis, quod ex illa aliqua poma vermineant. Si segetem exustam cupias, quod in illam se lolia, sterilesque avenæ insinuent?

Si alveare evertis, quia se ignavum fucorum genus præsepibus miscet? Habent agri et horti Academici vigiles Colonos, habent Cultores et Rectores suos, qui ubi res exigit, censorio cultro recidunt inutiles aut nocentes stolones; extirpant lolia, fucos abigunt, verminantia poma secernunt, teneriores plantas, ne nocumentum capiant debita disciplinæ sepimentis muniunt.

En ut omnia tela, quæ erga decus et emolumenta Academiarum Momus opponere poterat, in Authorem recidant! Habeat ille sibi suos Sinenses, ego barbaris illis populis oppono Græcos, Hebræos, Latinos. Oppono quatuor Orbis partes: oppono cunctas Europæ Provincias, oppono Summorum Principum consensum, quibus curæ fuit Universitates erigere, visitare, innumeris privilegiis decorare, eo quod illas agnoscerent Sapientiæ delubra, veritatis oracula, Reipublicæ fulcra, scientiarum Emporia, Virorum usquequaque præstantium Seminaria.

Existis te quoque præclarum Sapientiæ germen prodire conspicio Perillustris Utriusque Juris Licentiate. Consecrasti ingenuis litteris in hac Schola Regni adolescentiam, Jurisprudentiæ maturiorem ætatem dicasti, uno verbo: annos tres supra quinque lustra in Statione Nostra Academica laborasti indefessus Professor. Ut parcam innatæ modestiæ tuæ crambem non repeto, labores tuos quos sustinuisti, merita tua, quæ pro basi ac fundamento laudum tuarum posuisti, munia et Officia publica, quæ gloriose gessisti et absolvisti, ad calculum non revoco, omnia te satis commendabilem reddunt, quæ ad invidiam aliorum, ad calcar et stimulum cæterorum leget posteritas, legemus et Nos.

⌐ Adest prompta votis tuis Universitas, adest Consultissima Facultas Nostra, jamque per me ad supremæ Laureæ „ne labori corona, virtuti præmium desit." honorem pandit aditum." Ut igitur felicem tuæ fortunæ jacias aleam, a Divino auspicio et a Catholicæ Religionis actu bonum omen capito: atque juxta Ecclesiæ Catholicæ præscriptum Sacrosanctæ Fidei Professionem præmitte.

Professio

⌐ Verum ne vota longiori expectatione teneam,

Professio Fidei

Post Professionem Fidei datur ~~Possessio Cathedrae~~ Insignia

~~Ad possessionem Cathedrae.~~

2do Ad Librum.

Accipe librum et devora, dicebat Angelus Joanni, ejus namque Scriptura quid est aliud, si non Divina Ambrosia, teste mellifluo Bernardo: deliciosa ad saporem, solida ad nutrimentum, efficax ad me~~~~dicinam. ~~trimentum~~ = Liber hic sit tibi libra, ad quam omnem tuam doctrinam Juris sedulo appendas. Etenim quam parum Theologum sine Verbo Dei, tam parum Legistam decet loqui sine lege. Clausum accepisti, nunc apertum inspice. Scriptus est intus et foris. Foris ut tractetur manu et opere: est enim mutus Magister sed ad consulendum optimus. Intus, ut frequentetur oculo: cum Judici et Doctori Juris prae oculis debeat esse lex scripta in Codice. Sis ex utroque Caesar: Codicem Legum et oculo et manu et studio identidem versa. Sic ille à Te, tu ab illo splendorem capies.

3tio. Ad Biretum

Hodierni pilei ingentes alas quasi ad volatum explicant. Crederes esse Mercurii cassidem, cui Poetae alas affingunt. Doctoralis pileus alis caret, quia insigne est doctrinae et dignitatis Doctoralis, quae avolare nescit. Quinimo pileus Doctoralis semper sibi similis et constans, quia quadratus est, et sapientis animi signum, cujus officium est, unum hominem agere, nec facile vultum in diversa mutare. Quem ego capiti tuo impono, ut palam fiat omnibus, sic coronari, quem Diva Themis et Sacratissimus Imperator posuerit.

Ad Annulum.

Unicam in hoc annulo gemmam porrigo, sed quae testis sit, multo plures Scientiarum thesauros tuo latere in pectore. Fidem tuam hoc annulo Sacra Themis subarrhat, ut quemadmodum sponsalitius annulus sua orbiculari rotunditate perennem inter Conjuges nedum, licet rarò perennem amorem promittit, ita tibi Utriusque Juris Licentiate aureus iste annulus sit perennis erga Divam Themidem amoris, perennis quoque ab illa sit honoris tessera.

Ad Osculum.

Duodecem elapsi ~~Quatuordecem elapsi~~ sunt Anni, cum te Utriusque Juris Licentiate in Cathedra Juridica salutavi Professorem Juris. Repeto hodie hunc amicum amplexum: neque enim amicitia uno officio expleri potest ~~et~~ Simulque utor ad te verbis Apostoli ad Philip. 4. = Salve Frater mi charissime et desideratissime, gaudium meum et corona mea. Ego enim manum à tabula, tu vero huic operi Doctorali ultimam adde lineam, Cathedraeque Doctoralis possessionem cape.

Ad Cathedram.

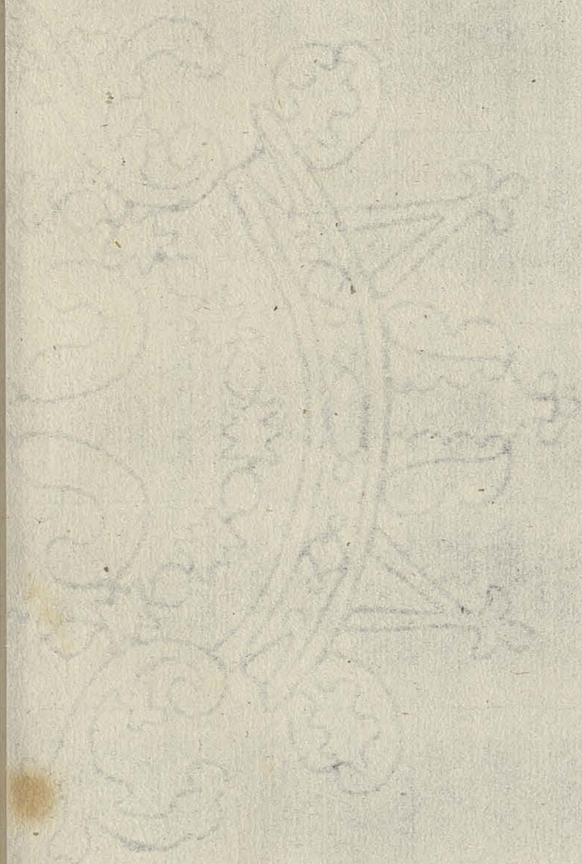
Vetus est dictum, Orator fit, Poeta nascitur, ego addo: Doctor creatur. Deus Deus Optimus Maximus postquam omnem hanc Mundi fabricam creavit, requievit, inquit sacer textus, die septimo ab universo opere, quod patrarat. = ab opere, inquit, non à labore, creatio quippe Mundi non Dei labor, sed opus fuit. Creatio ~~a~~ tua Doctoralis Utriusque Juris Licentiate, non tantum opus sed labor est, ergo quies laborem excipiat, quiesce in Cathedra Doctorali. Sessio honoris, quaedam possessio est, et quidem Judici inprimis debita, atque exinde Doctori Juris: nam Doctor, ex oraculo Pauli, de omnibus judicat. Sede igitur in Cathedra Utriusque Juris Doctor, sed cave illud judicium

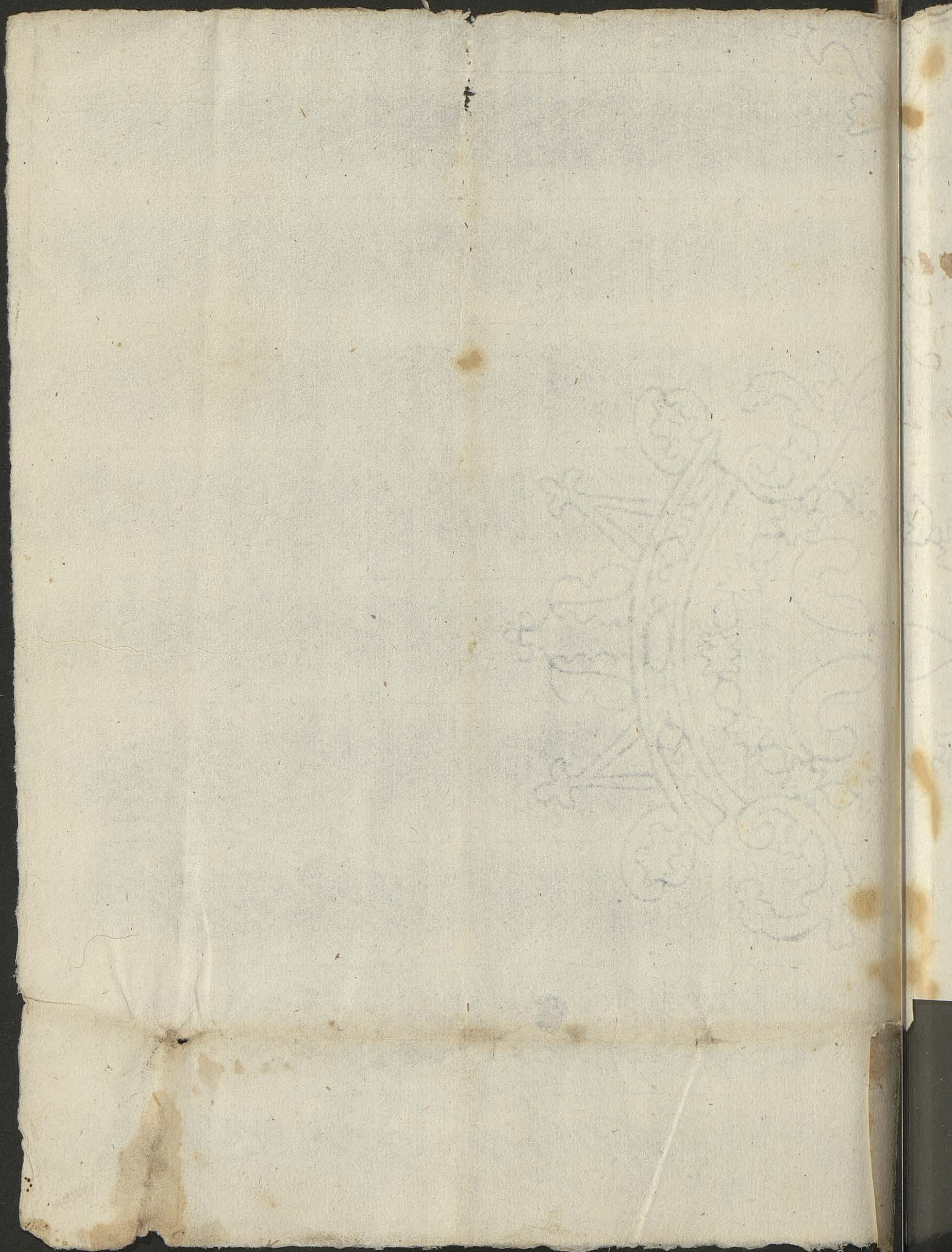
Idei

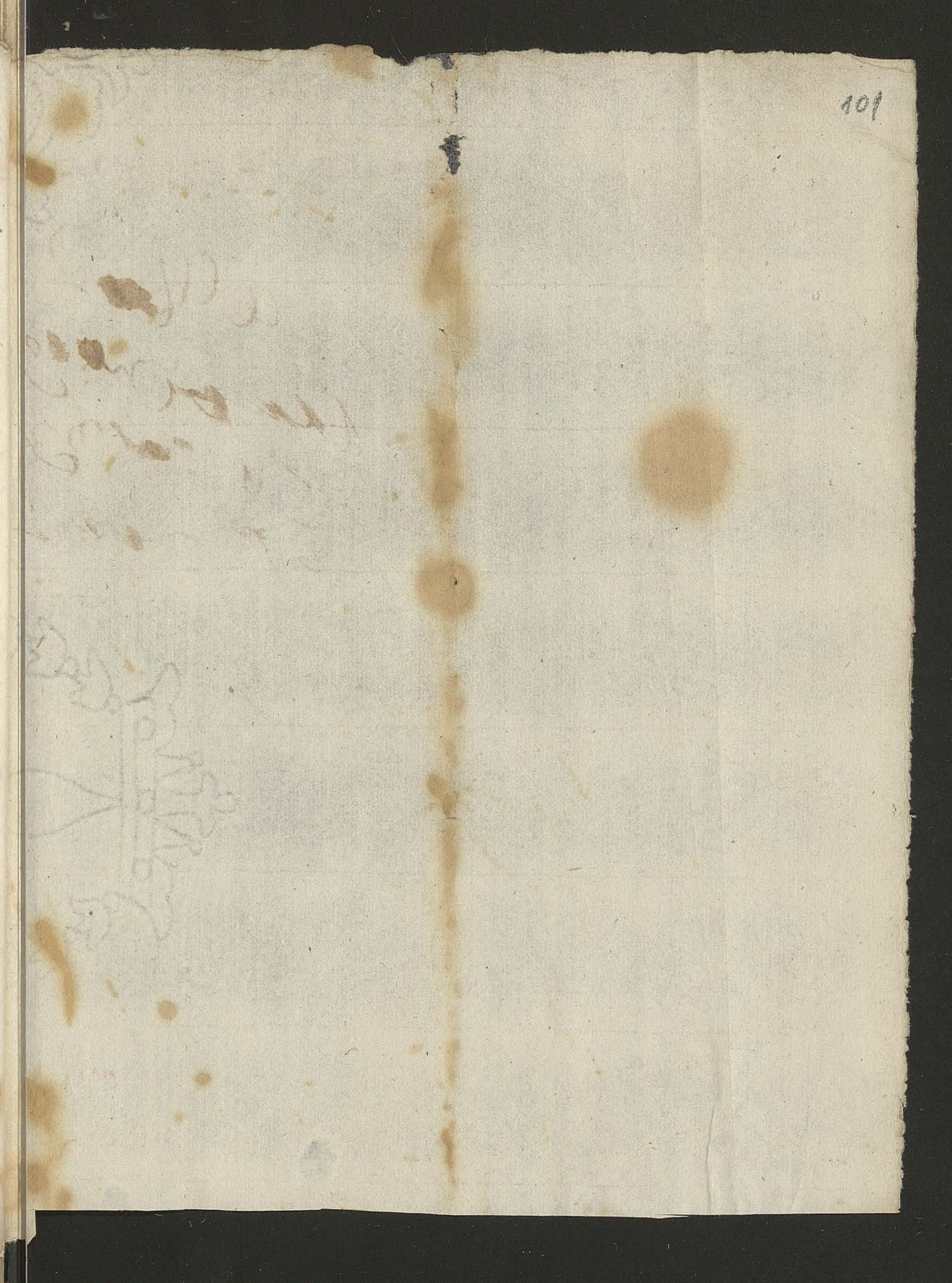
Idaei Paridis. Erravit ibi oculus, quia erravit affectus: nec ~~mi~~ mirum, de pomo namque discordiae lis fuit. In tuo Judicio semper sit concordia Victrix, aurisque discretionis, quae verba dijudicat Job. 12. oculum corrigat affectionis. Cape Doctoralem nunc Sessionem et possessionem: nulla enim jucundior est, quam virtutis, scientiaeque possessio. Ego Tibi sedenti in Cathedra Doctorali et sapientiam et opulentiam voveo. Dedit Tibi Sacra Themis Sapientiam, dabit mox Lauream, fortuna auream jungat opulentiam, virtus merita ad Nostrae Universitatis emolumentum cumulet, Coelum vero illa aeterna felicitate coronet. Hoc est votum ~~et~~ meum ad diem hodiernum Titularem Magni Antistitis Mediolanensis.

Creatio.

Jamque ad executionem illius, quod primum in intentione erat condescendo. J. A. M. D. G.







[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
2 [illegible]

Die 25. Febr Annô Dni 1777. Expedivi officium commissa-
rii in Schola Arcensi ex convocatione Boni Ordinis Facul-
tatis Philosophicæ mihi impositum. 102

D. Joannes Lapsinski Publicus ostendit Lectiones: 1mam
Cursum Philosophicum, alteram 4tam Classem Matheseos,
3tiam Classem 1mam, et præterea dixit se audire linguam
Edoticam.

M. Sebast. Czaputowicz
mpp

285

286

1777.

103

In Nomine Domini Amen.

Actum feriâ tertia ante Dominicam Passionis Annô Dni 1777 in Schola D. Annd praesente M. Sebastiano Rzechowski ejusdem Scholae Seniore. Ex parte Inclytae Facultatis Philosophicae.

1mus. V. D. Stanislaus Juszkowski ex moderna Commutatione nullam lectionem produxit, causam hujus non productionis allegavit informitatem corporis toto illo tempore, ex praeterito autem Semestri monstravit Cursum Philosophicum, Jus Naturae & Gentium & Terminos distinctionum & quidem negligenter.

2dus V. D. Lucas Orlikowski Classium Novodvor: Oeconomus non comparuit.

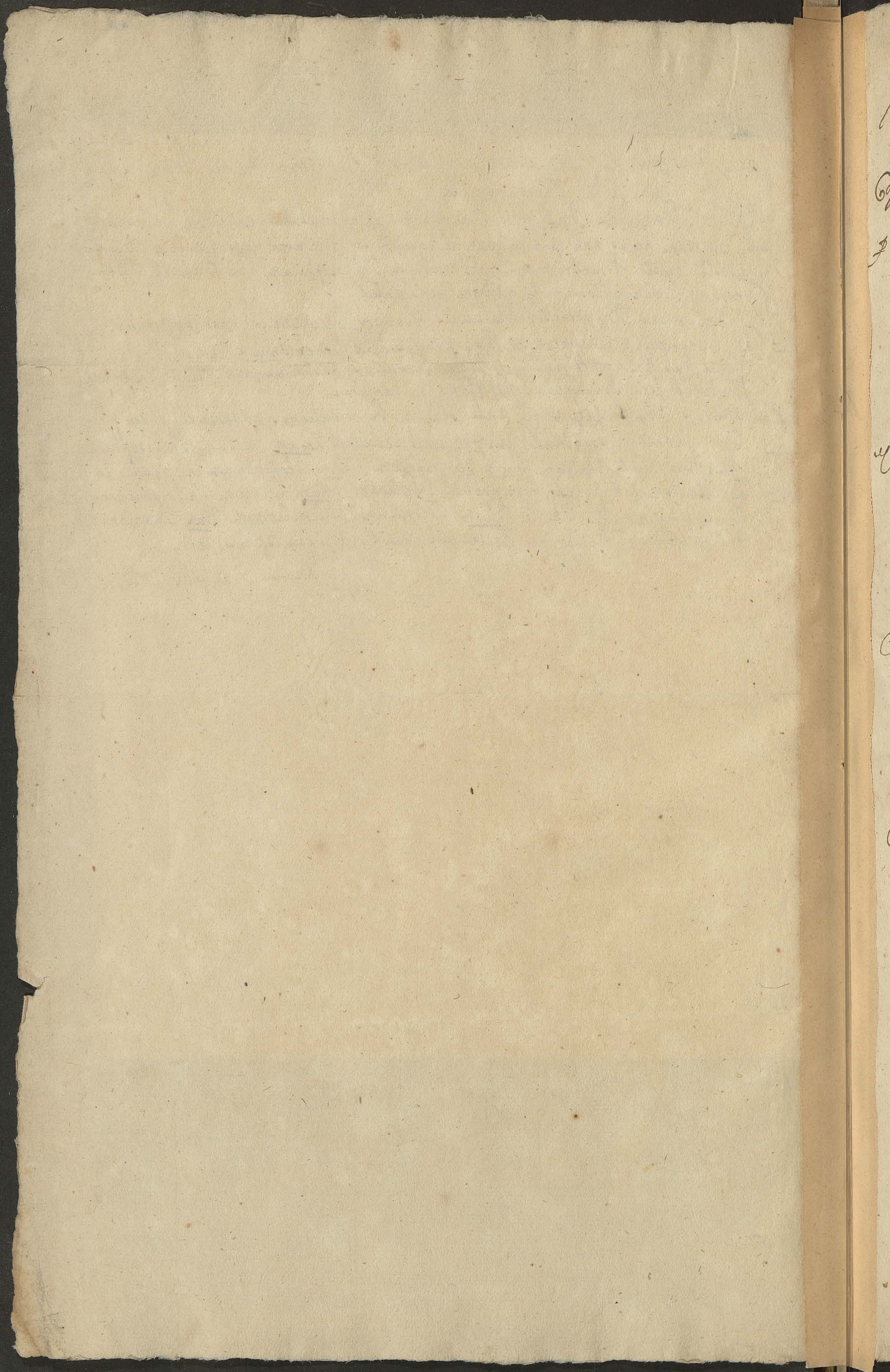
3tius D. Benedictus Taborowicz has produxit Lectiones 1mam Cursum Philosophicum 2dam Jus Naturae & Gentium 3tiam Terminos distinctionum. 4tam Regulas Juris. Praeterito Semestri audivit Rhetoricam sacram.

4tus D. Jacobus Przesiczek venit ante Festum Purificationis, nullam lectionem produxit.

5tus. D. Thomas Brodzicki has produxit lectiones 1mam Cursum Philosophicum 2dam Jus Naturae & Gentium. 3tiam Geographiam. 4tam Geometriam ex praeterito semestri.

6tus. D. Matthaeus Kopinski has produxit Lectiones 1mam Cursum Philosophicum. 2dam Philosophiam M. Alberti. 3tiam Terminos distinctionum 4tam Gnomonicam. Audi-dit praetereâ Historiam Ecclesiasticam & Linguam Germanicam.

M. A. Czahkiewicz Dlces Prfr.



287 1777 104

2.

In Actu Commissionis ad Contubernium Starnigeli-anum expeditæ: Annô Christi 1777 d. 1. Martii.

D. Andreas Kowinski produxit Lectiones hoc semestri auditas: Cursum Philosophicum sub Perill. Clmô D. Kolendowicz. 2dam 1mam Classem Mathematum sub Perill: Clmô D. Szabel. 3tiam: 4tam Classem Mathematum sub Illri Clmô Meyzel. 4tam Architecturam Civilem sub Excell. M. Radwański.

V. Jacobus Sadowski produxit sequentes. Cursum Philosophicum sub Perillri Clmô D. Kolendowicz negligenter auditum. 2dam Microcosmologiam sub ~~Peri~~ Clmô D. Pawluskiewicz. 3tiam et 4tam. Linguas: Gallicam et Germanicam. dixit se ~~audivisse~~. audivisse.

D. Vincentius Staszyński produxit sequentes: Cursum Philosophicum sub Perillri Clmô D. Kolendowicz. alteram 1mam Classem Matheseôs sub Perillri Clmô D. Szabel. 3tiam Oratorem. sub Perillri Clmô D. Szczeżkowski. 4tam Ethicam sub Illri Clmô D. Tyszkowski.

D. Michaël Batorowicz produxit. Cursum Phicum sub Perill. D. Kolendowicz. 2dam 1mam Classem Mathematum sub Perill. D. Szabel. 3tiam Architecturam Civilem sub Excell. M. Radwański. 4tam asserit se audisse Geographiam Mmteam sub Clmô Przybylski sed eandem alteri Venerabili accomodasse ad nunc, ideô producturum se testimonium à Clmô Prfê, appromisit.

V. Joannes Mokrzewski, Cursum Philosophicum, sub Perillri D. Decano. 1mam Classem Mathematum sub Perillri Szabel. 3tiam de Animalibus et Plantis sub Illri Clmô D. Wyński; has tamen non omnes habet in toto ob infirmitatem suam.

D. Sylvester Błaszyński Publicarū Lect. Auditor produxit sequentes: Cursum Philosophicum sub Perillri Polendowicz. 2dam Jus Civile sub Perillri Pawęski. 3tiam Regulas Juris sub Illri Clmō Matawonski. 4tam Linguam Gallicam dixit se audire

M. Joannes Zieliński produxit 1mam Classem Mathematum sub Perillrī D. Szabel 1o in toto. alteram: Geometriam Practicam alterius Professoris produxit. 3tiam dixit se privatim audivisse Germanicam. 4tam non produxit.

C. Augustinus Filipowski non comparuit, tandem serò veniens produxit: 1mam de Animalibus et Plantis sub Illri Clmō D. Wyżyski. 2dam de Structura humani Corporis sub Clmō D. Pawłuskiewicz sine principio et negligenter conscriptam. 3tiam Germanicam, 4tam dixit se accommodasse alteri.

M. Andreas Czuchi ad praemissa deputatus.

1777.

288 105

In Nomine Domini Amen.

Per-Illustris Domine Decane!

Ex designatione Perillustris Dominationis Vestræ, ego M. Matthias Brachnecki Ph. Dr. Poëseos per posteriores horas Prfr, Scholæ S. Floriani Senior, absolvi in Schola S. Stephani Commissionem, ad videndam integritatem et numerum Lectionum, imperatam, in hunc modum: Reperi nempe Publicarum Lectionum Auditores 2.

1mum. D. Paulum Karusinski Scholarem.

2dum. D. Antonium Zielinski Extraneum.

I

1mo. Produxit Logicam ex Cursu Vladislaviano et habet conscriptam ad Dissertationem de Signis Idearum, Regulisq apprehensionis.

2do. Ex Lectione Iuridica de Iure Naturæ & Gentium produxit Tractatum 3tium (: 1mum et 2dum dixit se amisisse :) ad §. 9num.

3tio. Ex Classe 1ma Scientiarum Mathematicarum, produxit Geometriam Speculativam nondum finitam.

4to. Ex Classe 4ta, earundem mox laudatarum Scientiarum, produxit Geographiam finitam.

5to. Ex immediatè specificatis Lectionibus, quæsitus cursim, pro posse reponebat responsa.

II.

Non comparuit.

Commissa, executus sum Ao. 1777. Die 9. Martii, horâ 2. à Prandiis.

Ad
M. D. P.

Acta Commissionum Revisionis
Lectionum Publicarum Ao 1777.
Semestri Hiberno.



1777

Ego M. Vincentius Smaczninski per Inclytam Facultatem Philosophicam designatus ad revidendas Lectiones Publicas in Schola Collegiata O. O. S. S. quam Revisionem expedivi Anno 1777. Die 9. Martii horâ 3 Pomeridiana, tàm cum Extraneis, quam Intraneis.

289

Intranei

1mus V. Joannes Galinski M. O. C. nullam audiens Lectionem, non comparuit.

2dus Petrus Sudorski Producit quatuor Lectiones 1mam Cursum Philosophicum sub Perillri D. Kolendowicz 2dam Jus Civile, sub Perillri D. Gawerski 3tiam Ethicam, sub Illri D. Tylkowski 4tam Eclecticam sub Illri D. Garycki, quas diligenter audiit.

3tius Josephus Pisarski ad Festa Nativitatis Xti Parochialem Scholam docebat, unde Lectiones producit à Festo 3. Regum quatuor. 1mam Cursum Phicum sub P. D. Kolendowicz 2dam Jus Civile sub P. D. Gawerski. 3tiam Eclecticam sub J. D. Garycki. 4tam Regulas Juris 5tam Oratorem. quas diligenter audiit.

Extranei.

1mus G. D. Alexander Zapalski Producit quatuor Lectiones 1mam Cursum sub P. D. Kolendowicz 2dam Jus Civile sub P. D. Gawerski 3tiam Eclecticam sub J. D. Garycki 4tam Regulas Juris. 5tam Germenicam audit. singula diligenter.

2dus G. D. Cantius Woynarowski non comparuit.

3tius Joannes Jabolski non comparuit.

290 1777 107

Ego M. Sebastianus Rzeszkowski, satisfaciens dispositioni Inclytae Facultatis Philosophicae et Literis à Perillustri et adm. Rndo Dnō ejusdem Facultatis Decano extraditis causa absolvendae Commissionis in Scholam Sacratissimi Corporis die 11ma Martii Aō 1777 descendi, sed nemine publicarum Lectionum Auditore reperto, domum redii; Ut autem imposito mihi muneri satisfaciam fidelem hanc refero Inclytae Facultati Philosophicae relationem. Idem qui supra.

J. M. J.
1777

291 102

Ego M. Josephus Muszynski ad Scholam S. Floriani destinatus causâ revidendarum Lectionum, Die 13tia Martii Anni currentis 1777mi, munere meo perfunctus sum. Unus duntaxat in eadem Schola manet, nimirum

V. D. Josephus Zarębski 1mæ Laureæ Candidatus, Publicarum Lectionum Auditor.

Is protulit 4or Lectiones, videlicet Cursum Philosophicum, quem audit sub Perillustri Domino Philosophicæ Facultatis Decano, diligenter conscriptum, Cursum Polemicum, 1mam Classem Matheseos, & Ecclecticam Philosophiam pariter.

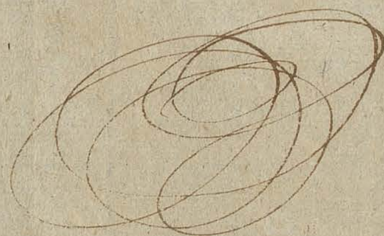
J. M. J. 1777

292

109

Ego M. Adalbertus Sokołowski satisfaciens mandato Inclytae Facultatis Philosophicae pro absolvenda Commissione Die 13 Martii Anno Domini 1777. Ad Scholam Sacratissimi Spiritus descendi; ibique juxta novellam Ordinationem et Litteras à Perillustri et Adm Reverendo Domino ejusdem Facultatis Decano extraditas praeter D. Matthaeum Dziedzicki Officialistam Scholae apud D. Dominicum Markiewicz Publicarum Lectionum solum et unicum adinventum Auditorem, quatuor Lectiones diligenter conscriptas 1mam sub Perillustri Clarissimo et Adm Rndo Dno Niegowiecki Theologiam de virtutibus Theologicis 2dam Cursum Philosophicum sub Clti Admo Dno Kotendowicz. 3tiam Physicam Generalem seu Eclecticam sub Illustri Parycki. 4tam Physicam M. Adalberti sub Clarissimo Smacznienski vidisse et examinavisse fideliter testor.

M. Adalbertus Sokołowski



Ad Majorem Dei Gloriam.

Ego infra scriptus ex Dispositione Perillustris Clmi Admodum Rndi Dni Artistarum Decani, juxtaq eiusdem Facultatis Pltiae Conclusionem condescendi ad Scholam Archipresbyteralem B. V. M. cum assumpto mihi Excellente M. Antonio Szaster dictae Scholae Seniore ad revidendas Lectiones Publicorum Studiosorum eandem Scholam inhabitantium in eum qui sequitur modum revidi et fideliter connotavi D. 13 Martij A.D. 1777mo.

Gregorius Synowiecki Scholae Pater sequentes produxit Lectiones -	1ma Sub Illustri Szabel 1ma Aspe Scientias Mathematicas. 2da Cursum sub eodem. 3tia et 4ta inchoatas ob aegritudinem non continuavit.
D. Petrus Janikowski Cons: 1mq ex pte Senioris sequentes exposuit: -	1ma De Cultu et Veneratione Sanctorum sub Perill: Czerwinski 2da De Jure Publico sub Perill: Marzen. 3tia De Existentia Verbi Divini sub Perill: De Clos. 4ta Jus Civile sub Ill: Gaworski quas n continuat.
D. Adalbertus Michniowski Cons: 2dq ex parte Senioris monstravit sequentes	1ma Cursum Pltium ob Illustri Kolendowicz 2da Physicam Magni Adalberti sub Clmo Snaczrinski. 3tia Physicam ob Ill: Garycki 4ta Jus Civile sub Ill: Gaworski.
D. Laurentius Potaczewski protulit sequentes	1ma Cursum Pltium sub Illustri Rydulski. 2da Arithmeticam Proportionum sub Excell: Treffler. 3tia De Sensu et Sensibili sub Ill: Potaczewski 4ta Jus Civile sub Illustri Gaworski omnes in toto et diligenter scriptas.

D. Nicolaus Woydakowski producit sequentes — 1mo Cursu Phlicâ sub Illustri Kolendowicz 2dâ Physicâ sub Chmo Ganski, Jus Civile sub Ill. Gaworski 4tâ Physicâ Magni Adalberti sub Chmo Smacznimski oes in toto.

D. Michael Polanski Officialista nullâ Lectionem producit ex quo sit functus Officio.

In quorum fidem manum meam appono unacu meo assumpto ad eandem Revisionem Commissario.

M. Adalbertus Micheński
S. D. et Prfr mpp

M. Antonius Laster Phiae Doctor et Prfs Scholae B. M. V. Senior

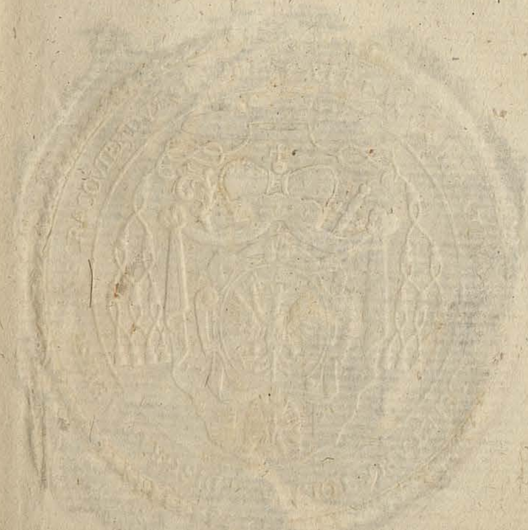
Litera ab Excelso Sacræ Cæsareo-Regiæ Majestatis Gubernio ad Celsissimum ac Rndmum Dnum Cajetanum Soltyk Eppum Cracovien. Ducem Severiæ, datæ Leopoli e 22da Decembris 1778. respectu Custodiæ Boboviensis.

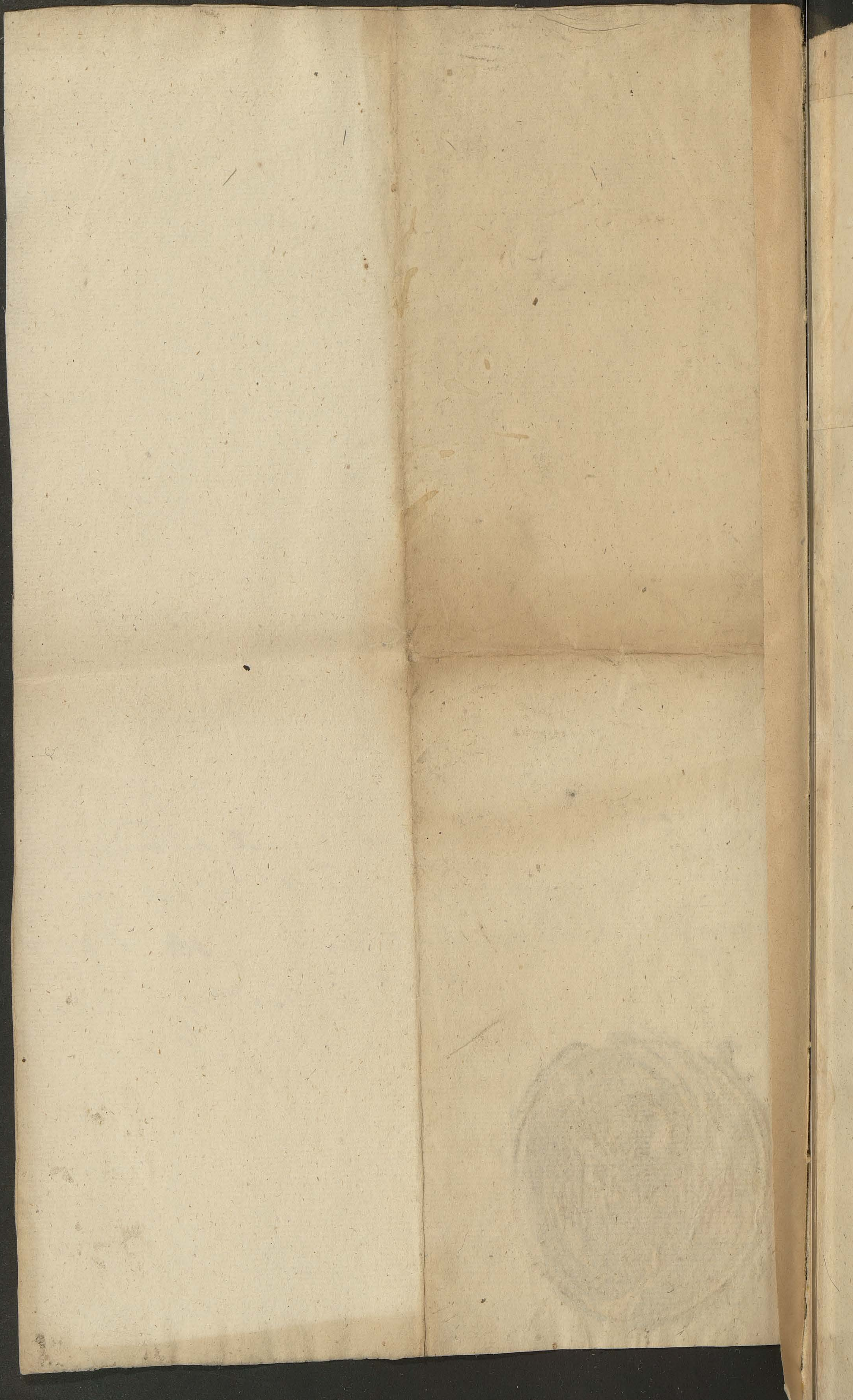
Celsissime ac Reverendissime Domine. Cum Sua Majestas Sacratissima mediante gratiosissimo Decreto Aulico 2ª sua Novembris Anni elabentis dato benignissimè resolvere dignata sit, quòd jus præsentandi Custodem ad Ecclesiam Collegiatam Boboviensem Collegio Minori Cracoviensi cumulativè cum hæreditario Possessore Oppidi Bobowe sub hac tamen conditione competat, quòd ad hoc Beneficium nonnisi Subditi Suæ Majestatis in his terris nati & degentes præsententur. Quod Celsissimæ ac Reverendissimæ Dominationi Vestræ ad Litteras 12ma Augusti Anni elabentis datas pro informatione Collegii Minoris Cracoviensis intimandum esse duxi. Solita cum veneratione persevero Celsissimæ ac Reverendissimæ Dominationis Vestræ Obsequiosissimus Servus. A. C. ab Aversperg mpp. – Leopoli die 22da Decembris 1778.

Celsissimo ac Rndmo Dno Cajetano Soltyk Episcopo Cracovien.

Præsentem Copiam cum suo Originali concordare testor ac me circa appositionem Sigilli Celssmi Loci Ordinarij Cracovien. subscribo. Crac. 18. Feb. 1779.

Vin: Fer: Szymczykiewicz
Cancell. Eppli Regens

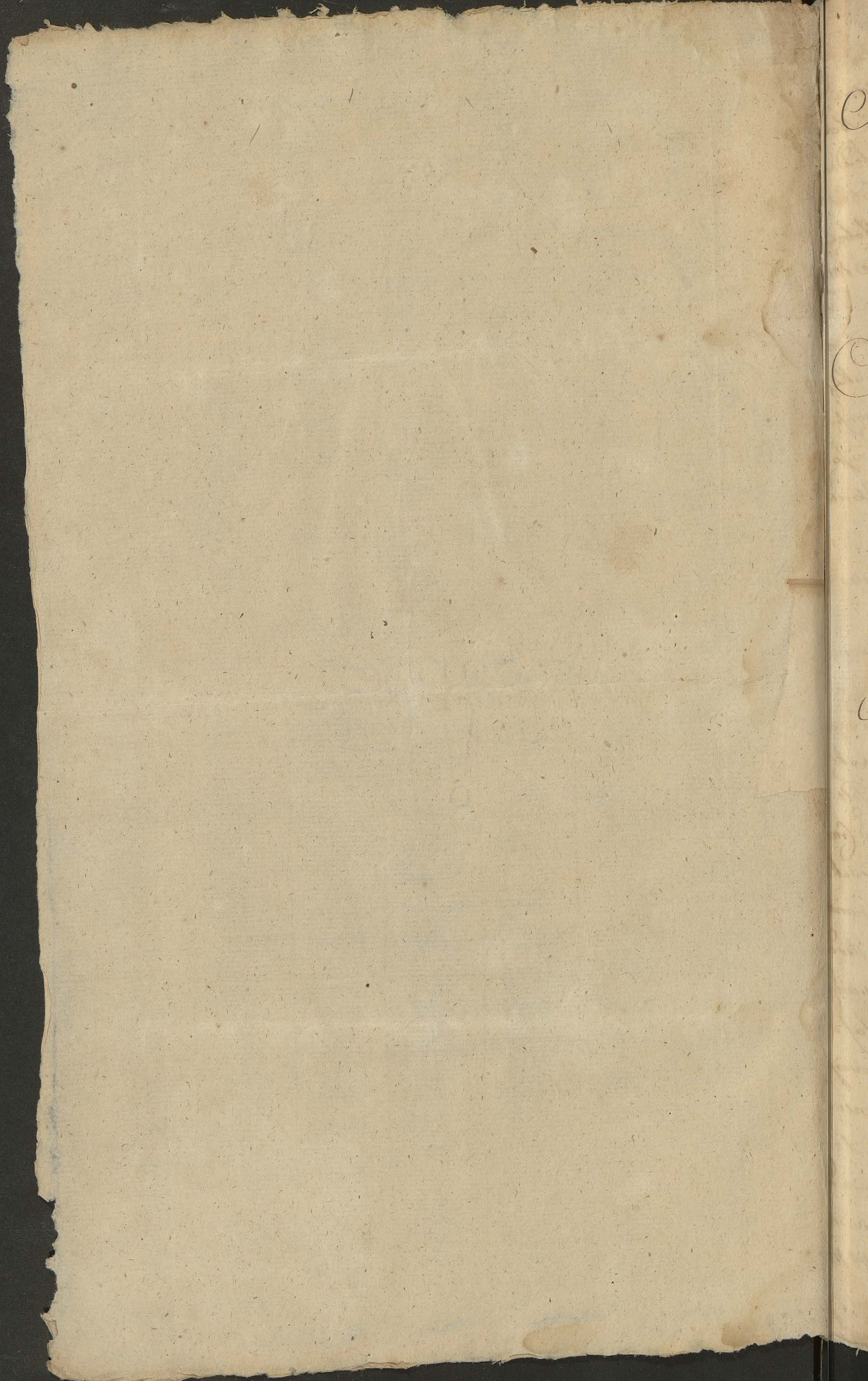




1784

112

295



113

Stanislaus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithvaniae Russiae Prussiae Masoviae Samogitiae Kijoviae Volhyniae Podoliae Podlachiae Livoniae Smolensciae Severiae Czerniechoviaeque.

Significamus praesentibus Litteris Nostris Quorum interest Universis et Singulis Contineri in Prothocollo Decretorum Nostrorum Judiciorum Assessorialium Regni Decretum inter Partes infrascriptas prolatum, tenoris sequentis.

Actum Varsaviae Feria Quarta Die scilicet Decima mensis martij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Octuagesimo Quarto.

Ad Relationem Illustrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi Domini Antonij Onuphrii de Okecie Okecki Supremi Regni Cancellarij Actum Judicialem Aulamante Nobili Michaele Ilinski ministeriali Terrae Regni Generali.

Inter Nobilem Christianum Solbrych et Liberos, cum olim Nobili Hedvigi Szymankiewiczowna procreatos, atque Famatam Magdalenam de Szymankiewicze Dyndorffska Famati Adalberti Dyndorffski Consortem seu invicem Conjuges Appellationis Actores et Citatos, per Generosos Joannem Biadobrzecki et Valentinum Kozlowski tum Venerabilem Leonardum Kiedrzewski Canonicum Cathedralem et Archipresbyterum Ecclesiae sub Titulo Beatae Mariae Virginis itidem Appellationis Actorem et Citatum, per Generosum Blasium Lichocki atque Nobilem ac Excellentem Joannem Trafter.

Medicinæ Doctorem Scabinum Cracoviensem, Successo-
res Ejusdem cum olim Nobili Julia de Łajkiewicze
Consorte procreatos Appellationis Actores et Citatos
per Generosum Stanislaum Rutkowski, nec non No-
bilem Dominicum Zmudzinski et Dorotheam de Dzie
notte Conjuges Appellationis Citatos et Judicentes
per Generosum Antonium Gieppert; Dein vero Nobiles
ac Spectabiles Proconsulem Consules Totumque Ma-
gistratum Cracoviensem, ac Nobilem Valentinum Zie-
linski Actorem Officii Consularis Regentem Antea-
dicti, Citatos per Generosum Cyprianum Sowinski;
dein Nobilem ac Spectabilem Watkanowski Consu-
lem Cracoviensem, uti Hospitalis S. Spiritus Proviso-
rem Citatum et Judicentem per Generosum Blasium
Lichocki.

Terminus ex Appellatione Ordinaria
et Citatione.

Judicium Sacræ Regiæ Majestatis, Appellationem
à Sententia Officii Consularis Urbis Cracoviensis in
Die Tertia Mensis Decembris Aº 1781. in Actis supra
exaratas prolata tam per Venerabilem Kiedrzewski
Archi Presbyterum Ecclesiæ Parochialis, sub Titt.
Bmæ Virginis Mariæ, Canonicum Cathedralem Crac.
quam Successores Solbrychovianos, et Famatam Ma-
gdalenam Dyndorska, uti Successores Szymanke-
vicianos, nec non Nobilem ac Excellentem Szaster ad
Judicium præsens interpositam, et per idem Officium
admissam, atque Aditatione Partium extraditas de-
dendo; Partium Earundem et Adcitatorum controversis
tum rationibus pro et contra, de subsistentia nec non
? prætactæ Sententiæ, in Cathegoriis per Partes
questionatis, adductis exauditis, Documentis hinc in
a Partibus iisdem productis, ac Decretis variis in
dem Officio Consularis Crac. et in Judicio Sæ Rae Maj
ultimarie in Aiis 1773. et 1777. platis, subsequentis

visis lectis et trutinatis, ad resolutionem Cathegoriarum ejusmodi Sententiæ Primæ Instantiæ per Partes supranominatas, tam in puncto collocationis Creditorum ad Substantiam olim Nblis et Hrti Stanislai Laszkiewicz Scabini Urbis Cracovien concurrentiu, quã et aliarum questionatas et introductas accessit. Et quidem quo spectat punctum pretensæ per Nobilem ac Excellentem Szaster et Successores cum olim Nobili et Hrta Julia de Laszkiewicze procreatos, mediatatis Lapideæ ex vi Transactionem empti et venditi in Aō 1741. dē 24. mens Julij Simultaneè in Personas Nobilium ac Hrtos Stanislai Laszkiewicz Scabini Crac: et Catharinæ Conjuges, Parentũ Illos, et Hrtos Hintz Conjuges, recognitam, adjudicationis et hoc in puncto Sententiæ Primæ Instantiæ Cassationis. Quoniam Sententia eadem ex motivis ex rationibus in ea contentis hac in Cathegoria, pro justo et æquo sit prolata, Idemque Nblis ac Excellens Szaster cum Consorte Sua Decretum Officij Consularis Cracz sub Diè 28va mens 9bris Aō 1777. inter se et Creditores ad Substantiam olim Nblis et Hrti Stanislai Laszkiewicz concurrentes latum; taxam Lapideæ hujusce et Liquidationem jurium Creditorem demandans acceptavit, Taxam eandem expedivit, et per manifestationem dē 5ta mens 10bris Aō eodẽ factam, se eidem Decreto satisfacere declaravit, nec de importata aliqua Nobilis et Hrtæ Laszkiewiczowej in emptionem prætactæ Lapideæ docet; Proinde Eandem et quo ad Constitutionem Massæ Substantiæ post fata præfati Nblis et Hrti Stanislai Laszkiewicz derelictæ, in Inventario per Nobilem ac Excellentem Szaster conscripto, contentæ et porrectæ /: salva comprobatione realitatis illius Rothã in Decreto Primæ Instantiæ descripta præstanda /: censet, et ad dignoscendam collocationem in præfata Massa Creditorem, ad eandem cum juribus et proc

tensionibus concurrentiu, ve ve confert; Itaque quo tangit Summas Privilegiatas Reemptionales, ut pote, Primam mille Ducentor flor Poll[-] in A[o] 1641. Venerabili Archi Diacono Ecclesiæ Sanctor Omnium Cracoviæ sitæ, Secundas 1000 flor poll[-] Conventui Rlissor PP. Augustianor, ad Ecclesiam Sanctæ Catharinæ Casimiriæ existenti. A[o] 1682. Tertiam 1500. flor poll[-] Altaristis Ecclesiæ Cathedralis Crac. sub Titt: S[ta] Crucis, A[o] eodē 1682 et quartam 1200 flor Poll[-] Provisoribus Hospitalis S[ti] Spiritus A. 1756. Inscriptionibus Officiosis assecuratas, et in eadem Lapidea hypothecatas, a Sententia recens Primæ Instantiæ in 1ma Classe collocatas, hac Sen[tentia] Summas approbando Sententiam prælibatā Officij Consularis Cracoviens, in Prima eadē Classe collocandas decernit —

Et quo concernit Summam flor. 5000 poll[-] ad Venerabile Archi Presbyterē Ecclesiæ Parochialis sub Titt Bmæ Mariæ Virginis in Circulo Fori Crac. sitæ, pro Conversis e fide Judaica ad Religionē Christianā ex vi Inscriptis officiosæ vrā Actis Advocatialib. et Scabinalib. Urbis Cracoviæ, sub d[ie] 26. Mens. Januarij A[o] 1736. per olim Gsā Catharinā, Primi olim Gsi Casimiri Wolinski proteunc Theloneor S. R. M. Provinciar Majoris et minoris Poloniæ tūc Russiæ Administratoris, Secundi demum nuptûs Gsi Andreæ Jordan Vexilliferi Vieluniens Consortem, idque adimplendo Dispositionē prioris mariti sui recognitæ, spectantem, per Sententiā 1mæ Instantiæ ex motivis quod ad si medietate ptii Lapideæ sæpèdictæ propinaret, ad Summā 2550. Poll[-] decurtata et reducta. Quandoquidem ex eadē Supracitata Inscriptio deduxit Summā hanc 5000 flor Poll[-] Titulo reemptio pro Conversis e fide Judaica in Religionem Christianam, per Gsā olim primi Wolinska Sdi voti Jordanowa Lapideæ Concursui ad præsens subjectæ

Haereditam, inscriptam esse. hancque Lapideam cum hoc onere et superius specificatis Reemptionalibus Summis ad Famatos Hintz devenisse. Ablem et Artem Stanislaum Laszkiewicz Lapideam modo dictam vigore Transactionum empti et venditi in Ao 1741. initam, cum onere earundem Summarum acquisivisse, et attento eo: quod praelibata Summa 5000. flor Pollm a Spirituali repetari non valet. Constitis quoque Annos 1635. 1726. et 1664. allegatis ad casum praesentem non quadrant, Hinc ex praemissis cassata eadem Sententia Primae Instantiae. Summam totalem 5000. flor Pollm Reemptionalem uti ad fundationem Secularem pertinentem /: salvo Calculo respectu Provisionis eorum quo de Jure venerit quotannis pro Venerabilem Archi Presbyterum praestando:/ in prima itidem Classe ponendam sententiat, et quod Summae supramendigitatae cum Summa 5000 flor Pollm nunc resoluta, Summam 9900. fl. Pollm efficiant, et ad primam Classem. ~~[illegible]~~ Massae pertineant, declarat, et determinat; ad quam quidem Primam Classem, siquidem ex processu in Ao 1767. et subsequente, cum olim Ablis et Artis Stanislao Laszkiewicz ratione restitutionis Substantiae Maternae Szymankievicianae per eundem Ablem et Artem Laszkiewicz occupatae, formato constat, dictum olim Ablem et Artem Laszkiewicz ad substantiam post fata olim Ablis Elisabeth Szymankiewiczowa Matris, Modernorum Actorum Ao 1765. demortuae derelictam, se ingessisse, eamque praeoccupasse, ac perinde Bona praerecensiti Ablis et Artis Stanislai Laszkiewicz in onere responsionis et hypothecae respectu talis ejusmodi Substantiae ex classe Successores Szymankievicianos cum Summa 3016 prospectare, praelationemque prae aliis Summis Creditorialibus esse dignoscit. Summas vero 1mam 2518. et Secundam 439. flor Pollm nunc ad Respectum Judicialis ex re non praestiti per Ablem et Artem Stanislaum Laszkiewicz oblati Juramenti. Decim officiis Consult

Cracoviens. A. 1773. et Judicij prius A. 1777. injuncti devenientes, tum Summa Duor Millium flor Poll. Famatae Zmudzinskiey in residuo obvenientem, et 1000 flor Poll. p. Nbli et Excellenti Szaster. Eidem ad rationem Summae 3000. flor Poll. or. gls exolutos atque Provisionalem 1658. fl. Poll. Decreto Judicii Sui A. 1777. Successoribus itidem Szymankiewicianis adjudicatam, in residuo Massae Laszkiewicianae, jure faliditatis proportionati dispartiendo, nec non in plus offerentia Lapideae Laszkiewicianae, quam Licitationae in spatio Dimidii A. peragendae subjicit, collocat; Reliquos omnes Creditores ad aliam Substantiam dicti olim Nbli et Arti Stanislai Laszkiewicz ubicunque reperibilem pro subsequenda satisfactione remittit. In casu vero non divenditionis per plus offerentiam ejusdem Lapideae, potiunc Exdivisionem Creditoribus proportionatam in Summis illis obvenientibus injungit. Et quo respicit puncta ejusdem Sententiae primae Instantiae ratione per Nblis Szasterowie variae ex Lapidea Laszkiewiciana persolutarum ab A. 1768. Contributionum, et tempore calamitoso Sustentationis Militum, ac praetactae Lapideae reparationis nec non Provisionem ab oneribus in eadem Lapidea haerentibus persolutionis prolata; Quando quidem ususfructus ex possessa per Eosdem Nobiles Szasterowie Lapidea praelibata comportandus foret. Proinde has praetensiones cassata Sententia Primae Instantiae, in his Cathegoriis prolata, ususfructus ex mentionata Lapidea ad tempus praesens promanante compensandas declarat.

Quo autem attinet Summam 1210. flor gr 10 Poll. p. olim saepe mentionatae Nbli et Arti Stanislao Laszkiewicz A. 1765. d. 5. mens. Aug. in parato pecunio et aliis rebus pro Successoribus olim Nblis Hedvigis de Szymankiewicze Sobotyczowa, ad Sequestrum Officij Cracoviens. repositam, Cum Summa haec 1210. flor gr 10 per uniter duodecim Annos, eodem in sequestro manebat

in Decretoque A.o 1777. die 4ta mensis Aprilis, uti reposita Successoribus Szymankievicianis adjudicata sit, quibus tamen non obstantibus, prelibata Summa, in rebus et parato peculio ex Sequestro officij ejusdem Cracoviensis jam post latum Decretum supracitatum Judicij Sui olim Nobli et Hrtio Stanislao Laszkiewicz in die 6ta mensis maij A.o eodem 1777 nulliter extradita esse, testante Quietatione officiosa comperit, Quare insistendo repositioni et Decreto Judicij Sui A.o 1777. Subsecuti, Nobilem Valentinum Zielinski tanquam Cancellariae Officij Consulis Crac. protunc Regentem, ad Causam praesentem adcitatum, ad solutionem praetactae Summae 1210. flor. gr. 10 Poll.i in rem Successor. Solbrychovianor. seu Szymankievicianor. obstrictum fore et esse censet, decernendo ut Summa prout supra mentionata 1210 flor gr. 10 Poll.i iisdem Successoribus Solbrychovianis sive Szymankievicianis proveniente hinc in Crastino Festi Nativit. S. Joannis Baptistae A.o currentis immi nenti, realiter integreque praevia Sui Quietatione coram Actis Consularibus Urbis Cracoviensis recognoscenda, idque sub rigore Juris in Casu Decreto praesenti contravenienti exolvat, et enumeret /: salvo recursu illi ad quem de Jure reservato :/ Ipsi demandat. Quo demum afficit Substantiam Zawalskianam quoniam Vero superius citato A.o 1777 investigatio ejusdem Substantiae, praevio Inventario per quem intercidit, conscribendo, ac Exdivisio proportionata inter Successores est demandata, Sententia enim Primae Instantiae A.o 1781. a qua appellatum, seorsivo Actorum respectu hujusce Substantiae agere Partibus injunxit. Quare cum Cathegoria haec vi Decreti anterioris Judicii Sui non sit ad Executionem deducta. Idcirco Cathegoriam hanc rursus ad Offm Consulare Cracoviense ad praescriptum Decreti Judicij praesentis A.o 1777 pro Resolutione et dijudicatione Summario Processu remittit. Nihilominus siquidem ex Decreto Primae Instantiae A.o 1773. die 20 mensis Decembris lato constat, olim Noble et Hrtio Stanislao Laszkiewicz binas obligu-

tiones. Et quidem primam per Nblem et Sblem Mathiam Bajer super Summam 2000 flor. Pollum et alteram per Artem Dyndorskie super Quotam 740. flor. Pollum producisse, et easdem ac quotam flor. 222. receptam penes ipsum remansisse. Quare si quid ex iisdem Debitis Activis per Nblem et Excellentem Szaster vindicatum sit, hoc inter Successores Zawalscianos et Creditores Laszkiewicianos dispartiendum decernit; Sin minus non vindicatum foret, et Nobilis et Excellens Szaster Obligationes prelibatas si penes eundem reperientur Successoribus Solbrychowianis praevio Reversali, fine vindicationis ejusmodi Summae et inscribenda per Eosdem circa levationem vindicandae Summae Securitate reddat, et restituat. Illi sub rigore Juris injungit. Insuper quo interest Cathegoriam intuitu Lapideae Dudovianae, per Decretum Judicii praeventiis Ao 1777. ad primam Instantiam pro discussione et approbatione in Calculatione per olim Nblem et Artem Stanislaum Laszkiewicz allegatorem remissam, et per Sententiam primae Instantiae resolutam, cum fundus Satisfactionis ex Substantia memorati Arti Stanislai Laszkiewicz desit, Quietationesque de Sortibus per Successores Zawalscianos, in rem dicti olim Nblis et Artis recognitae reproducantur, hinc standum iisdem Quietationibus adinvenit.

Ad extremum quo ad mobilia pt fata olim Spectabilis Francisci Laszkiewicz derelicta, super non participationem quorum altedictus olim Nblis et Artus Stanislaus Laszkiewicz vi Decreti Officii Consul. Cracov. Ao 1773. prolati, et Decreto Judicii ptis in Ao 1777. subsecuto approbati. Juramentum explere obstrictus fuerat. Siquidem Successores Szymankiewiciani a promotione ejusmodi Cathegoriae desistunt, Ideo a Resolutione hujusce Cathegoriae Supersedit, et Ptes pro Executione praesentis Decreti tum ex divisione Sortium inter Successores Solbrychowianos, et Artam Dyndorska |: Salva per Eosdem Collatione perceptor. non attenta alicujus Partis contumacia. et appellatione in Cathegoriis

praesentibus decisis, uti in Executione Decreti devenientibus, ad Primam eandem Instantiam rursus remittit, Decreti praesentis Vigore. Quod ejusmodi Decretum Nos ex eodem met Prothocollo de verbo ad verbum describi et Parti affectanti in forma authentica extradi permisimus. In quorum fidem praesentibus Sigillum Regni apponi jussimus: Datum Varsaviae Feria 6ta die sub 16. Mensis Aprilis Anni 1784.to Regni vero Nri XX. Anno.

Andr. Okęcki E.P. M.R.Canc:

Locus Sigilli Regni.

Relao Illmi Excellmi ac Rmi Dni Antonij Onuphrij de Okęcie Okęcki Episcopi Posnanien. et Varsavien. Supremi Regni Cancellarij

Andr: Przezdziecki Decretorum Curiae Regni Notarius mpp

Decretum

Inter Creditores ad Substantiam Nobilis Laszkiewicz Concurrentes ab una, tum Nobilem Szaffer ab altera parte.

Inter Creditores
ad Substantiam N.
et Hr. Stanislai La-
szkiewicz Scabini
Crac: concurrentes
et Nb. ac Excel. Joan-
nem Szaster Medicinæ
Drem Scab: Crac: et intro

Decretum.

Varsaviæ Die 16 Apri-
lis Anni 1784.

111

118

1784 296



Działo się w Warszawie na Kommissyi Rzeczypospolitey Edukacyi Oboyga Narodow, w Kadencyi Sądowey Koronney Prawem oznaczoney, Dnia Piętnastego Miesiąca Marca, Roku Pańskiego, Tysiącznego Siedmsetnego, Osmdziesiątego, Czwartego.

Między Urodzonemi Samuelem Koselkim Pułkownikiem w Woysku Koronnym y Bogumiłłą z Koselskich pierwszego niegdy Urodzonego Romera powtornego teraz Urodzonego Kaspra Łodzia Ponińskiego Starosty Łopiennickiego Małżonką wraz z Tymże mężem Czyniącą Bratem y Siostrą między Sobą Rodzonemi Powodami y Pozwanemi przez Urodzonego Jana Białobrzeskiego, a Prześwietną Akademią Krakowską Pozwanemi y Powodami przez Urodzonego Michała Kraczewskiego, tudzież Urodzonym Janem Koselkim Chorążym Regimentu Szefostwa Urodzonego Potockiego Starosty Szczerzeckiego; oraz Jnnemi Sukcessorami Urodzonego Bogusława Koselkiego Przypozwanemi y Przypowiadaiącemi się przez Urodzonego Jozefa Nowaczyńskiego Stawaiącemi. Sąd Kommissyi Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego obowiązany

być

bydz Strony poczatkowo czyniace do zadosyć uczynienia Dekretowi Sądu swego między niemi na Dniu Osmym Miesiąca Marca Roku zeszłego w punkcie nakazanego Przypozwania Sukcessorow niegdy Urodzonego Bogusława Koseckiego zapadłemu uznaie ato natychmiast, a ponieważ Przypozwali y Relacye takowych Przypozwow pokładaia y przypozwani Komparycyą zapisali, zaczym dosyć uczynienie Sądu swego uznawszy Sprawę popierać naznacza, a w popieraniu rozsądzaiąc Stron Powodztwa sporow Prawnych Stron iakoto Urodzonych Samuela Teodora y Krzysztofa Koseckich, tudzież Bogumiłły z Koseckich Poninskiey Starosciny Łopaninskiey przy złożeniu Dokumentow toiest Dekretu Kompromissarskiego na Grancie Miasta Sandomirza we Wtorek po Swięcie Swiętey Maryi Magdaleny między niegdy Urodzonym Bogusławem Koseckim niegdy Urodzonego Stanisława Koseckiego z niegdy Urodzoną Katarzyną Kotkowską w Pierwszym małżeństwie, a Urodzonemi Samuelem, Stanisławem, Teodorem, Krzysztofem y Teofilem takze Koseckiemi, teyże niegdy Urodzonego Stanisława Koseckiego w powtornym małżeństwie z Urodzoną Alesandrą Ozarowską spłodzonemi Synami, y Corką Dział Substancyi po niegdy Urodzonym Stanisławie Koseckim Oycu pozostałey ustanawiaiącego

w Grodzie

w Grodzie Sandomirskim we Srode w Wigilią Świę-
tego Jakuba Apostoła Roku Tysiąc Siedmset Czter-
dziestego Trzeciego Oblatowanego, Także Zapisu na Sum-
me Szesnaście Tysięcy Trzysta Pięćdziesiąt Dwa Zło-
tych grosz Jeden y pieniążków dwa Polskich, z więk-
szey Summy Złotych Osmnastu Tysięcy Dwóchset
Czterdziestu Sześć, groszy dwóch pieniążków trzech
dla niegdy Urodzonego Stanisława Koseckiego De-
kretem Kompromissarskim przyznaney reszłuiąca
a na Dobrach Łężycy upewniona od Urodzonego
Bogusława Koseckiego niegdy Urodzonemu Stani-
sławowi Koseckiemu z Prowizyą po Osm od Sta
na Rok przed Xięgami Grodzkiemi Sandomirskie-
mi we Srode w Wigilią Święta Świętego Jakuba
w Roku iako wyżey Tysiąc Siedmset, Czterdziestym
Trzecim zeznaney, nakoniec Swiadectwa zaszłey
w Roku Tysiąc Siedmset Sześćdziesiątym Dziewiątym
Dnia Pierwszego Maja niegdy Urodzonego Stanisła-
wa Koseckiego smierci od Duchownego Jana Rychter
Pastora Zboru Ewangelickiego reformowanego na dniu
Dwudziestym Szostym Lutego Roku Tysiąc Siedm
set Osmdziesiąt Trzeciego datowanego wreszcie

kondemnat

Kondemnat w Sądzie Grodzkim Sandomirskim z Stro-
ny Urodzonych Samuela y jego Siostry y Braci wyżey
wyrażonych Kosseckich, na Sukcessorach Niegdy Urodzo-
nego Bogusława Koseckiego, iakoteż Prześwietney Aka-
demij Krakowskiey Dobr Łożyzy Dziedzicach, Pier-
wszey Dnia Osmego Listopada Roku Tysiąc Siedm-
set Siedmdziesiąt, Dziewiątego y Drugiey Dnia
Dwudziestego Dziewiątego Maja Tysiąc Siedmset
Osmdziesiątego Roku otrzymanych przysądzenia
Sobie nadmienioney Summy Szesnastu Tysięcy Trzech-
set Pięćdziesiąt Dwoch Złotych Szeląga Jednego
Pieniążkow dwoch Polskich wraz z zaległą Prowizyą
po bezpotomnym zeysciu niegdy Urodzonego Stani-
sława Kosseckiego na Siebie iako Braci y Siostre
z Jednegoż Małżenstwa pochodzących przypadłey do-
magaiących się, oraz win na zniesieniu Processow
wskazania dopraszaiących się a zaś Prześwietney Aka-
demij Krakowskiey do Sukcessorow niegdy Urodzo-
nego Bogusława Kosseckiego iako Juryzdatorow
swoich względem ewinkowania Siebie w zapłace-
niu tey Summy odwołuiących się oraz że Jch
Prawa do Wsi Łożyzy są pierwsze y w przyzwoi-
tych

tych Aktach zeznane przywodzących, y Siebie uwolnie-
nia od impetycyi a zaś Sukcessorow niegdy Urodzonego
Stanisława Koseckiego za wywołanie Siebie do Urzę-
du Grodzkiego Sandomirskiego y tam Processu w nieprzy-
zwoitym Sądzie otrzymania za uchyleniem Onego bez
win, kar podług Prawa ukazania żądaiących. Nako-
niec wyżey wspomnionych Sukcessorow Urodzonego
Bogusława Koseckiego przypozwanych Summy rzeczo-
ney niezaprzeczaiących, wielości iednak żądanych Pro-
wizyi nieprzyznawaiących, y do kwitow wczasie złożyć
mianych referuiących się, zapłacenie iednak rzeczoney
Summy y Prowizyi do Dobr Łoniza podług obmowy Za-
pisu regulowania żądaiących, y osobne Pretensye do
Sukcessorow Koseckich przy zapisaniu swey przypowie-
ści formuiących wysłuchawszy, y należytą uwagą roz-
trząsnąwszy stosuiąc się do wyżey wyrażonego Zapisu
od niegdy Urodzonego Bogusława Koseckiego na rzecz
niegdy Urodzonego Stanisława Koseckiego Brata swe-
go Rodzonego zeznanego Summę Złotych Szesnaście
Tysięcy, Trzysta Piędziesiąt Dwa Szeląg Jeden Denarow
dwa Polskich na Dobrach Łoniży zapewnioną dla Uro-
dzonych Samuela Pułkownika, Teodora Oberszteytnan-
ta w Woysku Koronnym y Krzysztofa Koseckich

Piędziesiąt

tudzież Urodzoney Bogumiły z Koszełkiey Poninskiey Starościny Łopanickiey, niegdy Urodzonego Stanisława Koszełkiego bezpotomnie zeszłego Sukcessorow za należną y rzeczywistą uznawszy w porządku niżey przepisanych czynności potrzebne bydź zjechanie Sądow Ziemskich lub Urzędow Grodzkich iakoto z Strony Urodzonych Sukcessorow niegdy Stanisława Koszełkiego początkowo Powodow Sandomirskiego, albo Lubelskiego, niech Krakowskiego, albo Poznańskiego, bądź Kaliskiego, albo Sieradzkiego, niech Wschowskiego, albo Radomskiego, z Strony zaś Prześwietney Akademij Krakowskiey, oraz Sukcessorow niegdy Urodzonego Bogusława Koszełkiego Tychże samych na Grunt wsi Łobza na Dzień Piąty Miesiąca Lipca w Roku teraznieyszym Tysiąc Siedmset, Osmdziesiątym Czwartym wspolnym Stron kosztem y wrowney Liczbie co do Kategoryi każdey Strony sprowadzić mianych uznaie. Ktory to Sąd Ziemski czyli Urząd Grodzki na nieprzytomności jednego gdzie dwoch, a dwoch gdzie trzech mniey zważaiąc bylebytylko Jeden Sędzia lub Podsędek, albo Pisarz bądź Komornik Ziemski, czyli Podstarosta, albo Sędzia bądź Pisarz albo Subdelegat choć Burgrabia Grodzki z Ktoreykolwiek Strony sprowadzony ziechał Komportancyą Dokumentow y Kwitow od kogo przynależeć będzie nakaże lub nakaże obrachunek Prowizyi rachuiąc poczęci od Sta uczynić lub uczyni, zapłacenie Summy

Kapitalney

Kapitalney z Prowizyą od Przestawney Akademij Krakowskiey (gdy oni oczyszczaią Dobra Toleza Possessyi swey podległe zapłacić chciałaby:) nakaza lub nakaże, gdyby zaś wystawnica pomienioney Summy Kapitalney odmówiła wydział proporcyonalny pomienionych Dobr Tolezy Summie y Prowizyi korrespondujący na rzecz Powodow niegdy Urodzonego Stanisława Kozieckiego Sukcessorow uczynia lub uczyni Processa y Ewikcyą rozeznaia lub rozezna, kary na kogo za co wypadai będą wskaza lub wskaże Ewikcyą dla Akademij Krakowskiey od Jey Juryzdatorow należną rozsądza lub rozsądzi Przysięgi gdy y na co od kogo wypadai będą, wysłucha lub wysłucha satysfakcyą komu od kogo y iaka okaże się naznacza lub naznaczy, Termina przepisza lub przepisze, Ostrosci przyłącza, lub przyłączy, y całą tę sprawę oraz przypowieści Sukcessorow niegdy Urodzonego Bogusława Kozieckiego uczynione nic niełatwiejszego y nierozlwowanego niezostawniaią, ale wszelkie wątpliwości obiecne si rozwięzuiąc, przedłużenia y odwrocenia lub do sądu swego odwołanie się przecinaiąc, ani na niestawienie się którey kolwiek Strony lub od Kompozycyi odstąpie nie będzież rozróżnienie zdań sędziących nieuważając słusznie y ostatecznie rozsądza, pomiarkuia, zaspokoia, czyli rozsądzi pomiarkuie y zaspokoi na których to sędziow Ziazdowych, lub jednego z którey kolwiek Strony sprowadzonego zdaniu Strony przestai y wyrokowi pod winą Banicy

wieczney

wierney ogłoszą się mianą posłuszni być powinni. Na który to Ziazdu Termin Strony Siebie lub kogo Interess wymagać będzie przypozwać, a Przypozwani Stanąć y decyzyi ulegać pod karą iako wyżey powinni będą. Dawszy Zniżkę Przywieź Czternaście Polskich Strona Stronie nawzaiem Mocą Tego Dekretu.

Z Protokułu Dekretowego Kommissyi Rzpltey Edukacyi Oboyga Narodów wypisano, y wydano.

Piotr Rzętkowski Kom. Eduk. Narod. Regent

Między WW. Xsiężkiemi a Prześwietną Akademią Krakowską Zachowania

Dekret w Kommissyi Rzpltey Edukacyi Oboyga Narodów 1784. Roku w Warszawie.

1785 Ministerialis Generalis Regni Providus 
Gregorius Madulski ad Officium et Acta pen-
tia Castrensia Capitanealia Cracoviensia personaliter ve-
niens in vim suae vera ac fidelis Relationis palam
libere ac perexpressum recognovit. Quia Citationem
infrascriptam edidam tenoris talis:

Stanisław August z Bożey Łaski Król Pol-
ski Wielki Xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Mazo-
wiecki, Zmudzki, Kijowski Inflantski, Wołyn-
ski, Podolski, Podlaski, Smoleński, Siewierski,
y Czerniechowski. Wam Urodzonemu Samuelo-
wi Kospeckiemu Pułkownikowi Woysk Koronnych
y Bogumiły z Kospeckich pierwszego niegdy Uro-
dzonego Romera, powtornego potym Małżeństwa
niegdy Urodzonego Kaspra Łodzia Ponińskiego
Starosty Łopienieckiego Małżonce pozostałey
Wdowie, tudzież Teodorowi i Krzysztofowi Kos-
peckim Brat[...] y Siostrze niegdy Urodzonego Bo-
gusława Kospeckiego Połowy Dobr Gołzy Dzie-
dzica orginalnego dłużnika Sukcessorom, z Spra-
wy niżey opisaney y Dobr Wasz mościów ogolnie
wszystkich roskazuiemy azebyscie przed Sądem
Kommissyi Edukacyyney w Warszawie agituiącym
się od Daty i położenia niniejszego Pozwu pro-
sto za niedziel cztyry, czyli raczey w tenczas gdy
ta Sprawa z Regestru i wpisu sobie przyzwoitych
przypadnie i przywołana będzie Osobiscie Prawnie
i Zawito stawili się, a to na Instancyą i Prawne
poparcie Urodzonego Instygatora Sądowego
i z Jego Delatorow Wielmożnego Rektora,
tudzież Stanisława Kospeckiego Sukcessorom

Wielebnego Prokuratora Urodzonego Regenta Kancellaryi y całey Szkoły Głowney Krolestwa Przestawney Akademii Krakowskiey Dobr Wsi połowy Gołczy niegdy Urodzonego Bogusława Kospeckiego Dziedziczney w Summie Dwudziestu Siedmiu Tysięcy Osmiuset Złotych Polskich, na mocy Prawo sobie służących u Wszystkich Possessorow Powodow, Którzy to Powodowie przychylaiąc się do Prawa i Dokumentow Sądownie złożyć mianych, tudzież do Manifestu przed Aktami Autentycznemi uczynionego, pozywaią Wasz Mosciow czyli raczey do gotowey sprawy przez Wasz Mosciow Sukcessorow Szkole głowney Krolestwa Przestawney Akademii Krakowskiey o Zapłacenie

16352.Zl. Summy Szesnastu Tysięcy trzechset pięćdziesiąt Dwoch Złotych Polskich, przez Urodzonego niegdy Bogusława Kospeckiego Stanisławowi Kospeckiemu Poprzednikowi Wasz Mosciow zapisaney, do Sądu Kommissyi Edukacyyney intentowaney do gotowego Dekretu tamże zapadłego tudzież Aktow ziazdowych Rozpisowych w Roku ninieyszym nastąpionych do gotowego powodztwa, teraz na nowo przez Wasz Mosciow uformowanego na wzaiem przypozywaią do widzenia i przysłuchania się naprzod Dekretu w teyże Kommissyi Edukacyyney Dnia 15go Miesiąca Marca Roku przeszłego 1784go między Wasz mosciami i Przestawną Akademią Krakowską przez niedostateczność Dokumentow ziedny

tylko

tylko strony Kommunikowanych na Ztą Informacy
Wasz̃mościow z̃ pokrzywdzeniem tyże Szkoły
Głowney Krolestwa nienależycie nastąpionego infor
mowania poprawienia czyli raczey z przyczyn
Sądownie wnosić mianych uchylenia tęz̃ Szkołę
Głowną Krolestwa od Zapłacenia Summy Sze-
snastu Tysięcy trzechset Piędziesiąt Dwoch
Złotych Polskich Kapitalney i Prowizyi drugie
tyle wynoszącey przez Wasz̃mościow pretendo
waney na zawsze uwolnienia i pretensyi Wasz̃-
mościow do Maiątku i Sukcessorow niegdy Bo-
gusława Kossec kiego Dłużnika regulowania
Szkołę Głowną Krolestwa przy Prawach i Pos-
sessyi Połowy Wsi Gołczy niegdy Bogusława
Kosseckiego Dziedziczney aż do wyliczenia
Summy Kapitalney Dwudziestu Siedmiu Tysię-
cy Osmiuset Złotych Polskich na Zastawę tey
Połowy importowaney utrzymania, i Zachowa-
nia lub Zapłacenie takowey Summy przez
Wasz̃mościow na rzecz Przesławney Akade-
mii Krakowskiey nakazania a Połowę Wsi Goł-
czy Bogusława Kosseckiego Dziedziczney
na Zaspokoienie pretensyi Wasz̃mościow Imcie
w Possessyą oddania a tę pomienioną Połowę
otaxowania i sposobem Konkursu Wierzy
cielskiego maiąc wzgląd na pierwszeństwo tranzak

cyi teyże Akademii Krakowskiey służących wdata
nym Grodzie „pierwey" niż Zapis Waszmościów (: bo do
piero w Roku 1780 do xiąg Grodzkich
Krakowskich wniesiony :/ Zeznanych tychże
Summy Dwudziestu Siedmiu Tysięcy Osmiuset
Złotych Polskich na pomienioney Kodowie Wsi
Gotczy umieszczenia, Aktu Ziadowego przez
Sąd Ziemski Sandomirski i Urząd Grodzki
Kaliski rozpisowo z Urzędem Grodzkim Kra-
kowskim w Roku przeszłym 1784 ~~tym~~ Dnia
5go Lipca udziałanego, i Processu wszel-
kiego na Szkole Głowney Korestwa niena
leżyue otrzymanego bez Karnie uchylenia
Za Ewokacyą do Grodu Sandomirskiego Kar
rozciągnienia, Kosztow Prawnych powroce
nia na Kazania i to co sprawa i okolicz-
nosć wyciągać będą ustanowienia. Stawu
iesię więc Waszmosć terminu pilnuyie
i do odpowiedzi bądźcie gotowi. Dan w
Warszawie Dnia Dwudziestego Osme
go Stycznia Roku Tysięcznego Siedm
setnego Osmdziesiątego Piątego In Me
dietate Bonorum Villae Gotcza Successoru
Kosseianorum subjecto Factori ejusdem
medietatis Bonorum Gotcza Die scilicet

Trigesima

124

Trigesima Prima Mensis Januarij Anno currenti Millesimo Septingentesimo Octuagesimo Quinto ad manus tradidit et reliquit. De quo ejusdem Ministerialis Officio praesenti fidelis facta est relatio

Actum in Castro Cracoviensi Feria Secunda ante Festum Purificationis Beatissimae Virginis Mariae proxima die scilicet trigesima prima Mensis Januarij Anno Domini Millesimo, Septingentesimo Octuagesimo Quinto

Concordat [illegible]

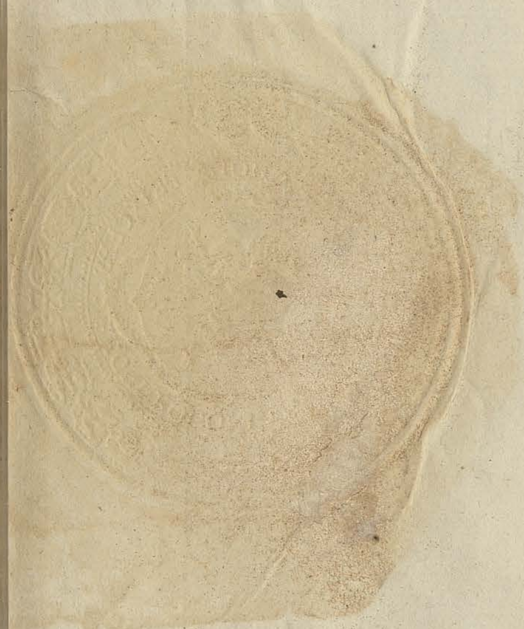
Lectum [illegible]

Ex p̄te Principis
Scholae Prīe Acae
Crae sup̄ Inspectio-
nibus Kesseciànis

Relatio

Inspectae

D. Xav. F. Pumpfratt
B. V. M. pro
Ad 1785



#

Hugo Stumberg Kollątay S. T. & Juris Utriusq: Doctor Canonicus Cathedralis Cracoviensis Universitatis Primus Emeritus a Supremo Publicæ Institutionis Præfectorum Collegio ad Principem r.1784 Regni Scholam Visitator Legatus, Ejusdemq: Scholæ Singulorum Gymnasiorum ac Omnium Ordinum Academicorum per Regnum Poloniæ Generalis Rector & Judex Ordinarius. =

Prænobilibus ac Spectabilibus Viris Pro-Consuli Consulibus Totiq: Magistratui Urbis Metropolis Cracoviensis debitam Observantiam.

Cum post Obitum Perillustris & Reverendissimi Domini olim Magistri Francisci Minocki Utriusq: Juris Doctoris, & Professoris Ecclesiarum Cathedralis Cracoviensis Canonici, Collegiatæ Sanctorum Omnium Primicerii, contigerit vacare Primiceriatum Ecclesiæ Collegiatæ Sanctorum Omnium Juris Patronatus Prænobilis Magistratus Cracoviensis, hac vacatione, admoniti in Consessu Scholæ Regni Die 15. Xbris Anno 1784 celebrato, duos de Cœtu Professorum Universitatis Collegii Moralis videlicet: Illustres Clarissimos & Admodum Reverendos Dominos Bonifacium Garycki Juris Civilis Romani Professorem & Josephum Muszynski Collegii Moralis Vice Professorem, Juris Utriusq: Doctores, in Ecclesia prædicta Sanctorum Omnium Canonicos, Vobis Nobiles ac Spectabiles Viri, obtinendæ præsentationis causa ad dictum Primiceriatum, prout id de Jure Vobis competit, deligendos et commendandos esse duximus, uti quidem commendamus et certo Nobis pro Vestra in Nos Scholamq: Regni optima voluntate pollicemur, unum ex commendatis Nostris, præcipue tamen hoc loco, ordine et senioriorem et non alium Quempiam extraneum, Celsissimo Principi Illustrissimo et Reverendissimo Episcopo Administratori Cracoviensi Litteris Vestris esse præsentandum. Datum Cracoviæ Die 16 Mensis Decembris 1784 Anno.

Hugo Kołłątay mp.

1784. 16 Decembr.

Litteræ Commendatitiæ obtinendæ præsentationis Causa ad Primiceriatum in Ecclesia OOSS. vacantem post obitum Perillris Minocki Illribus Clarmis Adm Rndis Dnis Bonifacio Garycki & Josepho Muszyński datæ.

Mathias Mirosławski Archivi Scholæ Regni, Cancellariæ Rectoralis Regens juratus

297

darował Smoniewski Jan Wincenty 1852 r. 7 lutego.

w Warszawie 21 Iunii 1788

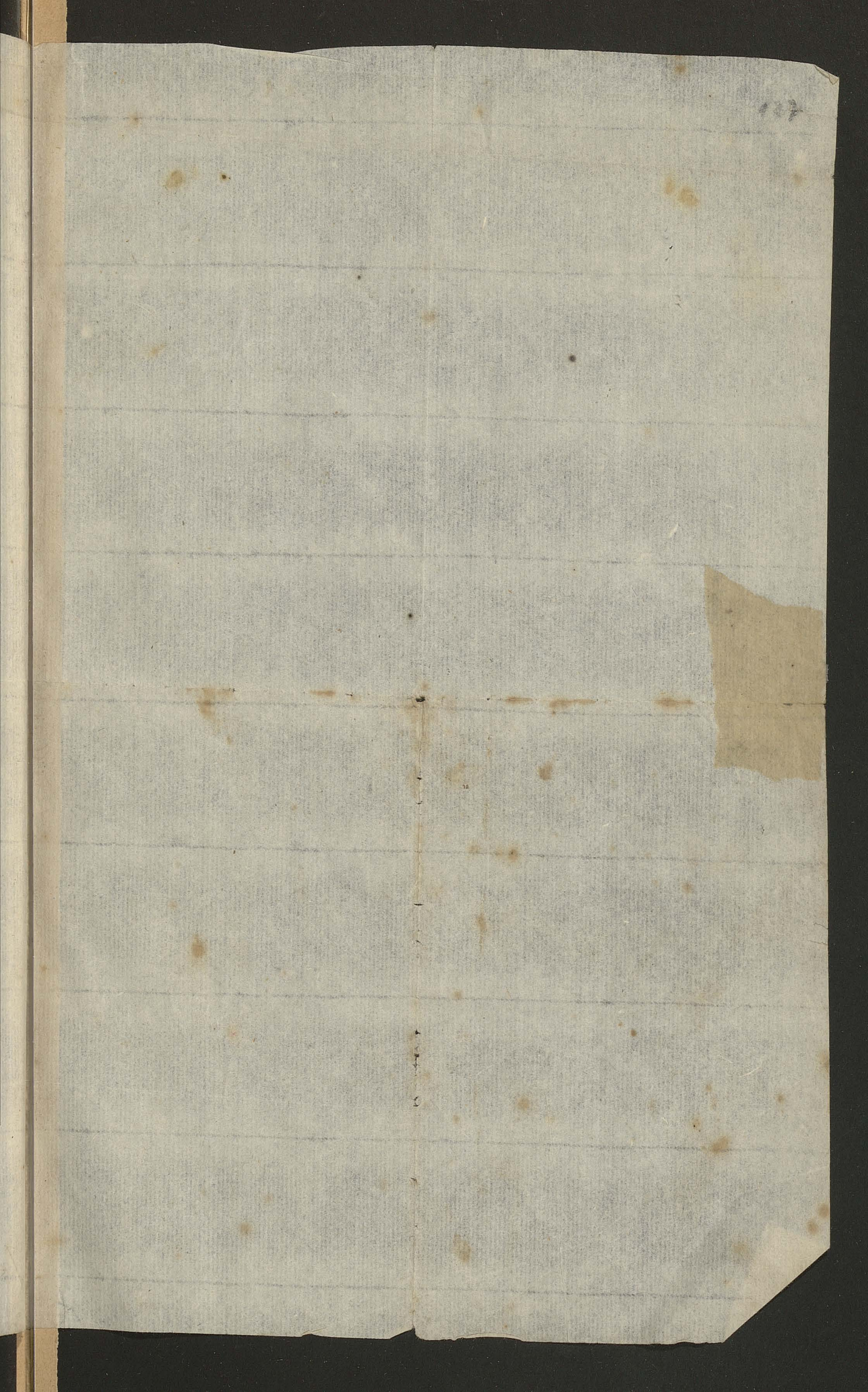
126

298

Gdy Rezolucyi Kommissyi i moim insynuacyom widocznie się opierasz, niezostaie iak tylko ostatni Go raz upomnieć, ażebyś albo obierał sobie zaraz ustąpić ze stancyi, którą teraz posiadasz in Collegio Jagellonico; albo się rezelwował od stancyi razem i od Akademii być oddalonym; co iedna Rezolucya Kommissyi udecyduie. Zostawam

Illris adm Rndæ
Dominis Vrae
Addus Frater
M. Pon. Prin. Regni
Pres. Collegii Praefector.

JX Garycki Professor w Sz. Gl.



1791. 14 stycznia.

128

Jaśnie Oświecony Mći Xiążę Dobrodzieiu! —

299

Gdy Dyecezya Krakowska szczęśliwie pod Rząd J. O. W. Xcey Mci Dobrodzieia oddaná zaczyná doświadczać Pasterskiey Jego nad sobą starannośći, Szkoła Głowna Koronna szanuiąc w Pasterzu Dyecezyi Kanclerza i Konserwatora Praw swoich, ma honor złożyć J. O. W. Xcey Mci pierwszy hołd swego Uszanowania. Obowiązek tak miły całemu Zgromadzeniu ieżeli iest naznaczony Przywileiami Krolów Akademii Założycielów, ktorzy pierwsze prawa, swobody, i inné udziały Dobroczynności dla Stanu Nauczycielskiego poruczyli gorliwey pieczy i obronie Biskupów Krakowskich, mocniey go ieszcze nakazuią Sercom Naszém dla J. O. W. Xcey Mci znakomité Jego w Kraiu Zasługi i znaná powszechnie o Dobro Oyczyzny gorliwość. Wielbiąc tak szanowny szczęścia publicznego Sentyment przeięta iest Akademia Krakowska tem mocniém zaufaniem i nadzieią, że interessa i Dobro Jey złączoné z wzrostem Nauk i korzyściami publicznémi staną się lubym Obiektem dobroczynney J. O. W. Xcey Mci opieki i staranności. Zbawienné i wielkie dla Narodu przedsięwzięcia Kazimierza Wielkiego i Władysława Jagiełły niemogą niestać się szacowné i lube dla Serca J. O. W. Xcey Mci przeniknionego żądzą pomyślności publiczney z Dzieła Edukacyi i światła Nauk na Narod wypływaiącey. A iako Szkoła Głowna Koronna pędząc wiek piąty swych prac i powołania starała się zawsze zalecać nieskazoną wdzięcznością dla swych Obrońców i Dobroczyńców Edukacyi tak zaręczenié tych obowiązków dla J. O. W. Xcey Mci przedsię

biorąc

biorąc zaszczepic w umysłach wszystkich zaniosta w Dzień
Imienin J. O. W. Xcy Mci swe do Pana Zastępów Modły
o iak naydłuższy życia czerstwego przeciąg napełniony zbio=
rem wszelkich pomyślności i uszczęśliwienia. Racz J. O. W. X
Mości Dobrodzièy przyiąc tè szczerè i przychylnè Szkoły Głów
Koronney życzenia iako upominek Serc przeiętych naypowi
nieyszym dla J. O. W. Xcy Mci uszanowaniem — Dan w
Krakowie na Sessyi pełney Extraordynaryyney Szkoły Główn
Koronney Dnia 14 Miesiąca Stycznia 1791 Roku.

X. Jozef Szabel S. T. D. Szkoł
Głowney Koronney Rekt
mpp

Jozef Januszewicz O. P. D. i
Sekretarz Szkoły Głowney Kor

Niżey podpisani Delegowani od Szkoły Główney zeznaiemy iakośmy odebrali od JW^o. Jordana Konsyliarza b. Konfederacyi Woiewodztwa Krakowskiego Naprzod Papiery Szpitalne podług Jnwentarza przez JX Czuleckiego spisanego, Powtore kassę Szpitalną w rożnych gatunkach pieniędzy podług specyfikacyi osobney, ktore stanowią całkowitą summę Złotych Polskich Siedm tysięcy Dziewięćset Dwadzieścia Dwa groszy Dwadzieścia siedm No. Zło 7922 gr 27. Na co się własnemi rękami podpisuiemy. Na Wesoły w Szpitalu Sgo Łazarza Dnia 22 Marca Roku 1793.

Jan Sniadecki Delegowany od Szkoły Głowney mpp

Felix Radwanski od Szkoły Głowney Delegowany mpp

Franciszek Kostecki od Szkoły Głowney Delegowany mpp

r. 1793.

300

1798 16 Januarii.

130

X. Dominik Jan Markiewicz S. T. D. wysłużony jakoś prof. a później prof. Wyd. Teol. w Uniwersytecie.

301

Infra positus, ex Munere Officii mei, significo praesentibus: quod, dum post Obitum Perillustris Josephi Muszynski, ab Anno 1793 Theologia Dogmatica (: cui formandi ad Statum Spiritualem Alumni Seminarii Academici operam ex vocatione omnino dare debebant, ut tandem Presbyteratum adepti, et ad Curam animarum adsumpti, ad inculcanda Fidei Dogmata idonei evaderent :) in Universitate Cracoviensi vacaverit; Perillustris et Reverendissimus Dominicus Jo. Markiewicz S. T. D. eandem Theologiam Dogmaticam, ad Annum 1798 (: idest ad hoc usque tempus, quo iterum haec Lectio Dogmatum Fidei ex Resolutione Excelsae Commissionis Aulicae per institutionem Professoris in Universitate fuerit revocata :) in Seminario Academico Cracoviensi, juxta Systema Klüpfelianum, cum insigni diligentia, ac optato Auditorum profectu, absque ullo Salario tradiderit, per hancque zelum suum, Bono Publico consulendo, non modo de praedicto Seminario Academico, ast etiam de integra Dioecesi, propter quam Ministri Religionis in hoc Seminario educati, optime meruerit. Huic proinde Viro Clarissimo praesens Attestatum exhibeo et Sigillo Seminarii communio. Datum in Seminario Academico Cracoviensi die 16 Januarii 1798 Anno.

1801. 21 lutego

Na dniu etc odebrałem Bilet od JP. wktorym mi donosi, że P. Szkoła Gł: wybrała mię ad assistendum kommissyi iako inne uchwały S względem mnie Szk: Gł: miałem sobie za względy, tak rownie i ten wybor poczytuię za zaszczyt. Wszakże gdy wżadnym sposobie zgodzić się nie może zmoiemi obowiązkami, ktore nieustannie i nie przerwanie odbywać mi należy; iako to Pfra Seminaryum etc, do ktorego dwie godziny należy Dfra Publ: wczym przerwy uczynić nie można bez pokrzywdzenia publiczności i zawodu osob swoim kosztem w Seminaryum utrzymuiących się, przeto zechce mię Szk: Gł miec za wymowionego, że skoiarzone okoliczności czynią mię niezdolnym do przyięcia uczynionego wyboru.

Na dniu 9 bieżącego Miesiąca odebrałem Bilet od WJP. Sekretarza, wktorym mi donosi, że Przesw: Szkoła Głowna wybrała mię za assystować maiącego Kommissyi Lustracyiney Beneficia Simplicia funduszu Akademickiego; iako inne uchwały względem mnie Przesw: Szkoły Głowney miałem sobie za względy, tak rownie i ten wybor poczytuię sobie za zaszczyt. Wszakże gdy się on wżadnym sposobie zgodzić nie może zmoiemi obowiązkami, ktore nieustannie i nieprzerwanie odbywać ~~mię~~ iest nawiązanie jakie iako Professorowi Seminaryum, do ktorego ~~cod~~ codziennie dwie godziny Lekcyą dawać należy, wczym przerwy uczynić nie można bez pokrzywdzenia i zawodu kleryków swoim kosztem wSeminaryum utrzymuiących się, z tego więc powodu racz mię ~~mieć~~ P. Szk: Gł: mieć za ~~wymowionego~~ wymowionego, że

okoliczności obowiązków moich czynią mię niezdolnym do przyjęcia uczynionego wyboru Dnia 20 Lutego 1801

1801?

Zglenicki Franciszek.

NB. Jeśli jego włas-noręczne pismo, tak więc sam sobie wystawiał świadectwo.

303

A. D. M. N. plurimam operam Thliae Mo-rali in Seminario annum jam profectu cum Classi maxime tertius, simulque Eundem Dignum stipendio Scholastico judico

Nos Nos Nos Nos

Nos Rector et Schola Princeps Regni Universitas Cracoviensis

Universis et singulis quorum interest aut interesse poterit notum testatumque facimus Virum Clarissimum Franciscum Zglenicki S. T. Dctorem munus Vice Praefecti et Prfris Thliae Moralis et Pastoralis in antefacto Seminario Academico spatio undecim annorum ~~gessisse~~, cum insigni Clericorum fructu ~~gessisse~~ et nominis sui fama gessisse; praeterea Eundem Thliam Moralem in Universitate in sextum annum publice ~~jam~~ docere, [...que ~~[illegible]~~ munus summa fide diligentia obire] hoc toto laborum suorum ~~curriculo~~ ad annum praesentem curriculo, suo officio egregie perfunctum, elegantissimorum morum publica specimina semper dedisse. Testimonium hoc manu Nra subscriptum et sigillo Universitatis munitum dedimus Cracoviae.



Universis et singulis quorum interest aut interesse poterit notum testatumque reddimus I. M. Fr. Zgl. S. T. D. officio Vice Praefecti et Prfris Thliae Moralis et Pastoralis ~~per~~ undecim Annis in antefacto Seminario Academico egregie cum insigni Alumnorum ejusdem Seminarii fructu perfunctum, ut votis Regiminis Dioecesani cumulate satisfaceret; ~~[illegible]~~ praeterea Examinatorem Ordinandorum et Approbandorum duodecim annis egisse; munus Judicis Surrogati et Consiliarii in antefacto Consistorio annis quatuor et mensibus sex gessisse eodemque munere Consiliarii et in moderno Consistorio fungi, insuper ~~Praedicatorem~~ officium Praedicatoris Verbi Divini in Ecclesia Cathli in decimum annum exercere. Eundemque ~~munera haec summa fide adimplevisse obivisse~~ in obeundis suprafatis officiis fidelem, strenuum, et fervidum exhibuisse, eximiosque mores semper praetulisse.

Thomas Nowinski S. T. D. Ordinis Canonicorum Regularium Custodum S. S. Sepulchri Præpositus Generalis Infulatus Miechoviensis.

Dilecto Nobis in Christo Fratri Josepho Kasperski Ordinis Nostri Professo Subdiacono, in Eo Qui Gloriosus de Sepulchro Surrexit Salutem.

Ut debitus DEo cultus in Nostris Ecclesiis per fideles Ministros pié et Religiose exerceatur, eos, qui sese in servitio Altaris aliisq Sacris functionibus laudabiliter exercuerunt ad altiores Ordines promoveri satagimus. Tibi ergo in Nostra Religione libera voluntate Professo, et de Familia in Conventu Nostro Generali Miechoviensi assignato, in Sacro Subdiaconatus Ordine legitimé constituto, ac in eo per Octo Menses probe versato, debita ætate moribusq honestate prædito, nec non per Examinatores Nostros examinato, idoneoq reperto, et admisso, nulloq Canonico impedimento (quod sciamus) irretito per præsentes cum Salutaris Obedientiæ merito, licentiam concedimus, ut proximis quatuor temporibus Mensis Junii Ad Celsissimum Principem Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Antistitem tuum Paulum Felicem Turski Episcopum Cracoviensem Ducem Severiæ Sacrum Diaconatus Ordinem suscepturus accedas, Eum humillime deprecantes ut non solum præditum Ordinem Diaconatûs Tibi conferre, sed pro Nostrarum Ecclesiarum utilitate et necessitate super Interstitiis tecum gratiose dispensare dignetur. Nos gratiam hanc pensare Summa Nostra gratitudine, debita cum veneratione pollicemur. —— In quorum fidem præsentes manu Nostra Subscripsimus et Sigillo communiri fecimus. —

Datum in Conventu Nostro Generali Miechoviensi Die 23 Mensis Maji Anno Dñi 1798.

Thomas Nowinski P. G. M.
mppria

Antonius Lesli Prp. Phlia et Actuarius Capituli mppa

10 Którzy kursow Letnich nie pokończyli, iakże więc mogą być na Własny dzielni?

11 A Naydogodnieyszą rzeczą Akademia być sądzi, aby kurs czteroletni Nauk Teologicznych był rozciągniony wprzyszłym dopiero Roku dla 14 Alumnow od Prefekta Seminarium Zamkowego podanych, gdyż się Filozofii naucza.

aby Alumni pod któremi Professorami rozpoczęli kurs Nauk, pod temiż one i skończyli podług status quo

---

Naydogodnieyszą rzeczą Akademia być sądzi, aby Alumni podług status quo pod któremi Professorami rozpoczęli kurs Nauk Teologicznych, pod temiż one i skończyli, kurs zaś 4letni studiy Tkh, aby dopiero wprzyszłym roku dla 14 Alumnow od Prefekta Zamkowego w Miesiącu Wrześniu r. b. przyiętych, gdy się Filozofii naucza, był zaprowadzony.

1801 ?

Professorowie Facultatis Theol. nie powinni bydź pociągani do dawania Lekcyi pięć godzin na Tydzień w Seminaryum Stradomskich z następuiących przyczyn.

1mo boby się psuł status quo Akademii Dekretem nadwornym zapewniony.

2do bo Professorowie nie samych tylko Alumnow Seminaryi maią uczniow, ale i obcych tak Kapłanow iako i sposobiących się do stanu Duchownego, ktorzy procz Teologicznych Lekcyi słuchaią i innych w Akademii, gdyby więc ciż obcy byli obowiązani w ~~Akademii~~ Seminaryum uczyć się, opuszczaliby sobie Lekcye w Akademii w tęż samę godzinę lub zaraz następuiący daiące się.

3. Quantum na Fiakrow wyznaczone, iest za małe.

4 Prof. w przypadku małey słabości może lekcyą w Akademii dawać iako w bliskim mieyscu, wnie zapociwszy się na lekcyi, nie lęka się w zimowey porze choroby dla siebie, bo bliską mieszka, gdyby zaś ieździł na Stradom tak w pierwszym iak w drugim przypadku mogłby cięższey podpaść chorobie.

5 Fiakrow nie zawsze dostać można.

6 Dom na Stradomiu na Wiosnę ma bydź reparowany na 120 Kleryków, ieśli tam na ow czas mogą bydź w zupełnym przyprowadzeniu Fabryki kurzu, trzasku, krzyku, dawane Lekcye, gdy nawet i mieszkania nie będzie dla Kleryków, i gdy ta sama okoliczność wyciągała, aby Seminaria Akademickie i Zamkowe ~~z nie były kas~~ ~~sowane pokąd, pokąd by Dom Stradomski za~~ dla ulokowania w nich Kleryków Stradomskich podczas fabryki, nie były kassowane pokąd, pokądby Dom Stradomski zupełnie wyreparowanym nie został.

7. Quantum remuneracyi nie iest oznaczone, za przybyłe 2 godziny lekcyi,

8. Profesorowie Publiczni samemu tylko Gubernio podlegaiący, daiąc Lekcye w Seminaryum podlegaliby Prefektowi mieyscowemu, boby musieli od niego brać Testimonia pilności w dawaniu lekcyi, chcąc iakąś remuneracyę zyskać.

9. Seminaryum Stradomskie ma swoich Profesorow.

1810. 1 maja.

305

134

Relacya

O Wydziale Nauk Teologicznych w Akademii Krakowskiey

Na ten rok szkolny 1810 stosownie do Urządzenia i Etatu 2 grudnia 1809 przez
W. X. Kołłątayskiego, w wydziale Teologicznym, oprócz Dyrektora W. J. W. X. Wincentego
Łańcuckiego, i Dziekana W. J. Kudrewicza zasiadaiących w Radzie Szkoły Gł. żadnego Professora, a zatem i lekcyi Teologicznych w Akademii Krak. nie masz. Rząd
albowiem Nayższy, w onych czasach Woyskowy, nie tak stosuiący się do mniemaniu JW. Biskupa Krakowskiego twierdzącego, iż od Niego iedynie, nie zaś od Rządu
kraiowego wybór Professorów Teologii w Akademii zależy, iako raczey maiąc
wzgląd na niedostatek funduszu, zezwolił na ten rok tylko, aby Professorowie Teologii
od wyboru JW. Biskupa zależeli, i od Niegoż opłacanemi byli, zostawiwszy iednak
dozór Nauk przy Akademii w osobach Dyrektora i Dziekana Wydziału Teologii
obowiązuiąc tychże, aby byli przytomni przy tego na Examinach, i rapporta przez
Radę Szkoły Gł. o stanie Nauk i postępku Uczniów Nayższey Kraiowey
Zwierzchności przesyłali, iakoż z Examinów pierwszego półrocza rapport
z klassyfikacyą postępku i pilności Uczniów niżey podpisany na Sessyi Dnia
17 Kwietnia Radzie Szkoły Gł. złożył.

Nauki Teologiczne nie w Akademii lecz w Seminaryum Diecezalnym dawane
podług przepisu Rządu Austryackiego, stosownie do Statum in quo na cztery lata
są podzielone.

W Roku 1m Historya Kościelna, i Hermeneutyka Pisma S. Starego Testamentu, liczba
uczniów pierwszoletnich, z nowo przybyłemi iest 16.

W Roku Drugim Hermeneutyka Pisma S. Nowego Testamentu i Prawo kanoniczne
ogólne. Uczniów drugoletnich iest 15.

W Roku Trzecim Wyroki Wiary, czyli Teologia Dogmatyczna, i Teologia Moralna.
Uczniów Trzecioletnich iest 21.

W Roku Czwartym Teologia Pastoralna, Katechetyka, i Prawo kanoniczne szczególne
Uczniów iest 10.

Lekcya każda przez Professorów raz na dzień dawana bywa półtory godziny wyiąwszy czwartki.

Professorowie w Seminaryum Diecezalnym przez JW. Biskupa wyznaczeni

JX. Kanty Krzyżanowski Kleryk, dla zaszłych okoliczności woiennych nie kończywszy Nauk Teologicznych w Seminaryum Wiedeńskim, powrócił do Krakowa
i iest przez JW. Biskupa Krakowskiego wezwany na Professora Historyi Kościelney, i tę daie podług Dannenmajera z własnych skryptów zasięgaiąc obszernieyszey wiadomości z Fleurego, Alexandra Natalisa etc., bieg nauki rozny
sposób dawania i materyę okazuie prospekt. N° 1°

JX. Woyciech Galiński Kapłan Zgromadzenia JJ. XX. Missionarzy, dla Teologów
pierwszoletnich Hermeneutykę Starego Testamentu z własnych skryptów zbieranych, z Lamy, Fridla i Archeologii Jahn, a co do wykładu pisma Mikołaia
de Lyra daie. Dla drugoletnich zaś Hermeneutykę Nowego Testamentu
z własnych skryptów stosownie do kommentarza Szymanowskiego, a wykład

Erazma Rotterdama, tyż

Erazma Rokswolama, kurs iest tylko roczny, poniewaž zaś tenže JX. Galinski iest ra
zem Prokuratorem Seminaryum, iest rzeczą niepodobną aby był w stanie dopełnie
nia obowiązków Professora, tak ważnych objektów. Jakož JX. Gornicki Rektor Semi
naryum czuje konieczną potrzebę podług dawnego przepisu, Professorów dwoch
do pisma S. lecz niedostatek Osob, z powodu niedostatku funduszu utrzymania
tegož iest na przeszkodzie. Prospekta JX. Galinskiego sq. Nr 2 & 3

JX. Stanisław Pagaczewski Kapłan Zgromadzenia JJXX. Missionarzy iest Professorem
Prawa Koscielnego, iTož daie z swoich skryptow stosownie do Schema i Cavalla
kurs iest roczny, Prospekt. sub. № 4. w pierwszym półroczu dla drugoletnich, w dru
giem dla czwartoletnich

JX. Jozef Bielicki Kapłan Zgromadzenia JJXX. Missionarzy daie Teologią Dogmaty
czną z swoich skryptow, do ktorych używa Autorow Klupfela, Jordana Gazaniga
Wiest, i innych kurs roczny Prospekt sub. № 5

Wymienieni JJXX. Professorowie. Bielicki, Pagaczewski, Galinski i Krzyzanowski
dopiero w tym roku pierwszy raz z katedry publicznie uczyć zaczęli

JX. Tymoteusz Raczynski Kapłan Zgromadzenia JJXX. Missionarzy, w roznych Zgro
madzenia Seminaryach przez lat kilkanascie lekcye Teologiczne daiący, iest Profeso
rem Teologii Moralney. Prospekt sub. № 6

Wszyscy ci JJXX. Professorowie od nikogo żadney nie pobieraią zapłaty. JJXX. Missio
narze co do wiktu, okrycia, opału, i swiatła, utrzymuiący z szczupłego swoiego
dochodu, nieprzenoszącego zł. R. 1600, a ktory przez zmianę Austryackiey
monety papierowey, tudzież przez znaczne ciężary i podatki wiele uszczuplony
został. JX. Krzyzanowski klerykiem Professor Historyi, ma w Seminaryum mieszka
nie, wikt i swiatło, resztę potrzeb opatruią mu iego Rodzice, z swego szczupłe
go maiątku, gdyż ten dla niedostatku lat, nie będąc Kapłanem, nie ma ducho
wnego funduszu, a JX. Rektor Seminaryum, ani z Seminaryiskiego, ani też z
Missyonarskiego dochodu, w tych czasach opatrować go nie może.

W. JX. Dominik JX. Markiewicz Kanonik Kolleg. WW.SS. Emeryt Gymnazyum Krak.
tymczasowy za bywszego Rządu Pastoralney i Katechetyki Professor Proboszcz S.
Pawła?, ciągle w Krakowie mieszkaiący, iest i teraz przez JW. Biskupa pr
wnego z tego Objektu w Seminaryum utrzymany. Examinu po
tanie ustne, dla tego nieskładaią JX. Professor żadney nie dał przyczyny, o czem
w respencie przy zeszłoroczney klassyfikacyach z examinów półrocznych
podpisany, miał honor donieść Radzie Szkoły Gł., na zapytanie zaś urzędo
wne na pismie, dopiero w dniu Kwietnia odpowiedział, daiąc przyczynę nie
zebrania się Uczniow, dla poźnieyszego lekcyi zaczęcia, lecz ta tak iak i inne w
Seminaryum w iednymže czasie zaczętą bydź była powinna. — Prospektu swoich
lekcyi X. Markiewicz przysłać nie raczył, obiecuiąc przedstawienia tegoż, gdy
Teologia do Akademii zwrócona będzie, iaki więc iest obraz Teologii Pa
storalney teraz w Seminaryum, gdy ani examinu półrocznego nie było ani
Prospekt nie iest dany, niżey podpisanemu niewiadomo, iesliby iednak JX.
Markiewicz trzymał się statum in quo, tedy co do Teologii Pastoralney Gitt
ga, co do Katechetyki Schmida ma przewodnikow — Pensyi przez Emery
talney żadney nie pobiera, liczba Uczniow przez tegož podana iest 18.

W Krakowie 1. Maia 1810. Roku

X. Kudrewicz Dziekan Wydziału Teologicznego

Nr 90 Relacya z drugiego półrocza. i Lipca z uwagą następującą. 31 Lipca 1810.

Iż z czasu w relacyi examinów pierwszego półrocza doniosł iż Seminarzyści niewszyscy umieią mówić po polsku i po łacinie, ani też rozumieią mówiących, że ta nieznajomość języka Narodowego przyszłych Nauczycielów ludu, a przytem stosownie do Dekretu N. Pana za mającym się wprowadzić Kodexem Napoleona, przyszłych razem Urzędników Cywilnych, przy examinie z Nauki Chrześciańskiej i Katechizmu w polskim języku dawanych, okazała się oczywiście, kiedy z pomiędzy 12. Uczniów ledwo 4. były w stanie tłómaczeniu się po polsku, czemu zapobiedz by można przełożeniem Księdzu Edukacyjnemu, potrzeby wydania zlecenia, aby do Seminaryum po ukończonych Naukach w Gymnazyach, tudzież po ukończonych przynajmniey Filozofii i prawa (jakby były do Matematyki, Fizyki, i chociaż więcej medycznych tychże obowiązań nie zdawałaby się) dopiero przyymowani byli

136

1. Quomodo status 3 Seminariorum Cracoviæ reperibilium ad præsens qualificatus est? quot Alumni in iisdem reperiantur?

306

R. ad 1um Seminarium Academico Diœcesanum per pie defunctum Principem Załuski Eppum Crac. A. 1758 die Men... erectum et fundatum existit sub cura et regimine 3 Presbyterorum Sæcularium Universitati incorporatorum, nempe Præfecti ~~et~~ VicePræfecti, et Professoris, ~~præter~~ ~~quos~~ ~~aliis~~ sed modo ob avulsos in Galliciam Orientalem et adpræsens in Borussiam Meridionalem proventus fovet ~~etiam~~ tantum duo ~~juxta Erectionem Directorem seu Professorem et Procuratorem~~ Individua ad habendam inspectionem super Alumnis in disciplinaribus et scientificis, videlicet Præfectum et VicePræfectum. Nemo in Seminarium admittitur, nisi prius literas testimoniales de capacitate sua, doctrina et moribus produxerit, atque per Præfectum ~~vel~~ et VicePræfectum Seminarij examinatus fuerit.

Cum igitur duo præcipue requirantur in Sacerdote, qui animas pretioso sangvine Xti redemptas curam suscipere debeat, probitas videlicet et doctrina, earum utramque in Seminario Alumni comparant. Quemadmodum autem in probitate, virtuteque solida et perfecta majus momentum, quam cæteris in rebus omnibus humanis est positum; ita in ejus studio magis elaborandum hortantur Præfectus et VicePræfectus Alumnos, ut eam vitæ perfectionem adipiscantur, quæ in futuro Populorum doctore elucere debet.

Rasp Jus naturæ

Ad jaciendum igitur solidum vitæ Spiritualis fundamentum, ejusque formam omnem, ac veluti structuram melius perspiciendam, quæ deinde moribus expressa teneatur in posterum, singulis annis exercitia spiritualia omnes Clerici absolvunt.

Ad hunc eundem finem quotidie mane singuli semihoram in mentali oratione
et lectione unius Capitis e novo Testamento
ponunt, quartam item horæ partem vespere in examine conscientiæ, præter diebus dominicis et festivis ~~h~~ integrum officium Divinum recitant. Singulis diebus omnes Sacrificio Missæ in Oratorio Seminarij intersunt. Bis vero in Mense confitentur peccata Confessarijs ex ordine PP. Cappucinorum.

Quod vero attinet studia, iidem Alumni partim in Universitate, partim in ipso Seminario vacant: et quidem in Universitate 2 Expositionem S. Scripturæ, Theologiam 3 Dogmaticam, Moralem, Jus Ecclesiasticum 1 publicum et privatum ac Historiam Ecclesiasticam audiunt; in Seminario vero Theologiam Mor~~alem~~ium secundum Schanza, secundum Giftschütz, Pastoralem, Ritus ~~Eccl~~ ~~et~~ ac Cæremonias Ecclesiæ et Cantum edocentur.

Alumni 12 ad præsens in Seminario Academico reperiuntur

Ad 3. Religiosor[um] studia maximam Eppor[um] curam efflagitant; ab his enim, utcunque seu bona se mala sunt, aut boni aut mali cives et Eppor[um] adjutores efficiuntur. Atqui nimis certum est nondum apud plerosq[ue] Religiosos, aut Moralem Thliam a probabilistica laxitate, aut S. Jurisprudentiam a falsar[um] decretalium principiis moratis depuratam esse; adhuc enim contra sanæ Moralis propugnatores ubique inclamatur, et Evangelica morum doctrina rigorismi (: et quod pejus :) Jansenismi arguitur, quasi Xtus latam esse ad cælum viam, non angustam prædicavit. Interim autem Ligoriana Confessarior[um] praxis, et redivivus in eo auctore Busembaum, aliaque hujus furfuris opera multor[um] manibus teruntur, atque pro dirigendar[um] animar[um] norma commendantur. Præterea Jus Canonicum illud solum approbatur ac docetur, quod novis decretalibus ex asse concordat. Quapropter Episcopus Cracoviens[is], eo attento quod Rli ad dignitatem sacerdotalem hoc fine evecti fuerint, ut exigente necessitate Pastoribus Ordinariis auxilium præstarent, eosque in pascendo grege fideliter adjuvarent,

Ad 3 Juventutis Illsa educatio juxta modernum statum respectivis Monasteriis relinquenda est, reperiuntur enim inter Regulares plures viri docti, ~~nihilominus~~ et ad docendum apti, nihilominus pro servanda uniformi doctrina ~~eos~~ ipsis praescribendi sunt iidem Authores, juxta quos in Seminario praelationes Alumnis tradentur.

Ad 4m Praeter Rectorem et Praefectum tres Presbyteri

Positiones ex parte Seminarii Academici ad Nr 10915.

138

Crac. Stud. Univ. Jagellonica

Seminarium Academicum

307

Ad 1mum. Post producta coram Moderatoribus Seminarii de honestate morum & cursu Studiorum in Scholis humanioribus peracto Attestata, atque post præmissum Vocationis & habilitatis suæ experimentum, Candidatus, si idoneus repertus fuerit, in Album Alumnorum Seminarii inscribitur, & stipulata Sanctorum loci observatione, ad Corpus ejusdem Alumnatus admittitur fitque membrum Seminarii, cujus Status interior ejusmodi est.

1o Singulis in septimana diebus, postquam ad pulsum Campanæ oratio pia matutina mentem Alumnorum excitaverit in Communi Oratorio præmissa: illico post eandem prælegunt alternis vicibus aliquod Sacræ Scripturæ caput ad imbuendum veritatibus revelatis animum. Paulopost, intersunt Sacrificio Missæ in Sacello Seminarii celebrari solitæ.

2o Hora 8va & 9na matutina Lectionibus in Universitate uti Dogmaticæ, Exegeticæ, Juri Civili, Praxi Utriusque Fori: quemadmodum & pomeridianæ 2da, 3tia Practicæ, Juri Canonico, Historiæ Ecclesiasticæ, Eloquentiæ sacræ & profanæ destinantur. Alias horas vel Pastoralis vel Cantus occupat in Seminario, ubi præsertim Moralis & Pastoralis quotidie per Alumnos recitanda cum explanatione difficiliorum locorum pertractantur præter festos dies.

3o Mensam fixis horis duo ex Alumnis Seminarii præparant, quam, quousque durat, hebdomadarius recreare solet lectione Vitæ SS. Patrum.

4o Dies festi recitando divino Officio, Ritibus Sacris per varias Ecclesias exercendis, Concionibus formandis insumi debent. Ac denique, cujusvis diei exitum religiosa praelectio terminat.

5o Quod attinet ad mores conservandos: unus vel plures eliguntur ex Alumnis, quorum fides non suspecta & eminens, occulti aliorum Censores, qui visis illorum aberrationibus vel vitiis deprehensis aut quibusvis culpandis, eosdem suis Superioribus deferunt pro varietate & gradu demeriti corrigendos.

6o Negotii causâ exeuntes ex Seminario, rursusque reduces oportet præsentent se Moderatoribus suis, qui de externo eorundem habitu & colore conjecturam ad interiora capere possint.

7o Visitantur in suis Cubiculis persæpe; saltem semel in Mense ad eluendas interiores mentis labeculas provocantur; semel in anno omnes & singuli instituunt Recollectiones Spiritûs; semel in anno Conciones sacras proprio ingenio elaboratas in consessu suorum Superiorum perorant: si quas verò extra ordinem Populo prædicare contigerit, nunquam easdem, nisi prævie correctas, publice declamare possunt.

8o Invigilant institutioni Alumnorum infrapositus Professor Dogmaticæ, quam tradit inhærendo Systemati partim Engelberti Klüpfel, partim Xaverii Gmeineri, consulto etiam Nobili Theologo Petavio, qui cæteris facem prætulit: et Franciscus Zglenicki Practicæ Theologiæ & Pastoralis Professor, Vir suis propriis ornamentis locupletissimus, cujus sat meminisse

9o Numerus Alumnorum Seminarii ad Personas 20. 26. 30 de anno in annum ascendit, qui quo tempore reditus Seminarii fuissent pinguiores, contribuebant pro necessitatibus Mensæ fl. 200, deinde 300, postea 400: crescente rerum pretio, elevata fuit symbola ad fl. 500 in 10 Menses computandos, quos tamen nullum ex Individuis Seminaristicis persolvit ob inopiam.

10mo Famulitium Seminarii constat ex Coquo & duobus Famulis.

quæ in unum cum aliis expensis collectæ & in Regestra Seminarii generalia insertæ, à Deputatis per Universitatem examinari & approbari solent.

11º Dispensator penarius, aliquando unus ex Alumnis, aliquando extraneus assumitur, qui quotidianas expensas Mensæ ordinarias annotat & in Regestra inducit # Et hæc sunt summatim, quæ ad Statum Seminarii Academici internum faciunt.

Status ejusdem externus per DD. Lustratores Frank & Kral in Cancellaria Excelsi Gubernii per Eosdem confectu[m] omnem necessariam suppeditabit abunde informationem.

Ad 2um Illustrissimo Consistorio determinandum relinquitur. ~~B~~ 602397

Ad 3um. In quibus Monasteriis Studia traduntur: Juventus Monastica Lectionibus suorum Magistrorum ideo foret permittenda, ut per actuale doctarum functionum exercitium & praxin crescant felicius ingenia Monachalia; atque hoc facto & consilio, Monasticis Professoribus pateat amplior & uberior campus benemerendi de Re Litteraria. At verò expedit, ut Pubes Monastica illis Studiis, quibus apud se destituitur, det animum in Universitate: qualia sunt Jus Legum Naturalium, Exegetica Regulis hermeneuticis instructa: Elementa Geometrica &c. Cæterum, ut doctrina uniformis, sobria & robusta vigeat in Monasteriis: necesse conforment se Eadem Instituta systematibus Studiorum per Universitates receptis, aut per Regimen Publicum præscribendis. Cui intentioni an probe satisfecerint: Visitatores desuper deputandi introspicient. Reformatis proinde reformandis: Neque numerus Juventutis Monasticæ, quantuscunque demum fuerit, necessario pertinebit ad complendum Corpus Individuorum Seminarii Generalis futuri: Neque timenda erunt incommoda Curæ Animarum obfutura, aut ex parte nocitura.

Ne duplicentur Expensæ in Professores pro obligatione lectionum in Seminario tradendarum, denuo erogandæ:

Ad 4um # Multò consultius foret Alumnos Seminarii adesse prælectionibus in Universitate tradi solitis: salte[m] provisoriè tamen simul determinatione posita, ut hasce coram suis Præfectis in Seminario repetendas habeant.

Præter Rectorem, ad quem regimen generale Seminarii pertinebit, & præter duos Præfectos, qui directioni, inspectioni & instructioni Alumnorum præerunt tam circa informandam spiritu ~~evangelico~~ mentem eorum, quam etiam circa occupandam praxibus catecheticis, liturgicis, concionatoriis

Ad 5um Præter Rectorem Seminarii sed insuper tot oporteret constitui ~~Directores~~ Præfectos sive correpetitores ~~repetendis &~~ excipiendis per se lectionibus destinatos: quot erunt decades Alumnorum.

Ad 6um Ad obsequia Præfecti & sex Alumnorum Seminarii unus saltem famulus posset designari.

Ad 7um Reditus Seminarii annuus tam à summis liquidis quam etiam illiquidis producitur ~~sub Litt.~~ recte ad Litt. A 2986 simul suppendo census terragios ex Fundo Lazarnia attamen præter proventus ex Typographia Universitatis

Ad 8um Relinquitur determinationi partim Inclytæ Cameræ Procuraturæ, partim Directionis Architectonicæ, partim Buhasteriæ.

Ad 9um Negativè: quia, sive spectetur mens Fundatorum tam priorum quam etiam posteriorum; sive perpendatur natura Alumnatici: in idem jus & beneficium & ditiores & pauperiores veniunt.

Ad 10um Si & quatenus Proventus neque ex Beneficiis Simplicibus in rem Seminarii Generalis convertendi: neque ex Bonis Post-Jesuiticis: neque ex Realitatibus post Clerum Territorii Borussici hucce restantibus & ibidem per Semina-

naria amissis huic in finem sufficerent: posset introduci A
lumnaticum ita nempe ut Clerus Contributionem à Contributio
ne praestet, alias à Contributione 10mi vel. 20mi Grossi sol
vat aut 6. aut 5. à %. Quantitatem totius quotae indicabunt
Tabellae Fassionum Anno 1797 in Officiis Circularibus repo
sitae: indeque arbitrari licebit, an pro centum augendum vel
minuendum.

Ad 11m. 12m. 13m. Respectivi Magistratus judi
cium suum interponent.

Ad 14m. Affirmative.

Ad 15m. In casu translocationis & concentratio
nis Seminariorum in unum, restantia per licitationem diven
denda erunt: quantitas vero summae pro iisdem percipiendae
juxta primitivam Fundatorum mentem & ordinationem dis
ponenda & applicanda veniet. Salvo per omnia, quorum interest, jure & consensu

Ad 16m. . . .

Ad 17m. Licetsi publica Praefectorum Gymnasi
alium Attestata, quae de eminentia morum & insigni in studiis
profectu fidem facerent, deberent valere pro suscipiendo ad
Seminarium Candidato talibus testimoniis instructo: tamen
nihil obstat, quin in concursu plurimorum ad Seminarium
Deputati, unus ex Gubernio, alter ex Consistorio, tertius ex
Universitate delectum eorundem per examen definiant.

Quoniam vero, quicunque in Seminario Generali edu
cabuntur: & sumptu publico, & utilitati totius Regni edu
candi erunt sive fiant Presbyteri sive aliquo casu non: hinc
non sentitur ratio, cur ab illis cautio aut quaedam evicti[o]
sit exigenda, sive sic dictus titulus Mensae.

Ad 18m. Candidati ad Seminarium post compl[etum]
Studiorum suorum in Gymnasiis cursum iis sint testimoniis instru
cti, quae illis progressum notabilem in aliquo saltim scientia
rum genere; at vero in moribus primam classem necessa
riò adjudicent.

Ut autem Individua Ecclesiastica utrique Potestati tam
Sacrae quam Politicae utilia formari valeant: Alumnos Semi
narii Generalis in duos Status dispesci conveniret; in Statum
Accrescentium & in Statum Ordinandorum.

Ex Statu Accrescentium vacabunt per biennium 1o. Pa
raphrasi Novi Testamenti exactae ad regulas hermeneuticas.
2o. Logicae Metaphysicae & Ethicae. 3o. Historiae Ecclesiasticae
primorum quatuor seculorum. 4o. Institutioni Legum Na
turalium per annum & Institutioni Legum Civilium per
annum alterum.

Ex Statu Ordinandorum incumbent per biennium 1o.
Exegesi Pentateuchi ad leges hermeneuticas exactae. 2o. Do
gmaticae quaestionibus Moralibus atque Practicis instructae. 3o.
Morali atque Pastorali. 4o. Institutioni Juris Canonici &
Praxi Utriusque Fori.

Ad extremum: Deligendi erunt in usum Seminarii
Generalis Authores quasi Classici & Normales in praefato

scientiarum genere per Professores respectivos Universitatum uti suo in objecto versatissimos determinandi, qui sincum & sanguinem rei contineant, & quos Alumni Seminarii ante prelectiones per Professores tradendas ediscere & respicere possint. Si me mea non fallit opinio: pro elementis Juris Civilis optandus foret Heinecius Viennæ 1792 anno in lucem correctior editus. Ad Dogmata Fidei tradenda & defendenda posset interea assumi Klüpfel ornatus ex Joanne Opstraet Quæstionibus Moralibus & Practicis &c.

Et quidem Lustratores Seminarii Academici DD. Frank & Raduanski desuper deputati jam calcularunt omnes Proventus & Expensas ejusdem Seminarii in suum Protocollum inductas ~~[illegible]~~ [illegible] invenissent superogatas per Præfectum Expensas ad fl. 15148 gr. 27: eandem quotam, ~~pro~~ cujus bonificatione DD 18 Julii anno 180[illegible] Nr 10344 ad Universitatem per Resolutionem Excelsi Gubernii suspensa est, praesenti dum ~~hic~~ precari ~~[illegible]~~ provide[illegible] eandem ~~[illegible]~~ quotam sibi ex Retentis compensandam.

Assertionem in quæstione positam videtur sufficienter resolvere & decidere Altissimum de Fassionibus Patentale anno currenti DD 28 Febr. publicatum, ubi victus & accessoria unius Individui Monastici circumscribuntur 200 fr. Talis proinde quota sufficere potest expensis unius Alumni Seminarii nutriendi & vestiendi. Quodsi vero in unicum Individuum Seminariticum computentur fr. 200: in 124 capita 24800 fr. necessarii erunt

1806 140

308

./. In der Anbeilage ./. wird dem Hof. Bibliothekär eine Abschrift der allerhöchsten Entschließung wegen alten und neuerdig zurückkehrenden Lexicons, Lehrbüchern und Missalien zur Wissenschaft und Darnachrichtung mitgetheilt.

Marx Spria
Rektor.

Von der k. k. Universität zu
Salzburg den 15. November 1806.

J. A. Weinmerzy
Univ. Synd.

153

Erhalten d. 22ᵗᵉ Nov. 806.

Zur Wissenschaft aufbewahrt.
Krakau d. 22ᵗ Nov. 806. [illegible]

Von der k. k. Krakauer Universität.

Ex. Off.

Dem Herren Bibliothekar
Vorsteher Speiser.

praes. 22. Novembris
1806

Hier

153

1810 d. 15 maja

Do publikowania przez Gazetę po razy trzy

142

309

Rada Szkoły Główney Krakowskiey, w chęci zadosyć uczynienia przepisom Urządzenia w dniu 2go Grudnia r: z: 1809. wydanego, ażeby się starała o zdatnych Professorów do katedr w teyże Szkole wakuiących; — maiąc oraz sobie (od Prześwietney Izby Edukacyiney Xięstwa Warszawskiego poleconém, ażeby takowych wybranych przez siebie Nauczycieli do potwierdzenia i otrzymania dla nich patentów oney przedstawiła: — obwieszcza wszystkich, życzących sobie podiąć się obowiązków Nauczycielstwa, iż następuiące w tey Szkole wakuią Katedry, lub mieysca. —

	Pensya roczna aktualnego professora, Etatem oznaczona. Złł. Poll:
W Wydziale nauk prawa /: Facultas Juridica :/	
Katedra Ekonomii polityczney i Statystyki kraiowey	4,800.
— Prawa kanonicznego	4800.
W Wydziale nauk lekarskich /: Facultas medica :/	
Urząd Prosektora, czyli pomocnika dla professora Anatomii	2,000.
W Wydziale nauk filozoficznych /: Facultas philosophica :/	
Katedra Astronomii, i Optyki, połączona z obowiązkami Dyrektora Obserwatorium Astronomicznego	8,000
— Mechaniki, Hidrauliki, i Architektury Hidraulicznej . .	8,000
— Architektury Cywilney	4,000
— Fizyki. — zastępstwo na lat 2.	6,000
— Literatury polskiey, łacińskiey, i francuzkiey . . .	6000
Urząd Adjunkta, czyli pomocnika Obserwatora	3000.
Funkcya Mechanika fizycznego	2400.

Ostrzega się w tém mieyscu, iż podług zasad Urządzenia i Etatu w dniu 2. Grudnia r: z: wydanych, niemniey dawnych Ustaw Kommissyi Edukacyiney polskiey; każdy, nowo zaczynaiący pracować w Szkole głowney professor, nie wprzód może zostać aktualnym, i całkowitą pobierać pensyią, póki ciągle przez

lat

który, nie udowodni swéy zdatności i pilności przez postępek swych uczniów. — Dla czego przez te lata mieć będą rangę i tytuł professorów-Zastępców, i dwie trzecie części pensyi aktualnego professora. — Od czego iednak wyłączaią się te osoby, które iuż są dobrze znane przez swe pożyteczne w innych Akademiach prace, lub przez wydane własne dzieła w obiektach uczonych. —

Podaiący się do Katedr i mieysc wyż wspomnionych, zechcą się zgłosić do Rady Szkoły Głowney naydaley przed dniem 15. Lipca r. b. ci, którzy się nayduią w granicach Xięstwa Warszawskiego; tym zaś, którzy się nayduią za granicami rzeczonego Xięstwa, przedłuża się takowy termin do dnia 31. tegoż miesiąca i roku. — Do tych odezw przyłączyć zechcą swoie kwalifikacye z wyszczególnieniem i autentycznemi świadectwami: 1º. Skąd są rodem? 2º. Wiele maią lat życia? — 3. Jaki iest stan fizyczny ich zdrowia? — 4to Jakie posiadaią ięzyki? 5º. Czy maią dar wysłowienia się 6to Gdzie i iakie kursa nauk odbyli? — szczególniey zaś te, o które idzie? 7º. Jaką z nich odnieśli korzyść? — czy otrzymali stopnie Doktorskie? — i w którey Szkole Głowney 8º. Czy byli publicznemi w iakich Szkołach Nauczycielami? 9º. Zechcą nakoniec przesłać Programma tey nauki, do nauczania którey podawać się będą. — Te iednak programmata, nie w samych tylko zapytaniach przesłane bydź maią. —

Rada Szkoły Głowney, odebrawszy takowe żądania konkurruiących, wraz z merytami, iakie kto mieć może, i kwalifikacyą tych, których osądzi za zdatnych do Katedr, lub funkcyi wyż wyrażonych, nie omieszka o swoim wyborze przed dniem 1º. Września r. b. uwiadomić, i do złożenia ~~examinów~~ proby wezwać; po czém przedstawieni będą Prześwietney Izbie Edukacyiney do potwierdzenia i otrzymania dla nich patentów. — Dla czego podaiący się kandydaci zechcą dołączyć dokładny adres, pod którym i w iakie mieysce ma bydź odpowiedź przesłaną; — swoie zaś do Rady Szkoły Głowney expedycye franco przez pocztę do Krakowa przesyłać zechcą. — O czém z zlecenia Rady Szkoły Głowney mam honor donieść. —

Dano w Krakowie dnia 15 Maja 1810. roku. —

Michał Szymański

Szkoły Głowney kraj. Sekretarz

310

SZKOŁA GŁÓWNA KRAKOWSKA

zaprasza na posiedzenié publiczné

odprawić się maiącé Na Amfiteatrze Kollegium Nowodworskiego

w Dniu 15. Miesiąca Lipca 810.

o godzinie 5. po południu

z powodu Rocznicy wniyścia w tym dniu Tryumfuiących Woysk polskich do Krakowa.

SZKOŁA GŁÓWNA KRAKOWSKA

zaprasza na posiedzenié publiczné

odprawić się maiącé na Amfiteatrze Kollegium Nowodworskiego

w Dniu 15 Miesiąca Pazdzierń 810.

o godzinie 11 przed Południem

z powodu Rocznicy zawartego w Wiedniu w zeszłym Roku Traktatu Pokoiu



144



REKTOR

Szkoły Głowney Krakowskiey

Zaprasza Prześwietny Sąd Pokoiu Powiatu i Miasta Krakowa

na posiedzenie publiczne z przyczyny obchodu rozpoczęcia Lekcyi publicznych

odprawić się maiące na Amfiteatrze w Kollegium Nowodworskiém czytaniem rosprawy przez W. Pawła Czaykowskiego Professora Literatury Polskiey

w dniu 9 Miesiąca Październik Roku 1815 o godzinie 11 rannej

Litwinski

N.ro 60. 311 w Warszawie dnia 24 Stycznia 1812

145

Prezes Rady Stanu i Ministrów Dyrektor Edukacyi Narodowey

Zważywszy przełożenie W.o Rektora Szkoły Główney Krakowskiey pod dniem 16 Grudnia r. b. Izbie Edukacyjney uczynione z powodu zaszłego pomiędzy nim i Kassyerem nieporozumienia od czasu nadesłaney temuż Kassyerowi pod dniem 22 Pazdziernika wydaney Instrukcyi którey Artykuł 47 zabrania bez upoważnienia Izby wypłacać z funduszu Extraordinarium, wcelu usunięcia nadal podobnych trudności, mogących szkodliwe mieć dla Nauk skutki gdzie potrzeba następuiące daie obiaśnienie

Izba Edukacyjna dozwalaiąc W.mu Rektorowi za szczególnemi Assygnacyami czerpać z wyżey wspomnionego źrzodła pokił. Poll. N.ro 2,000. wmiarę wydatków na koszta potoczne Wydziałów, dość iasno wskazała tymczasowe prawidło, podług którego Artykuł 47 Instrukcyi dla Kassyerów miał bydź tłomaczonym —

Że iednak wcelu dalszego i dokładnieyszego urządzenia chciała się przekonać wieleby bieżące i rozne koszta do każdey katedry przywiązane wynosić mogły, wtym zamiarze zgłosiła się do W.o Rektora aby każdy Proffesor podał ialeyby rozney kwoty na takie wydatki potrzebował.

Myślą iey było też wydatki raz udeterminowawszy i pod dyspozycyą Dziekanów oddawszy resztę z ogólney Summy Złł. Poll. N.ro 21,210 do Wydziałów Prawa i Filozofii przywiązaney poświęcić na brakuiące Książki, Machiny Instrumenta, wmiarę wpływów do kassy i nagłości ich sprawienia.

Tym sposobem rzecz zrozumiana wszelką rozwiązuie trudność. Przystępuiąc do szczegółów

1.mo Przyięta się W.mu Rektorowi Assygnacya na Złł. Poll. 2000 z Summy Złł. Poll. 21,000 pro Extraordinariis Szkoły Główney przeznaczoney.

2.do Stosownie do Dyspozycyi Izby Edukacyjney pod dniem 22.go Pazdziernika r. p. zostawia się W.mu Rektorowi moc assygnowania

a z Summy Złł 6000 na Bursy.
b z Summy Złł 6000 na Kośiany.
c z Summy Złł. 6000 na wydział Lekarski wyznaczonych z tey ostatniey dostarczać będzie na koszta Katedr wydziału Lekarskiego wmiarę wyrachowanych przez nich kosztów to iest stosuiąc do następuiących Summ;

Na katedrę Anatomii Złł 800.
Na katedrę Farmacyi Złł 400.
Na katedrę sztuki położniczey Złł 100.
Na katedrę Veterinarii Złł 1000.

3.tio Co do Wydziału Filozoficznego Naypnod ostrzega się iż Reparacya Dachu i Murów obserwatoryum, którey teraz pora roku uskutecznić niedozwala, czyniona

bydź powinna nie z funduszu Extraordinariorum Wydziału Filozoficznego
lecz z ogólnego na Szkołę Główną. Wreszcie jednak rewizya nastąpi i
wyrachowanie kosztów przesłane bydź ma Dyrektorowi do zatwierdzenia.

Ponieważ dotąd niema pomocnika Obserwatorium pensya Etatem mu
wyznaczona przeznaczona przeznacza się w tym roku częścią na potoczne
wydatki Obserwatorium i zakupienie Dienników Astronomicznych zagranicznych, częścią na dalsze potrzeby tegoż Obserwatorium odłożoną bydź ma.

W tym celu z pomienionego funduszu przyłącza się Assygnacya na Złł Poll.
1000 salvo calculo

IIto Z Summy Złł Poll 21,200 na Extraordynaria Wydziałów Prawa i Filozofii, przyłączaią się następujące Assygnacye.

a na Złł Poll. 880 to iest nadzwyczayne potoczne koszta katedry filozofii
b Na Złł Poll 1000 to iest na wydatki potoczne w wydziałach prawnych i Filozoficznych/: oprócz katedry Astronomii i Ogrodu Botanicznego/
c Na summę Złł Poll 1372 to iest potoczną płacę pracującym przy ogrodzie Botanicznym.
d na summę Złł Poll 3559 grz 24 na uskutecznienie robót tey zimy dla utrzymania tegoż ogrodu nieodbicie potrzebnych

Co się tyczy katedry Chemii JMć Pan Markowski który nowy Regestr nadesłał, ograniczaiąc się na tez i nieodbite potrzeby.

WJ Rektor prześle niezwłocznie Stan kassy, aby stosownie do niego zadecydować można, iaki wydatek może bydź teraz uskuteczniony, tak na zamówione przez JMćPana Proffesora Astronomii Instrumenta w Paryżu, iako też na naczynia Chemiczne i zakupienie kxiążek przez JMPana Proffesora matematyki wyżey skarzonych.

~~praes. 1 Febr 1812 No 27.~~

Z ukontentowaniem widzi Dyrektor gorliwą pracę JMćPana Bandtkie Bibliotekarza, sposobie rzetelnie środki przez niego podane porządkowania Biblioteki, wprzód iednak sądzi iż należy się z nią rzetelnie poznać aby nabyciem znaydujących się w niej dzieł koszt daremnie niebył podeymowany

S. Potocki

Surowiecki S. J.

Do
WJMć Xiędza Rektora
Szkoły Głowney
Krakowskiey

5 Lipnia r. 6.

1812 d. 30 Jan. 146

312

Viris illustribus, nobilissimis, amplissimis, consultissimis, expertissimis, clarissimis, doctissimis,

Rectori, Senatui, Professoribus, Magistris et Doctoribus Universitatis litterariae Cracoviensis,

S. P.

Universitatis litterariae Viadrinae Vratislaviensis Rector

Carolus Augustus Guilelmus Berends

Cum Senatu Academico.

Postquam veteri sede relicta Viadrinae cives in Silesiam translati et cum Leopoldinae civibus fidem Catholicam professis communione bonorum et disciplinae coniuncti accedente liberalissimi Regis munificentia vario copiarum, institutorum et commodorum litterariorum genere, numero etiam docentium magistrorum insigniter aucti, ipsaque initia coniunctae utriusque Universitatis sub finem mensis Octobris anni praecedentis publica promulgatione consecrata fuerunt, nihil nunc, vixdum rebus instituti nostri domesticis ordinatis, antiquius habemus, quam ut omnibus Germaniae et vicinis Universitatibus, quibuscum nobis singulis jam antea necessitudo vel communitas aliqua intercessit, hanc ipsam consociationem nunciemus fauorique sororum commendemus. Confidimus enim fore, ut haec studiorum diversorum coniunctio et communio non solum litterarum bonarum incrementis sed ipsis etiam utriusque Confessionis Catholicorum et Protestantium civibus ad utilitatem moralem et ciuilem proficua et salutaris existat. Consiliorum autem nostrorum finem ut feliciter assequamur, hoc inprimis nobis summa cum cura agendum existimamus, ut mores civium nostrorum ab omni et domestica et aliena contagione defendamus et disciplinam publicam diligentissime exigamus. Quamobrem magnopere a Vobis petimus, ut quotiescunque ciuem aliquem malum aut seditiosum a civitate Vestra excludere coacti fueritis, ea de re statim certiores nos facere, ejusque nomen patriam et crimen indicare nobis dignemini. Eandem ut nos Vobis vicem reddamus, officii nostri esse putamus, quod tamen ut rarissime accidat utrinque, vehementer optamus, deumque ex animo rogamus, ut coeptis et Votis Vestris obsecundet, salutemque et gloriam Universitatis Vestrae perpetuo augere et seruare velit.

Scribebamus Vratislaviae XXX Januarii MDCCCXII.

Dr. C. A. Guil. Berends Augustiss. Boruss. Reg. a consil. in re medic. intim. h. t. Ord. Medic. Dec. et Viadr. Vratislav. Rector.

D. Jo. Chr. Guil. ~~Augusti~~, Aug. Bor. Reg. Regim. et Consist. a consil. et Theol. Prof. Prim. Facult. Theol. Protest. h. t. Decanus.

Dr. A. F. Scholz Theolog. Prof. Publ. Ord. et Facult. Theolog. Cathol. h. t. Decanus.

Meister Ord. Ictor. h. t Dec.

Schneider Fac. Philos. Decanus.

147

Viris Illustribus, nobilissimis, amplissimis, expertissimis clarissimis doctissimis

Rectori, Senatui, Professoribus, Magistris et Doctoribus

Universitatis literariae Vratislaviensis

S. P.

Universitatis Literariae Cracoviensis Rector

Sebastianus Comes Sierakowski

cum Senatu academico

Ut Viadrinae et Leopoldinae Universitatis felicissimam Vratislaviae conjunctionem summa cum voluptate ex Literis Vestris accepimus, ita Vobis et Silesiae nobis vicinae et cognatae atque totius Orbis terrarum Reipublicae Literariae laetissimo animo gratulamur. Magna enim fuit semper inter Vratislaviam et Cracoviam literarii commercii necessitudo, nec obliterata sunt apud nos Silesiorum ingeniorum merita, quae seculo decimo sexto summa cum laude hic excelluerunt, nec evanuit memoria: quae et quanta tam Germanicae quam Polonicae Literaturae Silesia contulerit nec unquam effugit nos, quas Viadrina laureas meruerit. Quare Silesiae decus, Leopoldinae gloriam, cum Viadrinae antiquae splendore ~~consociatam~~ in vicinia nostra consociatam esse, non solum summopere laetamur, sed nobis inde haud parvum quoque ~~[illegible]~~ praeteritorum proxime ante annum 1809 temporum solatium accessisse videtur, quorum iniquitatem magnis et multis rerum

tam domesticarum, quam literariarum jacturis sensimus. Atque quia nobis non solum literarum et artium incrementa, sed et morum sanctimonia et castitas aeque ac Vobis curae cordique sunt, igitur, quod de male moratis (absit verbo omen) civibus academicis ~~[illegible]~~ cum mutua sponsione petivistis, id sancte a nobis observatum fore pollicemur. De humanissimis autem pro salute nostra votis cum gratias vobis agimus maximas, tum optamus, ut Deus Universitatem Vestram in tutela sua foveat, augeat et sospitet

Cracoviae 20. Aprilis 1812 ———

Podpisy
Jw Rektora i Dziekanów



An die Hochlöbl. Königl. Universität

zu

Krakau im Herzogthum Warschau

Postfrei ½

Brief

praes 2 Apr 1812 N 74

1812 d. 19 sierpnia.

313 143

Do N. 109 Dozor Szkoły Główney Krak.

Gdy urządzenie Naywyższey Magistratury Edukacyi Nar. wymaga, aby Rektor wiedział tak o wzroście nauk, jako też by zapobiegał, okolicznościom lub wzrost zmnieyszaiącym lub tamę kładzącym Dozor zważywszy: iż JJWW. Professorowie są Urzędnikami publicznemi a co więcey temi, z których dziś Synowie odrodzoney Matki sposobiący się pod ich okiem do usług teyże biorą wzory do których kiedyś swoie czynności zastosowywa maią. Przetoż gdy porządek tego wymaga, by JW Rektor wiedział, gdzie i jak długo który z JJWW Professorów bawi, przeto niniéyszym Dozor zaleca JJWW Panom Professorom Szkoły Gł. aby żaden nieoddalał się nawet w czasie wakacyi z Krakowa bez opowiedzenia się na piśmie lub ustnego JW Rektorowi w czasie zaś by wyznaczonym powracał. Aby zaś w przypadku ognia ratować prędzey można lub inna nagła potrzeba lub widzenia Gabinetów przez przyieżdżaiącą znaczną Osobę by niebyła przyczyna zwłoki JJWW Panowie Professorowie opowiedziawszy swóy wyiazd JW Rektorowi maią oddać klucze temuż od Gabinetów, Bibliotheki, i innych publicznych Muzeów, co wszystko uskutecznić Dozor zaleca ~~[illegible]~~ co się zaś tycze wydatków na różne potrzeby Katedr etc JJWW Panowie Professorowie maią wyszczególnić potrzeby, i z temi na piśmie udawać się do WW Dziekanów, a one dopiero zaś pokoione mieć mogą

Działo się w Krakowie na posiedzeniu Dozoru d. 19 Sierpnia 1812

Podpisano Wodzicki

Witalis Witkowski
Z. Sekr.

Do JJWW Professorów
w Szkole Gł. Krak.

Do № 109.

Dozor Szkoły Głowney Krak.

Z zbliżeniem się już nowego Roku szkolnego początku gdy
wszystko przygotowniczo w skutku stosownie do zleceń Nay-
wyższey Magistratury Ed. Nar. wykonanym bydź powinno Dozor
uprzedza czyli raczey powtarza d. d. 6. Listop. r. zeszł. uczy-
nione do WW Dziekanów wezwanie, aby postanowili Książki
w salach prelekcyjnych, na którychby każdy z JJWW Profes-
sorów przytomność swoię wiernie własną ręką zapisywał.
A które co miesiąc mają bydź przynoszone i ~~nie i~~ pokazywane
ż. WW Dziekanów do podpisania onych i zaświadczenia
w czasie na kwicie każdego z JJWW Professorów, Pod dniem bie-
żącym dzisieyszym odebrał już JPan Kassyer zlecenie
aby stosownie do Instrukcyi sobie od Magistratury Edu-
kacyi Narodowey Naywyższey daney żadnemu z JJWW Panów
Prof. bez zaświadczenia na kwicie o przytomności
na prelekcyach przez WW Dziekanów danego pod własną
odpowiedzialnością pensyi nie wydawał. Dan w Krako-
wie d. 19 Sierpnia 1812. Wodzicki

Walenty Litwiński
Rektor

~~Wiel~~
Do W. Dziekanów
Szkoły Głowney Krak.

1812. d. 5 września.

Jan Kanty Krzyżanowski.

Wielmożny Mości Xiędze Dobrodzieju!

Wybieraiąc się na inne przeznaczenie z Warszawy, o jakim da nim kiedy mogł pomyśleć, poczytuię sobie to za naypierwszy obowiązek złożywszy nayprzod Wmci Panu wyraz głębokiego uszanowania, zdać sprawę z moich tutay czynności. — Zaraz po moim do Warszawy przyieździe usiłowałem poznać wszystkie członki Dyrekcyi Edukacyi Narodowey, — JX Woronicza Rektora i JX Jakubowskiego Wizytatora Missyonarzow; — miałem to szczęście iż nie tylko poznałem ich, ale miałem także sposobność dłużey z niemi mowienia, i ich myśli wybadania, osobliwie z JX. Staszycem, Potockim, Woroniczem i Jakubowskim. — Z tych wszystkich rozmow okazało się nayprzod: iż X Jakubowski z jedney strony wcale iest X Gornickiemu przeciwny, jako temu ktory się z pod jego juryzdykcyi usuwa, i życzeniem jego iest oddalić go iżeli będzie można z tego mieysca; lecz z drugiey strony iest na głowę nieprzyiacielem Teologii Akademiczney, lub przez xięży Swieckich prowadzoney, popieraiąc ile możności swoie monopolium płaszczykiem bezinteressowności i dobra Religii. — X Woronicz ktory dla urządzenia Duchowieństwa zrobił był plan podczas czym mocno na nieczynność Biskupow narzeka; a o XX Missyonarzach oświadczył, iż oni ~~pod~~ [illegible] pozorem dobra Religii, jeszcze iey bardziey szkodzą;

formuią nie tak Xięży, iako raczey parobków. — Członki zaś Dyrekcyi
lubo zupełnie plan nauk Teologicznych potwierdzili, na to się iednak
wszyscy zgadzaią iż Wydział Teologiczny żadnym sposobem nie może
bydź opłacanym z dochodów Edukacyinych, — lecz chcą o to wnieść, aże-
by z funduszów Seminaryum pewna część była oddzielona na wynad-
grodzenie Professorów, a to tylko do czasu, gdyż szczególniey X Prazmo-
wski iako Członek Dyrekcyi i Konsyliarz Spraw Wewnętrznych, usi-
łuię robił, ażeby Król z Dóbr Duchownych na te nauki przeznaczył
16,000 Złł. lecz to dopiero do czasów spokoynieyszych odkładaią. —
tym czasem oświadczył mi X: Prazmowski iż tego roku będzie zesłana
Komissya do Konsystorza Krakowskiego (: o którego zwallym dążeniu
był iuż uprzedzonym :) aby wraz z nim rozpatrzyć się w dochodach
Seminaryum Krakowskiego, i te wraz (takie) z nim stosownie do potrzeby roz-
łożyć. — Tak więc po długim badaniu i przekładaniu obobiściem się
przekonał, iż 1ᵒ Wydział Teologiczny nie będzie nigdy z funduszów
Edukacyinych opłacanym. 2ᵗᵒ iż może będzie wyznaczony fundusz
z dóbr Duchownych — a po 3ᵗⁱᵉ iż na ten rok przynaymniey musi się
tak iak było pozostać a zatym bez żadnych funduszów. — Miałem
zatem powrócić znowu na daremne uczenie; — tym czasem (za)propo-
nowano mi z Dyrekcyi ażebym się podiął bydź Professorem Fizyki w
Gimnazyum Lubelskim z pensyą roczną 3,600 Złł, z zapewnieniem

iż ~~przeto~~ każdego czasu będę mogł powrocić do Wydziału Teologi=
cznego iak tylko ten Wydział będzie w funduszu opatrzonym,
a razem iż przez to podnie się mam prawo do każdego Beneficyum
Akademicznego. — Na co iakem się tylko zdecydował, otrzymałem za=
raz w parę dni nie tylko Patent na Professora ale i wezwanie żebym
się natychmiast do Lublina udał; — i to iest przyczyna iż może ~~się~~
wyświęcenie pomimo łaskawego pozwolenia Konsystorza Krak=
kulay w Warszawie do skutku przyiść nie może; — przeszły bo=
wiem miesiąc przeznaczony był rozpoznaniu się w osobach i in=
teressach; a nie spodziewaiąc się nigdy takiego, i tak prędkiego prze=
znaczenia, mniemałem, iż w tym miesiącu będę mogł ze dwa tygodnie
bezpiecznie nad tak ważną czynność poświęcić; ale że po wszyst=
kich Gimnazyach szkoły iuż się dnia 1. t. m. zaczęły, i ia także
naydaley za dwa dni muszę się do Lublina udać, — a tak będę
podobno ieszcze musiał drugi raz upraszać z Lublina łaski WXDbr
względem udzielenia mi pozwolenia, i spodziewam się że Prześwietny
Konsystorz Krakowski nie zechce mnie ze swoiey opieki opuszczać
zwłaszcza że ia pod bytność moią w Krakowie, w gruntownym
świetle WXDbr i JX Officyała iedyną znalazłem pociechę prze=
ciwko nienawiści XX Missyonarzow, i oziębłości nad moy los JX:
Biskupa. — Spodziewam się iż WXDbr zechcesz mnie swoią radą

i odpisem zaszczycic, co w Lublinie oczekuię. — Przytym mam honor łączyć wyraz prawdziwego poważania i uszanowania z ktorym iestem zawsze

WPDobrz

W Warszawie
Dnia 3. Wrzesnia 1810.

nayniższym Sługa
Ignacy Krzyżanowski

Pozwol WPDobrz iż odważę się załączyć wyraz mego nayglębszego uszanowania dla WJPa Officyała mego szczegolnieyszego Łaskawcy.

Uwagi Dyrekcyi Edukacyiney nad przełożeniami Szkoły Głowney Krakowskiey tyczącemi się wewnętrznego iey Urządzenia.

Wszystkie przełożenia tak całych Wydziałów Szkoły głowney krakowskiey, iak iey członków poiedynczych, można podzielić na

a. pochodzące z odmiennego wyobrażenia o zamiarze wewnętrznego Urządzenia Szkoły głowney.

b. pochodzące z przesadzonego wyobrażenia, co iest Szkoła Głowna.

c. pochodzące z niedostatecznego poięcia tak całości, iak poiedynczych części tegoż Urządzenia.

d. Na żądania umiarkowane niektórych zmian i Modyfikacyi

a) Do pierwszego rodzaiu należą użalenia względem pominioney Emerytury Członków Szkoły głowney, która do ogólney hierarchii Szkolney nie do wewnętrznego Urządzenia należy: użalenia względem pensyi nie regularnie dochodzącey, co iest wypadkiem okoliczności czasowych, użalenia że plan Nauki podług tego Urządzenia iest niedogodny, gdy tym czasem to Urządzenie wcale planu nie tyka, iako obcey materyi, Takowe więc zarzuty iako tu mieysca nie maiące same przez się upadaią.

b) Do drugiego rodzaiu należą użalenia, iakoby urządzenie wewnętrzne Szkoły Głowney krakowskiey odbierało iey wszelkie przywileie i one poniżało. Zdanie w tey mierze Profesora Jarońskiego, ponieważ co do treści swoiey nic więcey nie iest, iak burzliwą Deklamacyą, w którey wzywa kolle-

gów

gów swoich, aby pominąwszy Dyrekcyą Edukacyi Narodowey bez niey sami wszystko działali, nie zasługuie na odpowiedź, lecz zasługuie na nię Rektor i Wydziały a mianowicie Lekarski.

Wydział prawny z tych wyrazów że Szkoła Główna iest Naywyższą, zdaie się wywadzić, że powinna być nikomu nie podległą, mówiąc że Naywyższość nie zna wyższości. Ale wydział zapomina, że co innego iest Szkoła, a co innego Magistratura Naywyższa. Szkoła nie może mieć wyższey nad siebie Szkoły, chyba drugą równą sobie, ale może i ma wyższą od siebie Magistraturę, którey oddano urządzenie Szkół wyższych, i czuwanie nad wychowaniem młodzieży. Jako Szkole naywyższey zostawiono władzę robienia dla siebie corocznie Planu i rozkładu Nauk tak na osoby iak na godziny, przytoczony Dekret Królewski względem zatwierdzenia Urządzeń przez Dyrekcyą uczynionych, nie popiera myśli Wydziałów, ale tylko przypomina nadaną iey władzę urządzania Szkół wszystkich. Pierwey atoli musi bydź Urządzenie, a potém potwierdzenie. Potwierdzenie zaś nie może bydź pozyskane pierwey, aż rzecz będzie wydoskonalona. Wszelkie dzieło ludzkie nie może bydź od razu doskonałym. Dla tego Dyrekcya pozwoliła czynić nad swoim Urządzeniem uwagi i postrzeżenia, a czynione i przesyłane sobie w Duchu przyzwoitym z wdzięcznością przyimuie. Chce nadto, aby doświadczenie przyłożyło się do iego wydoskonalenia, bo gdy potwierdzenie nastąpi, iuż postrzeżenia będą za późne. —

Słusznieysze

Słusznięysze iest odwoływanie się do przywileiów dawniey nadanych, ale i z tych iedne, iako nie maiące związku z wewnętrznym Urządzeniem są w niem nietknięte, a zatem nie zniesione, drugie tyle tylko zmienione ile forma Rządu całego i iedność w ogólnym Systemacie cały hierarchii Szkolnéy wymagała.

Prefekt na mocy Urzędowania swoiego lub rozkazu którego kolwiek Ministra np. Policyi, mógłby się mieszać do czynności Szkoły Główney, dla iey więc dobra zrobiono go członkiem Senatu.

Biskupi kiedy bywali Kanclerzami Akademii Krakowskiey, czczy tytuł tylko miewali, lepiey więc aby byli czynnemi członkami Senatu. A że Biskupi są Senatorami, a Prefekci są namiestnikami miéyscowemi króla, więc maią na posiedzeniach pierwszeństwo. Materye zupełnie Naukowe nie należą do Senatu, ale do posiedzeń Jeneralnych lub Wydziałowych, a zatem wszelka obawa w tey mierze sama przez się ustaie.

Zwyczayną drogą do otrzymania Katedry № 87. iest Konkurs odbywany w Szkole Główney podług przepisów od 105. do 118. – Zostawiona iednak Władza Dyrekcyi uwalnia od Konkursów, bo gdyby Dyrekcya wzywała iakiego Professora z Zagranicy wsławionego w Zawodzie Uczonym doktoryzowanego gdzieindziey, byłoby i krzywdą dla niego i odstręczeniem poddawać go pod Konkurs zwyczayny.

Rozdawnictwo Katedr nie może bydź zupełnie samey Szkole Główney oddane, bo pensye nie od niey zależą, i zależeć podług ogólnych kraiu Urządzeń nie mogą.

Prawo przypisywania Statutu, Dyrekcya nie myśląc o przywileiu, chciała zachować przy Szkole Główney, kiedy ią wezwała do ułożenia proiektu, ale że ten nie miał względu na stosunek do ogólney organizacyi krajowey, nie miał iedności w Systemacie,

ani

ani Związku i porządku tak co do całości iak co części, przeto Dyrekcya przestała inny, i ten ieszcze pod roz-trząśnienie i rozwagę Szkoły Głowney podała. Nie dla tego to uczyniła Dyrekcya, aby nie miała samawła-dzy Urządzania, tylko że chce mieć działo swoie, ile bydź może wydoskonalonym, aby go tym śmieley do potwierdze-nia podać mogła. Gdzie idzie o dobro kraiu, tam nie o to, kto ma bydź Autorem, ale o to badać należy, iak co lepiey może bydź zrobione.

Zaden przywiley w ogólności nie może bydź na przeszkodzie dla dobra powszechnego, a ieżeli kto, tedy uczeni powinni bydź pierwszemi do zrzekania się ta-kich przywileiów.

Z wyobrażenia samego Magistratury Edukacyiney, wy-nika władza organizowania Szkół wszelkich, bo to iest pierwszym iey celem, ten ał nadała iey tąż sa-ma władza, która iey czynnościom, gdy będą uzupełnio-ne, nadać ma Sankcyą.

Aby Rektorem był koniecznie ieden z Członków Szkoły Głowney Krakowskiey, to żądanie nie iest sprawiedliwe, równie iakby niesprawiedliwe było zabronienie, aby ieden z Członków Szkoły Głowney Krakowskiey nie mógł zo-stać Rektorem inney Akademii, lub innym iakim Urzędnikiem. W Rzeczypospolitey Uczoney zdolności i Zasłu-gi wolny wszędzie wstęp mieć powinny, tem bardziey w kraju

nie

nie dosyć iuszcze w Uczonych obfituiącym.

Ustawa względem Stanowienia Rektora te miała zasady

1. Może kto bydź dobrym Professorem a nie mieć przy-miotów potrzebnych Rektorowi, i przeciwnie.

2. Gdyby Professorowie obierani byli co trzy lata na Rektorów, za każdym razem wakowałaby katedra, bo Rektor iako dyryguiący wszystkim, nie może bydź razem Rektorem i Professorem iak dowodzi, dosyćby było dla niego dawać dwie a naywięcey cztery godziny na tydzień ~~w iakim~~ przedmiocie, iakiby sobie sam obrał w iakim Wydziale.

3. Każdy Rektor nowy wieleby czasu trawić mu-siał na poznanie wszystkich swoich Obo-wiązków i Sposobu utrzymywania Stosunków i Związków z Magistraturami.

4. Sposób myślenia każdego przy każdey zmianie, byłby okazyą do częstych odmian w Planach i Urządzeniach. Z tych powodów Dyrekcya chciała mieć władzę Stanowienia Rektora, aby obrawszy raz męża zdolnego i czynnego, mogła go ciągle potwierdzać. Nie chciała zaś robić go dożywotnim, aby czasem zawiedziona w wyborze, tem łatwiey mogła go usunąć w sposób dla niego nie hańbiący; nie chcąc zaś całkiem odbierać przywileiu Szkole Głow. Krak., pozwoliła iey podawać dwóch Kandydatów.

C. Dobrzec

c.) Do trzeciego rodzaju należą zarzuty, naprzód, że niektóre katedry są nadto obciążone przedmiotami, że podług nich ~~niektorzy~~ Professorowie musieliby opuście niektóre przedmioty, w których się czują więcej usposobionemi, a uczyć odtąd nowych itd. Ale Urządzenie wewnętrzne nigdzie nie stanowi liczby katedr w żadnym Wydziale, ani przypisuje osób do przedmiotów, ani wymierza, które Osoby do której katedry należą. Wylicza ono tylko wszystkie przedmioty, które chce mieć dawane w każdym Wydziale Szkoły Głównej, połączenie zaś pokilka przedmiotów pod osobne główki w każdym Wydziale nic więcej nie oznacza, tylko onych Rozgatunkowanie i ostrożność aby jako wszystkie przedmioty tak ich części nie były pominione. Troskliwość zatem Wydziału prawnego o Wyobrażenia, podług których zrobiono to rozgatunkowanie jest wcale nie potrzebna. Nie przeczy mu się, że Institutiones mogą się łączyć z prawem Rzymskim, wyliczenie Praw Natury, politycznego i Narodów zachowano z projektu od Akademii podanego, a zatem stosowano się do Wyobrażeń Wydziału. W Uwagach nawet Professora Literińskiego pod Literami E. E. Imieniem Wydziału toż samo jest wyliczone. Liczba katedr i Professorów zawisła częścią od Etatu, częścią od Planu, równie zaś planu Nauk, rozkład każdego roku przedmiotów na osoby, zostawione są wyraźnie Szkole Głównej A. 15. Wydział Prawa i Administracyi odciąga ze wzgardą do innych Wydziałów Rolnictwo i leśni-

cło

Uśmistwo, a z którym że te większy maią związek iak z prawno-Administracyinym.

Co gdy tak iest, gdy żadnemu Professorowi Urządzenie nie obwięzuie cięga przedmiotów, ani nie nowych narzuca, cały więc podwaczny Wywód Wydziału prawnego przez Dziekana i Professora Litwińskiego podpisany, upada; tudzież Uwaga 4ta Wydziału Filozoficznego, względem przedmiotów Historyi i Bibliografii etc.

Powtóre; Podobnież nigdzie Urządzenie nie wymaga, aby każda Nauka dawana była ciągle p lat trzy, iak się to przywidziało Wydziałowi prawnemu, ale tylko W. 13 aby kurs całkowity wszystkich Wydziału Nauk był trzechletni, a zatem aby wszystkie w 3ech latach były wydane, wyłączywszy Lekarski, gdzie kurs iest 4ch letni, w punkcie zaś 14 dodano, aby nim się Akademia ustali, przynaymniey co zgwałtownieyszy potrzebne. Obawa zatem wszystkich ztąd złych skutków ustaie.

Nigdzie także nie ma obowiązku, aby Uczeń np. Wydziału Lekarskiego wpierwey odbywał kurs wydziału Nauk wyzwolonych, potem kurs Fizyczny, nakoniec Lekarski, coby to było iawnie przeciw naturalnemu rozumowi; ale tylko iest włożony obowiązek na każdego Ucznia oprócz słuchania przedmiotów swego Wydziału, uczęszczania na przedmioty do innych Wydziałów, związek z tamtemi, stosownie do iego powołania maiących, a to w tymże czasie w przeciągu lat 3, iak to zapowiada punkt 32. a wyraźniey zaleca punkta 63. 64. 65 i wiele innych pod tytułem o Stopniach Akademickich, do których powyższe odsyłaią Dziekanów po Informacyą. —

Potrzecie

Po trzecie. Uwaga Rektora do § 32 teraz 33 iest nie-
zrozumiała; bo własnie dla tego, aby dochody ze zro-
deł właściwych Szkole Główney nie wchodziły do skarbu
lub na inne wydatki, oddana iest kassa iey pod Dozor
Rektora, a § 272 nadaie iey przeznaczenie podług iego ży-
czenia w Uwadze wyrażonego. Ma sobie przydanego do pomo-
cy punktem 271 Sekretarza JSgo, kiedy iednak chce uwo-
lnić od siebie osobnego Kassyera, wolno mu iest, kiedy
on za całość Kassy iest odpowiedzialny.

Po czwarte. Do § 53 żąda Rektor przepisu zaprowadzenia Kan-
cellaryi, ktorey do tych czas nie miał, ma ten przepis wy-
rażony pod tytułem Kancellarya od punktu 119 - 131. Jeżli
by przez to rozumiał wyznaczenie nato pensyi, to
należy do Etatu.

Po piąte. Odwiedzanie lekcyi wszystkim Osobom Uczą-
cym nie iest wcale zabronionym § 33. owszem do-
zwolone bez zapisu, a warunek upoważnienia Rek-
tora na ciągłe uczęszczanie wypada z porządku rze-
czy i dla niedania zbyt wolnego wstępu osobom
nie moralnym lub zbyt nie dojrzałym, i tak iest
po innych Akademiach. Ogłoszenie tego publiczności
mieyscowey łatwe będzie i dostateczne w ten sposob
iak # inne Urządzenia mieyscowe ~~w ten sposob~~ dla Uczniów

Po szoste § 48. Nie przymusza koniecznie Rektora prezydować
koniecznie zawsze na wszystkich posiedzeniach Wydziałowych,
kiedy nie będzie widział potrzeby, ale zrzekać się tey pre-
rogatywy

rogatywy nie może, założywszy że on iest Rządcą Akademii. Toż sądzić o § 67.

Po siódme § 82 wyięty iest z proiektu nadesłanego od Szkoły Główney z tą tylko różnicą na stronę ludzkości aby kolledzy zastępowali chorych kollegów bez wytrącania w nadgrodę ich pensyi. Zaprowadzenie umyślnych ciągłych zastępców na momentalne słabości uczących nie dozwala niedostatek funduszów; nadto któryż zastępca może być zdolnym do zastępowania we wszystkich przedmiotach 5 Wydziałów. Od zastępstwa uwalnia zwyczaynych Professorów Nauczyciele pod Tytułem IX § 104.

Po ósme § 71. nie zabrania mieć pod ręką xiążki lub pisma, któreby służyły za skazówkę porządku materyi, ani chce, iak mówi Wydział prawny, aby dawano lekcye bez systemu, tylko zabrania zbywać lekcyi prostym czytaniem lub dyktowaniem. Ostrożność ta wyięta iest z uwagi Rad Dziekana Wydziału Lekarskiego, r. 1812 w kwietniu podanych na Sessyą Rektorską o Dyrekcyi pod dniem 21 Marca 1812 prezentowanych, gdzie między innemi to nadużycie zniesić zaleca.

Po dziewiąte do § 136 od opłaty uczniowie młodzy są wyięci § 135, nie ma więc potrzeby całkowicie onej uchylać, wstrzymaną do czasu aż do upo-

rządkowa-

wrządkowania rzeczy być może. Jeżeli to prawda, że Okoli-
ce Krakowa są Uboższe od innych, iak twierdzi przełożo-
nie; tedy także iest prawdą, że Szkoła główna Krakowska
nie iest Szkołą dla iedney Okolicy, ale dla całego kra-
iu, nawet i dla obcych.

Po Dziewiąte. do 265, 266, 267 Wyraźnie daią przeznaczenie tak
Summa 6,000 pod tytułem na Bursy, iak i Summie
równey 6,000 pod tytułem dawniey Borkany, kiedy z
pierwszey wyporządzone zostaną trzy domy zwane bur-
sami, wtenczas na Stipendia Uczniów przy Szkole Gły
sposobiących się do Stanu Nauczycielskiego, ieżli nie
całe 6,000 to przynaymniey znaczna część tejże Sum-
my corocznie będzie łożona; gdyż po wyporządzeniu raz
gruntownym, reparacya coroczna i drobne wydatki
na porządki wewnętrzne, nie mogą wiele tey Summy na
Stipendia uszczuplać. W pierwszym zaś roku ieżli się
mało albo nic nie zostanie od główney Reparacyi na
Stipendia, tedy sama Reparacya i wolne pomieszka-
nie są iuż Dobrodzieystwem dla Ubogich. a zatem
Intencya Fundatorów nie będzie zawiedzioną, ale tylko
na większy pożytek obrócona, i do gwałtownieyszey po-
trzeby Krajowey zastosowaną.

Po iedynaste. Uwagi tak Rektora, iak i Wydziału filozoficznego
w porządku 6 ea do dziut [illegible] zaspakaiaią punkta 232. 272.

Podwona

Po dwonaste. Stosunek Szkół Innych do Szkoły Głównej iest tym samym oznaczony, kiedy w Urzą-dzeniu tak pierwszych iak drugiey, wskazany iest stopień usposobienia Uczniów, bez którego nie mogą bydź do Szkoły Główney przyimowanemi, obacz o Uczniach § 131. 132. 134.

Po trzynaste. Żądana dla Rektora policya i inne przymioty od Wydziału Filozoficznego nie są mu odięte, obacz od N.º 22 do 42. Robienie donacyi i Zapisów dla Szkoły Główney tamże wspomnione, nie są zakazanemi.

Po czternaste Cel posiedzeń Wydziałowych ten sam iest w Urządzeniu N.º 45, iaki chce mieć Wydział Filo-zoficzny w Uwadze 10. Szczupłość funduszów nie do-zwala utrzymać osobnego Urzędnika, któryby się starał o wszystkie rzeczy do każdego Wydziału i każdey Nauki potrzebne, i trudno znaleść takiego, któryby się znał na wszystkim. § 98. Względem nieobecności Nau-czycieli i ich lekcyi ustaie zupełnie wszelka obawa, kiedy § 101–102 czynią ich podległemi wszelkim Usta-wom Szkoły Główney.

Na zapytanie do § 105 czyli Senat ma wpływać do Konkursu Katedry odpowiedzią § 111. 112. 113. W §§ 144. 151. 187 naznaczone są termina czyli przeciąg czasu, który ma upłynąć od otrzymania iednego Stopnia, do otrzy-mania drugiego, a to z tych powodów.

1.º aby

1º aby uniknąć zbyt częstych, a bliskich sobie Examinów.

2º Aby dać czas do nabycia przyzwoitey doyrzałości. Wynika ta potrzeba z oznaczenia, na każdy stopień pewney zdolności. Gdyby na początku zaraz pierwszego Roku można było zostać Licentyatem, examen byłby iedynie z Nauk Szkoł Departamentowych, a zatym nie byłaby potrzeby udawać się po to do Akademii, gdyż Examen maturitatis w Szkołach Departamentowych byłby dostatecznym do tego stopnia. Do stopnia drugiego potrzeba aby Kandydat odbył całkowity kurs swego Wydziału, czyli potrzeba aby Magister był dobrze obeznanym ze swoiemi przedmiotami. Trzeci stopień ma być otrzymany aż we 3 lata po otrzymaniu Magisteryi, bo ten wymaga, aby Doktor znał swoie przedmioty w całey obszerności, aby one tak zgłębił i posiadał, iżby mógł drugich w Szkole Główney nauczać. To zaś nie może być nabyte, tylko długim słuchaniem w Akademii Nauk, rozmyślaniem, czytaniem dzieł i praktyką.

Wydział Lekarski uznaiąc przepisy Urządzenia o Stopniach Akademickich za dogodne dla innych Wydziałów,

nie

nie uznaie ich zatakie dla swego, a nie daiąc dowodów, podaie swoie przepisy. Lecz te oprócz tego że są niezgodne z formą całego Urządzenia, nadto nie zamieraią rozróżnego sposobu examinowania, tylko do dwóch Stopni, to iest do Licencyatury i do Magisteryum, lubo uznaie potrzebę i Stopnia 3go Doktoratu. Examen do Magisteryum a osobliwie praktyczny zdaie się stosownieyszy do Stopnia 3go i ten ostatni zaczęty iest pod imieniem do Doktoratu a skończony do Magisteryum.

Osobliwsze to iest zdarzenie że iak w przełożeniach tak w dawnym proiekcie Szkoły Główny przepisy do 3go Stopnia wydziału Lekarskiego są całkiem pominione. Nadto nie masz wnich wskazówki, co ma właściwie oznaczać który stopień, iaki iego cel, do czego zdolność zaręczać powinien. To zaś wszystko znaydzie Wydział w ułożeniu naszym, gdzie nie tylko przepisy ogólne do każdego Stopnia dla wszystkich wydziałów, ale nadto pod każdym z nich szczególne i każdemu wydziałowi właściwe z uwagą odczyta. Wszakże Uwagi wydziału w wielkiej mierze, przyczyniły się do tym wyraźnieyszego teraz rozróżnienia Stopni tegoż Wydziału tak co do expansum iak co do Celu.

Patentowanie na wszystkie Stopnie na przełożenie wszystkich Wydziałów

i Rektora zostawiona Szkale Głowney.

d.) Co do czwartego rodzaiu przełożeń umiarkowanych i zasługuiących na uwagę, z tych korzystano, i ile zgodność z głownemi zasadami dozwalała, stosownie do życzeń Szkoły Głowney poczyniono zmiany i Modyfikacye. (: Podpisano :) Staszic. (Za zgodność. Surawiecki S.I.)

Jaroński Felix. 1813.? 160

316

<u>Pro Memoria</u>

co do Recenzenta Wiedeńskiego

Lubo Autor, stosownie do swego oświadczenia, w Części I §6; miło przyjmie każdą krytykę, i dzięki Recenzentowi za udzielone uwagi, np. „aby nieporozumień, ale pospolicie rzec mówić" — nie mając się całe o przyczyny w materyach i wyrazach podpadających wyjaśnieniu i potrzebujących lepszego wytłumaczenia się; udowadnia nieraz, będzie niejednym na niesprawiedliwości wyrzekom: bo zna, iż wszędzie i zawsze dzieje się obowiązków <u>uszanowania</u> czyli sprawiedliwości przed wszelkiemi innemi względami pierwszeństwo dawać powinno.

Naprzód zaś Recenzent sprawiedliwości, kiedy

1. Oświadcza iż Autor trzymał się tylko <u>Scholastycznego Łacińskiego wzoru tego Compendium</u>
bo ie iest nieprawdą, przekona się, gdy uważy
a) iż są wdzięczni wyrazy Niemieckie prawie przy wszystkich wyrazach technicznych, których zaś Compendium nie ma.
<u>b.</u> iż wiele Autor przydał z siebie, co dowodzi część III cała i II większa połowa, np. Rozdziały I, <u>wiadomość o władzach duszy</u>, i cały wykład o rozumowaniach kategorycznych od §152 do 162, ~~itd~~ §31 o kategoryach, itd.
<u>c.</u> iż to Compendium nie iest Scholastyczne, bo Autor sam w notach wyraża, iż inaczey Scholastyczny nazywali tego przezwiskiem po niemiecku i po łacinie filozoficzne pojmania.
<u>d.</u> iż Autor ani języka ani Logiki wzoru tego nie uznaie za naylepszą a nawet dobrą, bo się oświadczył z tem wyrazie dając plan Logiki mającey być najsi samey, w Części III na końcu 34, 35, 36, 37 i 38
<u>e.</u> iż Recenzent nie wiedział o tem, iż Autor po części Austryackim wzorowi nastawszy na Profesora, zaś iż wzoru tego Łacińskiego w jednej wyrazie, a Niemieckiego w obe [illegible] pierwszy dział, i drugi obie edycye iego niemiecko wyczerpnął.

2. Oświadcza, iż lepszyby był Autor zrobił, gdyby się był Kiesewettera lub samego Kanta trzymał: — bo nie iest prawdą: bo
a) Kiesewettera Autor znał, iak dowodzi wybór iego dzieła zrobiony w Części III. p. 16–20, ~~ale uznał~~ i przypis x p. 96 z niego wzięty: ale uznał, iż język i materye Kiesewettera są zupełnie udziałem i Kanta wykładającego, iż nie miał żadnego prawa dania pierwszeństwa Kiesewetterowi iako i pozniey i w mniey przyzwoitey formie wykład obiecanem, ~~[illegible]~~
<u>b</u> Kanta zaś samego za wzór brać niemogł: bo u samych Niemców potrzebował wykładaczów i poprawiaczów, iakiemi są Wentzel i Kiesewetter, których wykładowi samych Autor w Części III p. 38 niedostatecznemi uznaie w słowach:
„Ten każdy przekonywa się, iż tak iak iako i Degerando chcemy w Logice mieć wykładam prawidła otrzymywania pewności nie samey tylko <u>rozumowey</u> ale i doświadczalney. Zatym nie wszędzie dla nas Logika Kiesewettera dostateczną być może." Jakiż zaś Autor części przyjętowanej tam od Autora Logiki, do 3 tylko pierwszych mogłaby być przydatną.
<u>c</u> Kanta <u>Kritik der reinen Vernunft</u> Ryga 1787 Autor czytał, ale uznał, iż dzieło to, spory między ~~[illegible]~~ uczonemi rozstrzygać nauczaiące, nieraz być nie dla tego, lubo dla Audytorów Polaków pisać przedsięwziętej Logiki, gdyż i inne części Filozofii Kant traktuje. Łacina zaś Wentzla, iest tej sama, iaką się Kant w swey Niemczyźnie wyto wr wyobrażenia nazywa

#. Co się tyczy uwag Recenzenta względem niektórych wyrazów, te mogą być przy te-
[illegible] zastąpionemi, lub opuszczonemi.

Kazanie jest samego autora nie kogo innego: napisane umyślnie, aby odpowie-
działów zdanych przeciw Filozofii drugich przeciw Religii uprzedzonych, do po-
kochania się wzajemnego zachęcić. Umieszczone w nim są myśli gruntowne
przekonywające i prawdy obok filozofii w wydanej wyrażeniami być
powinne. To jednak Kazanie zamierza Autor w drugiej edycji opuścić, a
osobne dzieło w tej materyi wyprawić, gdy ukończy filozofię.

Pochwały, iż w wynajdywaniu wyrazów nie miał Autor żadnego poprzednika
~~[illegible]~~ uważa Autor za zbyt pochlebne, jednakże za nie, i za inne, które za
wynurzenie dobrych dzieła zamiarów składa podziękowanie.

Żadni zaś Autor, iż Recenzent nie wspomniał, że Autor w Przypisach z klasycznych ~~[illegible]~~
w Przypisie § VII i VIII od k. 51 — do 85 wiele prawd ważnych [illegible]
swoim zdaniem powiedział, a w XVII od p. 158 — 182 na przyszłe tezy wo-
dę świadło powstanie —

1813.

161

317

Uwagi niektóre względem projektowanego Statutu Akademii Krakowskiey.

1) Nie jest teraz czas zaprowadzania statutu, kiedy wszystko dla woyny jest w niejakimus zawieszeniu.

2) Rzecz wielkiey rozwagi godna nie może bydź w krótkim czasie roztrzygnięta. Że projekt ten przy dobrych zamiarach pokazuie wielką nieznajomość tak z lokalnością Krakowa jak z stanem naszey akademii i innych jest rzeczą oczewistą. Dosyć na dowod przytoczyć:

a) rozroznienie institutiones Justiniani a Jure Romano.

b) Wpakowanie Historyi, Archeologii Krytiki, Bibliografii i Historyografii w jedną Katedrę

3. Akademie i Gimnazya nie jedno. Jezuici każdą szkołę swoię zwali Akademią. Ale Akademia, Uniwersytet jest coś innego. Auditorowie już nie powinni bydź żakami lecz z Gimnazyów wyszłemi dobrze przygotowanemi Uczniami od 16 lub 18 do 24 lat przynaymniey, nie Dzieci. Karność tu zatym insza, a insza w Gimnazyach. Przykładna Młodzież Krakowska żadnych prawie praw karności nie

potrzebuie. Są to Młodzi Ludzie cug[...]
pnastki nauk podaiący pilni. dobrzy[...]
ktory czas zbywaiący i ostatni grosz
swoy toza na nauki. I wiele ich[...]
gdy większą część poszła do woysk[a]
Ale gdyby ich było kilka set, to jestem
pewien, że oprocz zwyczaynego publi-
cznego bezpieczenstwa dozoru innych
doglądań nad niemi nie potrzeba by
było. Napomnienie Oycowskie, na koń[cu]
cu relegacya są dostateczne.
4). Rewizye, czyli wizytacye Profes-
sorow przez Dziekanów dwa razy na
miesiąc, raz przez Rektora są nie-
słychaną nędzną rzeczą, rownie jako
zdawanie rapportów o zdatności i wzro-
ście Professorów. Niewiem, żeby na-
wet na Austryackich Akademiach
tak było. Ale wiem że Schneiderow,
Wolffow, Kragow i t. d. nikt nie
rewiduie, a o zdatności i wzroście
ich nikt nie sądzi. Wcale co innego
jest donosić Dyrekcyi, kiedy kto po-
winności swoiey nie pełni, co zawsze
Rektor może, gdy zapewnie od samey
młodzieży by to usłyszał, wcale wo
innego zaś są rewizye naukowe.
Wszakże Wysoka Dyrekcya Nie-
kogo nie powołała do Katedr. Tylko
ludzi, ktorzy swe objekta znaią.

5/ Mowienie Lekcyi na pamięć,
das Discours brillante, jak jest nie
do rzeczy objaśnił Kollega nasz razem
W. Markiewicz. Ja tylko dodaię
to, że z prelekcyi porządnie opisanych
i czytanych nie mało wyszło Xiążek
a/ które sami Autorowie wydali
~~1~~ b/ które Audytorowie wydali.
2 Discours brillant
nic rozumnego nie wyszło i nie-
wyjdzie.
Ktoren że uczony Professor będzie
prosił Dziekana, żeby mu pozwolił
czytać, a nie mówić na Pamięć, żeby
mu wolno było pisorować, a nie
przystoynie uczyć. Dar udzielania
idzie oddzielnie od daru wiadomości
i umieiętności. Ale będąc starym
Pedagogiem, i świadomym obojga.
uważam:
a/ że naylepsi Professorowie zawsze
byli Pedagogów, tak Wolf.
~~Ebeles~~ Cellarius i inni, a i f
b/ że to nayzdrowszą rzeczą jest
generalizować proiektu swoie
~~[illegible]~~ Nawiasem wtrącony w
proiekcie przypis o uczeniu się
na pamięć ~~lek~~ prelekcyi poza
Kowsku zdaie się być dowodem
przeciw [illegible] idealisty [illegible]

c/ Kollegia od Audytorów dobrze pisane
kupowane bywają jako wielkie skarby
literackie. Największym Kollegium [illegible]
[illegible] Akademickie, lecz [illegible]
[illegible], z których Klose wydał [illegible]
scriptorum [illegible] jest [illegible]
do ~~[illegible]~~ Ossolińskiey Bibl. rzeczy, a discours
brillant ani [illegible] an la [illegible], ani
nawet podobno [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Ze naylepsi Professorowie niegdy
nie ~~plecowali~~ mówili, lecz czytali z sekretarowskiego
pisma a viva voce dodawali uwagi.
Audytorowie czytali excerpta z tych uwag ~~[illegible]~~
lub alboli gdzie się podobało, podyktować aphorismy
lub krótkie dyktata, to i to się [illegible]. Dowód to
i do wydania każdego Prof. zaleceń [illegible]
nawiedzi mi się zasadzone, a nie na
Doswiadczeniu

5. Zapłaty zdać od Uczniów biednych, którzy nie mają pieniędzy. Bardzo źle by było, żeby Szkoła Gł. Kor. nie miała wszystkich funduszów, jak te opłaty, a o innych wzmianki nie masz. Wyż. jakże to być może?

Nro 730.

w Warszawie 18 Września 1813.

163

358

Dyrekcyja Edukacyi Publiczney

Na przełożenie Dozoru Szkoły Głowney Krakowskiey z dnia 10° b. m. Nro 29. w którem wystawia smutny stan teyże Szkoły z powodów chybiaiącego wpływu wyznaczonych iey dochodów, oswiadcza: że iak wchodzi w słuszną troskliwość Dozoru o zachowanie Głownego tego Instytutu od rozprzężenia i upadku, tak zapewnić może, iż z naywiększą usilnością stara się zawsze, ażeby nie doznawał w wypłatach swoich należytości naymnieyszego zawodu. Nieustanne nalegania w tey mierze u Rządu tyle dotąd sprawiły skutku, że na rok bieżący wskazane zostały takie źrodła, które ze wszystkich innych zdaią się bydź naypewnieysze. A ieżeliby te iesżcze rzetelnie nie dopisały, pomnieć należy, że Skarb i fundusze Edukacyjne nie maią iuż pewnieyszych, i że w smutnych okolicznościach żadne źrodła dochodów nie są bez zawodu.

Co się tyczy zaległych od wielu iuż miesięcy należytości roku Etatowego 18 12/13 Dyrekcyja Edukacyjna rownież wszelkiego przykłada starania ażeby wynaleść źrodła na ich zaspokojenie i przedsięwziętych w tey mierze kroków pomyślnego skutku oczekuie.

To iest co na zaspokojenie słuszney troskliwości Dozoru Szkoły Głowney Dyrekcyja Edukacyjna oswiadczyć teraz może. A gdy wszelkich ze swoiey strony używa środków dla ratunku Instytutów Edukacyjnych, spodziewa się po Dozorze, iż zechce powagą swoią ożywiać gorliwość w Osobach praiących około kształcenia Młodzieży Kraiowey, i zachęcać je do wytrwania w niepomyślnych tych czasach gdzie nie masz Mieszkańca któryby powszechna klęska kraiu nie był dotknięty.

J. Lipiński

Do Dozoru Szkoły Głowney Krakowskiey

Sucowelski S. J.

164

z Warszawy 30. 8bris

Pospieszam z oświadczeniem JWWPanu wdzięczności moiey za życzliwe wyrazy, które w liście Jego 20 b. m. znayduię. Dyrekcya Eduk. przychylaiąc się do życzenia większości Akademickiey za Następcę JWWMPanu wyznaczyła W. Litwińskiego. Przesyłam mu pocztą dzisieyszą Nominacyą na ten Urząd, spodziewaiąc się, iż będzie godnym Jego Następcą. Porzucaiąc Urząd Rektora, chciey się JWWPan zaprzątać ciągle pomyślnym bytem tey Szkoły, mianowicie wskrzeszeniem w niey ducha pokoiu i zgody. Niech się Akademia Krakowska i wszystkie iey Członki przeświadczyć raczą, że nie maią przychylnieyszego nademnie przyiaciela, że dyrekcya Eduk. dzieli wtym względzie moie uczucia, i że spokoynie przestawać mogą na naszey względem niey staranności, o którą zbytnia iey skrzętność, i używanie ubocznych środków więcey zaszkodzić iak pomódz może. Ostrzegam o tym szczerze bo widzę że są nie spokoyne duchy które tylko czuwaniem wszystko siekaią, albo dla których to tylko iest dobrem, co iest niepodobnem. Jeźli się Interessa nasze zmienią, iak się tego spodziewać mamy po wielkomyślności Jedynego Alexandra przydą rzeczy porządnie, i wszystko się w przyzwoitych utrzyma karbach. Wtedy skutecznieysza będzie można myśleć o dźwignieniu Akademii Krak. iak się dotąd myślało w czasach zaburzenia i nędzy, w których wiele zrobiła Dyrekcya Edukacyina, że Akademii Krak. upaść nie dała; ten nie trzeba, aby iey Członki przez zbytni zapał i wewnętrzną niezgodę same się w ten zatakowany stan pogrążały, z którego nakoniec chwalebnie wyyśdź może. Przekładay JWWPan moią prawdziwie życzliwą i przyiazną przestrogę, bo się boię by mnie z czasem nieprzypisano przygody, którą na siebie niesforność niektórych Członków Akademickich ściągnąć może; a której bym rad z serca zapobiegł.

Zdaie

Zdaie mi się że w Krakowie nie znaią stanu prawdziwego rzeczy, i że się łudzie daią Uroženiami Nowatorów naszych. Coż kiedy na nich Akademia zyskała? i coż zyskać może? Zostawuię do rozwiązania to zapytanie rozsądnemu zdaniu JWWMPana i osob rownie iak on dobrze myślących. Racz przyiąć wyraz wysokiego szacunku i Uszanowania mojego S. Potocki. —

319

Jasnie Wielmożny Panie!

Zmiany polityczne i poprzemieniania, ja-
kich kray nasz a w szczególności Miasto
Kraków z woli Kongressu Wiedeńskiego ocze-
kuie, nayważnieyszy maią wpływ na bytu
stosunki, i wziętność bądź upadek Instytutów
Naukowych, a następnie dla tychże obojętne-
mi być nie mogą. —

W takim stanie i położeniu rzeczy Uniwer-
sytet iego Członki, do kogoż z nayzupełniey-
szym zaufaniem, nayważnieyszą nadzieią, jeże-
li nie do Ciebie Jasnie Wielmożny Dyrektorze
Edukacyi udawać się mogą? Czyliż do tego
Twa miłość Nauk — Twa w rozkrzewieniu
i ugruntowaniu Onychże nayważnieysza gor-
liwość — Twe w zawodzie literackim niezatar-
te nigdy zasługi — Twa nakoniec doświadczo-
na w szczególności Uniwersytetu Opieka —
Twoiey przychylności w tey świetnym urzę-
dzeniu niemylne dowody, nienadaią nam moc-
nego prawa i pewney otuchy? — Nadane i
zatwierdzone tylu wiekami Przywileja Aka-

demii

demij, nadania słanuiących, dowody przy-
chylności narodowey do Nauk w ustaleniu
Uniwersytetu, zachowane z powszechnym
smutkiem i żalem sprawiedliwych wszystkich
Oney że Członków zostały przez rozgłoszo-
ną powszechnie powieść: —
Iz z prawa wyboru Rektora oczasowego
mamy bydź wyzuci, iż sprawnie wybrany sposo-
nie zatwierdzony, nayehwalebniey Uniwersyte-
tem kierujący teraźnieyszy Rektor, Ma-
gistrow Imc. Walenty Litwinski S.T.D.
Prokurator Trybunału Cywilnego Departamentu
Krakowskiego, przez inną nominacyą w ciągu
swego urzędowania ma bydź zmieniony i zastą-
piony. — Bolesne te ciosom naszym a nie
zasłużone ciosy czyliż mogą inney doznawać
ulgi, iak w przełożeniu ich Sobie Jaśnie Wiel-
możny Dyrektorze. —
Uciążliwe te powieści, acżkolwiek o ich praw-
dziwości wątpiemy, niestety — nie są niepodobne
w dzisieyszych czasach — Aby im iednak
nieufać, i niewierzyć, mamy te powody: —
a) gdy Przywileje Akademii Traktatem ma-
ią bydź zatwierdzone, niepodobna aby zaraz od
tego naypierwsze Uniwersytetu zniweczone zo-
stało prawo —

b)

b) gdy istotę Uniwersytetu wolny wybór i cza-
sowe urzędowanie Rektora stanowi, inaczey
bowiem Uniwersytet przestałby bydź nim; zaś
godziwie się nie można, aby istotę onego zmieniano
c) sprawny wybór Rządu Krajowego za-
twierdzanie tegoż naychwalebnieysze i gorliwe
sprawowanie Urzędu nie może sprowadzać za sobą
takiego postępowania, któreby nieograniczoną
ufność Uniwersytetu w sprawiedliwości Nay-
wyższego Rządu osłabić mogło. —
d) wyjęcie z przywileju z prawa nabytego
dotykające wszystkich Członków, zagraża-
jące się w tym czasie, gdzie nayusilniey takie-
go Naczelnika jakim jest dzisieyszy który
wszelkie w sobie połączył do tego Urzędu przymio-
ty i zdatności potrzebne, byłoby niezasłużoną
karą. —
e) postępowanie Uniwersytetu, gorliwość
Członków w dopełnianiu obowiązków Sobie
Jaśnie Wielmożny Dyrektorze są wiadome.
Ty naylepiey zaświadczyć możesz, czy rozkazom
Rządowym uczynili zadosyć, i w czym stali się
niegodnemi. W tym położeniu wszyscy ciągle
pracując, bez względu iż za tyle czasu niezapłace-
ni, iż niepewność losu swego ich dotyka, zdaje
się, iż dali dowody iż ich dobro Nauk obchodzi. —

f)

ff) Różne iak Szkoły Uniwersytet sprzeciwy tak i sporu tego czasu nie doznawał, aby był wyrzutym z tego sprawca, iako iest wspólne wszystkim Szkołom Uniwersyteckim. —

Temi powodowani uczuciami niżey podpisani od swoich Wydziałow do niniejszego podania umocowani zanoszą się do Ciebie Jaśnie Wielmożny Dyrektorze, prosząc abyś zachowanie Uniwersytetu przy jego prawie wolnego wyboru Rektora zachować, a na przyszłość dalszey zagrożoney zmiany starannie u naychwalebniey nami rządzącego JMci Li-winskiego w iego urzędowaniu zalecać, o to od Tego przysłaniu iest naywyższa w tey mierze władza wyjednać raczył. —

1813 l. 28 listopada

320 Uwagi Felixa Słowackiego, prof. prawa 167

Uwagi z powodu wysłanego Dziennika Szląskiego w miesiącu Sierpniu r.b. umieszczone przeczytałem, i życzyłbym sobie aby niektóre przymioty Akademii Wrocławskiey i naszey zaszczepiały.—

1o. do 3go Uwagi W.X.Dz. mniemam, iżby Rektor obierany był z stanu Akademickiego naypierwéy na wydziałach większością głosów, a potem przez Dziekanów (Wydziały reprezentujących) także większością głosów. ~~A ponieważ w Akademii jest cztery wydziały, więc w przypadku równości głosów na sessyi Akademickiey (a nie Rektorskiey zwaney) Exdziekan przypadnie równi głosów rozstrzygnie może.~~ Do wybierania Rektora wszystkie członki Akademii aktualnie urzędujący i Emeryci należeć mają prawo.— Gdyby żaden z Dziekanów miał być obrany Rektorem, tenczas iego mieysce na sessyi Akademickiey następnie Exdziekan, lub członek do tegoż celu z wydziału obrany.— Rektor obrany ~~nay~~ na sessyi akademickiey naywięcey lat 3 naymniey rok żaden urzędowanie by powinien.—

Wszakże nie mogę zatem prawem podług urzędzenia Akademii Wrocławskiey do Senatu Akademickiego należeć ma naystarszy z wydziału Profesor, kiedy w pierwszey Uwadze W.X.Narad. przesyłamy, iż w tey Akademii powaga wszystkich Profesorów iest równa. Jeśli zas który wiekiem iest starszy, niewynika żeby miał być także mędrszym.

4o. Uwaga W.X.Dz. iest bardzo rozumna— i do tego dodać także muszę, iż nieprzyzwoitem iest rzeczą, aby Dziekanem pewnego wydziału był taki, który iego przedmiotów gruntownie nie posiada. Jak też ten który nie zna Medycyny być Dziekanem Wydziału medycznego, albo zaś ten który nie ma żadnego rozwiniętego wyobrażenia o Prawie, żeby był Dziekanem Wydziału Prawa. Nad to zdaie się, iż ten który ma być Dziekanem, powinienby być członkiem Wydziału.—

W 8ey Uwadze zdaie się iż W.X.Dz. postrzegł honorarz Doktoryzacyey niby nie nieznaczący— Ja mniemam iżby to zgodnie z dawnym zwyczajem Akademii zapłaty przyjść można, który i Gymnazyalistów (nieznaiących Akademii)

iedynie na Kredyt, Godnością Rectora zaszczycać —
Dzięki Bogu że dzisieysze Katedry wydziału filozoficznego
Nadużyciem tem zwieść nauczą —

Co się tyczy Professorów mniey uczonych, lecz przypadkiem iakim do grona Professorów weszłych, szczęśliwym aby ich wcale niepoważano, owszem iako podłością gardzono, i to pewnemi sposobami okazywano — aby ciemna ignorancya wstydziła się i nienabierała prawa Akademii Narodowey — —

Aby Akademie z gymnazyami ścisłego związku nie miały, niezdaie mi się, owszem szczęśliwym za raz bardzo przystoyna, aby Professorowie Akademii z obowiązku w przedmiotach Katedr swoich, wizytowali tych którzy się w Nauczaniu w Gymnazyach popędzaią, zwłaszcza że dla Akademii obeyrzeć teraz nie iest, z iakiemi nastawami i udatnieniem uczniowie gymnazyalni do niey przybywaią.

Examina, pilne frekwentowanie Auditorów, a stąd o ich udatnieniu sądzenie mniemam być teraz ostatnie potrzebne, bo na tey iedynie zasadzie wydawanie świadectw, a przez te wybór zdatnych dla Kraiu Urzędników ugruntowanym być może —

Nie zdaie mi się także ażeby wszelkie lekcye były dobrowolne. Przepisy w iakim porządku przedmioty ab Auditoribus ordinariis słuchane być powinny, iak naymędrzey utworzone, i iak nayostrzey zachowane być maią, aby młodzieniec światła nabyć usiłujący, niezaczął od Astronomii a nie skończył na Abecadle. Brak tych przepisów zapewne iest przyczyną, iż w tey Akademii wiele powychodziło ludzi Universalnych, w rzeczy samey nic nierozumieiących. — —

Przekładam sobie że i [illegible], iako gorliwy o dobro Naszey Akademii, nad memi uwagami zastanowić się, raczy nieoszczędzić

d. 18go Listopada 1813.
Kraków.

tedy na Kredyt, Godności Rectora Zaszczycał —
Dzięki Bogu że Dzisieysze Czasu Oświaty filozoficznego
Nadużyciom tym koniec natury —

Co się tyczy Professorów uwiąż uczonych, lecz przypad-
kiem iakim do grona Professorów weszłych szczęśliwym aby
ich wcale niepoważano, owszem iako podłością gardzono;
i to pewnemi sposobami okazywano — aby ciemna
ignorancya wstydziła się i nienabierała prawa
Szkodzenia Narodowi — —

Aby Akademie z gymnazyami żadnego związku nie
[...]szem szczęśliwym za raz bardzo
[...]eny z obowiązku w przedmio-
[...] błędy którzy się w ~~[illegible]~~ Nau-
[...], zwłaszcza że dla Akademij
[...]eni nastawaniu i urzędnikom
przybywają.
[...]tawanie Audytorów, a stąd
[...] mniemam być naszą isto-
[...]dzynie zasad wydawanie
[...] zdatnych dla kraju urzędni-

[...]by wszelkie kollegia były dobrze
[...]rzędem przedmioty ab
[...]ane być powinny, iak
[...]yostrzej rachowane być mają
[...]i uczącego, niezaczęte
[...]t na Abecadle. Brak był
[...]ryka, iż w tej Akademij
[...]wersalnych, w rzeczy samej

[...]przemawiam przed Wpanem Dob., iako gorliwy o
dobro Naszej Akademij, nad innemi uwagami Starła.
nemi wszystkie, inaczej nieosiągnął

D. 18go Listopada 1813.
Kraków.

168

Wielmożny Mci Dobrodzieju!

Bardzo proszę wyraz „profe-
bitów„ do swojej wiary zastoso-
wać — a błędny opis mojego
przedmiotu przez Wpana Dob.
utworzony w następującym sposo-
bie tu ~~[illegible]~~ [przekreślony] umieścić, inaczej krzywdę
tak to bezpośrednio osobę Wpana
Dob. a pośrednio moję —
Z prawdziwym szacunkiem
Wpana Dob. sługa
Stokowicz

D. 7. Stycznia 1814.
Kraków.

Działo się dnia 20 Czerwca 1814 roku, stosownie do decyzyi swietnego wydziału Filozoficznego na posiedzeniu dnia 18. Czerwca r. b. wydaney — Opis Examinu drugiego uczynionego z JP. Modestem Kosickim Kandydatem na stopień Doktora Filozofii

Przytomni

Wielmożni Felix Jaroński Filozofii
Józef Markowski Chemii
Jerzy Bandtkie Bibliografii
Herman Schugt Literatury Greckiey i Łacińskiey } Professorowie

321

WJ. Markowski zadał pytania:

1. Jakie są generalne charaktery ziem rozniące ie od ciał innych?
2. Jaka iest natura Ziem?
3o Wiele gatunków Ziem liczemy w Chemii?
4. Jakie są własności pryncypalne każdey ziemi wszczególności?
5. Czem Alkalia rożnią się od innych ciał wszelkich?
6. Jakie są własności szczególne rozróżniaiące ie iedne od drugich?
7. Wiele teraz znamy metallów?
8. Jakie są charaktery Metallów pryncypalnych wszczególności, iako to a) Arszenika? b) Bizmutu? c) Manganezium? d) Antimonium? e) Kobaltu? f) Merkuryuszu? g) Zynku? h) Cyny i) Ołowiu? k) Żelaza? l) Miedzi? m) Nikkolu? n) Srebra? o) Złota? p) Platyny? Na te wszystkie pytania odpowiedział Kandydat perfectissime — (: Markowski Chemii Professor :)

WJX. Jaroński zadał pytania z Etyki: 1o Utrum homo habet officia erga semet ipsum et qualia? 2do Utrum Suicidium potest esse actio moralis? 3o Utrum duella possunt esse moraliter licita? 4o Quomodo homo obligatur uti suis facultatibus animi et corporis? 5o Qualis debet esse relaxatio animi? — Ad omnes has quaestiones Candidatus respondit exacte et probavit suas assertiones accurate, linguaque latina prompte locutus est. — (: Felix Jaroński Prof. Philosophiae) — Praesentes subscribunt Georgius Samuel Bandtkie Herman Schugt —

Ponieważ W. Estreicher Professor Botaniki i Zoologii dla choroby nieprzytomny był, przeto na prośbę przytomnych Professorów W. Markowski zastąpił go i zadał pytania: 1o Czem się różnią rośliny od Zwierząt i od Minerałów 2o Wiele iest gatunków znanych roślin na powierzchni ziemi? 3 Jakie są Systemata Botaniki nayslawnieysze? 4. Jaki iest Wykład Systematu Linneusza? — Na te wszystkie pytania odpo

wiedział

wiedział Kandydat dokładnie (Markowski Med. Doktor)
Po oddaleniu się Kandydata odczytany był cały Protokół i zapytani przez Prezyduiącego WW. Bandtkie i Schugt, czyli przychylaią się do zdania które Examinuiący tu wyrazili? „Odpowiedzieli, iż zupełnie przystaią na nie i rzetelnem ie być uznaią — Georgius Samuel Bandtkie Herman Schugt. —

Opinia

Ponieważ JP. Modest Kosicki iuż dawniey pierwszy ścisły Examen chwalebnie odbył i do drugiego był przypuszczony — ponieważ dnia 18. m. i r. b. w przytomności całego Wydziału był examinowany przez W. Professora Fizyki a dziś przez Professorów Chemii, Filozofii i Botaniki, a zatym odbył dwa ścisłe Examina iak naydokładniey ponieważ na posiedzeniu 18. tm. i r. w przytomności W. Dziekana i wszystkich Professorów, oświadczył iż poświęca się szczególnie Naukom Moralnym, ponieważ wydał dwie Rosprawy, iedną w ięzyku polskim pod tytułem: „Rosprawa o głowney zasadzie i przytpkach Filozofii Moralney„ drugą w ięzyku łacińskim pod tytułem: „De Studio Philosophiæ moralis in Polonia historica notemata quædam„ — które Professorowie przytomni przeczytali, za dobrze napisane uznali, i doświadczaiąc Kandydata poznali iż te własne są Kandydata dziełem, wartem aby publicznie było przezeń bronionem; — przeto sądziemy iż JP. Modest Kosicki ma prawo aby mu dzień był wyznaczony do Oppugnacyi publiczney, i Dyplom Magisterii czyli Doktoratu w Filozofii udzielony — Theses zaś z rzeczonych Rospraw wybrane których Kandydat w ięzyku łacińskim broni będzie są następuiące przez nas ułożone: I Philosophia moralis ducit infallibiliter ad destinatam nobis beatitatem II Philosophia moralis est basis Legislationis positivæ III Principium summum Philosophiæ moralis debet sumi a pura ratione procul ab omni experientia. IV. Principium Morale Platonis neque purum est, neque formale, neque clarum. — V. Principium Morale Aristotelis non est universale A subjacet interpretationi æque falsæ quam noxiæ. VI. Principium Morale

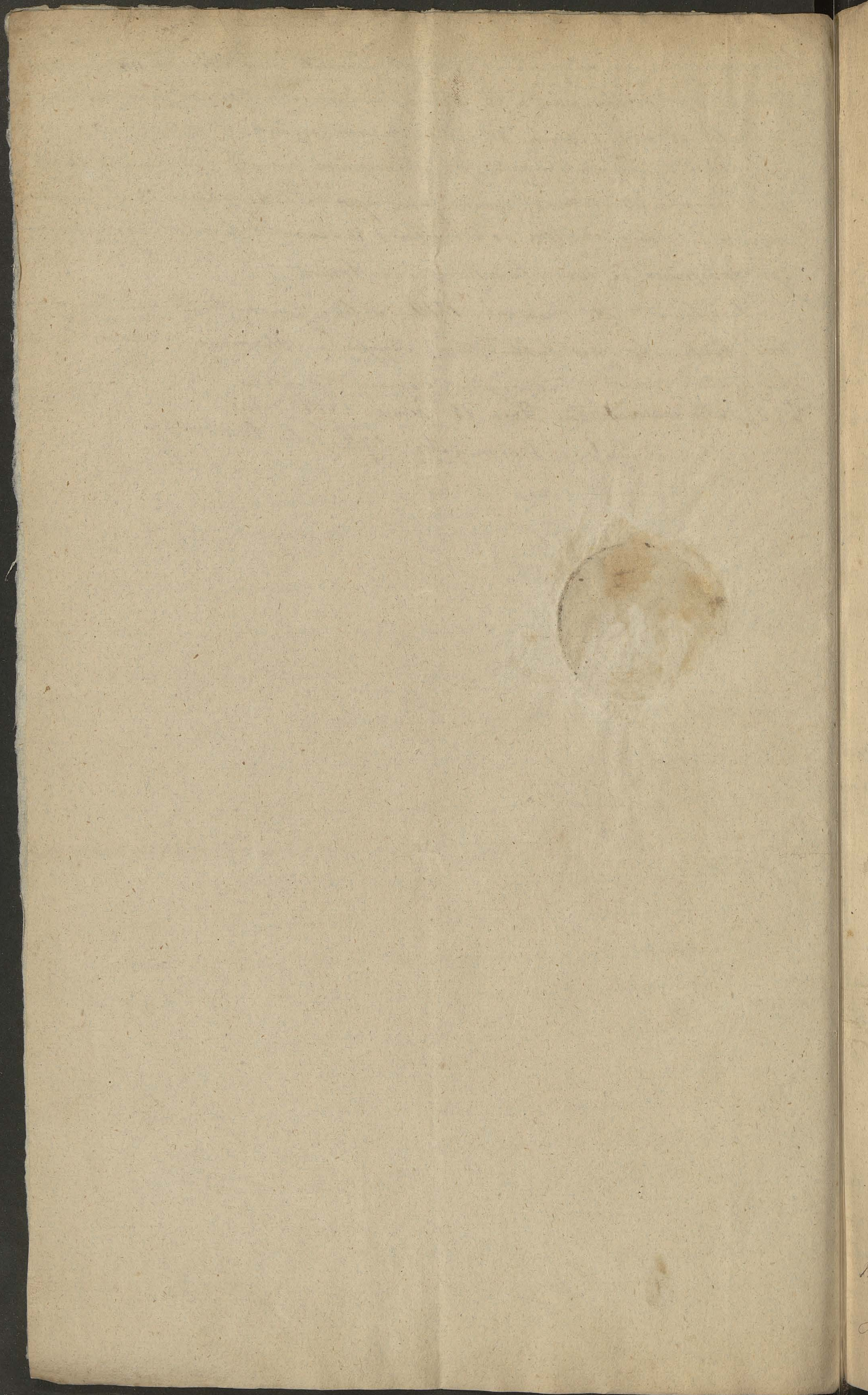
Stoicorum

Stoicorum non est summum, non est formale, non est clarum, non est principium autonomiae. VII. Principium morale Epicuri non est universale et est falsum. VIII. Principium morale Fergusoni non est formale et non universale. IX. Principium morale Emanuelis Cantii habet omnes characteres summi principii Moralis Philosophiae. X Principium morale Christianorum solo rationis naturalis lumine cognoscitur esse optimum et cum Cantiano identicum. —

w Krakowie 20 Czerwca 1814. — Felix Jaronski Pr. Sch. Przydzielony
Josef Markowski Med. Doktor, Chemi Professor — Hermanus Schugt Professor literaturae graecae — Georgius Samuel Bandtkie

Za zgodność zaświadczam Dnia 21 Czerwca 1814 w lue
Julian Czermiński SGK Sekretarz mp





w Warszawie Dnia 16. Września 1814. r.

322

Dyrekcya Edukacyi publiczney

Rozważywszy nadesłane sobie pod dniem 27 z: m: Raporta o stanie Szkoły Głowney Krakowskiey r w roku 181¾ i załączone do nich podania Wydziałów Filozoficznego i Lekarskiego, widzi potrzebę zwrócić uwagę W. Rektora teyże Szkoły w ogólności na to: że pomimo wyiaśnienia szczegółów, które pomienione Raporta obeymuią, nie znayduie naprzód wykazu, ilu Uczniów posuniętych zostało w roku upłynionym na Stopnie Akademickie i na iakie, powtóre: szczególnego Raportu o Wydziale Teologicznym. Obiaśnienia obu tych okoliczności oczekuie Dyrekcya Edukacyina. Co do wniosku, ażeby Uczniowie więcey powinności mieli do praktyk religiinych, zechce W. Rektor podadź swoie myśli, ażeby stosowne ustanowienie do ogólnego urządzenia przyięte bydź mogło.

Co do żądań Wydziałów i ich Professorów, a naprzód

a). Wydziału Filozoficznego.

1. Wyreparowania Obserwatorium,
2. Wystawienia Rusztowania do ustawienia kwadransu.
3. Wydrukowania Programmatów kursów Akademicznych. etc.
4. Ogłoszenia Katedry Literatury w tym Wydziale wakuiącey.
5. Wezwania JP. Mecziszewskiego na Professora Matematyki applikowaney.
6. Wydania Patentu P. Szczegłowi na zwyczaynego Professora Literatury Starożytney.
7. Wskazania funduszu na potrzeby Wydziałów, a mianowicie na sprowadzenie Instrumentów Astronomicznych i składania Rachunku z pobieranych pieniędzy na wszelkie wydatki.
8. Nabycia Xiążek Matematycznych do Biblioteki Szkoły Głowney.
9. Zrzerowania dachów w Bursie Smieszkowskiey nad Gabinetami fizycznemi Optyki i Mechaniki. —

Do W. Rektora Szkoły Głowney Krakowskiey.

10. Opalania

10. Opalania sali fizyczney przez następuiącą zimę.
11. Przybrania Mechanika, któryby się trudnił reparacyą Instrumentów.
12. Zakupienia potrzebnych Naczyń Chimicznych, i przybrania pomocnika dla Professora Chimii.
13. Nabycia do Biblioteki Xiążek do Mineralogii i Geologii, znakomitszych nowszych Autorów, do Gabinetu Goniometru i innych pomnieyszych Narzędzi do doświadczenia Elektryczności, iako też modeli Krysztalów.
14. Powiększenia gabinetu mineralogicznego dwoma Salami i urządzenia w nim półek do układania Minerałów.
15. Przyięcie osobnego Człowieka do posługi w gabinecie mineralogicznym.
16. Wynagrodzenie Ogrodnikowi Botanicznemu za ułożenie Katalogu Roślin i wyznaczenia temuż Gratyfikacyi za pilne pełnienie Obowiązków.
17. Wyznaczenia funduszu na utworzenie Skały w Ogrodzie, na którejby rośliny mogły bydź rozmnażane.
18. Rozszerzenia tegoż Ogrodu Botanicznego.

Na Wnioski te i żądania Dyrekcya Edukacyina oświadcza, co do 1. 2.go Porządek i przepisane prawidła wymagaią tego koniecznie, ażeby Magistratura Edukacyina przełożenia o potrzebnych Reparacyach i budowlach odbierała przed upłynieniem stosownego czasu do ich uskutecznienia. Nadewszystko Rewizya dachów nad budowlami Akademickiemi i Reparacya tychże, każdey wiosny odbywać się powinna. I lubo znacznie iuż spóźniona iest pora, przez wzgląd iednak na nagłą potrzebę, zgłosi się W. Rektor do tamteyszego W. Prefekta, ażeby rozkazał iak nayspiesznieу sporządzić Anszlag nąypilnieyszey Reparacyi obserwatorium a szczególniey Dachu. Co się zaś tyczy wystawienia rusztowania do utwierdzenia

na niem Kwa-

na nim kwadransu, żądać będzie W. Rektor sporządzenia dwóch Anszlagów, z których ieden ma wykazać koszta na rusztowanie murowane, a drugi na drewniane, i obydwa prześle pod rozwagę i decyzyą Dyrekcyi Edukacyjney, ażeby przed zimą ieszcze to, co będzie można, uskutecznionem zostało. Co do

3º Program wykazuiący Kursa Akademiczne, godziny lekcyi, Professorow one daiących, iako istotnie potrzebny rozkaże W. Rektor na Rok następuiący wydrukować i podawać go do publiczney wiadomości. Co do

4º Ponieważ Katedra Literatury Polskiey iest iedną z nayp otrzebnieyszych w Szkole Głowney, przeto Dyrekcya Edukacyina postanowiła wezwać do iey Zastępstwa, nim konkurs formalny dopełnionym zostanie dobrze sobie z zdatności zaleconego JX. Gralichowskiego, który wkrótce uda się do Krakowa. Co do

5º JP. Mciszewskiemu przesłane iuż zostało wezwanie na Zastępcę Professora Matematyki applikowaney pod dniem 26 z. m. Co do

6. Załączone tu w kopii zdanie o Rozprawie JP. Szugta Zastępcy Professora Literatury Starożytney przekona tak W. Rektora, iako też Wydział Filozoficzny, że pomimo innych zalet Dyrekcya Edukacyina nie mogąc ieszcze wydać patentu, zostawia Mu czas do dalszey wprawy. Co do

7º Fundusz na opłacenie potrzeb każdego Wydziału oznaczony iest w rocznym Etacie, podług którego Kassa Szkolna obowiązana iest wypłacać w miarę wpływów proporcyonalną ilość dla każdego Wydziału. Z tego od niey domagać się W. Rektor i Dziekani mają prawo. Ma się także rozumieć, że naypilnieysze Wydatki przed innemi zaspokoione bydź powinny. A ponieważ w tey mierze zwykły zachodzić nieporozumienia pomiędzy JJ. PP. Professorami, Dyrekcya Edukacyina nie widzi innego środka, iak polecić niniejszym, ażeby każdy Wydział wspólnie ze swoim

Dziekanem

Dziekanem summę ogólną na iego potrzeby etatem ustanowioną rozłożyt proiectwie na raty następuiący stosownie do potrzeb naypilnieyszych każdey katedry, a rozkład takowy prześle W. Rektor ze swoią Opinią do Zatwierdzenia Dyrekcyi Edukacyiney. Gdy tym sposobem oznaczony zostanie szczególny fundusz na katedrę Astronomii, staraniem będzie usilnem W. Rektora, ażeby w roku następuiącym Szkolnym, ieżeli regularne wpływy tego dozwolą, instrumenta Astronomiczne zamówione przez JP. Łęskiego mogły bydź sprowadzone. Ponieważ z Rapportu JP. Dziekana pod dniem 9 Lipca r.b. okazuie się, że w Rachunku Professora Historyi Naturalney iest umieszczony wydatek z pieniędzy dla Wydziału przeznaczonych na preperowanie Owadów, poleca się zatem W. Rektorowi, ażeby całkowity zbior tychże owadow, iako własność Szkoły Główney był w iey Gabinecie złożony, i dla niey zapewniony.

Wreszcie co się tyczy składania Rachunków z pobieranych przez Professorów pieniędzy na wszelkie katedr potrzeby, załączone tu pod Lit B objaśnienie, ułożone podług przypisanych w tey mierze prawideł, okoliczność tę załatwi. Co do

8° Poleci W. Rektor Bibliotekarzowi Szkoły Głowney, ażeby z pierwszych wpływów sprowadził do Biblioteki po iednym Exemplarzu naypotrzebnieyszych Dzieł Matematycznych, których Reiestr poda mu Professor Matematyki. Co do

9° To co iuż oświadczone zostało pod drugim i 3cim powtorzyć tu Dyrekcya widzi potrzebę: że na szczególniey pa baczność W. Rektora zasługuią nagłe Reparacye, a mianowicie Dachów nad Zbiorami Akademicznemi, za uznaniem potrzeby takowych Reparacyi, i uwiadomieniem o nich W. Prefekta, sporządzony bydź powinien przez Rządzącego Budowniczego Anszlag, i takowy z załączeniem Opinii W. Rektora i

stosownych

stosownych Modyfikacyi, wcześnie przestany Dyrekcyi Edukacyjney bydź ~~ma do~~ Zatwierdzenia. Tego dopełnienia, szczególnie zaś co do dachu nadrucynowanego nad gabinetami fizycznemi i teraz, chociaż przy spoźnioney iuż porze, poleca się W. Rektorowi. Cado

10: Zeche W. Rektor przyłożyć starania, ażeby sala fizyczna, w którey by mogły bydź lekcye dawane, przez następuiącą zimę była opalana, a to dla słusznych powodów wprzełożeniu Professora Fizyki pod dniem 24 Lipca r.b. wyłożonych. Cado

11: Uwiadomi W. Rektor iakie było postanowienie zab. Kommissyi Edukacyiney i zeszłego Rządu Austryackiego względem utrzymywania Mechanika do reperowania Machin, iaki rzyty był fundusz na iego opłacanie, czyli zdolny mechanik znaydzie się w Krakowie, i ileby kosztowało iego utrzymywanie. Cado

12: Katedra Chimii tak iak inne, ma sobie przeznaczoną etatem ilość roczną, na chemiczne narzędzia i wszelkie potrzeby, które każdego roku tyle, ile konieczność wymaga, i okoliczności dozwalaią, zakupowane bydź powinny. Co do pomocnika, naystosownieyszą zdaie się, ażeby Professor Chimii używał do pomocy wyposażonego Ucznia, dla któregoby ta praca nie była by bez korzyści. Gdy zaś W. Rektor popiera opinią swoią przełożenie w tey mierze Professora Chimii, zechce przeto uwiadomić Dyrekcyą Ed. czyli za byłey Kommissyi Ed. a późniey za zeszłego Rządu Austryackiego Professor rzeczoney Nauki miał osobnego pomocnika, i wiele opłacanie takowego kosztowało. Cado

13: Dyrekcya Edukacyina uznaie za rzecz koniecznie potrzebną, ażeby iak może bydź nayprędzey sprowadzone zostały do Biblioteki Szkoły Główney Dzieła naynowsze stawnieyszych Autorów do Mineralogii i Zoologii, iakoteż modele Kryształów i narzędzia pomnieysze, których przy

dawaniu

dawaniu pomienionych umieiętnosci używać wypada. Co do

14to Powiększenie Gabinetu, i urządzenie w nim półek, dla bra-
ku funduszów, do dalszego czasu odłożone bydź musi. Co do

15to Przyięcie osobnego Człowieka do samey tylko posługi w Gabi-
necie Mineralogicznym, iako przyczyniaiące wydatków, a
nie wynikaiące z koniecznej potrzeby, nastąpić nie może.
Lecz poleca się W. Rektorowi, ażeby uczynił stosowne rozpo-
rządzenie, izby Służący z Filozoficznego lub innego Wydzia-
łu, mógł bydź i do tey użyty posługi. Co do

16to Zezwala Dyrekcya Edukacyina, ażeby z funduszu na Ogród Bo-
taniczny wynadgrodzone zostało Ogrodnikowi tegoż
Ogrodu za Ułożenie Katalogu roślin po Złp. iednym
od Arkusza. Nadto przez względ na pilność i zasługi
rzeczonego Ogrodnika wyznacza Mu Dyrekcya Eduk.
Złt. pol. Dwieście N. Złotych Polskich 200 sposobem Gratyfikacyi
na zapłacenie Lekarstw w czasie ostatniej Cho-
roby przez Niego spotrzebowanych. Summa ta równiez
z funduszu na Ogród ma bydź wypłacona. Co do

17to Brak funduszu nie dozwala w tym Czasie podiąć ko-
sztu na utworzenie Szafy dla osobnych Roślin w O-
grodzie Botanicznym. Co do

18to Dyrekcya Ed. poleca W. Rektorowi, ażeby nayusilniey
starał się o nabycie w wieczystą dzierżawę części O-
grodu P.P. Franciszkanek przytykaiącey do ogrodu Bo-
tanicznego. W czym rzeczy się ułoży W. Rektor z JW.
Administratorem Biskupstwa Krakowskiego i tamtey-
szą P. Kapitułą.

6. Co do żądań Wydziału Lekarskiego, iakoto względem

1o Względem wakuiących Katedr Weterynaryi i Chirurgii
praktyczney.

2o Względem

2re Względem sprowadzenia potrzebnych Instrumentów Chirurgicznych.

3^cie^ Sprawienia Machiny Elektryczney i Galwaniczney do Sali Szpitalu S. Łazarza dla użytku Uczniów. Lodo

10. Dyrekcya Edukacyina poleca W. Rektorowi, ażeby Katedry wakujące Chirurgii praktyczney i Weterynaryi nie zwłocznie na Konkurs publiczny były ogłoszone. Lodo

2°. 3°. Zaczém W. Rektor uwiadomić Dyrekcya Eduk. iżeby kosztowały Narzędzia nieodzownie potrzebne Chirurgiczne i Machiny Elektryczna i Galwaniczna.

Ponieważ w Wydziale Lekarskim w Roku upłynionym nie była dawana ani Klinika, ani Terapia dzieci Nauki nader ważne w Umieiętności Lekarskiey; przeto Dyrekcya Edukacyina poleca W. Rektorowi, ażeby na rok następujący, wszystkie Nauki do tey umieiętności należące, a w ogólnym Urządzeniu Szkoły głowney wyszczególnione, pomiędzy Professorów tegoż Wydziału zostały rozłożone. Nadto poleca się Jego staraniom, ażeby Sala do Kliniki Dostatecznie urządzona i ciągle nadal była otwarta. —

Staszic ...

Surowiecki S. J.

Z zlecenia JW. Rektora miło mi wprowadzić na pierwszą lekcyą publiczną JW. JP. Modesta Kopskiego [?] D. Filozofii, który z miłości nauk dla pomnożenia światła przedsięwziął poświęcić bez względu na korzyści prywatne czas na dawanie ważnych nauk Psychologii, Pedagogiki i Etyki. Miłe mi jest wspomnienie, kiedym ja sam, choć nie w Akademii lecz tylko w Gimnazyum pierwszą miał lekcyą. Co mi brakowało w doświadczeniu, zastępowała chęć i ochota, przekonanie o ważności dawania nauk, i szczęście jej [illegible]. Nie schodzi Ci W. Modeście Kopski [?] D. Filozofii na doświadczeniu, którego mnie w ten czas jeszcze zbywało, a gorliwości twoiej znana nie mniej nadziei Ci chęci. Nie będę się rozwodził nad tym, abym Ci zalecał starania, masz sławę tej zachować którejś pamiętał; i z twojej strony jestem pewien że będzie z niej od nas korzystała, i nie mała będzie dla Akademii a jeżeli Ci szczęście posłuży i dla narodu pożytek. Nie stanowi wielość audytorów ani ważność przedmiotu, ani dobroci Uczącego. Sat multi duo, Sat mihi unus, qui me audiat, mówi Seneka —

Tres faciunt collegium było po i jest przysłowie akademickie. Pod czas wojny ostatniey Audytorów liczba u mnie z 4. 6 lub siedmiu zniżyła się do dwóch, nie opuściłem ich dla szczupłości liczby w pełnieniu obowiązku, to dobroć tych dwóch Audytorów dodawała mi nowej chęci. Przypominałem sobie też Massów [?] i Walkenaerów i innych w Holandyi w wieku XVI. i XVII którzy po dwóch, po jednym do Greckiego języka miewali uczniów, a przecież z tych uczniów wyszli Gronowiuszowie [?] Burmanowie, Hemsterhuisowie [?] — Myślałem, może i u nas w Polszcze tak będzie, nie trzeba tracić nadziei — Że czego nie mamy,

tego najczęściej nieprzyjazny, a w ostatecznym więcej tam
lub przy ponurości przydanej [illegible] obcy gadany
u nas zaniedbanej nauki, nie trzeba tego powiedzieć. Jeśli rzecz wiadomą
Ale niech choć to nie razi Jw. Doktora. Pod [illegible]
Pozwól, abym że dziś prelekcyą psychologii zaczynam, pozwól
abym kilka słów o niej do młodzieży powiedział
Że wszystko pedagogowi, ale Fizykowi i Medykowi jest potrzebna, to
nie może wątpliwości, ale czyż nie jest ona trojaka: inna pedago-
giczna i filozoficzna, inna prawdziwa, inna medyczna. Kto
Wielkiego części i względami wszelkiej się podobne, lecz
w szczególności ich, sięgają znowu do jedności prawdy mogący
lub więcej dokonały. Złączenie Ducha z ciałem, ducha duszą
zwanego, Duch który nam wszystkie czynności nadaje jest i tak
tajemniczy, lecz wie owszem każdy, czuje go każdy w sobie, i
nie wątpi prawdziwości, choć pewnie pojmować i o niej wszelkie
myśleć. Doświadczenie jedyna tu droga, Uwaga czynności tego
Ducha, przypatrywanie działaniu jego od zwierzęcego
aż do ludzkiego stopnia, w dzieciństwie aż do lat dorosłych,
aż do [illegible]. Nikt nam tyle odkryć nie może
tajemnic duszy, jak Anatom ciała, Medyk obserwujący zdrowy
i osłabiony umysł jednego i tegoż człowieka, Ojciec i Mat-
ka, kochający dzieci rozsądnie i mile, Nauczyciel
wiele lat pracujący nad ukształceniem mło-
dzieży. Lecz jeżeliby przychodziło zbierać dopiero w tych
pojedynczych doświadczeniach, wiele trzeba by czasu. Wiele

już tych uwag, tych doświadczeń zebrać. Nawet Kaznodzieja może ten, którému filozoficznej nauki sprawiedliwie jednym zdaje się że tylko drogą ciągłą na przymioty duszy, uwagi ludzkiej uwagę. W. JP. Modest Kosicki daleko filozofii praktycznej zażywany użył się sprawiedliwie do tej tak ważnej nauki i chce ją dawać w względzie pedagogicznym, to razem w prawdziwym i medycznym bez samo uczynku prowadziłoby go za daleko i nie należałoby do tego przedsięwzięcia. Ale i Jurysta i Medyk może z ~~[illegible]~~ prelekcyi i Kaznodzieja, jak ten z programmatu i liberalnej przeczytanego sam się przekona. Winszuję Ci zatem W. Dobrodzieju wyboru i młodzieży do dobrej Nauczyciela i Końcu życzeniem, aby Bóg Wszechmocny i Uczniom i Uczącym się Błogosławił.

Anno 1505 die Mercurii X. Feb. p 246. f. v.

Johanni aller civi et impressori librorum Cracoviensi ad vendendos viaticos novos pro clero et dioc. Crac. valen. per eumque ac sua opera ut dicebat ex Venetiis imbrum adducendos domini libertatem sexennii juxta tamen taxam et precium per ipsos Dominos tunc statuendum dandum promiserunt et.

1470. p. 57

97. 1477

100 1474

1476

108.

131 folio verso

Jak jeszcze po wynalazku druków szacowano rękopisma i drukowane książki widzieć stąd, że r. 1470. 1472 1474. 1476. za każdą książkę pożyczaną w Kapitule zawsze jedna rękopisma lub druku w zakładzie dać ją zapisano.

131. f. v. die Jovis 1472

Joh. Biel et Mgri Martini de Radom fr. min. de observ. ord. sti. Francisci de s. Bernhardino et ex diverso ven. viri dni Arnolphi de Mirzinietz s. th. prof. et decret. doct. Can. Crac. in causa occasione cujusdam libelli qui dicitur sermo olim dni P. de Pnyow Archid. Crac., dni capitulares praescripti auditis hujusmodi propositis et responsis ex amicitia domini praef. Arnolphi ita decreverunt quod domini fratres praefati rescribent vel dictum libellum, quem apud se habuit dn. Arnolphus, rescribere per se in nomine tamen domini Arnolphi sive in papyro sive in pergameno, prout sibi placuerit et idem exemplar sive rescribendum dabunt ipsi dno Doctori, ut ipse eundem libellum sive veterem sive novum rescriptum cum aliis duobus libellis pro eodem tercio datis retinebunt et habebunt propter futuram pacem inter eos habendam

N: prot. 100

324

177

Rektor Szkoły Głównej Krakowskiey

Upoważnia niniejszem za wspólnem porozumieniem się i iednomyślną zgodą WW. Dziekanów i niektórych Professorów, na Sessya dzisieyszą zebranych, JP. Bandtkiego Professora i Bibliotekarza Szkoły Głowney, do przekładania interessu dobra Szkoły Głowney tyczącego się u Nayw[y]ższey Rady i do przedsiębrania środków, iakie uzna za naydzielnieysze do wyrobienia, aby zaległości od tak dawnego czasu Szkole Głowney należące się, zostały wypłacone, tudzież aby na przyszłość pensye Professorów i inne koszta Etatem obięte zabezpieczone, i na pewnych a niezawodnych źródłach zasadzone były. Spodziewa się Rektor po znaney gorliwości o dobro Szkoły Głowney JPana Bandtkiego, iż z ukontentowaniem dla siebie, a przyiemnie dla swych Kollegów odpowie położonemu w sobie zaufaniu. Działo się w Krakowie na Posiedzeniu dnia 2. Sierpnia 1814. –

Sierakowski

Do JP. Bandtkiego
Professora i Bibliotekarza
Szkoły Głowney Krakowskiey

Julian Czerwiński Sekretarz

N° 100 Br.

Od Rady Szkoły Główney krakowskiey

do

JP. Bandtkie

Professora i Bibliotekarza teyże Szkoły



1815. d. 22 octobris



Altissima Commissio Ordinatoria!

Subscriptus. Ego — ab an: 1769 per omnes quondam gradus academicos promotus — plurimorum dein juvenum, inter quos erat modernus Consiliarius aulicus Illustriss. Dnus Antonius à Baum in rudimentis linguæ polonæ ac latinæ; præceptor gymnasialis, elementorum matheseos ac linguæ gallicæ in Academia professor, tandem in Universitatibus: Göttingana, Argentoratensi ac Vindobonensi sub celeberrimis eo tempore Viris sublimiorum studiorum ab a. 1778 ad an. 1782. discipulus; in consequenti gradum Doctoris Argentorati, post disputationem publicam, assecutus — illoque statim anno Professor p.o. Philosophiæ Newtonianæ constitutus — à Sereniss. Stanislao Augusto Rege, pro Dissertatione Sibi dicata et in præsentia Sui an. 1787. experimentis, ope machinarum anglicarum in Aula Jagellonica, confirmata, Numismate aureo: Merentibus; donatus — sub terno Regimine usque ad Cæsareo-Regio-Apostolicam Universitatis ordinationem an. 1806. publicè docens — ab eoque anno salario emeritali fruens Jubilatus — jam verò in præsentiarum annum ætatis 66 agens — audeo cum ea, qua par est observantia, mentem meam aperire in hoc primum negotio, quod progressum Litterarum propius respicit.

Annô elapsô redux è Thermis Carolinis rogabar ab Illustriss. Dno Awerin traduci ex lingua latina in polonam datum Sibi per Universitatem Cracovinam Diploma pro Doctore Juris. — Ast videns in quibusdam ejusdem phrasibus aliisque læsum esse honorem pervetustæ Universitatis nostræ, proinde principali ex subscriptis personæ porrexeram, in ordine corrigendi Diplomatis, Observationes sequentes:

Uwagi — Co jest błędnego i nieprzyzwoitego w Diplomacie; stoi tak:

Quandoquidem felicitati Societatis humanæ, cujus commoda publica et privata è florentibus Literis proficisci noverimus; plurimum intersit, nec satis naviter iisdem consultum fore credamus, nisi solertiore opera scientiæ in Universitatibus receptæ, in dies magis ac magis ad summum perfectionis gradum, omni virium conatu extollantur, Regnum verò litterarium adeò vastum est — Ideo Nos quoque Illustrissimum Dominum Paulum Awerin — Serenissimi Totius Rossiæ Imperatoris Consiliarium Status — Gubernantem in Departamento Cracoviensi — voto Universitatis præfatum Illustrissimum — persuasi Virum bene Instituto Academico propensum fore, votis illius libenter responsurum — tuiturum — manu propria et eorum, quibus de lege signatum confirmamus. — IV. anno æræ vulgaris.

— Sierakowski Coronarum Regni ol. custos Præpus cathæ cracovæ ordis S. Stan. Eques.

— Czermienski Phiæ et AA. LL. Doctor, His. Geogr. et criticæ Profes. p.o.

Notandum. Na wstępie jest to, co się zowie u kritików i Logików: confusio idearum vix ac ne vix quidem perceptibilis. Dalej, co u Latinistów są: solœcismi, barbarismi. Słowem, napisano nec grammaticè nec latinè. Co zaś najbardziej w oko uderza, jest to: że dla Najjaśniejszego Imperatora wszech Rossiów (: aller Reussen:) Titul jest, jak dla Elektora albo dla jakiego małego Xiążęcia. Na uniknienie tych błędów, wad i niedorzecznych słowności poprawiam krótko i jasno tak:

Quandoquidem secundis rebus Societatis humanæ, cujus emolumenta publica æquè ac privata è florentibus proficiscuntur Litteris; plurimùm interesse noverimus, solertiore ut opera eruditio ac doctrina è fontibus Scientiarum haustæ in dies magis ac magis, omni virium contentione, ad summum perfectionis gradum extollantur; nec non perspectum habeamus Rempublicam Litterariam adeò vastam esse — Ideo Nos [...]tam Illustrissimum — Augustissimo ac Potentissimo omnium Russiarum Imperatori à consiliis Status, Ordinum Sæ Annæ Diviq. Wladimirii Equitem, provinciæ cracoviensis Gubernatorem — voto Universitatis creditum Illustrissimum — intimè persuasi Virum hunc præstantem Instituto Academico propensum futurum, votis ejusdem perlibenter responsurum — tuiturum — manu Nostri et eorum, quibus de lege competit — Annô salutis — IV.

— Coronarum Regni quondam Custos, Præpositus Cathedralis Cracoviensis, Ordinis Sti Stanislai Eques. mpp.

— AA. LL. et Phiæ Doctor, Historiæ Geographiæ Criticesque Professor p.o. mpp.

To zdanie moje poddaję pod rozsądek Mężów gruntownie uczonych, geniusz czystego Latinismu posiadających, i pod rozsądek ~~samego~~ samego oraz podpisanego Dziekana Facultatis Juridicæ, który, jak słyszałem, napisane już na pargaminie i przez dwie osoby urzędowne podpisane Diploma do rychłego podpisania przyniesiono; że dość czasu nie miał do rospatrzenia się w niem a mniej jeszcze do poprawienia, bo już było: dictum factum. Czego brakuje, gdzie są hippeny — trzeba z wydanego Diplomatu dopisać, cały s tem, co odmienione i poprawione piękną wprawną ręką przepisać jak przystoi; puszkę na pieczęć srebrną pozłocić, ileże poważono się zabrać na to wstecz honorowi Akademii 14. dukatów ważnych —. Inaczej Diplomat wydany nie jest godzien Uczonych Oczu i mógłby kto z nich powiedzieć: jakie Diploma taka Akademia, taki Doktor, a przecię oddaje Mu zasłużoną sprawiedliwość xiążka na k. 64. i inne pisma. Proszę wezwać do osądzenia tej poprawy i zrównania jej s Originałem Professora nawet gymnasialnego Emerita Maskiewicza, który profitebatur in Lyceo cracovino per 14 annos eloquentiam latinam. Jestem Akademikiem od 1769 r. a Professorem Emeritem od lat 8.

Bardziej

Bardziej mnie Honor starożytnej Akademii Krakk: interessuje, jak interimalnego Rektora, ktory nie jest ex Gremio demico, i nie szuka tylko per fas nefasq osobistych zyskow. Obecne Uwagi moje własną zapisuję i podpisuję ręką. Dabam Cracoviæ. Dominicâ cantianâ 1814. M. Andreas Trzciński publicus Professor Jubilatus. C.C.C. mpp.

Quibus perlectis matureq trutinatis Perillustris Decanus respectivæ Facultatis, in præsentia mei subscripsit Observationes istas propter communicandum cum Dño Secretario Senatus Academici ac simul Universitatis, sic vel similiter:

„ N. P. wyznaję, że błędnie i nieprzyzwoicie jest Diploma napisane i mnie præcipitanter do naglego podpisu „ dane. Proszę aby było pięknie przepisane podług wzoru, gdzie powinno być koniecznie poprawione, a tego dopiero po„pisze, co inni także ex officio uczynią podług dawnej Daty. Co jeśli się nie stanie, gotow jestem wyrzec się danego „ przezemnie podpisu. Datt ut supra 22. 8br. 1814. M. Bonifacius Garycki S. Thliæ et U. J. Dr. Facultatis Juridicæ Decanus

Verumenimverò peroptata Diplomatis in quæstione correctio, vilipensis quodammodo Professoris Jubilati Observationibus et hucusq sine ullo eventu impunè retentis; de die in diem differebatur, quantumvis pro impuro Diplomate illo fuerint, in vitâ Minervâ /: saniorem Universitatis partem intelligo:/ aurei nummi 14. accepti. Tandem Illustriss. Dnus Awerin ad exercitum vocatus hæc verba in abscessu suo ad me protulit: „ Ich werde mich Instituto Academico dadurch zuge„neiget zeugen, daß ich niemandem das emanirte Diploma zeigen werde. Wenn indessen ein anderes mir in gehöriger Forme „ vorzüglich was den Titel meines erhabenen Monarchen anbelangt, wird zugeschickt werden, so verspreche ich auf meine „ Ehre das emanirte gleich zurück abzugeben. „

Sentio itaq Diploma in quæstione juxta propositam formam, correctum — dein per easdem ipsas personas, quæ illud subscripsere, denuò sub illomet die subscriptum — tum deniq Illustriss. Dño Awerin nunc fauste feliciterq ex Gallia cum Exercitu Roxolano, en qualité de Conseiller d'Etat en activité, redeunte, transmissum iri. Ille verò extraditum sibi erroneè remittet ut promisit, propter salvandum honorem Universitatis, ne aliquando Lector rei gnarus ironicè dicat: quale Diploma, talis Academia, quemadmodum id ex supradictis Observationibus colligitur.

Simile aliquid occurrerat in Relatione examinum gymnasialium, quæ à duobus linguæ germanæ professoribus ex polonico idiomate in germanicum translata mihi erat per eorum superiores ad corrigendum commissa. Binos usq dies consumpsi in corrigendis erroribus, phrasibus ordinibusq idearum. Quævis enim lingua propriam sibi habet indolem. Non pudeat Dñum Pfrem Merle producere Originale, quod corrigebam, quoniam id ipsi nec potest nec debet nocere quidquam. Ad extremum erat mihi adhuc ultima ante typum correctio missa ad revidendum. Debebam igitur gravi catharro laborans aliquid adhuc corrigere. Patet ex correctione, imperitia quædam. /. Conjicitur inde, quales personæ debeant adhiberi ad gerendam curam Institutionis Publicæ.

Subscriptus Ego ad nullum hucusq per invidiam anarchicam negotium academicum vocatus eram. Optimè dixit Gratianus dum in suo opusculo: l'Homme de Cour dixit: les gens d'esprit et d'honneur sont ordinairement crains et haïs.

Postremum quidem punctum Postulationis meæ pertinet ad rectam studiorum ordinationem. Hac de causa liceat producere Decretum verè honorificum ac singulare sub Nro 22345. —

Ast primum punctum respicit non magis gremium academicum quàm Unum è Tribus Augustissimis Potentissimis qui Status liberi neutriusve Cracovini Protectoribus ac Tutoribus, quod videlicet Peraugusto Illi debitus Titulus non erat inscriptus subjecto arti Critices Diplomati, cujus reformatio de die in diem per supinam quandam negligentiam fors ex animo differebatur, quod strictissimam requirit inquisitionem. —

Ista silentio præteriri haud jubent mens libera ac teneritudo conscientiæ. Agitur namq in Uno de Honore Trium simul Augustissimorum Monarcharum. —

Super hoc potissimum Puncto, benignam æquè ac justam Sententiam, expecto debito cum Cultu subscriptus Ego

M. Andreas à Pobok Trzciński Canonicus Pænitentiarius in Cathedrali Templo, Professor pub. Emerit. in Unvstte Crac. mpp.

Supplicabam Cracoviæ. Dominicâ Cantianâ, id est: Die 22. 8bris 1815.

Copia Simplex:

An die Universität.

2,345. Dieselbe hat dem Domcapitulär und Professor Przinski — zu bedeuten: es sey mit hohem Hofkanzley Dekrete vom 10ten dieses hieher eröfnet worden; daß, obwohl ihm die neurlich beygebrachten Behelfe allerdings zur Anempfelung gereichen; es doch die Umstände nicht gestattet hätten die Oberaufsehers-Stelle über die Teutschen Schulen jemand andern als —

Krakau den 24ten Xb. 1801. In Abwesenheit des k.k. Herrn Landes-Guberz Excellenz

Reichmann.

Fr. Freyhr v. Waldgonn.

Ad

Altissimam Commissionem Ordinatoriam

Supplex Libellus in Objecto magni momenti.— id intus.

Trzcinski

181

Nos Rector et Universitas
Literaria Cracoviensis

Virum Doctissimum Jacobum Falkowski Rectorem Scholarum Szczurinensium Administratorem Ecclesiae Szczurinensis et Canonicum ad Omnium Sanctorum Cracoviensem de republica literaria doctrinae et eruditionis excellentia et methodo docendi tam Szczurini, quam Varsaviae et ubicunque in scholis docuit, optime meritum atque primum, qui ad institutionem surdorum et mutorum in patria nostra non solum cogitavit, sed etiam nec studio nec labori nec facultatibus suis nec rei familiari pepercit, ut miseris succurreret, eosque aeque signis et scripto uti, ac loqui, quod omnium difficillimum est et voce humana et articulata frui doceret, Doctorem Philosophiae deliberatione die 21. Maii habita post solennem dissertationem d. 20 in Aula Nowodvorsciana publice praestitatam, unanimi consensu creare statuimus, creatumque declaravimus

Virum Doctissimum Jacobum Falkowski Rectorem Scholarum Szczuninensium, Administratorem Ecclesiae Szczucinensis et Canonicum ad Omnium Sanctorum Cracoviensem de republica literaria doctrina et eruditionis excellentia et methodo docendi tam Szczucini quam Varsoviae et ubicunque in Scholis docuit, optime meritum atque primum, qui ad institutionem surdorum et mutorum in patria nostra non solum cogitavit, sed etiam nec studio nec labori nec facultatibus suis, nec rei familiari pepercit, ut miseris succurreret, eosque aeque signis et scripto uti, ac loqui, quod omnium difficillimum est et voce humana et articulata ~~[illegible]~~ fundum edoceret, Doctorem ~~Filosofiae~~ Philosophiae deliberatione die 21 Maii post ~~solemnem~~ dissertationem die 20, in ~~[illegible]~~ Aula Novodvorsciana publice recitatam, unanimi consensu creare statuimus, creatumque declaravimus. Quo facto Illum Virum doctissimum Doctorem Philosophiae creatum solenniter renunciavimus, ut omnibus ad honorem hunc pertinentibus juribus jure meritoque suo, more ritusque consueto fruatur. Quod ita factum esse manu nostra sub sigillo Universitatis expresso attestamur — Datum Cracoviae die 22 Maij Anno 1816.

1816

methodo

Falkowski

326

327

Nayjwyższey Kommissyi Organizacyjney Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu przez Nayjaśnieysze trzy Dwory ustanowioney.

Komitet Akademicki niewiedząc iak są obfite fundusze które Akademia Krakowska ni mając ostatniego Traktatu ma, lub mieć może na Zaniu, załącza teraźnieyszy Etat wydatków Akademii (kwotę 268468 Złp 15 gr wynoszący) w przedstawieniu Nayjwyższey Kommissyi Organizacyjney, i trzy Proiekta Etatu tejże Akademii pod liczbą I, II i III.

I Proiekt Etatu niezawiera wsobie żadnego pomnożenia Katedr nad stan teraźnieyszy Akademii, lecz iedynie porównanie Pensyi Professorów Wydziału Prawa i Lekarskiego z pensyami Professorów Wydziału filozoficznego. Z takich zaś przyczyn Komitet uznał sprawiedliwość i słuszność tego porównania pensyów przed wszelkim Proiektem pomnożenia Katedr, że się znayduie wyszczególnione w samym Proiekcie I. Oprócz porównania Pensyi Professorów Wydziału Prawa i Lekarskiego z Pensyami Professorów Wydziału filozoficznego przedstawia Proiekt pierwszy pomnożenie Extraordynaryinego generaliów całey Akademii o 8000 Złp więcey iak w teraźnieyszym Etacie z powodu iż spodziewać się niemożna aby Drzewo które na potrzeby Akademii dotąd

ez

iż nikomu odstawione było nadać takie uczniów bywało dostarczane. Proiekt ~~1szy~~ Etatu 1^wszy^ wynosi Summę 295668 Zł 15 gr. a zatem o 27200 Zł więcey iak teraźnieyszy Etat

II Proiekt, Etatu przedstawia takie pomnożenie istotnie potrzebnych posług Akademiczney iak też i Katedr w każdym Wydziale niezbędnie potrzebnych, bez których młodzież odbywająca swe Nauki w Akademii Krakowskiey nie może mieć sposobności nabycia wiadomości tych Nauk które się zwykły po innych Uniwersytetach nabywać. Proiekt Etatu II^go^ wynosi 399565 Zł poł 15 gr a zatem o 131097 Złot więcey iak teraźnieyszy Etat.

III Proiekt. Etatu rozciąga Katedry których przedmioty są obszernieyszej w tem celu aby Uniwersytet Krakowski stanął na stopniu świetności innych Uniwersytetów i aby młodzież Nauki odbywająca w tym Uniwersytecie mogła większey obszernieyszey. dokładności nabyć Nauk tak iak po innych sławnieyszych Uniwersytetach oświeconych Europy dawane bywają. Proiekt Etatu III wynosi 469368 Zł 15 gr a zatem o 200908 Złot więcey iak teraźnieyszy Etat —

d. 23 Maja 1816

Lichornicki

184

328

Referat o Kanclerstwie Szkoły głowney Krakowskiey przez Jerzego Samuela Bandtkiego

Kanclerzami Szkoły głowney tuteczney byli z początku sami Kanclerze Koronni, w owym wieku nayczęściey Duchowni, gdy świeccy rzadko kiedy trudnili się naukami. Ponieważ cała akademia była wtedy duchowną, a w bliskości jey poźni Biskupowie Krakowscy Xiążęta Siewierscy już za Urbana V. z Biskupów Krakowskich Bodzanta Jankowski został pierwszym Kanclerzem Krakowskiego Uniwersytetu. Należało to Kanclerstwo do Biskupów odtąd aż do Reformy akademii r. 1780 1793. Z początku niemiała stąd Akademia ani szkody ani pożytku. Poźniey, gdy nayczęściey z uczonych Akademików Królowie wybierali Biskupów, albo raczey gdy do Biskupstwa naybogatszego Krakowskiego rzadko

Kto inny dowiedł, jak uczony w Akademii Krakowskiey ukształcony Prałat, który już inne posiadał wyż beneficya, to wielkie stąd Akademii miała korzyści. Tomasz Strzępinski i Piotr Tomicki Biskupowie Krakowscy ~~wielkiemi~~ hoynemi Akademii Krakowskiey byli Dobroczyńcami w wieku XV i XVI.

ale inną wzięła rzecz cała postać, gdy Biskupi w szkołach Jezuickich wychowani i przez Jezuitów na katedrę promowowani objęli w XVII. wieku

chowani

za Zygmunta III. Biskupstwo Krakowskie silnieysze ~~..~~ niż niepodległe raz od władzy królewskiey. Wtedy wszędzie pierwszeństwo maiący Jezuici ledwie, że nie podgarnęli pod siebie Akademią. Marcin Szyszkowski kazał oryginalne akta odmieniać, aby nie wiedziała potomność, jakie sprawy zachodziły między biedną xięgą Akademikow i potężnym Zakonem Towarzystwa Jezusowego. Zachowany o tem pamiątką list własnoręczny Marcin Radymińskiego w sprawie o puściznę po X. Akademiku Golenskim

Przykre postępki Biskupa Trzeb   pobudziły Rektora Akademii X. Jana Markiewicza do wykroczenia nieuczciwego, którego pamiątkę ile mi wiadomo, ustne tylko zachowują tradycye. Rozjuszony o zniewagę wszelkich praw Rektor wyciągnął rękę na ~~poli~~ twarz ~~[illegible]~~ Xiążęciu i dał mu na Sesyi policzek. Umarł Biskup z zgryzoty, a Rektor tylko za składką Akademików i pomocą Zakonników Jezuitów przeciwnych otrzymał przebaczenie w Rzymie. Nieodmienito jednak postrzec trzeba. Był Biskup Krakowski i daley Kanclerzem, a Kommissya Edukacyi na widząc, że Duchowieństwo niemoże zatrudniać się wszelkiemi naukami, r. 1780 chciała Szkołę Główną przerobić na podobnieyszy do innych Akademii instytut. Wiadome są skutki reformy, a oraz, ~~jak~~ mimo starań Kommissyi

Wszelako jeszcze i po r. 1780 miał Biskup Krakowski tytuł Kanclerza i wykonywał przez Podkanclerzego w swoich dawanie licencyi ~~który~~ do Doktoryzacyi. Ale Seym Grodzieński zniósł to zupełnie r. 1793 i odtąd już żaden Biskup Krakowski nie używał tytułu Kanclerza.

Krajowej Akademia o samym s[illegible] gronie wewnątrz i w rozmaitych okolicznościach zewnętrznych doz[illegible] tu trudności przemiany i uszczuplenia pomyślnej. Kiedy dawniey tylko duchowni Akademii na beneficya wiedli i panował tylko Aristoteles, o nowem już o Teologii słychać niebyło, przez rozmaite przeszłe nieszczęścia koleie po r. 18[illegible] Teologii w Akademii Krakowskiey niebyło wcale. Zaiste nie zna ten ob[illegible] bów ważney nauki, ktoby to poch[illegible] wał. Jeżeli nie może być dobrze, kiedy Teologowie chcą być wszystkiem m[illegible] zakazy praw nawet świeckich, i jednak gorzey jeszcze jest i musi być, kiedy Teologia nie jest uważana za naukę wysoką i godną uwagi i baczności. Biada było, kiedy nikt niebył uczonym kto niebył Xiędzem. Gorsza będzie bieda, kiedy każdy będzie uczeńszym, jak Xiądz, który nic więcey nie zna ~~[illegible]~~, jak brewiarz i liturgię. Do świetności Akademii przyczyniło się nie mało, że teraz przywrócono wszystkie Wydział teologiczny. Już korzysta z niego Akademia wnet korzystać będzie ~~cał~~ Kray

Xięży cały. Jak dawniey wydawała
Akademia nayuczeńszych i naygorli-
wszych Xięży w wieku XV. i XVI.
tak i teraz ~~będzie~~ [illegible]. Uczą się Teologii
i ci co chcą bydź Xiężmi, i nie-
którzy tacy, którzy tylko chcą
[illegible] wiadomości swoie rozprzestrzenić.
a ci, którzy nie sprzyjają Aka-
demii to o nieceniienie nauk
teologicznych to o niedostatek
religiynych względów czernili, po bezprawnie za-
milczeć muszą, widząc ich na
rzeczy postać. Dla utrzymania
wydziału Teologicznego w świe-
tności, dla uzyskania dla Uczniów
promocyi i z innych względów
zdaie się przywrócenie Kanclerstwa
teraźnieyszemu uczonemu JW. Bi-
skupowi bydź rzeczą bardzo
potrzebną, ale rozumie się samo
przez się, iż Kanclerstwo takie,
jakie sprawowali Szyszkowscy
nie byłoby ani
z duchem teraźnieyszego wieku,
ani z myślą uczoney Biskupa
wzgodnem. Dziesanie licencyatów.

ni Doktorstwa Prawa, Medycyny, Filozofii wystawiałoby powrót Akademii do dziwney rakowności, która w wiekach XIV. i XV. mogłaby być usprawiedliwiona, a teraz w mieszaniu tylko wydawałaby dziwolągiem.

Kanclerstwo Jw. Biskupa rozciągać się powinno co do honorów do całey Akademii.

1) w bytności miałby pierwszeństwo nawet ~~przed Rektorem~~, w każdym ~~2)~~ akcie publicznym.

2) w niebytności nigdy nie zostawałaby pamięć przerwana, że jako wydział teologiczny ściśle związanym jest z Akademią, tak i Jw. Biskup zawsze jey jest członkiem honorowym pierwszym, i ma tytuł Kanclerza.

Co do praw szczególnych zdaie mi się, że Kanclerstwo Biskupa Krakowskiego powinno mieć następujący wpływ na Wydział Teologiczny:

1) Dozór wydziału teologicznego.

a) aby nic nie zginęło z funduszów Teologicznego wydziału, jak tych, co na pensyę uczących Teologów są wyznaczone, jak tych które Emerytorom ich stawa

187

b) aby uczeni byli Professorowie Teologii. Więc przy wokacyi Professorów teologii JW Biskup wspólnie może konkurrując wraz z Zwierzchnością mianujące Professorów. Oddalanie Professorów lub Przyjmowanie polubowne ~~nikt~~ nie ma mieysca, więc tego nikt proponować nie może i sam Biskup nie będzie

c) Examina Kandydatów Wydziału teologicznego należą do tegoż dozoru. Przytomny JW. Biskup jeżeli sam raczy ~~[illegible]~~ je uświetniać swą bytnością wzbudzi zapewne naywiększy w młodzieży do nauki tey zapał. Jeżeli nie przytomny wolno mu wyznaczać Teologa do tych Examinów dla assystencyi Dziekanowi Wydziału Teologicznego. Takowy Teolog może bydź i Nieakademik, byle nie był Zakonnikiem. Rozumie się, że Delegat słucha tylko, nie mięsza się w examina, lecz wspólnie z Dziekanem daie zdanie o rapport tak akademii, jak JW. Biskupowi.

2) Pożytek Wydziału Teologicznego

Pomnożenie fundussów tego Wydziału, pomnożenie Uczniów od kogoż można by więcey spodziewać się jak od uczonego Biskupa. Który będzie przykładem

Kommunistą lub Missyonarzem ponieważ mensa communis, coenobium, reguła wszelka cechą jest Zakonnika, a lubo Zakony miewali i mają uczonych Ludzi, jednak zawsze stronność jaka znaydzie się w zgromadzeniu. Świeckich szczęść nie powinni akademia, a lubo liczy się z Zakonnych uczonych Professorów między sobą, nie może oddawać się w zakonność, gdy ta inną drogą idzie, drogą nowszych, lub wszystkich

Pasterzem parafii swoiéy zostać przy-
kładnym Biskupem Dieceryi. ale
nieznając przyszłości nie można tu
nic przepisywać ani życzeń wykładać
bo to od losu i od czasu zawisło. Nie-
raz zmnieyszemi dochodami wielcy
Ludzie dokazali większych rzeczy
jak mali z naywiększymi dostatkami.
Biskupstwo Krakowskie nie jest teraz
tak bogatym, jak dawniey, ale mo-
żemy mieć nadzieję, że jak Strzempi-
ńscy i Tomicky, tak i Woronicz pewnie
i ich następcy przykładać się będą
do dobra Wydziału Teologicznego, a
przeto i do dobra całey Akademii

330 Bandtkie Jerzy Samuel do Hr. Józefa Załuskiego. 188
11. Decemb. 1818

Jasnie Wielmożny Hrabio
Panie i Dobrodzieju.

Stosownie do rady i rozkazu Panskiego składam dla JW Mikołaja Romanzowa 1) list Łacinski nie zapieczętowany, ale z prośbą, abyś go przeczytać raczył, a jeżeli uznasz JW WmmPan Dobr. że dobrze napisany, to bardzo mnie to cieszyć będzie. 2) Historyę Polską, Historyę Drukarń Krakowskich a przytem i Miscellanea, bo choć już te ma Hr. M. Romanzow, może je komu innemu dał, a tam wiele jest o Swiętopełku Fiolu, czego w Historyi Drukarń nie znasz.
Dla JWWmmPana Dobr. samego składam tęż historyę Drukarń z prośbą, abyś w czasie swoim pozwolił mi, żebym także JWWmmPanu Dobr. i jeden exemplarz mojey Historyi mógł ofiarować, kiedy ją dostanę z Wrocławia.
Łaskawey Obietnicy przypominam się, jako rzeczy już pewney, gdy znam wspaniałość JWWmmPana Dobr. a tak o tym interesie, co ustnie mowiłem, tego niepowtarzam. Lecz polecam się Łasce i Opiece JWWmmPana Dobrodzieja
jako
naynisszy sługa
Jerzy Samuel Bandtke
w Krakowie d. 11. Dec
1818
vertatur

Dla wiadomości Pańskiey, gdyby się JW. Pana Dobr.
pytano o mnie i bytność moię w Petersburgu
r. 1798. 1797. umieszczam to tutay: że byłem z
Panią Hetmanową Ożarowską w Petersburgu
a tak z nią i Synami jey zawsze jeszcze
jako stary i nie zły Pedagog, który w
jey domu żył lat 8. chociaż związków teraz
nie mam żadnych, jednak mam tam zawsze
łaskawe względy i miłą pamięć. Mnie
to wspomnienie zawsze miłe. Że nielepie[j]
dla JW. Pana Dobr. stylizowane, to daruy[że]
mi, bo mnie jedna praca po drugiey
tłoczy tak, że ledwie oddycham, a odd[aiąc]
się do dalszey JW. Pana Dobr. wzpamięt[i]
mi

List do X. Kudrewicza pisany Xiędza Helbinowskiego. 1820 10 listopada

Wielmożny Mci

Dobrodzieju!

Czekaiąc na lepszą drogę, gorszey się doczekałem. Odłożywszy do dni kilku moie przybycie do Krakowa, postanowiłem sobie wprzód przesłać do szanownych rąk Wmw Mci Pana Dobrodzieja odpowiedzi na zadane mi pytania wraz z Rozprawą, iako próbkę moiey pracy. Radbym przed wzięciem ią na rozbiór i rozwagę Wmw Mci Pana Dobrodzieja uprzedzić, iż iak daleki iestem od zarozumiałości o iey doskonałości, tak pełen iestem ufności w względności Pańskiey iż w Osobie Wmw Mci Pana Dobrodzieja znaydzie dla siebie Protektora Łaskawego. — Choćbym się nie przyznawał, tylko Wmw Mci Pan Dobrodziey przeczyta, zaraz z osnowy, toku, układu i innych okoliczności pozna, iż co posyłam, na wsi sklecone, więcey z ogólnych wyobrażeń każdego przedmiotu iakie mieć można, i przypominanych sobie nań z pamięci, lub innego rodzaiu xiążek dowodzących textów wywiedzione, niż z właściwych

zrzódeł czerpane, których nawet pod ręką albo wcale nie było, albo n
tyle ile i których przedmioty wymagały tak że i samego Pisma Ś.
brakowało, w myśl ułożonego prędkiego przybycia do Krakowa
w nie się na wsi nie usposobiwszy. Ale ieżeli kto, nikt zap
wne pewnieyszey wróżby z tego co iest, na to co bydź może w
nić nie potrafi nad WmumcPana Dobrodzieia. Koszta na dr
kowanie Dyssertacyi, Statutem Akademickiem podobno przepisane
z iak nayw[ię]kszą chęcią i wdzięcznością zaspokoić nie uchybię
ieżeliby wypadało przed przybyciem do druku ią podać a
mogła bydź podaną.

Upraszaiąc Łaski Pańskiey o względne choć niezasłużone
utrzymywanie mnie w szacowney swoiey pamięci, proszę oraz przy
ięcie zapewnienie nayrzetelnieyszego poważania i nayuprzeymnie[y]
szego uszanowania z którym szczycę się bydź WmumcPana Do
brodzieia

Krzczęcice 10° Listopada
820

nayniższym Sługą X. Helbinowski

1821.r ?

190

332

Senat nieuirdząc potrzeby zawieszenia całego Statutu namienionego, zostawia go w swey mocy co do sposobu załatwienia przedmiotów naukowych i wewnętrznych stosunków Uniwersytetu z innemi Instytutami naukowemi równie jak stosunków pomiędzy różnemi częściami jego zachodzących, zachowując sobie tylko albo zawieszenia według okoliczności, bądź modyfikowania w tym czasie interimistycznym przepisów rzeczonego Statutu a nawet wydawania dalszych rozporządzeń jakieby potrzebnemi bydź uznał. —

Zawieszając zaś niniejszem we wszystkich swych Tytułu IVo o Stosunkach wewnętrznych i policyi Uniwersytetu §.§. 1, 2, 3 i 4o — Tytułu Vo o Stosunkach Akademii z Rządem krajowym § 2 tudzież 4o Statutu organicznego dla Liceum i S. Barbary — a nakoniec Reskryptu Kommissyi Organizacyjnej 1go z 7 Sierpnia 1817

1817 r. № 20 wydany co do
punktu pozwalaiącego Profe-
sorom czynnym piastowania
wielu razem urzędów i pobie-
rania przywiązaney do nich
płacy. Drugi zaś z dnia
Sierpnia 1818 r. stanowiący
większość w Radzie głosów C.
Stanowi tymczasowo i aż do
zaprowadzenia poprawionego
i maiącego bydź przez N. Mo-
narchów zatwierdzonego Statutu

1o Do składu dotychczasowego
Wielkiey Rady Uniwersytetu
ma bydź przydany iueden ja-
ko Senator niebędący Członkiem
Uniwersytetu, tudzież Scholastyk
K.K.K. i ieden z professorów
Emerytów przez Senat wybrany.
Postanowienia zaś Rady pro-
stą większością odbywać się bę-
dą – komplet siedem osób –
Rada Wielka w nowym skła-
dzie odbyła się d. 21 maia –

2o Poddaiąc Uniwersytet w urzę-
dzie naukowym Wielkiey Ra-
dzie zachowuie sobie nadzór
ogólny nad Edukacyą publi-
czną – dla czego stanowi Ko-
missarza z oddzielną instru

cyą zobowiązkiem znajdowa-
ć się na każdem posiedzeniu
Ogólnem Uniwersytetu, Senatu
Akademickiego i Rady Rektorskiej
i zdania swoie w protokół
zapisze, a w przeciągu 24 godzin
doniesie Senatowi rządowemu
który natychmiast złoży po-
siedzenie, wątpliwości rozstrzy-
gnie i co wypadnie czynić
orzecze — Żadne powyższe po-
siedzenie nie może się bez jego
obecności odbywać, a decyzye
od ~~niego~~ w protokule od niego
nie potwierdzonym znaydują-
ce się nie będą obowiązującemi.

Posiedzenie zwołuje Rektor
lub Zastępca — może Kommissarz
rządowy żądać piśmiennie zwo-
łania —

Miejsce Kommissarza obok
Rektora, któremu Kommissa-
rzowi w przypadku Senat wy-
znaczy Zastępcę —

3 Przy Rektorze zostaje kar-
ność, nawet do przestępstw
popełnionych intra moenia
Przy Prorektorze zaś toż samo.

Gdyby zaś który Członek Uni-
wersytetu lub Uczeń S.G. prze-
winił poza obrębem dozoru nau-

czyciel

czycielskiego, pokiya miejsc
ma prawo go wiać i stosown.
do ustaw traktujących z nim p
stąpić —
Kiedy zaś wykraczający jest
uczniem liceałnym tylko, p
tiaya najwyższego, odprowadzi d
Prorektora po stosowne kary
W przypadku ciężkich pr
stępstw przez członka Unive
rsytetu, Professora, nauczy
lub ucznia bądź S. J. bądź a
postąpi się z nim, jak z inn
mieszkańcem kraju —
4. Senat liceal. zachowuie sobie n
te iedno przypadek raz praw
nominowania Prorektora d
S. Anny —
5 Dla porządku w karty p
rządku ucznia być naruszony
Senat wyznaczy Komitet z
misji rządow. iednego Senat
dwóch Professorów, iednego
zyta, drugiego liceal. i d
Prorektorów —
Obowiązki Komitetu
a) Urządzać Bursę i z Sta
dziennika r. b. wprowadzić
Studentów —
~~[illegible]~~

bądź urzędowanie publiczne
Katedry przytem nowein urzę
dowaniu zatrzymać nie może
chcący zaś otrzymać czwartego
Representanta Gminy bądź
Miejskiey bądź Okręgowey winien
przed obiorem u Senatu rzą
dzącego wyiednać na to pozwo
lenie.
Co do ostatniego punktu §
byłta większość 8 przeciw 5
czyli iednomyślnie —

Seniorów Biskup nominuie
a Rada Wielka przepisze im
Instrukcyą —
b) Przeyrzy Listę Dyrektorów
domowych i korrepetytorów
wyłączy niespokoynych — na
to mieysce upoważni moral
nych i przyzwoicie postępuią
cych —
c) Przeyrzy Akta z przyczyny
nieforemności, wśród odłącznie
równie jak tych co nayprzód
przy zdarzeniu u Professora
Fizyki należeli i o skutku Se
nat uwiadomią —
6. X. Biskup iako Kanclerz
wzywa się aby wglądał w
sposób dawania nauk
Teologicznych i udzielał uwag
W Radzie potrzebnych w tey
mierze — niemniey weyrzy
w sposób nauczania przez
Katechetów — i Jemu tym
czasowo Senat mianowanie
ich porucza
7. Ażeby Professorowie tak
czynni tak Uniwersytetu jako
Licealni innemi zatrudnieniami
mi od obowiązków swoich odry
wanemi niebyło, którykolwiek
z nich Urząd przyiąłby iaki
byli

1821. 7 maja

Sire!

L'Université de Cracovie a appris la Volonté Suprême de VOTRE MAJESTÉ touchant la reforme des Statuts établis par la Commission Organisatrice, déleguée par les Trois Augustes Souverains Protecteurs de la ville de Cracovie, avec le plus grand devouement et soumission bien convaincue que toutes les disposition de votre majesté sont pleines de sagesse, et n'ont d'autre but, que le bonheur des peuples nombreux, que la divine Providence a soumis au sceptre et à la Protection de Votre majesté; c'est ce qui fait que l'Université n'apprehende rien d'allarmant dans la reforme imminente. Néanmoins en reflechissant sur le projet du nouvau statut adressé a V. M. par le Senat de Cracovie, l'Université s'y voit depouillée non seulement des privileges, dont elle jouissait pendant cinq siecles, et qui ont eté confirmés par le traité de Vienne mais aussi elle se trouve dans le danger de perdre les droits politiques dont jouit chaque citoïen de Cracovie, par la Constitution généreusement accordée par nos augustes Protecteurs. Par conséquent l'Université ose mettre aux pieds de Votre Majesté ses très humbles requête remontrances contre le

projet

projet mentionné. ~~Daignez Sire~~ Que Votre Majesté daigne prêter une oreille gracieuse à nos justes ~~doléances~~ plaintes et les prendre ~~prenez les~~ en considération. L'Université ~~relève~~ indique seulement quelques points principaux dudit projet, qui suffiront à démontrer les justes apprehensions de l'Université.

1° ~~Ainsi~~ 1° le projet du Senat de Cracovie contient l'article nouveau, qu'aucun ~~nul~~ Professeur en fonction ne peut être admis à un autre emploi publique, sans qu'il ~~vous~~ tienne à sa ~~Cathedre~~ chaire. Cet article est directement opposé à l'article 19. de la Constitution par lequel ~~laquelle~~ chaque Citoyen, qui a les qualités prescrites peut élire et être elu, n'étant obligé de renoncer à ~~sa~~ sa première occupation ~~premiere~~ de plus, il retreint le pouvoir législatif de l'assemblée des Représentants et devient contraire ~~aux~~ à ses souhaits ~~de la Nation~~, car ~~laquelle~~ ~~qui~~ à sa derniere diète elle a élu d'une voix unanime un Academicien à la dignité Sénatoriale. Cet article projetté est même opposé aux privilèges ~~de Sigismond I Roi de Pologne ci joints en copie~~ accordés par plusieurs ~~de~~ Rois de Pologne, et particulierement par Sigismond I par lequels chaque membre de l'Académie a le droit d'aspirer aux premiers emplois et dignités du Royaume, dont l'histoire ~~nous~~ ~~en~~ fournit des exemples nombreux: ~~il~~ il y ~~en~~ avait de dignes Eveques, Senateurs et Ministres de l'ordre académique: il est contraire ~~à la pratique~~ au Systhême en vigueur chez les ~~des~~ premières Nations

Modernes de l'Europe, car nous voyons que Votre Majesté et nos autres Augustes Protecteurs daignent conférer aux academiciens des emplois eminents, toutes les fois que par leur conduite et leurs talents ils ont merité d'être distingué par leur Souveraine. Le motif, qu'un Professeur, qui outre sa chaire aurait un autre emploi ne serait pas en état de remplir dignement ses devoirs, n'est qu'un pretexte contraire à l'experience même dans les états de votre majesté où on voit des gens pleins de mérite, posseder deux charges et les remplir avec honneur. Le dit Article projetté étend encore plus loin sa rigueur, car non seulement il empêche les Professeurs d'obtenir un autre emploi, mais il depoüille aussi ceux, qui sont déjà dans la Possession depuis plusieurs années des charges obtenues de la Commission organisatrice ou par la Volonté de la Nation; ce qui est contraire au droit civil, qui protège toujours le juste possesseur. E

~~Au grand Conseil de l'Université outre le Recteur sont exclus les autres membres de l'Université~~

A ce qu'on projette, le haut Conseil de l'Université reçoit des attributions qui inspirent une juste crainte aux membres de l'Université, car il juge en premiere et derniere instance ~~et cela par la simple majorité des voix comme aussi~~ éloigne les Professeurs, et cela par une simple pluralité des suffrages.

~~Il n'y a point de doute qu'un hom~~

F Enfin il est aussi d'une utilité evidente pour le bien public, qu'un Professeur pratique la science dont il donne les leçons théoriques, car alors il sera en etat d'instruire ses auditeurs plus efficacement, et les disposer pour les emplois publics.

C par la grace de Trois hautes Cours Protectrices.

E et aux loix en vigueur de ces pays selon lesquelles, personne ne peut être privé de son emploi qu'en vertu d'un decret en condamnation.

~~ainsi~~ de cette maniere, ~~Donc~~ la condition des Professeurs est ~~[illegible]~~ pire que ~~de~~ celle de tous les autres emploiés et citoiens de la ville libre de Cracovie; car par la Constitution ~~qui par les Augustes Protecteurs gracieusement accordée~~ il y a ~~2~~ trois instances de~~s~~ justice pour chaque citoien et le ~~moindre en~~ dernier emploié ne peut etre condamné, ni éloigné que par les deux tiers des voix, l'exception à cet egard pour les Professeurs est contraire à la dite constitution et devroit ~~trop~~ très effraiante pour eux ~~mêmes~~. L'autre attribution du ~~grand~~ haut Conseil de l'Université est que lui seul prescrit le plan de l'instruction publique ~~d'education~~, et que tout ~~le droit qui jusqu'à present appartenoit aux~~ ce que ~~est dit au~~ contient le titre III du statut moderne doit etre ~~à l'avenir son~~ de son ressort ~~partage~~,

cette attribution est contraire ~~nuisible~~ aux intentions de Votre Majesté et à celles ~~des~~ autres Augustes Protecteurs, qui voudroient voir l'Université de Cracovie tellement réglée qu'ils puissent ~~peuvent~~ permettre à leurs sujets respectifs ~~ses sujets~~ d'envoier leurs enfans aux études de l'Université de Cracovie ~~à y apprendre les sciences~~ ~~education~~,

Cette attribution est même ~~aussi~~ nuisible à l'instruction ~~education~~ publique ~~même~~. car ~~Car le haut le grand~~ ~~conseil~~ ~~[illegible]~~ ~~consiste~~ ~~[illegible]~~ ~~pris et le sera peut être à l'avenir des membres~~ ~~consister d'avoir~~ ~~espacement de membres~~, ~~les academiciens~~ qui ~~pour la plus part~~ ~~en etant presque~~ ~~dont la plus part~~ ~~avait pris l'education privée et domestique~~ n'ont été dans ~~n a pas de eleve à aucune Université~~,

Et l'Institution du haut Conseil ne n'exige pas absolument que ses membres ~~soit~~ aient précedemment été dans une Université

les academiciens en étant exclus presque tous outre le Recteur. ~~Donc~~ il est evident que le haut conseil ~~[illegible]~~ ~~ne seroit pas en etat~~ pourra d'abord établir un plan d'instruction ~~education~~ qui ~~[illegible]~~ réponde ~~répondroit~~ aux vües bienveillantes de V. M. auguste et au

2

334

~~du~~ bien public. Au surplus ce meme ~~grand~~ haut Conseil se reserve le droit de changer ~~aussi~~ ce plan à son gré, et à sa simple pluralité. L'instabilité du plan d'~~education~~ instruction ne peut qu'ouvertement nuire à l'~~education~~ instruction publique ~~meme~~. 2° Non moins il serait dangereux de laisser au ~~grand~~ haut Conseil de l'Université le droit de prescrire ~~le plan de concours à sa disposition~~ le reglement pour concourir aux chaires des Professeurs, car le choix des Professeurs dependrait uniquement de lui ~~et peut etre tellement~~ de sorte que l'Université ~~serait contrainte~~ pourrait de recevoir des membres, qui peut-être ne seraient pas capables de remplir dignement leurs fonctions. Enfin le choix du Recteur ne dependrait aussi ~~uniquement~~ que du ~~grand~~ haut Conseil s'il ~~auroit~~ avoit le droit d'anéantir l'election faite par l'Université entière; chaque digne Professeur sera digne Recteur, et s'il ne remplit pas ses devoirs, s'il est pernicieux comme Professeur, ~~il faut le juger~~ qu'on le juge, qu'on condamne ~~et congedier~~ qu'on éloigne, et alors il n'y a aucun danger qu'il ~~devient~~ devienne Recteur.

3° L'Université ~~n'oublia pas pour un moment la due~~ ne manqua jamais à l'obéissance et soumission à la au Gouvernement, jamais elle ne ~~tacha~~ tâcha de se soustraire au pouvoir suprême du ~~pays car~~ et une pareille ~~arrogance~~ conduite ~~est~~ serait contraire aux principes du droit publique, car dans son statut ~~moderne~~ Tit. V. §. 1. ~~elle~~ il y a une loi expresse ~~...~~ qui porte: "il s'en suit nécessairement que l'Université ~~soit~~ regardée ~~ou~~ soit comme un corps, soit dans ses membres, doit être soumise à toutes les loix, et aux reglemens du Pays, et que son indépendance sous le rapport scientifique, ne peut jamais s'étendre jusqu'à la lésion de cette loi générale."

Tous Les actes de l'Université prouvent qu'il n'y avait dans ses séances aucune om[...] ~~de qui que ce soit pernicieux~~ de danger ~~au~~ pour le bien pu-bliq~~ue~~. le Président du Sénat présidait

aussi au ~~grand~~ haut Conseil; et en outre le Sénat y déléguait ~~un~~ deux membres de sa part,

par ces raisons il semble que le ~~pro~~ ~~jetté~~ Commissaire projetté du Gouvernement ne ~~paraît~~ seroit ~~tous à fait~~ pas absolument nécessaire. ~~Cependant~~ Toute fois, l'Université ne voulant ~~pas~~ lais-ser aucune doute ~~contre~~ sur la loyauté de ses actions le recevra avec soumission, ~~recevrait volontairement~~, ~~neanmoins elle ne peut que~~ elle ose pourtant faire la plus humble ~~remonstration~~ remontrance que si ~~son~~ pouvoir sans bornes du dit Commissaire s'étend jusqu'aux objets purement scientifiques l'Université serait ~~en~~ contrariée ~~elle~~ ~~...~~ ~~d'être ...~~ même dans ses ~~pures intentions et dans~~ intentions les plus pures, et dans ses droits

d'autant plus que le Président du Senat ~~est~~ ~~lui~~ l'est aussi du haut conseil, où siegent encore deux Senateurs; ainsi l'emploi et la destination du dit Commissaire peuvent bien être la attribution du haut conseil; dans le cas contraire ~~ce serait le pouvoir de~~ ~~Commissaire de gouvernement~~ l'~~emporterait sur celui du~~ ~~haut conseil~~ ce ne serait qu'une source de mésintelligence ~~et~~ ou de collision

Enfin on veut Nous defendre de présen-ter nos ~~dits~~ ~~...~~ requêtes aux Conservateurs de l'Université, ce qui est ~~contraire~~ tout à fait

opposé à leur institution et ~~ce qui jette~~ prouve une certaine mefiance ~~et~~ ~~injuste~~ envers ~~car~~ ces hommes illustres, honorés de la Confiance de leurs Souverains, remplissant les dignités le plus éminentes qui ne pourraient ré-pondre ~~au~~ à leur ~~but~~ destination, s'ils n'étaient ~~ne seraient~~ toujours instruits de toutes les circon-stances de l'académie et de l'état. En outre il dépend de leur sage volonté de rejetter directe-ment les petitions de l'Université s'

s'il ~~les~~ les jugent ~~nt~~ être injustes.

Sire! × n'osant d'~~avantage~~ plus abuser ~~de votre~~ de Votre Majesté, de la patience magnanime, l'Université croit ~~avoir mis es~~ dans ~~les precedentes~~ ~~exposé~~ ~~remonstrations~~ ces remontrances avoir mis des motifs suffisants [c pour pouvoir ~~promettre~~ mettre aux pieds de Votre Majesté sa très humble prière] ~~à se prier le plus doucement~~, de ~~soumettre~~ que le projet du nouveau Statut rédigé par le Sénat de Cracovie soit soumis à la plus stricte révision; ~~quelle que~~ ~~sera Votre~~ La Volonté suprême de Votre Majesté ~~Nous la daignerons~~ sera reçue avec le plus grand respect et l'entier dévouement comme la plus sainte loi.

~~Daignés seulement, Grand Souverain!~~ ~~ajouter l'article dans le Statut futur, qu'il ne peut plus être reformé qu'uniquement par les Trois Augustes Souverains Protecteurs.~~

Que Votre Majesté daigne seulement faire ajouter au Statut ~~à faire~~ futur l'article que ~~il ne~~ le même Statut une fois établi ne puisse être désormais changé que par les Trois Augustes Souverains nos Protecteurs.

C'est avec le plus profond respect et le plus entier dévoûment que nous sommes

Sire

de Votre Majesté Imperiale et Royale. (w do obu Cesarzow)

A Cracovie le 7. Maj 821.

De Votre Majesté (do Króla Pruskiego)

Les très humbles, très soumis, et très zélés serviteurs.

Kopiia

N: 116. Dziennika Głównego N: 157. praes: 8. Stycznia 1821.

197

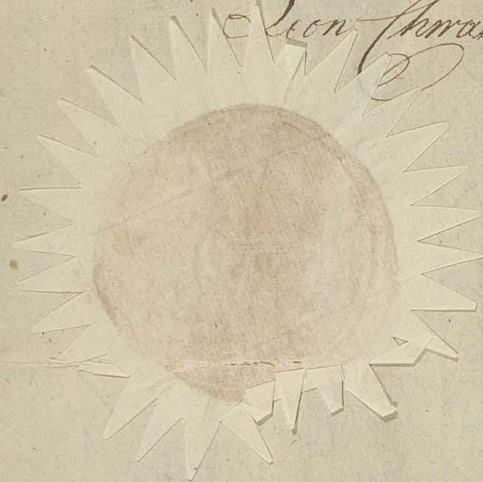
Senat Rządzący Wolnego Niepodległego i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. do

335

Jaśnie Wielmożnego Prezydującego w Zgromadzeniu Reprezentantów! – Wodpowiedzi na zapytanie JWo Prezydującego z dnia dzisieyszego do Liczby 156. uczynione, wprzedmiocie proponowanego przez Kommissyą Seymową Skarbową zmnieyszenia niektórych pozycyi Budżetem zeszłorocznym obiętych bez poprzedzaiącey Inicyatywy; Senat oświadcza iż oprócz Reskryptów Kommissyi Organizacyiney, pierwszego zdnia 31. Lipca r. 1818. w którym oznaymiła, iż pierwszy Budżet iest uważanym za trwaiące Prawo; – tudzież drugiego zdnia 21. Lipca tego roku, gdzie powiedziano: „ iż Ani „ Zgromadzenie Reprezentantów, ani Komitet finansowy „ tegoż Zgromadzenia, nie będą mogli roztrząsać, iak tylko „ Artykuły wnadesłanych od Senatu proiektach, do Bud„ żetu Rozchodów zawarte, niepozwalaiąc sobie wotowania, „ albo wprowadzania innych proiektów do wydatków „. – Nieznayduie się wistnaiących przepisach, żadne inne prawidło ściągaiące się do sposobu urządzania Budżetu. – Rozumie przeto Senat, iż wkażdym innym razie, zupełnie wolne postępowanie, Prześwietney Izbie Reprezentantów iest zostawionym. – To iednak oświadczaiąc, raczy JWy Prezyduiący zwrócić uwagę Prześwietnego Zgromadzenia, iż zmnieyszanie

zmnieyszanie, bez znieśienia się z Senatem Posad, które Rząd i poprzednie Reprezentacye do prowadzenia Administracyi za potrzebne uznały, mogłoby zrządzić nieład, któremu bez stosownych środków, zaradzić by było niepodobnym. w Krakowie dnia 8. Stycznia 1821. Roku – (podpisano) Wodzicki – Mieroszewski Sekretarz Generalny Senatu.

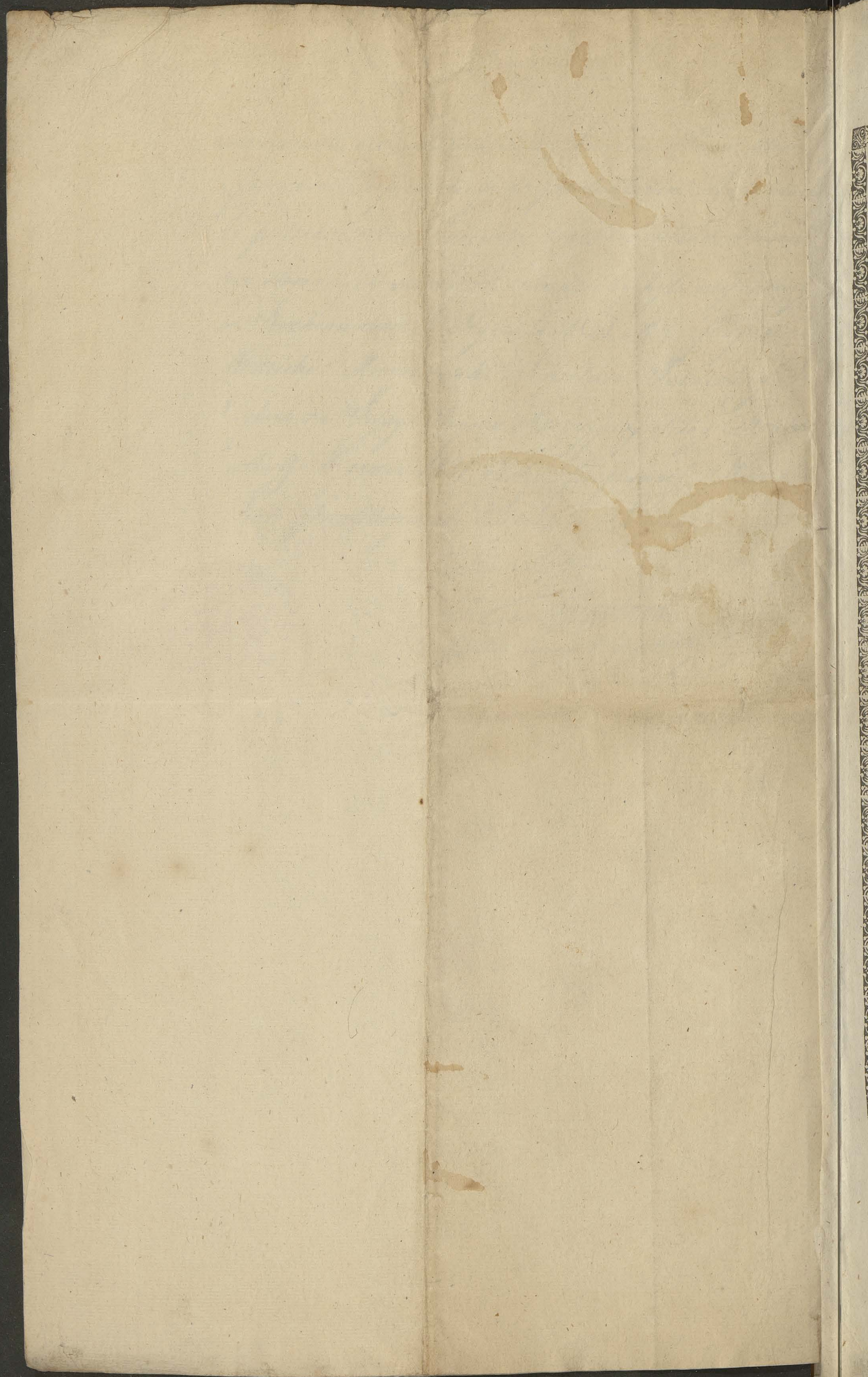
Czytano na Sessyi Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 9 Stycznia 1821. Roku (podpisano) Hoszowski. Leon Chwalibogowski Sekretarz Seymu. –



Zgodno z Aktami

Leon Chwalibogowski

Sekretarz Seymu Rzeczp. Krakow.



NOS DECANUS ET PROFESSORES
FACULTATIS PHILOSOPHICAE

Legibus Universitatis Nostrae studiorum Jagiellonicae Cracoviensis cautum est, Tit. III. §. 3. ne quis scholastica disciplina parum imbutus, in sodalitium civium Academicorum reciperetur. Cui Ordini cum sese adscribi cuperet Juvenis D.
in examine, praesentibus Facultatis Philosophicae Professoribus, rigorose iustituto, ea ingenii acie ad quaestiones datas ex

respondit, ut omnium suffragiis dignus judicaretur, cui jura et honores civis Academici impertirentur. Praeterea, testimonia ab ipso allata, fidem faciunt, Eum moribus ornatum esse tam integris; ut vel hoc nomine optima quaeque de se sperare jubeat. Qvod Maturitatis Testimonium adjectis omnigenae prosperitatis votis, sigillo Facultatis Philosophicae munivimus.

Cracoviae die Mensis Anno 18

182...

336

199

Głos czyli Wniosek

Adama Siemońskiego Członka Kom: Seym: Skarbowey miany na posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krak: d: 27 Grud: 1820. wyjęty z Protokołu Seymowego.

Dostoyni Mężowie!

Odpowiadaiąc na Wniosek JWo Delegowanego Akademij na przeszłych Sessyach Seymu, który sprawiedliwie wystawiał Oświecenie za ieden naypierwszy przedmiot Rządu i Skarbu tego Kraiu, odczytałem w tey Izbie Artykuł 10. Konstytucyi i Art: 152. Statutu Organicznego, tudzież trzy nayważnieysze periody z Reskryptu Nayiaśnieyszego Imperatora, potwierdzaiące Atrybucyę Władzy Prawodawczey stanowienie Budgetu, i wzmagaiące światło Nauk dla Akademij, gdy JW. Delegowany podał swóy Wniosek na piśmie, składam i ia moy na piśmie dodam tylko na poparcie go, przykład w odległych czasach historyi zdarzony, który prawdziwie uderzaiącym, i niechay Bóg nas od podobnego uchroni.

Euphrates ieden z Uczniów Platona Akademik, rządził Macedonią pod Władzą Absolutną Perdykasa, tak dalece posunął miłość do Nauk, to iest do Filozofij, że niezmierne ciężary ludu, iego uciemiężenia, zgwałcenia Praw i Sprawiedliwości, sprzęgnięte przez

Urzędnikow Uczonych popełniano, uważał za praw[...]
Niedorzeczne natem, chcąc pomnożyć Oswiatę, nieprzy-
puszczał do Urzędów, do stołu nawet Królewskiego,
iak tylko tych, co należeli do Towarzystwa Uczo-
nych, a szczegulniey co Matematykami byli; tak
dalece, wszyscy chcieli bydź uczonemi, że Rzemiesla[...]
poporzucali Warsztaty, kupcy handel, Rolnicy zie-
mię i pługi, wszyscy zgoła o Naukach, które [...]
dawały prawo do łaski, i Urzędow, myśleli. Lud
ogołocony z potrzeb życia, ięczał pod iarzmem Nau[...]
które go gnębiły. Parmenion, iak wiadomo, zabił
tego Uczonego Tyrana –
Któż z nas nieprzyzna że to złe w owym czasie i N[...]
rodzie, niebyło skutkiem Filozofij, ale złego iey użyc[...]
Ja niechcę bydź Parmenionem, ani Eufratow w naszem
Kraiu niewidzę, niemam zamiaru szkodzić Akadem[...]
lub uwłaczać Naukom, ani też na Oswiatę prawdziwą [...]
rzekać, ale iako Prawodawca i Reprezentant Narodu, po-
wtarzam, że Statut Akademicki, niemówię co do Osób któ[...]
szacunę i szanuię, niemówię co do Pensyi, bo ta iest konie[...]
nagrodą, ale co do Organizacyi iego, który zagraża temu
Kraiowi Supremacyią Akademicką, czyli przewagą w
Rządzie

201

w Reprezentacyi, w Sądownictwie i Obieraniu, a to iest Matematyczną prawdą. — Lecz cóż temu (: nieparcialnie sądzę:) Akademia iest winna, która sobie sama Statutu nieutworzyła, abym ią mógł zato potępiać? Co do przedmiotu Budżetu Akademii, niechcę ia Attrybucyi stanowienia Budżetu utrzymać dla robienia oszczędności lub marnotrawstwa Skarbu, ale dla ocalenia wolności i niepodległości władzy Wykonawczey która w żadnym punkcie podlegać Władzy wykonawczey lub Wielkiey Radzie Uniwersytetu niemoże. — ma Rzwód za sobą Konstytucyią Traktat i Reskrypt trzech protegujących nas Monarchów przez iednego z szanownych Organizatorów JW. Mojszyńskiego Kasztelana ciętego o dobro kraiu tego i Niepodległości Władzy Prawodawczey obiawiony i obiaśniony — to kardynalne Prawo nie iest uczione, żeby przez kogokolwiek zgwałconym bydź mogło, lub doskonaley rozwinientym, ale, ieżeli sobie JW. Delegowany chce więcey poważać Statut organizacyi i przywileie, niżeli Konstytucyią i Reskrypt Nayiaśnieyszego Imperatora, ia moim zdaniem, niechcę i niemam przyczyny i prawa imponować zdaniu JW. Delegowanego od Akademii szanuiąc Go, oświadczam, że się do Wniosku Jego przychylić niemogę — ale wnoszę Aiby te tylko Artykuły Statutu Akademickiego, które są w sprzeczności z zasadami Konstytucyi i zamiarom nayłaskawszym

Trzech protegujących Monarchow nieodpowiadaiące, zmienione zostały, nie przez sam Senat, iako Władzę Wykonawczą, nie przez samą Radę Uniwersytetu, ktora co do Statutu uległą Władzy Wykonawczey nie iest, nie przez Wysoką i tayną Policyią, ktora przez swoie przezorne doniesienia o tych z statutu wyniklych błędach, mogłaby zaszkodzić nietylko Akademij, lecz cały kray i Narod na stopniu niegodnym niepodległości postawić; ale przez Władzę Prawodawczą Narodu, ktora łącznie z danym Konserwatorowi, z władzą Senatu, i Wielkiey Rady Uniwersytetu, może to wszystko co w Statucie Akademickim obraża Konstytucyią, cokolwiek grozi Despotyzmem Akademickim, co szkodzi Naukom i Uczniom, Konstytucyinie poprawić i sprostowac — A gdyby tym sposobem nie były dopełnione chęci Niezepsutey części Narodu, Senatu, i Akademij, na on czas dopiero, azeby Senat, a nawet sam JW. Prezes Senatu wziął srzodka i przedstawił tę rzecz naszym Nayiaśnieyszym Protektorom —

Adam Siemoński

Reprezentant na

Stycznia 15. 1820. —

Litteras Vestras de condenda nova Civitate latina & grato animo accepimus, et ad easdem summa cum voluptate respondemus. Non novum id Nobis Consilium esse videtur, sed jam saeculo XVII apud Vos enatum, & in Libello, ni fallimur, Salmurii evulgato, ab Anonymo Auctore, Regi Galliarum propositum, quod multi, iique magnae authoritatis Viri doctissimi probaverunt, inter quos, ut ceteros taceamus, Morhofius Lubecensis quoque fuit (vid. Polyhistor Morhofii L. II. Cap 9 § 22 pag 125 ed. 1714) Faustissimum igitur successum Votorum, Vobis, ut nos quoque optemus, necesse est, licet nos non lateat, quae Mathias Fryksell Suecus in disputatione publica Upsaliae 1739 anno, contra illud consilium monuerit. Quin autem ad hanc Civitatem Latinam condendam, pueri vel puellae a nobis mittantur aut pecuniae erogentur, jure, meritoque dubitamus, quia & domi habemus, quo opes nostras qualescunque ~~et~~ bello & aliis calamitatibus exhaustas impendamus, & latinae linguae usum, olim fere apud nos vulgarem, quamvis paulisper interruptum, iterum invaliturum esse confidimus.—

Restat vero Nobis, ut in Animum Vestrum revocemus, cujus rei obliti esse videmini: Cracoviam nostram ~~non~~ aeque Germaniae vicinam ~~et~~ at Poloniae nunc ab a. 1815 esse ~~recensendam~~, quae litteras latinas magna cum diligentia semper coluit ~~colueat~~. Omisistis igitur, qui ~~apud nos~~ hicce liberam ac cum suo territorio Rempublicam constituere, ~~ab patria~~ una cum Polonia & ~~tota~~ Slavorum ~~gente~~ ab antiquis temporibus ~~ac quam~~ cujus antiquitus efficiebat partem et sedem...

latinè scribendo egregias laudes tulerunt, Viris gravissimis, Cromero Livio Polonico, et Orichovio Demosthene Nostro, tum Piaseccio, Kojalovicio, Kochovscio & Kobierzyccio Historiis, aequè apud exteros, ac apud nos celebratissimis, item Joanne Ko-chanovio Poëta insigni Latino & Polonico, qui exeunte saeculo XVI floruit, ~~jam illos commemorare~~ aliisque in omni litterar. & Scientiar. genere ~~bene~~ ~~multis~~ certè multis elegantiori Latino Stylo Scriptoribus Nostris, jam illos ~~mem~~ commemoravisse suffi-ciat, quod Scripta apud Vos in Vestris Typographiis prodierint.

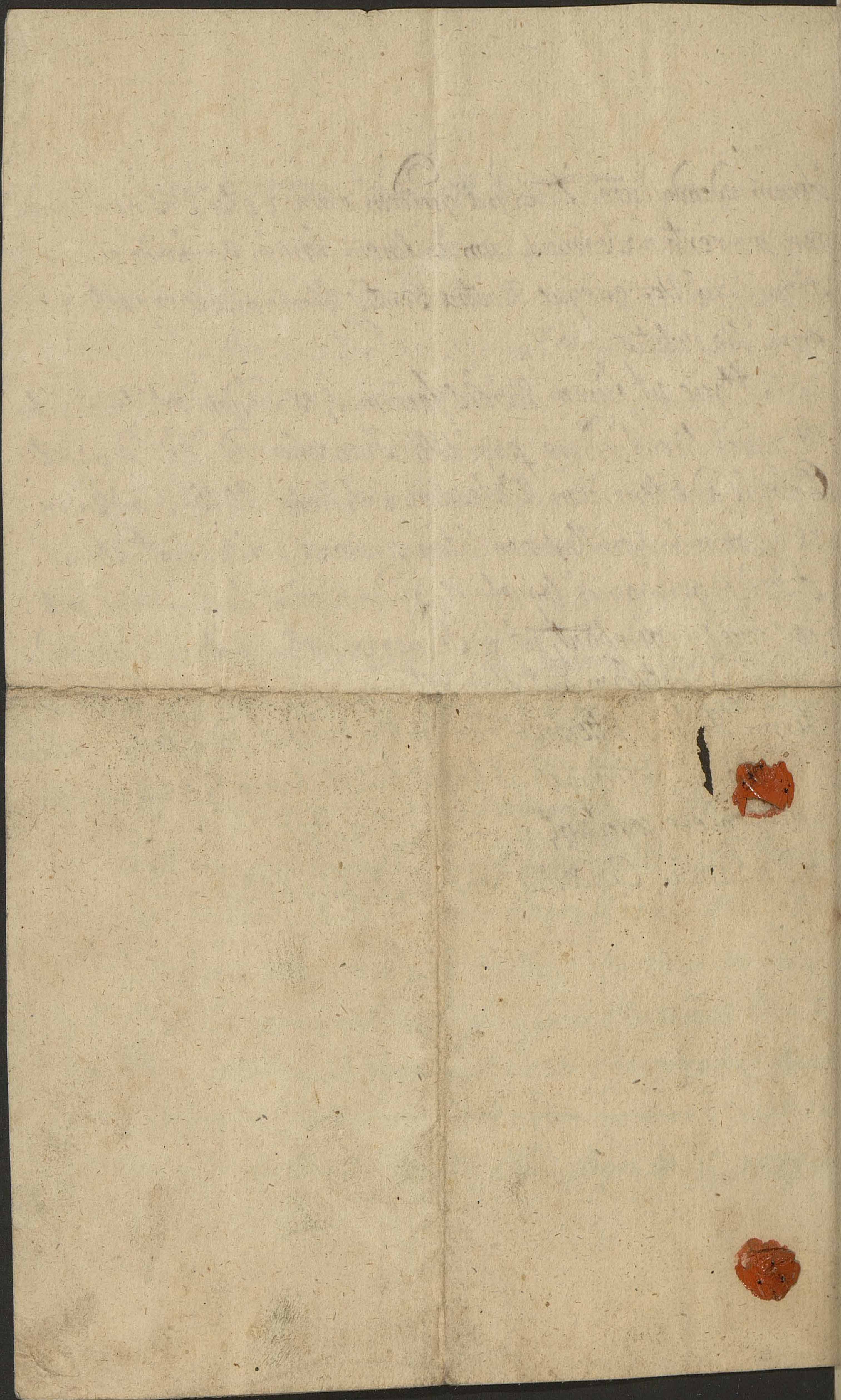
Atque hic primo loco Magnum illum Joannem Zamoyscium no-minandum esse censuimus, cujus praeclarum opus de Senatu Romano primum Venetiis Anno 1562 evulgatum, iterum Argentorati Aº 1608 repetitum fuit. Stanislai ~~Card~~ Hosii S. R. E. Cardinalis qui tanta cum gloria Legatus, jussu ~~Julii III~~ Pii IV Pontificis Maximi Concilio Tridentino praefuit, opera iterum Parisiis Aº 1562 edita sunt, confessio ~~jam~~ autem, jam Aº 1560 ibidem lucem vidit.

Matthiae Casimiri Sarbievski felicissimi Horatianae Musae imitatoris, carmina, Celeberrimus Vester Typographus Barbou praelo subjecit Aº 1759 Parisiis, et eadem carmina Societas Bi-pontina inter Auctores Classicos Veteres, Argentorati Aº 1803

iterum edenda curavit. Quae quidem omnia etsi Vos non igno=rare pro certo habeamus, eum in finem tamen scribenda esse du=ximus, ut Vos quoque Nostrae Gentis Gloriam, hac in parte me=minisse velitis.

Atque ut finem Verbis faciämus, ex Thuani Historiar Libro VI pauca liceat addere, pag. 1141 Francofur: ed. 1621. de Legatis Polonis ad Henricum Valesium Lutetiam A^o 1573 missis, " ex iis omnibus nullus non latini sermonis peritus erat, plures italicè & germanicè loquebant, quidam etiam tam concinnè galli=" cas voces proferebant, ut ad Sequanam potiùs vel Ligerim, " quam ad Vistulam aut Borysthenem nati viderent, pudore in=" terim Aulicis, litterarum non tantum rudibus, sed infestis hostibus " iniecto, qui interrogati ab hospitibus, erubescere & nutu tantum " respondere cogebant." — Valete.

Dabamus Cracoviae Die Julii 1822.



204

No. 14. w Krakowie d. 26. M-a Lutego 1825 r.

339

SENAT AKADEMICKI

Spowodowany uczynionym z strony JW Zastępcy Rektora wnioskiem, iż
niektóre Wydziały nie trzymaiąc się ściśle przepisów Statutu, udzielaią
stopnie Akademickie bez stopnia examinu i bronienia publicznie
rozprawy poprzednio drukiem wydaney, iak § 133 i 135 Urządzeń Wewnętrz-
nych mieć chce, a od którego przepisu tylko uczeni cudzoziemcy, szczególney
sławy lub znaczni Protektorowie i Dobrodzieie Uniwersytetu w moc § 132
mogą bydź uwolnieni w otrzymaniu stopnia doktora, uznał za
potrzebę wezwać JW Dziekanów wszystkich Wydziałów ażeby iako
stróże praw każdemu Wydziałowi służących, w udzielaniu nadal
stopnia Doktorat trzymali się ściśle przepisów Statutu w téy
mierze wydanych, a zarazem w myśl § 21 lit g delegował z grona swego
do Wydziału Literatury Wgo Pawła Czaykowskiego Dziekana i Wgo
Jerzego Samuela Bandtkiego Reprezentanta tegoż Wydziału do
znaydowania się z strony Senatu Akademickiego na Examinach Publicz-
nych to iest: do Konkursów o Katedry i otrzymania stopni Akademickich
składanych, którzy t. Delegowani obowiązani są także z takowych Exami-
nów składać Senatowi Akademickiemu swóy rapport. — Gdyby zaś
który Wydział bez zachowania przepisów Statutu chciał udzielić komu
stopień Doktora w ten czas Rektor takowego Dyplomatu nie mógłby
podpisać. Dano na Posiedzeniu Senatu Akademickiego.

Z Rektora Uniw: Jagiellońi
Prezydujący w Senacie Akad:
Girtler.

Do
Wgo Bandtkiego Reprezentanta
Wydziału Literatury.

Jankowski
Sekretarz

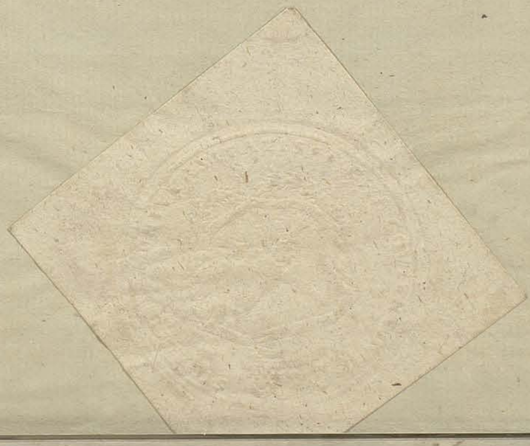
Od Senatu Akademickiego

Do

W^{o} Jerzego Samuela Bandtkiego Reprezentanta Wydziału Literatury.

L: 14.

W miejscu



1827. 11 czerwca

206

Brzuchalski Kazimierz

370

Jaśnie Wielmożny Panie

Podpisany ma honor złożyć swoie Swiadectwo w przedmiocie Naukowym z prozbą by mu posada Sekretarza Archiwisty przy Kuratoryi daną została.

Urodził się roku 1765 w Powiecie Nakielskim, należącym teraz do Pruss Zachodnich. Odbył swoie Nauki w Szkołach Poznańskich, z których w Roku 1789 przybył do Krakowa na Lekcye publiczne. W tymże roku został umieszczony w Gronie Kandydatów Stanu Akademickiego.

Al: B. w Roku 1794 ukończył Kurs dla Kandydatów przepisany iak B. w którym to roku pamiętnym dla braku funduszów dla Professorów Kandydaci rozpuszczonymi zostali; niżey podpisany miał sobie wskazaną przez WJmo Jana Śniadeckiego Matematyki Wyższey i Astronomii Professora, a Kollegium Fizycznego Prezesa, Edukacyą prywatną Hrabiego Andrzeja Wielopolskiego, którego usposobiwszy do słuchania Lekcyi publicznych, poiechał z Nim do Wiednia Rku 1796. gdzie razem słuchali, Prawa Natury, Polityczne Narodów, Fizyki, Chemii Botaniki i Mineralogii. aż do Rku 1798. — powtórnie iździł do Tegoż Wiednia w Roku 1799 z Hr. Józefem Wielopolskim także wieku Naukowym — przy Końcu tegoż roku prosto z Wiednia udał się do Litwy dla Edukowania Adama Sołtana, Syna Stanisława Sołtana, b. Marszałka Nad. Lit. Tego sposobiąc od nayppierwszych początków aż do słuchania Lekcyi publicznych, udał się z nim w Roku 1804. do Uniwersytetu Jmperatorsko Wileńskiego z którym słuchał razem Architektury Cywilney i Militarney, Historyi powszechney, Adam Sołtan przyiąwszy w Roku 1809 służbę w Artylleryi Konney w Xięstwie Warszawskiem formuiącey się — niżey podpisany, i wtedy pracował znim w matematyce stosowaney — W roku 1810. d. 2. Kwietnia. został mianowany Professorem Zastępcą Matematyki Niższey w Szkole Głowney Krakowskiey, do Wakacyi, zaś od Wakacyi Aktualnym Professorem iak C. — Jzba Edukacyjna

Al: C.

na zastępstwo to do lat czterech przedłużyła D. a z upłynieniem kilku miesięcy wynekło, że ta Katedra nie iest potrzebna —

Al: D

Dozor Szkoły ~~Głowney na przedzenie~~ Wydziału Filozoficznego przeniesiony a[…]
trzebie tey Katedry przy Szkole Głowney, gdy przybywaiący Uczniowie z Galicy[…]
Prus, a których liczba w owych czasach była znaczna, żadnego wyobrażenia o [Ma]
tematyce niemaiąc, żadney tez Korzyści gruntowney z Nauk Filozoficznych odn[ieść]
by niebyli mogli: – Ten Dozor wezwał podpisanego do dalszego dawania [Ma]

All. E. matyki iak E pod d. 12. Pazdziernika 1811. Roku –

Izba Edukacyjna Rezolucyą swoią iak F. Katedrę tę tylko do lat dwóch ut[rzy]

Al. F. mywać postanowiła. F. – Rok 1813. y następny – niżey podpisany bawił się [przy]
s.p. Elżbiecie z Bielinskich Wielopolskiey Margrabinie Myszkowskiey – niesodnau[…]
pomocy dawnym Jego uczniom w dalszym postępowaniu w Matematyce – a w ro[ku]
1815, zaczął się trudnić prywatną edukacyą, utrzymuiąc Pensyą – Dan w Krako[wie]
1827 roku 11. Czerwca –

Kazimierz Bruchalski

Kopia Noty pisaney do Wysokiey Dyrekcyi Edukacyi Narodowey 16 Lutego 1812. R^{u} w Krakowie

Niżey podpisany na wezwanie od byłszey Rady Szkoły Głowney do dawania Lekcyi Matematyki Elementarney w Szkole Głowney, sprowadził się tu ze wszystkiem, odmówiwszy wzywaniom Osob prywatnych daleko większe korzyści mu obiecuiących, obieraiąc sobie raczey służyć publiczności, niżeli Osobom prywatnym, bo to było iego powołaniem za dawnych ieszcze czasow Polskich, nadto maiąc iuż zasługę w Szkole Gło: lat cztery. Zwierzchność w tey Szkole w R^{u} 1794 za zmianą okoliczności wskazała mu tym czasem Edukacyą prywatną, w ciągu ktorey bawił przy Akademii Wiedeńskiey przez lat dwa, a poźniey przy Wileńskiey lat kilka, maiąc wszędzie za świadka swoiey pracy W^{o} Jana Sniadeckiego Rektora Uniwersytetu Wileńskiego — Wezwanie to było następuiące —

N^{ro} 258.

Rada Szkoły Głowney Krakowskiey.

„Maiąc chlubne Swiadectwa za sobą JP. Kazimierz Bruchalski, ktory Nauki dla Kandydatow Stanu „Akademickiego przepisane chwalebnie odbył, a szczególniey poświęcił się Naukom Matematycznym „oczem Rada Szkoły Głowney ma dowody w zapewnieniach tak W^{o} Jana Sniadeckiego, byłsze„go Matematyki wyższey i Astronomii Professora, a dziś Szkoły Głowney Wileńskiey Rektora; ia„ko też W^{o} Felixa Radwańskiego, dawniey Matematyki Elementarney, poźniey Mechaniki i „Hidrodynamiki Professora, a teraz Wydziału Nauk filozoficznych Dyrektora; — chcąc powoła„niu tak ważnemu, iak iest Katedra Matematyki Elementarney skutecznie zaradzić, wzywa „JPana Kazimierza Bruchalskiego na Zastępstwo tey Katedry w tym Roku, a na aktualnego „Professora na przyszły Rok szkolny — Zacznie zaś swoie obowiązki od dnia 1° Maja r. b. „Działo się w Krakowie na Posiedzeniu Rady Szkoły Głowney dnia 28° Kwietnia 1810 R^{u}

podpisano. Seb. Hr. Sierakowski Kus. kor. R. S. G. K. O. S. S.

Szymański Sek. Szk. Gł.

Nieprzestaiąc niżey podpisany na takowem wezwaniu udał się do Nayważszey Magistratury Publicznego Oświecenia pod dniem 2. Sierpnia 1810. r. prosząc o potwierdzenie go na tey Katedrze, i odebrał rezolucyą tak następuiącą.

N° 7,706.

Izba Edukacyyna.

„Na prośbę JP. Bruchalskiego względem potwierdzenia Go na Urzędzie Professora Katedry Ma„tematyki Elementarney w Szkole Głowney Krakowskiey pod dniem 2^{go} M^{ca} Sierpnia podaną „odpowiada: iż stosownie do ogólnych Zasad Akademickich potwierdza Go na urzędzie Zastę„pcy Katedry Matematyki, aby udowodnił przez lat 4ry według tychże Ustaw zdatność swoią „do odebrania Patentu na aktualnego Professora Katedry Matematyki.
„Dan w Warszawie na Sessyi Izby Edukacyyney, dnia 12^{go} Października 1810 R^{u}

podpisano. Onufry Kopczyński Prezyduiący.

Szymon Kitkowski Z. S. J. E.

Poźniey zaś został zupełnie od Nayważszey Magistratury Publicznego Oś: zapomniany, ani też otrzymał odpowiedzi na prośbę pod dniem 18 Września 1811. R. poczty przesłaną i powtorzoną pod dniem 5 Października, ktorą tu wypisuię.

Prześwietna Izbo Edukacyyna!

Niżey podpisany odebrawszy Nominacyą od Rady Szkoły Szk. Gło: pod dniem 2. Kwietnia 1810 R^{u} na Professora Zastępcę Matematyki Niższey do Wakacyi a od Wakacyi na Aktualnego Professora, niedawałem się natychmiast do Prześ: Iz. E. o potwierdzenie, ale czekałem aby Examen z moiey Lekcyi był odbyty, i zdanie Zwierzchności względem niego nastąpiło.

Na mocy tego dnia 2. Sierpnia r. z. podałem prośbę do Prez: Izby Eduk: na którą dnia 23 Paździer: datowaną pod 12 tegoż Nro 7,706, odebrałem Rezolucyą potwierdzaiącą mnie na tey katedrze, z dodatkiem tych słowach„ iż stosownie do ogólnych zasad Akademickich potwierdza go na urzędzie Zastępcy Kate„dry Matematyki, aby udowodnił przez lat 4ry według tychże Ustaw zdatność swoią do odebrania Paten„tu na Aktualnego Professora Katedry Matematyki.„ Ysłałem tey Rezolucyi od Naywyższey Magistratury Publicznego oświecenia mi wydaney, iako maiącey być ogólnie do wszystkich rozciągnioney z przyczyny pobudek z których wypływała — Między tymiż Ustawami Akademickimi iest także i ta, że Professor żaden niemoże się oddalać od swoiey katedry nieobwieściwszy Rokiem wprzód o tę Zwierzchność, by wprzeciągu tego czasu wystarano się o innego na iego mieysce. Wzaiemność ta winna się również Professorowi, gdy mimo iego winę ma być oddalony, by o sobie na czas dalszy mógł zaradzić — Od 1go Października r. z. kontynuowałem z moimi Uczniami drugoletnimi, i zacząłem Lekcye Matematyki dla nowo przybyłych (: między którymi była większa połowa z Galicyi niemaiących żadnych początków tey umieiętności :) dla każdych w godziny osobne, aż do 10 Stycznia r. b. w którym to dniu na żądanie JWo Rektora oddałem P. Hube Professorowi Mat: Wyższey Uczniów drugoletnich, zostawszy się przy pierwszoletnich — Przed kilku dniami będąc w Kancellaryi S. G. dowiedziałem się tylko przypadkiem, iż iestem w Etacie opuszczonym, niemaiąc o tem żadnego urzędownego doniesienia, ani też wiedząc przyczyny, dla którey mi wydana przez Prez: Izby Eduk: Rezolucya zniesiona; na tę Notę nieodebrałem żadney Rezolucyi.

Na koniec po kilkomiesięczney niepewności zyskał niżey podpisany, na usilne przedstawienie Dozoru Szkoły głowney o potrzebie tey katedry Rezolucyą: —

No 10538. Izba Edukacyyna.

„ Uwiadomia JP. Bruchalskiego, iż przychylaiąc się do przełożenia Dozoru Szkły Głey Krakowskiey
„ zezwala; aby Katedra Matematyki Elementarney, przy tey Szkole, do lat dwoch zostawała; a tak
„ dla przysposobienia Uczniów, do wyższych Nauk Matematycznych, iże JP. Bruchalskiego mia„nuie Nauczycielem, tegoż Szkoły Głowney do lat dwóch, z Pensyą Złpolsk. 3600 wyraźnie trzy
„ tysiące Sześćset. Dan w Warszawie na Sessyi Izby Edu: dnia 18 Paździer: 1811 Roku

podpisano Onufry Kopczyński Prezyduiący.

J. Lipiński Sekr. IJE.

Takową Rezolucyą gdy poprzedziła wprzód inna od Dozoru Szkły Gło: (iako w Nocie następuiącey) odpisał temuż Dozorowi natychmiast, iż ią z wdzięcznością przyimuie, ale to pod pewnymi warunkami, iak podobnie w Nocie następuiącey. pod 21 Paździer: 1811 Roku

Niemaiąc przeto losu na przyszłość zapewnionego i płacę choć szczupłą dopiero po upłynionym kwartale odebrawszy, iak świadczy kwit pod 27. Grudnia r. z. i maiąc znowu czekać drugiey aż po upłynionym kwartale, iest rzeczą niepodobną za złp 900 przez pół roku bez żadnego innego funduszu utrzymywać się. Postanowił niżey podpisany stosownie do swego oświadczenia się na Sessyi Wydziału filozoficznego zaraz po odebraniu Rezolucyi pod Nro 10,538. i kommunikowania iey wydziałowi, iż tylko do Marca lekcye swoie dawać będzie katedrę dwoiąc opuści. Ale, że prócz tego do dawania ich z pożytkiem miał tu mieyscowe przeszkody, toiest salę małą bez ławek i tablicę złą. z wielości Uczniów stoiących około Tablicy niewielu mogło widzieć, i dla tego większa ich część poprzestała chodzić — na reprezentacye zaś w tey mierze do JWo Rektora uczynione niemiano żadnego względu.

pod. H. Bruchalski.

Kopia Noty do Wysokiey Dyrekcyi Edukacyi Narodowey pod dniem 3 kwietnia 1812. R^u^

Niżey podpisany odebrałem z wielkiem zadziwieniem dnia 28 Marca r. b. Dymissyą A od Wy
sokiey Dyrekcyi Eduky. Narś pod 12. m i r. b. daną o ktorą wcale nieprosiłem, bo podług Etatu
od Pres. Izby Edy na początku roku szkolnego bieżącego byłem wymazanym z listy Professorow, nie
byłem Expektantem ani też kwiescentem, bo od miesiąca Września niepobierałem Pensyi, i na poda
ne pismo pod 18 Września r. zeszłego (iak wnocie pierwszey) do Pres. Izby Eduky nieodebrałem Rezolucyi.
Niżey podpisany odebrawszy Nominacyą od Rady Szkoły Głow: pod dniem 2 kwietnia 1810. r. na
Professora Zastępcę Matematyki Niższey do Wakacyi, a od Wakacyi na Aktualnego Professora, nie
udawałem się natychmiast itd. iak w nocie poprzedzaiącey —
znowu na wezwanie Dozoru Szkoły Głowney Kraky: iak następuie —

N^ro^ 293. Dozor Szkoły Głowney Krakowskiey.

„Przychylaiąc się do uchwały wydziału Nauk filozoficznych w Szkole Głowney, wzywa JPana
„Bruchalskiego, aby lekcye publiczne Matematyki Elementarney iako Professor Zastępca z Pensyą
„roczną 4,000 Zł. pols. dawał w Szkole Głowney z tąż samą pilnością i gorliwością, iakiey w prze
„szłych latach dał dowody. Dan w Krakowie na Posiedzeniu Dozoru Szkoły Głowny Kraky
„dnia 12^go^ Października 1811. R^u^
podpisano Sierakowski Prezyduiący na teraz.
Felix Jarońśki Z. Sekr.

Odpisałem nato wsposob następuiący pod 21. Października 1811 R^u^

Na Rezolucyą przez Wysoki Dozor pod N. 293 dnia 12. Paz: a dnia 18 odebraną, składaiący się z
obywateli światłych nayblizey i naylepiey mogących znać, iakie nauki w Szkole Głow: Kraky: są konie
cznie potrzebne, iako też i Osoby też Nauki daiące, bym zastępował katedrę Matematyki Niższey
z Pensyą Zł. Pol. 4,000, mam honor odpowiedzieć wsposob następuiący.
Przyimuię z wdzięcznością włożony na mnie obowiązek do dawania Matematyki niższey i dawać
ią pragnę z tąż samą gorliwością, z ktorą ią dotąd dawałem, lecz niemogę tu przed Wysoką Ma
gistraturą utaić mego czucia, ktore mi oczywiście wskazuie, iak pomimo Reprezentacyi Wy
sokiego Dozoru względem mnie ubocznie i krzywo działano.
a Byłem potwierdzony od Pres: Izby Eduky iako w nocie poprzedzaiącey, na mocy Ustaw ogolnych
Akademickich Zastępcą Professorem Matematyki Niższey. Te będąc dotąd ogolnymi, bo niezniesione
powinny się były rownież i do wszystkich rozciągać, a to tem bardziey do innych, gdy ci niebyli
tak iak ia Akademikami, iako o mnie czytać można w Raportach Szkoły Głowney o Posiedze
niach Kandydatow, mianowicie Roku 1793. i 1794 gdy kończyłem nauki dla Osob Stanu
Nauczycielskiego przepisane; przecież inni zostali aktualnymi Professorami, a ia nawet z listy
Zastępcow zupełnie wymazanym zostałem.
b. Wiadomo mi iest iż Wysoki Dozor czynił potrzykroć do Pres: Izby Eduky swoie przedstawienia o
potrzebie Matematyki Niższey w Szkole Gło: Kraky, toiest, w Lutym, Lipcu i Wrześniu, przecież
Pres: Izba Eduky nieumieściła tey Katedry w Etacie przez siebie wydanym. Czego może bydź przy
czyna następuiąca.
c Po oddaniu Uczniow drugoletnich JP. Professorowi Matematyki Wyższey, zostałem zaraz w Etacie
i planie opuszczonym, czego tenże JP. Professor musiał bydź przyczyną, gdy zamiast kontynuowa
nia z Uczniami sobie oddanymi o funkcyach Przestrzennych, na czem z nimi stanąłem, zaczął od

zrownan pierwszego stopnia, i dawał w godziny też same iak ia, dla tego też Uczniowie po porzu-
cali iego Lekcyą, tak daleće, iż z piętnastu których Mu oddałem, niezostało się przy końcu tylko
czterech, oczem zapewne Prześ: Izba Edukacyina niebyła uwiadomiona, iako też, i o tem, że nie-
daiąc Matematyki wyższey, wydawał zniey swym Uczniom zaświadczenia.

d. Niemiał potrzeby JP. Professor Mat. Wyższey wracać się do zrownań pierwszego stopnia, gdy konty-
nuiąc Algebrę podług Xiążki podług przez Jana Sniadeckiego wydaney, a przez mojego Poprzednika
zaczętey, to coby było nowego, chcieli Uczniowie drugoletni dla lepszego ugruntowania się, iako
też i powzięcia wiadomości o nowych przydatkach w Algebrze powtorzyć moy kurs z pierwszo le-
tnimi, oczem tenże JP. Professor M. Wyż: był uwiadomiony, i na ten koniec przyiął godziny
do dawania swych lekcyi wyznaczone, przecież sam podług woli ie odmieniał.

e. Nadto mógł mieć JP. Professor M. W. kilku Uczniow za rządu ieszcze dawnego do słuchania
swoiey Lekcyi przygotowanych, ale że tych liczba zdawała mu się mała, na żądanie Tegoż
JP. Professora, wydział filozoficzny w przytomności Rektora na dniu 8 Stycznia b. r. zne-
wolił mnie do oddania Mu moich Uczniow drugoletnich.

f. Zacząłem dawać Lekcyą od Wysokiego Dozoru do dawania mi wyznaczoną, ale to pod Warunka-
mi, abym został Professorem Aktualnym z Pensyą 6000 iaką każdy Professor w Wydziale fi-
lozoficznym pobiera.—

Na tę notę nieodebrałem odpowiedzi, przeto wnosiłem sobie że moy warunek pod f. był przyięty.
Ale dowiaduię się że ta nota niebyła cała w Dozorze czytana, przeto też dziwno mi było, że JPan
Professor Mat. Wyż niebył wezwany, aby się wytłomaczył na artykuły c. d.

Także wypadało Rectori Magnifico, zapobiegać natychmiast w początku, gdy JP. Professor Mat.
Wyż. zacząwszy dawać Lekcyą, ieden z iego Uczniow JP. Willant w kilka dni powrócił na moie
Lekcye— Zaś w dwa miesiące więcey ich na moią Lekcyą powróciło. Chciał tenże JP. Professor
mnie przymusić, abym ich nieprzyimował, udałem go ztem żądaniem do Rektora Magnifi[c]
od którego wezwany miałem się tłomaczyć dla czego się to tak stało, odpowiedziałem, że niewiem
i że to do mnie nienależy.— Wypadało tu Rectori Magnifico, niemnie wzywać do tłomaczenia
się, gdyż moia Lekcya będąc publiczną, każdemu na nię wolno chodzić było, ale Uczniow, tego
przecie nieuczynił.— W liczbie Uczniow drugich którzy na moię Lekcyą powrocili, znaydował
się Michał Badeni mieszkaiący w Warszawie przy swoim Stryiu JW. Radzcy Tegoż Imienia, ale
idący na Lekcye w szkole tamteyszey Militarney, ten może bydź wezwany dla dania sprawy
dla czego to uczynił. Także może dać o moiey Lekcyi świadectwo Ignacy Chrzanowski Porucz-
nik w Inżinierach, który w pierwszym roku był moim uczniem.

Zacząwszy znowu w roku szkolnym bieżącym dawać Lekcye dnia 19 Pazdziernika, gdy już wszy-
stkie inne były wpoczęte, i godziny, w ktore dawać można było Lekcye Matematyki, były zabrane,
iako też i Sale, pozostała się dla mnie Sala mała— podałem więc do JW Rektora prozbę następuiącą
pod dniem 21. Pazdier: 1811. R. — „Podpisany upraszam JW. Pana o wyznaczenie dla mnie sali na
dawanie Lekcyi, czyli raczey o salę w ktorey dotąd daie się Matematyka Wyższa, a przeniesienie
Matematyki Wyższey na pierwsze piętro w kollegium fizycznem, bo wzmiankowana ostatnie sala
niemoże objąć Uczniow Matematyki Niższey, a te dwie Lekcye w iedney godzinie się dawać—
„Na to odebrałem odpowiedź pod 23 Pazd: „Na dawanie Prelekcyi Matematyki Elementarney, wyznacza się
„godziny po południu (byleby nie te w ktore fizyka i Bibliografia się dawać) prozbę o wyznaczenie Sali
„w kollegium fizycznem ten samem rezolwuię— podpisano. Sienkowski. Julian Czermiński S. S. G. K.
Miałem Uczniow przeszło trzydziestu zaś na Matematykę Wyższą, chodziło tylko czterech
Sala, o którą prosiłem, a wktorey miałem dawać Lekcye podług tey Rezolucyi, wolna była z rana przed

godziny osmey, zaś Lekcya fizyki daie się od 2 do 3½; tak przed osmą ranną iako też i wpot do czwartey, pod zimową porę dawać Matematyki niemożna, bo by się wypadało dawać przy świecy, co tu było rzeczą prawie niepodobną, gdy miotły do zamiatania Sali niedawano, iakżeby chciano było dawać Swiec kilka.

Po odebraniu wyższey Rezolucyi, prosiłem moich kollegow na następuiącey Sessyi Wydziału filozoficznego, aby mi ktory z nich ustąpił swoiey godziny, zwłaszcza ten ktory lekcye swoie mogł dawać przy świecy, toż samo postanałem i na innych Sessyach, prozba moia była bezskuteczna. Przeto też wydział postanowił, aby lekcya ta letnią porą była dawana od godziny siodmey z rana do ...

Wkrotce po prozbie wyższey do JW. Rektora, podałem Specyfikacyą na ręce Dziekana potrzeb w moiey Sali, toiest, Stołkow, Tablicy wielkiey, Gubki i Kredy — bo niebędąc płatny, niemogłem ich własnymi pieniędzmi zastąpić, nic z tego nieotrzymałem.

Zachodziły często zażalenia na Sessyach Wydziału filozoficznego JJWP. Professorow Matematyki Wyższey i Astronomii, iż Uczniowie niebyli przygotowani do słuchania ich Lekcyi — na moie zaś odpowiedzi nieuważano, ani mi nawet pozwalano mowić; przecie zawsze zażalenia te notowane były w Protokole — aby więc okazać, że te były arbitralne i niesprawiedliwe podałem na ostatniey Sessyi do Protokołu pismo, do czego było mi iesz-cze pobudką zalecenie Rektora Magnifici, z ktorego tu niektore artykuły wypisuię —

N.° 22. Rektor Szkoły Głowney Krakowskiey.

„Celem uskutecznienia przyiętych na Posiedzeniu dnia 27 b. m. i r. rozporządzeń; i podanych my-
„śli do wzrostu Nauk ścisłych, zaleca troskliwości W. Dziekana Wydziału filozoficznego
„następuiące postanowienia
a) Klassyfikacya Audytorow, iaka iest teraz, do końca Roku zachowaną będzie.
c) Gdy na przedstawienie D. S. G. iż Audytorowie niesą usposobieni do zrozumienia Mate-
„matyki Wyższey. Prześ: Izba Edukacyi na dwa lata katedrę Matematyki Elementarney utrzy-
„mała; wypada stąd, iż Professor tejże Matematyki Elementarney, tak co do kresu tey Nau-
„ki, iako i do sposobu iey dawania powinien się stosować w swoich Prelekcyach, i przygo-
„tować Uczniow w ciągu iednego roku do słuchania z korzyścią Wyższey: tym końcem
„JP. Hube ma podać Materye, metod ich traktowania i punkt do ktorego ma bydź po-
„suniona Matematyka niższa; a podanie iego potwierdzone, do zachowania JP. Profes-
„sorowi Mat: Elemen: polecone zostanie.
d) Po skończonym pierwszym półrocznym Examinie JP. Hube będzie dawał po dwie go-
„dziny na tydzień swe dalsze Prelekcye dla tych Uczniow, ktorych miał teraz, a po
„trzy godziny tym z ktorymi rozpocznie Matematykę wyższą — tym końcem JP. Brod-
„owicz zechce podać listę Uczniow ktorzy iuż iego lekcyi słuchali, a ktorzy są uspo-
„sobieni do słuchania Matematyki wyższey — Audytorowie zaś z Wydziału filozo-
„ficznego niesłuchaiący żadney Matematyki, i ktorzy niezłożą zaświadczenia z odbytego
„Examinu z Wyższey, maią bydź wezwani do słuchania iey zacząwszy od dnia 1. Mar-
„ca — Dnia 29 Stycznia 1812. R. podpisano. Sierakowski R. AD. Czerwinski S. S. G. ...

Moie pismo do Protokołu Wydziału filozoficznego Dnia 3. Marca 1812 R. podane.

Niżey podpisany doniosłszy Prześ: Dyrekcyi Ed. Nar: pod 16 Lutego b. r. zaś Wysokiemu Dozorowi S. G. K. pod 22. tegoż, iż od dnia 1 Marca przestaie dawać Lekcyi Mat: Niż. z przyczyny, że Rezolucya przez Prześ: Izbę Edukacyi pod dniem 12. Paźdz: 1810 Jemu wydana, zniesiona iest przez drugą, ...

Professora

Teyże Pens. Iżby Edukr: pod dniem 18 Pazdier: 1811 r. niezapewniaiącą mu losu nietylko na przyszłość, ale nawet i na czas teraznieyszy. Ma bowiem pobierać Pensyą 900 Zł. Pol. Kwartalnie, tu zaś stomaczy iż decursive nie anticipative, iako to zaświadczy kwit 27 Grudnia r. z. w Kassie Szkoły Główney, lubo Assygnacya pod datą 15 Listopada na pobieranie teyże Pensyi prezentowana iuż była na Sessyi Wydziałowey przez Wo. Dziekana dnia 30 Lipca, iak można wyczytać w Protokole pod N. 80 — zaś niżey podpisanemu oddana była per Magnificum Rektorem dnia 7. Grudnia — Niewiadoma przyczyna dla czego tak po niedostatecznych mieyscach koldowała bez zanotowania iey w Protokole przyzwoitym.

Niżey podpisany dał dowody ofiary swoiego maiątku sposobiąc się w tuteyszey Akademii na Professora własnym kosztem przez lat cztery, zaś wezwany na Professora przez byłą Radę

e Szkoły Głów: iak pobierał Pensyą, udowodnią kwity dawane, mogące oraz wskazać iaką stratę musiał ponosić w monecie z kursu wychodzącey —

Nawzaiem do żądania Magnifici Rektora podanego wydziałowi przez Wo. Dziekana pod N. 22 umieszczonego w Aktach Protokołu N. 102, położę wyjątek świad. wydziału.

Co do artykułu b zalecenia Rektora iak wyżey pod N. 22 — Wiadomo iest podług podanego Katalogu do Kancellaryi Szkoły Głów: że między Uczniami w tym roku chodzącemi na kurs Matematyki Niższey, niemasz żadnego któryby miał zaświadczenie z ukończonego kursu —

Także wiadomo iż w Roku przeszłym szkolnym JP. Professor Mat. Wyższey naparł się koniecznie odebrać mi Uczniów drugoletnich, iako w Nocie do W. Dozoru Sz. Gł. Kraki pod 21 Pazdziernika 1811 Ro. w liczbie szesnastu, z którymi obowiązał się kończyć Mat: Niższą, przeto powinien był postępować sobie stosownie do przyrzeczenia, i tych sobie przygotować na rok szkolny teraznieyszy — W przeszłym roku szkolnym maiąc niżey podpisany dwoiakie Lekcye blisko przez cztery miesiące, niemogł ukończyć kursu zupełnie z uczniami pozostałymi, postanowił ich zatrzymać ich na rok teraznieyszy, których wspólnie uczące z pierwszoletnimi, i maiąc z pierwszych dobrych Korepetytorów przedey i z większym pożytkiem Naukę swoią dawać by był mogł. Wykonaniu tego zamiaru był przeszkodą Etat tegoroczny w którym Katedra Mat. Niższey była opuszczona, a JP. Professor Mat: Wyż: opuściwszy swoich uczniów przeszłorocznych którym nie dawał kursu Mat. Wyżs. wziął tych, którzy kursu dla wyższey przyczyny nieukończyli —

Nadto mogł mieć JP. Professor Mat: Wyż: i w przeszłym Roku uczniów kilku za czasów Austryackich przysposobionych do słuchania Jego lekcyi, a którzy się sami podawali.

Niewdzięczny też będzie stosownie do Noty do Wysokiego Dozoru S.G.K. pod 21. Pazdzier: 1811 Ro. podaney, przytoczyć tu Examen Ucznia pewnego z Jmpensionatu Wileńskiego Uniwersytetu w Szkole Militarney Warszawskiey examinowanego, a który zasłużył na wielkie pochwały z swoiey wiadomości w Matematyce, iż ten uczył się podług Algebry Sniadeckiego, którą iu przez Wo. Dymidowicza zaczętą w pierwszym Roku kontynuowałem —

To pismo czytałem sam w Wydziale filozoficznym w przytomności JP. Professora Matematyki wyższey — który na nie nic nieodpowiadał — bo to były facta —

Nieodpisałem nic na artykuł d. bo mnie to iuż nieinteressowało — mogłbym atoli uczynić tę uwagę — Że Professor Mat. Wyż: niema Prawa przepisywać Professorowi w Gymnazyum, iakże tedy można Mu pozwolić, aby przepisywał swoiemu Koledze dawniey będącemu w Akademii iak On — a nadto że Professor Mat. Wyż: niedał tu iescze dowodu swoiey umiejętności —

Wydział pamiętny na moie uwagi, gdy była mowa o zastąpieniu mnie, postanowił aby nieobierać moiego następcy, ale włożyć na Professora Mat. Wyż: obowiązek tak kontynuowania Matematyki Wyższ: iako też i moiey Lekcyi, a to w godzinach osobnych, by nienarażał na nikogo

że Uczniowie nie są przygotowani, bo ich sam sobie przygotowywać będzie.

Niemiał on przyczyny narzekać w Roku bieżącym, że niemiał Uczniów przygotowanych — bo mógł dawać Uczniom Mat: Wyż: z którymi ia dosyć daleko postąpiłem, iak w nocie do Dozoru pod O 1 C zaś sam Professor Mat. Wyż: dawał im lekcye przez miesięcy 6. precz nie ukończył nawet i Mat: Wyższey — czynił on to, co mu się podobało, nieważając na swoy obowiązek, i zawodząc publiczność, iedynie aby mnie dokuczać wspólnie z JW. Rektorem, do którego gdy czasami chodziłem, aby mu czynić niektóre przełożenia, zawsze mię odprawił, mówiąc że niema czasu ze mną mówić — Niech dowiedzie w czym przeciwko niema wykroczyłem — i czeslo kazał Pensyę dla mnie zatrzymywać —

Do dziś dnia niewypłacono mi ani należytości za drugi kwartał, ani też z przeszłych lat zaległości, pomimo Rezolucyi dwóch Dozoru Sz. Gło: nakazujących, aby mi niezwłocznie wypłacono. Piszę to iedynie dla tego aby Wyso: Dyrekcya Ed. N. wiedziała iak tu sobie ze mną postępowano —

Kopia noty do Wysokiey Dyrekcyi Edukacyi Narodowey pod datą 24. Lipca 1812 Ru

Niżej podpisany ma za powinność przedstawić W. D. E. N. stosownie do Rezolucyi tejże Wysokiey Magistratury pod dniem 21 Kwietnia r. b. Iż iego wezwanie przez byłą Radę Szkoły Głowney na mocy którego z niemałym kosztem tu się sprowadził, było warunkowe tylko do Wakacyi, Zaś Rezolucya Izby Edukacyjney pod dniem 12 Października 1810 r. Nro 7,706. na mocy ustaw ogólnych, zastępstwo było dla niego przedłużone do lat ośmiu — Nakoniec Rezolucya pod 18 Października 1811 roku Nro 10,538. Katedra Matematyki Niższey, miała tylko trwać przez lat dwa.

Podpisany nie podawał żadney prośby, aby był utrzymany przy swoiey katedrze tylko lat dwa, ale owszem prosił by Rezolucya pod 12. Października 1810 Ru pod liczbą 7,706 była iemu wzupełności dotrzymana — Niemogł niżej podpisany wyczytać w Rezolucyach Wysokiey Magistratury Publiczney Oświecenia, żadney pewności względem swoiey pewności swego losu przyszłego, bo o tym ani wzmianki niebyło, a na podawane dosyć częste prośby niedobierał Rezolucyi —

W poprzedzaiących dwóch notach, były cytowane fakta JW Rektora Szkoły Głow: i JP. Professora Matematyki Wyższey, o których niewiadomości takowo było W. D. E. N dochodzić, mając te dwa Członki honorowe które przedtem do Wydziału Filozoficznego należały i były świadkami wszystkiego.

Że pensya niżej podpisanemu oprócz dawnych zaległości niebyła dawana równo co do czasu z innymi Professorami tego wydziału kwity, iako też że za Grudzień, Styczeń i Luty dotąd mu niewypłacono, zaś inni Professorowie za te miesiące byli zupełnie zaspokojeni —

Postępek niżej podpisanego niemoże ściągnąć na niego żadney nagany, iako to w dwóch notach poprzedzaiących obszernie wywiodł —

Dla JW. Kuratora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Podpisany urodził się roku 1765 w części zachodniey powiatu Nakielskiego teraz należącey do Pruss zachodnich — [illegible] Uczył się w Szkołach Wojewódzkich Poznańskich, z których po skończoney Klassie Szóstey (: świadectwa ukończenia Klass i Metryka były złożone w Ru 1789 przybył tu do Akademii Krakowa na lekcye Publiczne, był umieszczony w Gronie Kandydatów przy Stanu Akademickiego, za złożeniem Metryki i Świadectwa Szkoł Poznańskich — które są w Archiwum złożone — Wr. [illegible] Kandydacie odbywał Popisy iak świadczy All. A. z roku 1792 na 1793. — podobne Popisy były każdego roku — Ukończył kurs dla Kandydata przepisany w Ru 1794 (: Lit. B. Gdy zaś w tymże roku Kandydaci rozproszeni zostali z przyczyny Woyny [illegible] niedostatku funduszów do utrzymywania tak tych którzy kursów nieukończyli iako też i tych którzy one ukończyli; obrał sobie wskazaną Edukacyą prywatną przez W. Jana Śniadeckiego Matematyki wyższey i Astronomii Professora

a Kollegium Fizycznego Pierwsze Edukacyą prywatnej Andrzeja Hr. Wielopolskiego którego usposobiwszy do słuchania Lekcyi Publicznych pojechał z Nim w Rku 1796 do Wiednia, gdzie razem z Nim słuchał Prawa Natury, Politycznego, Narodów, Fizyki, Chemii Botaniki i mineralogii a po dwuletnim kursie powrócił odwiozłszy Go do Rodziców w Rku 1798 miesiącu Październiku – Pojechał powtórnie z tymże Jego Bratem Józefem Hr. Wielopolskim do Wiednia w celu naukowym na początku Roku 1799; w tymże roku powróciwszy do Krakowa, zstąpił ze wsi też do Wm. Śniadeckiej do Edukacyi prywatnej Adama Sołtana, Syna byłego Marszałka Nadwornego Litewskiego aż do słuchania lekcyi publicznych udał się z Nim w Rku 1804 do Uniwersytetu Imperatorskiego Wileńskiego, z którym razem w roku 1806 słuchał Architektury Cywilnej i Militarnej.

Gdy zaś Adam Sołtan ukończył Kurs Filozoficzny Postanowił Ojciec razem z Synem ... jechać do Paryża dla ... Edukacyi Syna ... gdy w przejeździe przez Warszawę w Rku 1808 zatrzymał się w tym miesiącu właśnie w tym czasie gdy ś.p. Włodzimierz Potocki formował Kompanię Artyleryi Konnej, w której Adam Sołtan został mianowany Porucznikiem – podpisany pracował z nim w Matematyce przystosowanej do Artyleryi aż do czasu wyjścia Jego do obozu w Rku 1809 – W roku zaś następującym dostał nominacyę na Profesora Matematyki do Wakacyi, a od Wakacyi na Aktualnego Profesora iako Al. C. Stosownie do Praw Akademickich, objął tę Katedrę wraz z wyznaczoną sobie po Examinie publicznym z Audytorium w miesiącu Lipcu, prosił Izby Edukacyjnej o potwierdzenie go na tej katedrze, i otrzymał Rezolucyę iako Al. D. – pomimo tej Rezolucyi, niebędąc umieszczonym na Etacie, a to że Izba Edukacyjna twierdziła że ta katedra niepotrzebna ... dawał Lekcye do Miesiąca Sierpnia 1811 Rku – Dozór Szkoły Głównej przekonany na przełożenie Wydziału Filozoficznego o potrzebie tej Katedry, gdy przybywający Uczniowie z Galicyi i Prus, których było wiele, żadnego wyobrażenia o matematyce nie mają, żadnej nauki z innych Nauk Filozoficznych ... niemogli; wezwał tenże Dozór podpisanego do ... dalszego dawania Matematyki ... Al. E; atoli Izba Edukacyjna Rezolucyą swą iako Al. F. Katedrę tę tylko do lat dwóch utrzymywać postanowiła, i to niestosownie do Wezwania Dozoru S. Głównej – Gdy zaś to wezwanie Dozoru Szkoły Głównej iuż po rozpoczęciu Nauk w Uniwersytecie nastąpiło, a przeto Sale i Godziny wszystkie były zajęte, podpisany przenosił się ustawicznie z iednej sali do drugiej, (mieć wreszcie od sobie) w Salle ... w której liczba iego uczniów ledwie stołki pomieścić się mogła, z przyczyny ... ... które pokazywane wypadało, niemiecy ... i musiał przy skończeniu Leków Rku 1812. po ukończonym Examinie publicznym ... dawać Lekcye przez dwa następne lata ... się przy niegdy Elżbiecie z Bielińskich Margrabinie Wyszkowskiej ... po Jej śmierci przez ten atoli czas nieodmawiał ... Uczniom pomocy w dalszym postępowaniu Matematyki – Po śmierci Margrabiny zmarłej w Rku 1814. ... się utrzymywał ... ... do Kommissyi organizacyjnej o przywrócenie Go na tę Katedrę – Później ... ... ale tu skutku pożądanego niewziętej a Katedra komu innemu oddaną została.

Podpisany ma honor złożyć swoie Świadectwa wyprzednicze Naukowym ... Aplikacyę dalszą swoie ... przy następnej organizacyi Uniwersytetu Jagiellońskiego był wzgląd na niego ... przez nadanie Mu ... Posady.

Na mocy Al. C. był podpisany od początku roku 1810 na 1814. Aktualnym Profesorem Szkoły Głównej ... Członkiem ... Szkoły Głównej Krakowskiej następujące ...

~~Szkoły Głównej~~

... ... o Jego Naukach ... przekonani z ... Decyzyą przyznaną mu Prawa służące dla Akademików Krakowskich które zdawały się wówczas ... istnieć – Zaś W. Izba Edukacyjna ... tu Jego zastępstwo do lat 4.

Do

Prześwietnego Dozoru Głównego Szkół początkowych

Podpisany sprawujący Urząd Sekretarza w Dozorze Głównym bez żadnej przerwy rok czwarty w spodziewaniu iż uczynił zadosyć włożonym na siebie obowiązkom, doprasza się aby Go Prześwietny Dozór Główny za Kandydata na Wizytatora Szkół początkowych Wysokiemu Senatowi Rządzącemu przedstawić raczył.

Z najgłębszem uszanowaniem

Kraków dnia 2. Października

Kazimierz Bruchalski

podat. dnia 2 paźd. 1834. N. 506.

Do.

Jaśnie Wielmożnego Hrabi Załuskiego

Kuratora

Wszelkich Instytutów Naukowych

w Rzeczy pospolitey Krakowskiey

Prośba

od Kazimierza Bruchalskiego.

byłego Professora Matematyki Elementarney

o

Posadę Sekretarza i Archiwisty przy Kuratoryi

Jeneralney.

Podano d. 15 Czerw. 1827.

No 462.

G. 185.

W Radyminskiego Annales Acad. 1660 nie stoi nic więcey, jak Centuria II. p. 4.

Sceptra deinde cum diademate pro sigillo Rectori; almae Universitati Aquilam in clypeo, quem tiaratus Praesul tenet, Rex contulit.

więc podług tego Rektor miał pieczęć: Dwa berła z Koroną.
Akademia zaś cała, Universitas: Orła w tarczy, nie stoi jakiego, ale rozumie się samo przez się, że albo królewskiego albo Krakowskiego z Koroną białego. Tarczę trzymał tiaratus Praesul. Coż to był za jeden, czy sam Papież? wątpię, czy Biskup? to prędzey, ale tiarą nazwać Biskupią mitrę, to się tylko godziło naporzystey owego wieku Łacinie. <u>Może cała rzecz zmyślona r. 1660</u> Diadema i Korona niejedno także, ale s.p. Radziminski wziął za jedno, a wcaley

?? Nie zmyślona, bo są w Archiwum dokumenty z wiszącemi pieczęciami, jak je Radyminski, nie Radziminski, opisuje.

Heraldyce nie było nigdy diademow prawdziwych, jakie miewały Cesarze od Diokleyana zacząwszy aż do po_ źnieyszych Byzantynow.

Na Berle srebrnem

Na drugiem kolanku

z dołu

Scep.

PS DI DI SBIGNEI tt. SCE PRISCE.

titulo Sanctae Priscae

Principis domini

C...... ITI (to wytarte)

Cardinalis Presbyteri

Na pierwszem kolanku:

z dołu do góry

CARDĀLI AC. EP. CRAC. P. Universi. Crac. legatum

Cardinalis ac Episcopus Cracoviensis Princeps

ducatus Severiae

z góry na doł.

Universitati

Obijt feria tcia S p. PALMARUM A. DI.

tertia post anno Domini

M. CCCCo LV .

Długosz XIII. 166 kładzie śmierć jego także tak d. 1. Kwietnia we środę po Niedzieli kwietniej, w Sendomierzu, gdy w niedzieli z rana palmy poświęcał, a po obiedzie bierzmował wielu. Pochowany w Krakowie d. 9. Kwietnia r. 1455.

342

36
6
42
18
336
42
756

340
1700
2250
3950
4000
7950

250
2250

39
19
58

z dołu do gory

Scep.

P. S. D S D S SNIGNETI S

tt. SCE PRISCE _ _ RI

Cardinalis ac Ep. Crac

pro UNIVERSI Crac legatum

z gory na doł

Obijt Feria tercia & p. Palma rum. a. d.

MCCCC° & LV &

Sceptrum

P. S. D S. D S

może być Principes Domini Domini bo to bywa tak.

Może: Pie. defuncti Domini

Co się lepiey podoba, to niech będzie

Tituli Sanctæ Priscæ Presbyteri

musi być tituli Sanctæ Priscæ Presbyteri, bo tak się podpisują Kardynałowie, tituli, nie titulo, nie titulus jak inni. Patrzałem na umyślnie.

Cardinalis ac Episcopi Cracoviensis

pro Universitate Cracoviensi legatum

Tu nie masz żadney wątpliwości

Obiit feria tertia post palmarum Anno domini

MCCCC° LV°.

tu niemasz także wątpliwości bo to się wszystko zgadza z Długoszem L. XIII. p. 166. Umarł Kardynał Xiążę Biskup Siewierski Krakowski we środę po niedzieli Kwietniey w Sandomierzu 1455. r. co było 1. Kwietnia, a pochowany w Krakowie d. 9. tegoż. Że był Kardynałem tytułu S. Pryszki, to i to jest w Długoszu.

Pismo zapewne rownoczesne, bo takie same litery na Bursie Jerozolimskiey na Gołębiey Ulicy i widać na pierwszy rzut oka, że to z wieku XV. Herby. Dębno Olesnickich. Orzeł Polski. Pięć Orląt czy Polskich czy Szląskich nie wiem. Xięstwo Siewierskie ma herb Orla, Orzeł bez głowy. Czwartego brak. We środku Herb Polski i Litewski

1827. d. 5 paźd.

216

Do Jaśnie Wielmożnego
Kuratora Uniwersytetu
pro Memoria
humill:

344

9600
7000
2

Talmud jest na przedaż w
Legnicy Sulzbachski 1756
czyli 1759. Tomow XII.
za Czerwonych Złotych Sześć

Składam pierwsze odbicie papirusa

Omyłki w tytułach już poprawione, tylko nie na tym exemplarzu.

Jan Wentzel upomina się o zapłacenie papieru. 3. ryze a 197. Zł Pol. uczyni 591. Złotych Polskich.

Kiedy JW Pan każe wybić tylko 300 exemplarzy, to wyjdzie arkuszy 1200. a zostanie 240. czyli 1/2 ryzy. Ale że osm wyszło Kamieni, Pan Wyszkowski uprasza o podwyższenie ugody, a Pan Lewicki jakiey z łaski JW Pana przypłatki,

że nie odrysował, ale odryto
wał litograficznie cały pa-
pirus.
Ugodu Pana Wyrockiego jest Cz
wonych 21. 21
czyli 20. Pol. 360
od 300 exemplarzy
po 15 od sta 4

40

9000

405
240
645

197
197
97½
405
½

405
591
996

Jestem
Jaśnie Wielmożnego
Pana

w Krakowie
d. 5. Października
r. 1827.

najniższy s[ługa]
Jerzy Samuel Ba[ndtkie]

1829. d. 20 lutego.

217

Pro Memoria

humill.

do

JW Kuratora Hrabiego Józefa Załuskiego

względem Psałterza Królowey Maryi Ludwika Królestwa Węg. Starszey Córki w Lintzu u S. Floryana

W. JX. Chmel Kanonik i Bibliotekarz u S. Floryana w Lintzu pisał do mnie: że Klasztor nie chce i niemoże drukować tego Psałterzu po Łac. po Polsku i po Niemiecku, rozumiem z arkuszy 100 lub naydaley 150. Życzeniem jego jest, aby Towarzystwo Przyjaciół nauk Warszawskie wydało go swoim Kosztem w Wiedniu i żebym ja nad tem miał dozór. Ja się z tem jeszcze do Towarzystwa Przyjaciół. nauk nie zgłosiłem, ale jeżeli JWWPan Każesz, to to uczynię. Obecnie

X. Chmel za darmo go przepisać
i przestać na ukontentowaniu
że to dzieło wydzie. Nic dotąd
mu na to nieodpisałem. Ale uwa-
żam, że druk w Wiedniu więcejby
kosztował, jak w Krakowie, i nie
mniey jak w Warszawie. Wątpię
nawet, żeby Towarzystwo Naukowe
chciało go gdzie indziey wydru-
kować jak w Warszawie. Ani w
Warszawie ani w Wiedniu nie
chciałbym się podjąć nad edycyą
dozoru, gdyż oba miejsca dla mnie
są za dalekie. Gdy niewiele
mamy Amatorów, coby stary język
Polski lubili, a pospolicie Nowy
Czytelnicy, jako co starego obaczą
zaraz im się to zdaje, że to
nie polska, ale po Czesku lub
Słowiańsku, to nie wiem, czyby
i w Polszcze na wielki pokup tego
dzieła rachować można. Ale
Towarzystwo naukowe Krakowskie
mogłoby wydać swoim Kosztem

218

to dnieto, może nawet mniey, jak
stu rękopisy, może od 60 – 70 wy-
noszące. Wszakże w statucie
Towarzystwa jest, że kiedy będzie
zbywało mu pieniędzy z dochodów
swoich, że za to mogą być wy-
dawane starożytne pisma
Polskie lub Łacińskie historyczne
a my dotąd nie mamy nic tak
starego w pismach naszych, jak
ten Psałterz, którego historya
JWWMPanu jest wiadoma.
Gdyby Towarzystwo naukowe
podięło się tego wydania,
jabym wtedy dozoru mego nie
odmówił, gdyby X. Chmiel
kopią swoią tu przysłał.
Bo jak te dwa psalmy, które
mi przysłał JP. Kopitar, z
jego † kopii bardzo pilnie pisanej
mógłem szczęśliwie wydać, tak
bym i to wydał. Lubo bo-
wiem JX. Chmiel rodem z
Styryi podobno. Tylko jego
Przodkowie byli z Czech

† p. X. Chmela

Podano d. 21 Lutego 1829 r.

№ 161.

G. 78.

nie umie nic po polsku, je-
dnak wszystko tak pilnie
przepisał, że mi łatwo było
spostrzedz, w czem się pomylił
może on sam albo też pierwszy
Przepisywacz
Wszystko zostawuię do woli JW
Pana, ale proszę o łaskawą
odpowiedz, bo w razie, jeżeli
nie można będzie tu drukować,
to udam się z prozbami do
Warszawy, czyli by tam tego
nie można.

Z naygłębszem uszanowa-
niem jestem

Jasnie Wielm.
Pana

naynizszy sługa
Jerzy Samuel Bandtkie

Krakow
d. 20. Lutego
r. 1829

P. S. Zachodzi tu trudność jedna, że X. Chmel do Wiednia posłał do P. Kopitara ten Psałterz, ale mam nadzieję że mu go oddadzą, albo że już ma kopią, albo że ją później może będzie mógł zrobić

Pisane do Kuratora Uniwersytetu Jagiell. Józefa hr. Załuskiego.

376

JW. Zarzecki Rezydent posłał czerwoną książkę i wszystkie papiery przy niey d. 12 do Pana Hrabiego Józefa Sierakowskiego.

Ani do Pana Lindego, ani do Pana Sierakowskiego nic niepisałem o monumentach, tylko Panu Hrabiemu, że mu odsyłam czerwoną książkę i papiery zapomniane bo to były dwie paczki d. 11. d. 12 Lipca, którem oddał JW. Zarzeckiemu, skorom od Jaśnie Wielmożnego Pana usłyszał, że zwrotu ich Pan Hr. Sierakowski życzy sobie, jak nayprędzey.

Tym czasem d. 15 czyli 16 odebrałem list, żebym odesłał tę czerwoną książkę datowany d. 11. Lipca. Widzę, że się ten list z czerwoną Książką minął, a tak rozumiem, że Pan Hrabia już ma tę książkę, albo niezawodnie wkrótce odbierze. Nie myślę, żeby tu co można by-

czego takowego znaleźć, coby no-
we światło dało monumentom. A jeż-
liby się i co znalazło, to zapewne
byłoby coś takiego, czegoby druko-
wać nie można.

Słowa ś. p. Cesarza Alexan-
dra, jeżeli chcą na czele u-
mieścić, nie jest to źle, ro-
zumiem, że się dadzą przetło-
maczyć, ale ja Gazety Nro 49.
1815./ nie mam i kto ją ma, niewiem,
więc powinni to Panowie Warsza-
wianie sami sobie wyszukać,
i nam udzielić, jeżeli chcą,
abym je przetłomaczył. Ja
teraz co mogę, to robię nad
moją Historyą Juris Magdeburgici
in Polonia, a jak tę skończę, mogę
być w Warszawie, ale tak, jak
s oknu przeszłego uciekać od narad
i Sessyy, bo to nie dla mnie. Niech
sobie robią, co chcą, ja bardzom
niekontent, że Pan Linde wydał
com zrobił, bo wiem, że będę miał
za to przykrości. Im więcej
odmienia i odrzuca, tem mi

miley będzie. Szczególnie nie podobał mi się koniec mojego pisma i już zawczasu życzyłem tego, żeby go odrzucili, bo zapewne lepiey z góry in fronte klasic pokłony, jak ad calcem infine. Styl moy nie panegiryczny nie zdobył się na taką myśl, gdyż gazet nie czytam, a sam nie potrafię zrobić panegiryku. Rozumiałbym, że krótko wyrażnieysze słowa ś. p. Ces. Alexandra z jeszcze krótszem wysłowieniem się jakich dzięk czynień Ces. Mikołajowi albo życzeń byłoby naylepiey, ale to rzecz wielki czy daley i komu daley i jak co powiedzieć z Cesarskiey Familii. Tu bym ja nie umiał nic zrobić, zapewnie by mi się prolog nie lepiey udał, jak epilog, a tak byłoby lepiey, żeby to Panowie Warszawianie sami sobie zrobili. Jest to rodzay pisania naytrudnieyszy, a tłomaczenie panegiryków z jakiegokolwiek bądź języka

teyże samey podpada trudności.
Więc życzeniem moiem jest, żeby
i z tem dali mi pokóy. Bo nuż
uchwalą co takiego, co nie może
Homaryo? jakże się to obrócić?
Powiedzieć, że się nie da Homaryo,
to nie uwierzą albo się rozgnie-
waią.
Na resztę, jak będę w Warszawie,
myślę się obaczyć z P. Linde, ale
kiedy mię raz wydał, to się boię
żeby i drugi raz tego nie uczynił
więc na piśmie mu nic nie dam
i zaprę się wszystkiego. Zawsze
z Towarzystwami, z wielą głowami
trudna sprawa, a od tego unikam
jak i gdzie mogę.

Jaśnie Wielmożnego

Pana

nayniższy sługa
Jerzy Samuel Bandtkie

d. 23. Lipca 1829

1829 221

An die philomatische Gesellschaft der Königlichen Universität
zu Krakau.

347

Der Königlichen Gesellschaft für nordische Alterthumskunde ist es überaus angenehm gewesen, daß ihr begonnenes Unternehmen, die Alterthumsschriften des Nordens herauszugeben, an mehreren Orten im Auslande die Aufmerksamkeit und Theilnahme angesehener Gelehrten erweckt hat.

Ich habe geglaubt, daß eine ausführliche Mittheilung, theils von dem Anfange dieses Unternehmens, theils von dem allmähligen Fortgange der Arbeiten, auch bei verschiedenen Mitgliedern Ihrer geehrten Gesellschaft eine wohlwollende Aufnahme erwarten könnte, und bin daher in dieser Erwartung gesonnen gewesen, die mir als Secretair der Gesellschaft und als Vorsteher der an der Herausgabe der Alterthumsschriften arbeitenden Commiteen, dargebotenen Gelegenheit zu benutzen, um nach und nach eine solche Mittheilung zu geben.

Mit

Mit der Uebersendung von den Statuten der Gesellschaft und ihrem Hauptberichte für die 3 Jahre 1825, 1826 und 1827 glaubte ich es passend, den Anfang zu machen. Da ich indessen nicht annehmen durfte, daß viele Mitglieder der geehrten Gesellschaft der dänischen Sprache mächtig sind, bin ich schon längst darauf bedacht gewesen, in dieser Hinsicht eine Abschrift auch deutsch mitzutheilen, da aber eins der ausländischen Mitglieder unserer Gesellschaft, Professor Giesebrecht in Stettin, eben erst eine solche Abschrift ausgearbeitet hat, von der ich einige Exemplare empfangen habe, so erlaube ich mir für dieses Mal, diese die meinige vertreten zu lassen

In den verwichenen Jahren 1825–1828 sind

16 Bände

von den historischen und mythischen Sagas des alten Nordens herausgegeben. Ich bin so frei, eine in dieser Hinsicht ausgefertigte Einladung beizulegen, theils zu näheren Kenntniß dieses Unternehmens im Allgemeinen, theils um den etwanigen dortigen Gönnern unserer Gesellschaft Gelegenheit zu geben ihr Beistand zu leisten, besonders durch Beförderung der Subscription auf die lateinische Uebersetzung der Sagas, die vorzüglich auf die Ausländer berechnet ist, aber dennoch in diesem bisher

keine

kanis so große Subscription genommen hat, daß die Herausgabe derselben ohne größern Aufwand von gewöhnlichen Mitteln fortgesetzt werden könnte, als die Gesellschaft gegenwärtig von der Originalausgabe erübrigen kann, ungeachtet unser allgeliebter König mittelst seines seltenen Eifers für wissenschaftliche Unternehmungen vor Kurzem der Gesellschaft einen beträchtlichen jährlichen Beitrag zugestanden hat.

Da wir die lateinische Übersetzung einem sachverständigen und fleißigen jungen Manne, einem eingebornen Isländer, übertragen haben, der diese Arbeit zur Zufriedenheit der Gesellschaft ausführt, so wäre es sehr zu wünschen, daß die Herausgabe dieses Werkes könnte fortgesetzt werden, und ich wage es daher, diese Sache zu empfehlen.

Wenn übrigens unsere Gesellschaft in ihren Bestrebungen sich alles erwünschlichen Glückes und eines nicht leicht zu hoffenden Fortganges erfreuet, so muß man den ausgebreiteten Eifer und die seltene Thätigkeit, womit ihr verdienstvoller Präsident J. N. B. von Abrahamson, Adjutant Sr Majestät des Königs, Commandeur und Ritter von mehreren hohen Orden und Mit-

glied

gleich verschiedener gelehrten Gesellschaften, sich einer jeden ihrer Angelegenheiten annimmt, mit Dankbarkeit erkennen. Durch seine kräftige Theilnahme und Mitwirkung sind wir so weit gekommen, daß der Gesellschaft eine feste, mit den besten Aussichten in die Zukunft versehene Grundlage gelegt ist.

Bey Erwähnung der edlen Bemühungen dieses Mannes für die Wiederbelebung nordischer Alterthumskunde, kann ich mir die Freude nicht versagen, durch beygelegten Bericht, den wechselseitigen Unterricht betreffend, auch eine andere seiner, das allgemeine Wohl bezweckenden Unternehmungen aufmerksam zu machen, so wie denn auch auf den glücklichen Fortgang, den diese Methode des Unterrichts eben durch seinen unermüdeten Eifer in einem so kurzen Zeitraume gewonnen hat, wovon überall im Reiche die gesegnetsten Folgen schon gespürt werden. Hoffentlich werde ich bei einer andern Gelegenheit ein Mehreres über diesen wichtigen Gegenstande mittheilen können, und alsdann wo möglich, zugleich einen ausführlichern Bericht über die Einrichtung unsers Taubstummeninstituts, das unter der Leitung des nämlichen Mannes schon in wenigen Jahren durch eine vorzügliche Einrichtung so weit gebracht ist, daß alle Taubstumme im ganzen Reiche daselbst Erziehung und Unterricht unentgeldlich genießen können, um dem Staate dereinst auch nützliche Bürger und Mitglieder zu werden.

Da Island und die Färö-Inseln (: Färöerne :) in mehreren Hinsichten die Aufmerksamkeit der gelehrten Welt geweckt haben, so möchte es wohl auch Freunden interessiren können, die wißbegierigen Einwohner dieser weitentlegenen Lande mit öffentlichen Bibliotheken versehen zu wissen. Vor einigen Jahren machte ich den Vorschlag zur Errichtung derselben, und bin durch den günstigen Beistand vieler einheimischer und auch mehrerer auswärtigen Freunde dieser Unternehmung so glücklich gewesen,

die Stiftsbibliothek Islands auf . . . 5000 Bände,
die Bibliothek des nordlichen und östlichen Amtes Islands auf . . 2000 —
und die Amtsbibliothek der Färö-Inseln auf . . 2000 —

zu bringen. Da mehrere Gelehrte Deutschlands und Großbritanniens Sendungen wichtiger Werke für diese Bibliotheken versprochen haben, so werden sie hoffentlich auch in diesem Jahre um ein Beträchtliches vermehrt werden.

Der hierselbst vor einigen Jahren zur Beförderung der dänischen Litteratur gestiftete Verein, von dessen Schriftcommission ich ein Mitglied bin, hat hinsichtlich der Feierlichkeiten in der Königlichen Familie den 1 November v. J. ein Programm über den Zuwachs der dänischen Litteratur ausgestellt, welches ich mir die Ehre gebe hier beizulegen. Wenn dieser Verein, auch noch im Beginnen ist, so hat er doch schon die Freude gehabt, auf seine erste ausgestellte Preisfrage: Wie

hat

hat die Schriftsprache in den drei Reichen Dänemark Norwegen und Schweden sich aus der gemeinschaftlichen Muttersprache, dem Isländischen, ausgebildet? eine überaus befriedigende Beantwortung zu erhalten. Diese Untersuchung ist von M. N. Petersen verfaßt und wird baldigst gedruckt in zwei Bänden erscheinen.

Als eine Probe von den Schätzen unseres antiquarischen Museums, lasse ich vier Kupfer mitfolgen, welche von den zu "Jahns Almindelig Udsigt over Nordens, især Danmarks, Krigsvæsen i Middelalderen" gehörenden Platten besondere Abdrücke sind.

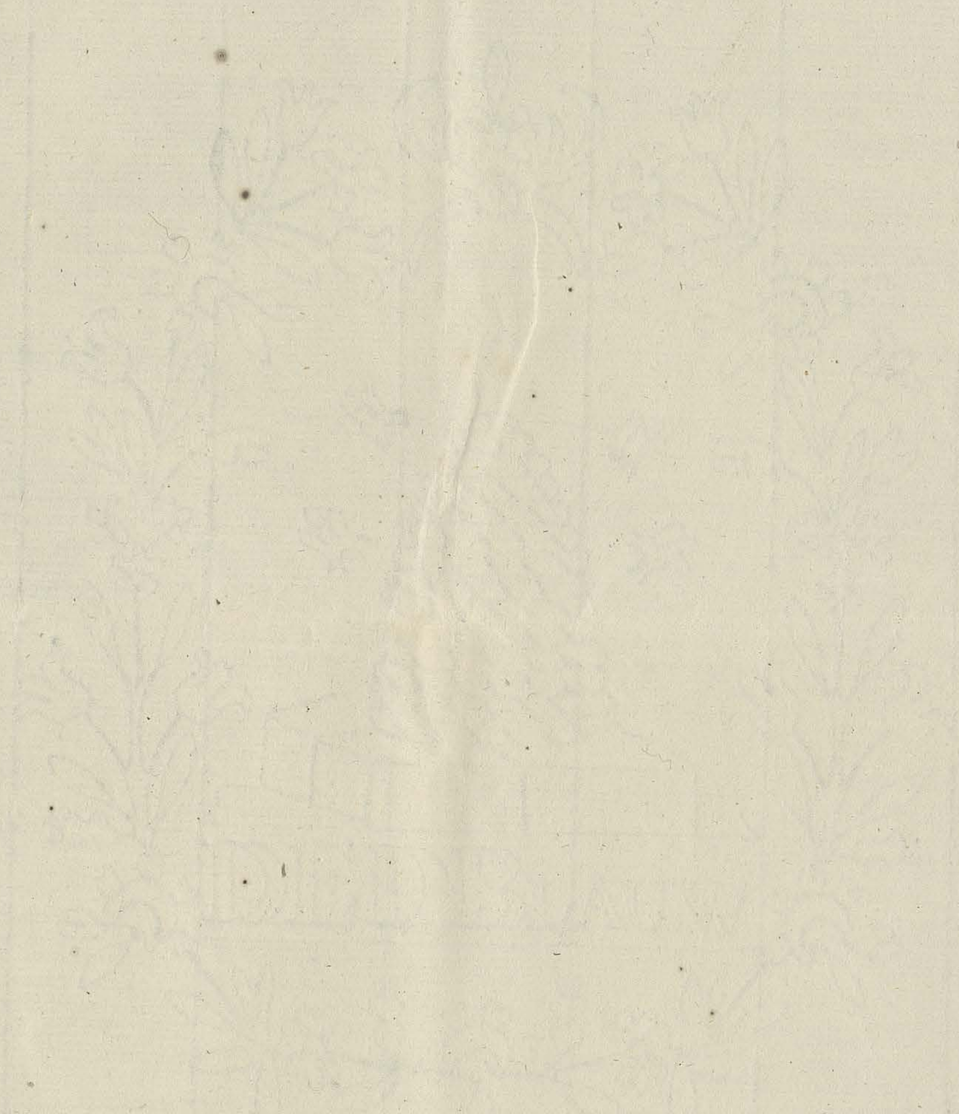
Die Beschaffenheit der alten isländischen Membrancodices, von denen der größte Theil in der hiesigen Arnamagnäanischen Sammlung aufbewahrt ist, wird aus beigelegtem wohlgetroffenen Facsimile zu ersehen sein.

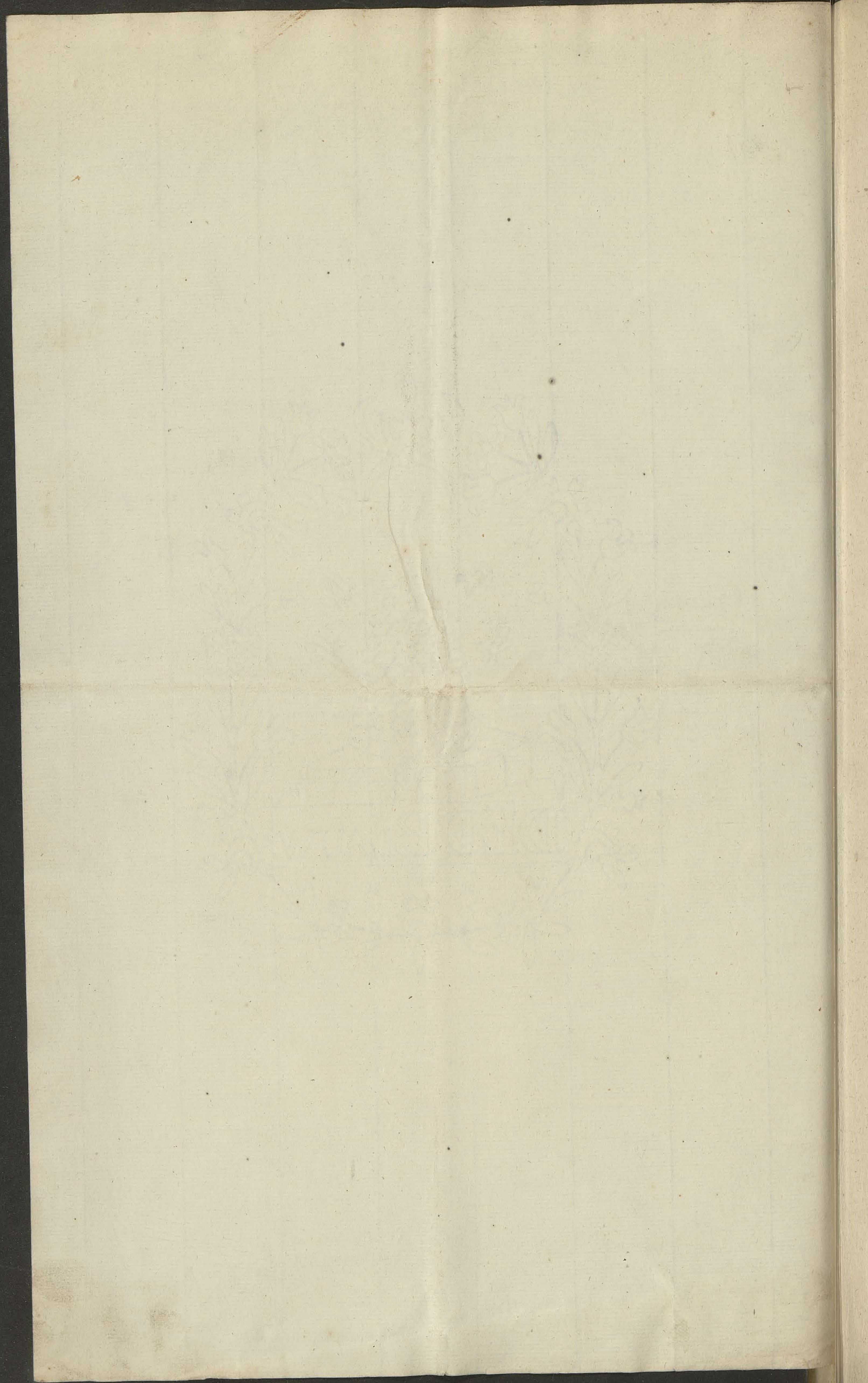
Mit besonderer Versicherung daß es mir immer sehr ein wahres Vergnügen sein wird, von Zeit zu Zeit über den hier berührten Gegenstande weitere Mittheilungen geben zu können, unterzeichne ich mich mit innigster Hochachtung

der hochgeehrten Gesellschaft

Kopenhagen d. 25. Junii 1829.

ehrerbietigster Diener
C. C. Rafn,
Königl. Dänischer Professor,
Dr. Philos, Ritter vom Dannebrog,
Secret. der Königl. Ges. f. n. Alterthumskunde





1830. d. 1. marca.

225

Kopia

348

Biskup Krakowski Kanclerz Uniwersytetu Jagiellońskiego do JJWW-ch
Rektora i Professorów Tegoż Uniwersytetu. – Uniwersytet Jagielloński wznie-
siony i pielęgnowany zamożną ręką Kazimierzów i Jagiellonów tych to Za-
szczepów wielkości i sławy Narodowey, był zarazem przedmiotem nieustan-
ney pieczołowitości Biskupów Królestwa Polskiego. – Pamiętni ci prawo-
wiernych Przodków naszych Oycowie i wzwodzie Chrześciańskiego ży-
cia przewodnicy w przekonaniu że Nauki iedynie z gruntowną Chrześci-
ańską cnotą połączone wpływaią na uszczęśliwienie rodu ludzkiego, że
nie tem po Naukach i rozumie gdzie nie masz Tego w sercu, który i ro-
zumem obdarza i użycia iego naucza; na tylu zjazdach i Synodach
Prowincyonalnych do tego celu łączyli swe chęci aby tę głowną szkołę
płodną w Wielkich ludzi, tę świetną niegdyś ozdobę Kraju i podporę
Chrześciaństwa utrzymać w duchu pierwiastkowego iey założenia. –
Nie inne zamiary przewodniczyć będą i moim czynnościom. Zaliczony
w poczet Biskupów Krakowskich ściśleyszym odtąd połączony Związ-
kiem z Uniwersytetem Jagiellońskim iako Dyecezyi Pasterz i Kan-
clerz Tegoż Uniwersytetu pragnąłbym aby za dni moich widzieć w
nim odznaczaiącą cechę prawowierności i nieustanney dążności ku
dobru Śgo Katolickiey Religii. – Po tylu wstrząśnieniach Europy
smutne doświadczenie dowiodło tey prawdy, że naywiększe klęski
w Wieku naszym wzięły początek w potarganiu świętych wiążących związ-
ków Człowieka z Bogiem a następnie nową potrzebę wskazały
Opiekuńczym Rządom zwrócenia bliższey uwagi nad wychowaniem
wzrastaiących pokoleń w opieraniu takowe wyłącznie na zasadach
tey Religii, która nie tylko złemu ale zapragnieniu złego w samych
taynikach serca zaradza. Połączcież Panowie w takim duchu z po-
dwóyną gorliwością usiłowania wasze do tego celu, aby Młodzież
pieczy waszey powierzona przejęta się prawdziwym uszanowaniem
i miłością teyże Religii. Waszym przykładem i nie zaprzeczonym
wpływem na iey giętką skłonność podsycona niechay szuka praw-
dziwego rozumu w przepisach Chrześciańskiey moralności. – Wszelkie
Nauki i umieiętności łatwieyszy w niey znaydą przystęp, skoro tylko
ze Bogobóynością i smakiem prawdziwey pobożności zaprawio-

ne

nie będą. Niechay się odznacza niewinnością Obyczaiów i tą rzadką
dzisiay Panieńską skromnością, bez których przy naylepszych przy-
miotach wiek młodociany iest iako kwiat bez dobrey woni; nie-
chay z młodu nawyka do porządku, pracy, posłuszeństwa i szano-
wania władzy Duchowney i Świeckiey, niech się nakoniec strzeże
równie śmieszney iak politowania godney zarozumiałości która
iey tamuie drogę udoskonalenia władz umysłowych. Na takiey
iedynie osnowie rozwiiaiące się pasmo dalszego iey życia trwałe
w przyszłości przyniesie owoce iakich nigdy wydać nie może
utwór przelotnych i sobie częstokroć przeciwnych opinii których
niestałość każdy wiatr przeciwny rozdmuchnie. Was zaś Panowie
czeka słuszna w potomności wdzięczność ieżli też Akademicka
młodzież, od lat dziecinnych prowadzona drogą staropolskiey
pobożności, cnoty i honoru wyższością charakteru utrzyma do
stoyność swego rodu a powołana w swym czasie do usług pu-
blicznych w pełnieniu swych Obowiązków szlachetnem Sumien-
niem i całkowitem siebie poświęceniem potrafi wywiązać się
Rodzinie Oyczyźnie i Bogu. Takie nadzieie mieć przy rozpo-
czętym pasterstwie obiecuiąc JW. Rektorowi proszę Go zara-
zem o udzielenie niniejszey Odezwy Szanownym WW. i OO. Pro-
fessorom. Dan w Warszawie dnia 1. Miesiąca Marca 1830 r.
(podpisano) J. Skórkowski Biskup Krakowski Uniwersytetu
Jagiellońskiego Kanclerz

Collat.
Sachalski

N. 74. D. Jnsp. 836. 1830 225 227 349

OBOWIĄZKI
AUDYTORA UNIWERSYTETU.

1. Szanować Zwierzchność Uniwersytetską i wszelką Kraiową z posłuszeństwem.
2. Żyć bogoboynie według przepisów Religii swoiego Wyznania.
3. Nie czynić nikomu krzywdy, a w razie doznania iéy od kogo, samemu sobie sprawiedliwości nie robić, ale dochodzić iéy drogą prawa.
4. Na Lekcyach regularnie bywać i pilnie do Nauk przykładać się.
5. W żadne związki i Stowarzyszenia się nie wchodzić.
6. Przez cały czas zostawania w Uniwersytecie, innego odzienia nie używać oprócz przepisanego mundurowego, i nigdzie inaczéy iak tylko w niém, z pomięszkania nie oddalać się.
7. Czapek nie innych iak mundurowych, a ieżeli kapeluszów, tedy zwykłey tylko formy i koloru czarnego używać: wąsów nie zapuszczać, tytuniu nie palić; z laskami, szpisrutami, pręcikami, ostrogami, po ulicach lub na spacerach, tém mniey na kursa, nie chodzić.
8. Na redutach, piknikach, balach, i tym podobnych zabawach publicznych, bez otrzymanego pozwolenia na pismie od Rektora lub Jnspektora, nie bywać.
9. Za obręb rogatek mieyskich prowadzących ku Dąbiu, Mogile, Olszy i Prądnikowi białemu bez takiegoż pozwolenia nie przechodzić.
10. W publicznych domach, iako to: w traktyerniach, kawiarniach, cukierniach lub gdzie billard albo gry, zwłaszczą w karty utrzymuią się, a tém mniey w szynkowniach i dla Uczniów Uniwersytetu nie przyzwoitych mieyscach, nie bywać. Jeżeliby zaś który z Audytorów znalazł się w niemożności uniknienia którego z tych mieysc, dla bliskości mięszkania Rodziców lub Opiekunów swoich; winien iest sam o tém Rektora lub Jnspektora uwiadomić, od których gdy dozwolenie pozostania w mieszkaniu uzyska, takowe innych Audytorów do przebywania u Niego upoważniać nie może.
11. Ksiąg ani pism przeciwnych Religii, obyczaiom i porządkowi kraiowemu, lub uwłaczaiących któremukolwiek z Trzech Nayiaśnieyszych Proteguiących Dworów, nie czytać i nie nabywać.
12. Bez otrzymanego pozwolenia, świadectw, lub patentu, z Uniwersytetu nie oddalać się.
13. W razie przeniesienia się z Mięszkania na inne, natychmiast o tém donieść do Biόra Jnspektora Jnstytutów Naukowych powinien.

Takie Obowiązki przyiąłem i na tych dotrzymanie własnoręcznie podpisuię się.

Dan w Krakowie dnia 2. Mca Październik Roku 1830.

[signature]

1831. 28 Stycz.

350

~~232~~ 228

Do

Wysokiego Wydziału Prawnego
w Uniwers. Jagiell.

Podpisany po złożonych trzech rygoro-
sach w wydziale prawa w celu otrzyma-
nia stopnia Doktora obojga prawa
w Uniwersytecie ~~tutejszym~~, jak to za-
pis w aktach wydziału i świadectwo
W. JP. Dziekana dowodzi — po odbytych
także kursach prawa zagranicą,
mianowicie w Uniwersytecie Berlin-
ad A. B. C. D. — skim — Heidelbergskim i Paryskim,
— będąc w zamiarze oddalenia się na czas
nieograniczony z Krakowa — ma honor
upraszać Wysł. Wydz. o udzielenie Dy-
plomatu stopnia Doktora obojga pra-
wa — z mojej strony mam honor również
zapewnić Wys. Wydz. niniejszym, a
nadto słowem uczciwości, iż stosownie
do przepisu Statutu Akademickiego
złożę Wys. Wydz. Rozprawę do stopnia
Doktora przywiązaną — a po przyjęciu
takowej drukiem ogłoszę. —

Z winnym uszanowaniem

Kraków d. 28. Stycz.
1831.

Józef Krämer

oznacz. allegata A. B. C. D. wyrazami.

Dziekan
Wydziału Prawa
i Administracyi
w Uniwersytecie
Jagiellońskim.

W odpowiedzi na podaną
do siebie w dniu 28 b. m. i r.
prośbę P. Józefa Krömer
Kandydata Wydziału
Prawa w Uniwersytecie
Jagiellońskim o ~~[illegible]~~
wydanie mu Patentu
na Stopień Doktora Obojga
Praw a ~~[illegible]~~
zatwierdzi mu uchwałę
wydziału z d. 28 b. m. i r.
w kopii urzędowej z tem
oznajmieniem iż wydział
jednomyślnie do przyjęcia
przychylił się prośby i
~~[illegible]~~ pozwala, aby
się wydania ~~mu~~ P. ~~Józef~~
Krömer Patentu na Stopień
Obojga Praw Doktora
oczekiwał, jeśli ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Rozprawy drukiem
ogłosi się mającej.
Kraków d. 28 Stycznia 1831.

~~Exp~~ Dziekan Wydz. Prawa

Ad mandatum
[illegible]

Gdy Wydziałowi prawnemu nie
służy władza dyspensowania
od wyraźnego przepisu § 131 Sta-
tutu, a złożone trzy rygorosa
i zaszczytne świadectwa Univer-
sytetów zagranicznych stanowią
zupełne przekonanie, że Wny Józef
Kramer na udzielenie mu stop-
nia Doktora prawa w myśl
§ 132 tegoż Statutu zasługuje,
przeto byłbym zdania, aby Wy-
dział oświadczył to przekonanie
w swej odpowiedzi podającemu,
z tem dołożeniem, iż w tym
względzie czyni przedstawienie do
Rady wielkiej Uniwersytetu
mocą reskryptu Komissyi Or-
ganizacyjnej do zmiany Statutu
a następnie i do udzielenia
dyspensacyi dla tak uznanego
męża upoważnionej. —

[illegible]

Podanie Pana Józefa Kraemera kand. pro gradu D. J. U. wraz z ośmie-rema allegatami mam honor Szanownym Kollegom WW. Profesorom Wydziału Prawa kommunikować z uprzejmym wezwaniem — aby zdanie swoie względem zadecydowania podania tego otworzyć raczyli —

Kraków 28. Stycznia 1831.

A. Kuczanowski
Dzk.

Kiedy W. Dziekan zwoła posiedzenie końcem załatwienia tego przedmiotu w sposobie zgodnym z przepisami Statutu

[illegible]

Do

Wyd. Wydziału Prawa
w Uniwers. Jagiell.
prośba
o udzielenie dyplomatu
doktora obojga prawa.

1832 1. 30 Jun.

~~230~~
232

An die hochgelehrte Universitæt zu Krakau.

351

Indem die philosophische Facultät der k. k. Carl-Ferdinands-Universität zu Prag mit der Nachsendung des so eben aus der Presse gelangten 2ten Theiles des 1ten Bandes ihrer historischen Universitätsdokumente, mit welchem unser handschriftlicher Pergamentcodex nun mit möglichster Gebrauchserleichterung nach seinem ganzen Umfange an's Licht getreten ist, den Beweis ihrer Achtung gegen die hochgeehrte Universität zu Krakau zu vollenden sich beeilt; wiederholt sie die bereits in ihrer ersten Zuschrift vom 14. Jänner 1831. freundlichst vorgelegte Bitte, seltnere auf ihre Universität betreffende, also bisher nicht öffentlich gewordene Dokumente, wohin insbesondere jene aus der Zeitepoche vom Jahre 1585. bis 1654. gehören, gefälligst anzuzeigen, und, nachdem auch vom Einlangen des im Jänner 1831. durch die hierortige Buchhandlung Borosch und André ~~[illegible]~~ abgesendeten 1ten Theiles uns bisher keine Kunde geworden ist, unter Einem den richtigen Empfang des ganzen 1ten Bandes historischer Universitätsdokumente gefälligst bestättigen zu wollen.

Wir freuen uns zugleich die Nachricht geben zu können, daß mit dem 2ten Bande, welcher eine gleichzeitige juridisch-kanonische Matrik, die wichtigsten Gründungs- und Erweiterungs-Diplome unserer Universität und die alten Rektorats- und Kanzlerstatuten enthalten soll, nunmehr angefangen wird.

Von der philosophischen Facultät der k. k. Carl-Ferdinands-Universität.

Prag am 30. Juni 1832.

Joseph Köstler
k. k. Director.

Anton Dittrich
d. z. Dekan



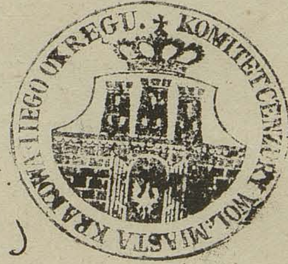
Von der philosoph. Facultät der k. k. Carl-Ferdinand-Universität zu Prag.

An die

Hochgelehrte Universität

zu

Krakau.



Anbey 1 Exempl. Monumenta histor. U. P.
T. I. P. II.



Ad Nro 541
1838 r.

~~378~~ 234

352

Modifikationen

der Krakauer Universitäts-Statute

Organischer Statut

für die Universität zu Krakau

I^tes Hauptstück

Von den Behörden der Universität.

Dem 3ten Absatz des 1ten § wird beigefügt:

Ihm ist insbesondere die Verwaltung der sämmtlichen für die Unterrichts-Anstalten bestimmten Fonds, die Aufsicht über die Professoren, Studierenden, und die bei der Universität, so wie bei dem Lyceum und den technischen Schulen angestellten Beamten übertragen. —

Nach dem Absatze C dieses § wird eingeschaltet:

Der Regierungs-Kommissär ist für die strengste Beobachtung aller über das Unterrichtswesen im Freistaate in Kraft stehenden Statuten, Reglements und Anordnungen persönlich verantwortlich. Sollte ihm daher von der höheren Behörde ein Auftrag zukommen, welcher entweder im Widerspruche mit den Bestimmungen dieser Statuten, Reglements oder Anordnungen stünde, oder welcher auf die seiner Leitung unterstehenden wichtigen [illegible] nachtheilig oder störend einwirken könnte, so ist es die Pflicht des Regierungs-Kommissärs, in der kürzest möglichen Frist eine gehörig begründete Vorstellung dagegen an diese höhere Behörde zu richten, und falls diese nicht gehörig berücksichtigt werden sollte, diesen Umstand unverzüglich und ausführlich den Residenten der Schutzmächte bekannt zu geben, die sodann mit dem Präsidenten des Senats sich darüber verständigen werden, welche Folge einer derlei Mittheilung zu geben sey. —

Der mit Nro 3 bezeichnete Absatz des §. 3 wird lauten:

Dem Regierungs-Kommissär, oder in dessen ~~Stelle~~ Verhinderung einem vom Senate mit Zustimmung der Residenten der Schutzmächte zu delegirenden Stellvertreter. —

II^tes Hauptstück

Von den Fakultäten und den Professoren.

Im 13ten §. kommt nach dem 5ten Absatze, welcher mit den Worten

endet

nendet: „seinen Gehalt festgesetzt" folgender neuer Absatz ein-
zuschalten:

Einem Professor oder Lehrer wird jedoch der volle nach Maß-gabe seiner Dienstzeit ihm zustehende Pensionsgehalt nur dann bewilligt werden können, wenn derselbe sich mit einem, auf den Grund der jährlichen Konduit-Listen, von der Studien-regierungs-Kommission ausgestellten amtlichen Zeugnisse über sein tadelloses Betragen während der ganzen Dienst-zeit auszuweisen vermag. Denjenigen, welchen ein derlei Zeug-niß beizubringen nicht im Stande ~~ist~~ sind, wird auf den Grund des von der Studienregierungs-Kommission über die Unfähigkeit wiederholt zu erstattenden Berichts, und nach Erkenntniß des Senats, von welchem der bestimmte Theil [illegible], der [illegible] ist, ein verhältnißmäßig geringerer Ruhe-gehalt zugesprochen. — Die auf diese Weise zu bewirkende Verminderung des Ruhegehaltes, darf jedoch nie 25 procent desselben übersteigen. — Es versteht sich übrigens von selbst, daß Professoren und Lehrer, welche, wegen des einen ge-[illegible] Vergehens des Dienstes entsetzt werden, keinen Anspruch auf einen Ruhegehalt haben. —

Den vorletzten Absatz dieses §. welcher mit den Worten anfängt „Zur Wittwe einer," wird nunmehr ganz un-terdrückt. —

Der letzte Absatz des §. 13 wird lauten wie folgt:

Obige Bestimmungen können auf [illegible] Angestellten [illegible] der [illegible], so wie der [illegible] Schulen und auch der Regierungs-Kommission so weit in Anwendung, als solche auf letztere ihrer Natur nach anwendbar sind. —

III^tes Hauptstück.

Von dem Budget der Universität

Zusatz am Schluße des §. 15.

Das Universitäts-Budget begreift in sich, nebst dem Fond für die Hochschule, auch jenen für die [illegible], die technische Lehr-anstalt, die Distrikts- und Volksschulen. —

Zusatz am Schluße des §. 16.

Die allenfallsigen Forderungen der allgemeinen Staats-Kasse an den Universitäts-Fond, dürfen bei den obigen monatli-chen Kompetenzzahlungen auf keinen Fall in Abzug gebracht werden. — Selbige sind vielmehr der Regierungs-Kommission von den Universitäts-Kassen beichtigt werden. — Die [illegible] über die Legalität einer derlei Forderung möglicher

Weise

[illegible] zu machen, und dem Senate [illegible] Bemerkung [illegible]

Weiter führende Streitigkeiten werden, in so ferne selbige zur Beilegung im gerichtlichen Wege nicht geeignet wären, von dem hochwürdigsten Erzbischofe entschieden. —

IVtes Hauptstück

Allgemeine Bestimmungen über die Studen-
Der 3te Abschnitt des §. 29 wird lauten wie folgt:

Den Professoren bleibt es in der Regel unbenommen, über die Ferienzeit nach Belieben zu verfügen. — Diejenigen Professoren jedoch welchen die Aufsicht über Cabinette, oder sonstige wissenschaftliche Institute anvertraut ist, können ohne schriftliche Ermächtigung des Regierungs-Commissärs sich nicht entfernen, und dieser darf ihnen die Bewilligung hiezu nur in dem Falle ertheilen, wenn er zu ihrer Stellvertretung hinreichende Vorsorge zu treffen in der Lage ist. —

Vtes Hauptstück

Von den Vorstehern der Universität und deren Substituten.

Der §. 37 wird lauten wie folgt:

Die Substituten sind berechtigt, von der Universitäts-Kanzlei die Auskunft zu fordern, welche sie zu den an die Universitäts-Vorsteher abzustattenden Berichten benöthigen. —

Inneres Reglement

für die Krakauer Universität

Ites Hauptstück

Studienplan

§. 1. IV. Philosophische Facultät.

Der mit No 3 bezeichnete Absatz dieses Abschnittes wird lauten wie folgt:

3. Experimental-Physik wöchentlich 9 Stunden ; die Theorie nebst populärer Mechanik für die Künstler und Handwer-ker [illegible]. —

Zusatz am Schlusse des §. 1.

Die Festsetzung der Stunde und des Tages, an welchem jeder Professor die ihm übertragenen Vorlesungen zu halten hat, liegt dem Regierungs-Commissär ob. —

IIItes Hauptstück.

Von der Wahl und den Pflichten des Universitäts-Rektors.

Der 6 §. wird lauten wie folgt:

Die Wahl des Rektors geschieht in den letzten 14 Tagen des zu Ende gehenden Schuljahres in einer Plenar-Sitzung sämmtlicher Professoren durch Stimmenmehrheit. Nur wirkliche, in Diensten stehende Professores publici ordinarii der hiesigen Universität haben das Recht zu wählen, und auch nur aus diesen kann der Rektor erwählt werden. Die Funktionen des neuen Rektors beginnen mit dem nächsten Schuljahre, bis zu welcher Zeit sein Vorgänger das Amt zu verwalten hat.—

Der §. 9 wird lauten wie folgt:

Kein Professor, welcher zum Rektor gewählt worden, kann sich der Annahme dieses Amtes entziehen.—

(Der Eingang dieses §. wird unterdrückt.)

Der §. 12 wird lauten wie folgt:

Der neue Rektor wird zu Anfang des Schuljahres von dem Regierungs-Kommissär feierlich der versammelten Universitäts-Versammlung vorgestellt u. s. w.

Der Schlußsatz des §. 14 wird lauten wie folgt:

Er hat das Recht, sich desfalls mit den Landesbehörden, so wie auch mit wissenschaftlichen Anstalten im Auslande mit Vorwissen und unter Zustimmung des Regierungs-Kommissärs in Korrespondenz zu setzen.—

Der 17 §. wird lauten wie folgt:

Um in eine der Fakultäten aufgenommen zu werden, haben die Studierenden vom Anfang des Schuljahres sich bis dem bestimmten Datum zu melden, und demselben ihren Geburtsschein so wie die Zeugnisse über die früher zurückgelegten Studien zu übergeben. Erkennt der Dekan in Gemäßheit dieser Urkunden deren Aufnahme in die Fakultät als zulässig, so läßt er durch den Studierenden in einem Register nachfolgende Rubriken eigenhändig mit Genauigkeit ausfüllen:

- a. Namen und Zunamen des Studierenden
- b. dessen Alter
- 1 c. dessen Geburtsort
- 2 d. dessen Religion
- e. Namen und Zunamen der Eltern
- f. Stand der Eltern
- g. Wohnort derselben
- h. Wo er bis zum letzten Jahre inclusive die Schulen besucht.
- i. Ob er die Quittung der erlegten Unterrichtsgelder beigebracht habe? —

(a.–c.: wie solches der Geburtsschein angibt)

[illegible]

Der

Der Dekan hat diese Register sammt den oben bezeichneten Urkunden spätestens 14 Tage nach Anfang des Schuljahres dem Einzeichnungs-Kommissär bei den Unterrichts-Anstalten vorzulegen, welchem es zur Pflicht gemacht ist, diejenigen Studierenden aus selbigen zu streichen, deren Aufnahme in die betreffende Fakultät den bestehenden Vorschriften zuwider wäre, so wie die Zulässigkeit der Aufnahme der übrigen in dem fraglichen Register ausdrücklich zu bemerken. – Diese, auf vorstehende Weise von dem Einzeichnungs-Kommissär bestätigten Verzeichnisse werden von selbigem dem betreffenden Dekan zurückgestellt, welcher solche dem Universitäts-Rektor zur Bewirkung der Eintragung der zum Besuche der Vorlesungen berechtigten Jünglinge in das Album Universitatis zuzusenden, so wie den betreffenden Professoren die Namen dieser Studierenden bekannt zu geben hat.

Das Album der Universität wird ganz dieselben Rubriken enthalten, wie die oben bezeichneten Register der Dekane. Sowohl das Album als diese Register werden, nach geschlossener Einschreibung im Originali in das Archiv der Universitäts-Kanzlei hinterlegt. – Von dem Album erhält der regierende Senat, der hohe Rath und der Universitäts-Senat Abschriften, so wie solche den Residenten der Schutzmächte auf ihr allenfallsiges Verlangen zu verabfolgen sind. –

<u>Der §. 18 wird lauten wie folgt:</u>

Die Unterthanen der drei Schutzmächte können weder in das Album Universitatis eingetragen, noch zu irgend einer Unterrichts-Lehranstalt weder als ordentliche Schüler noch als freiwillige Zuhörer zugelassen werden, ohne die diesfällige Erlaubniß ihrer respektiven Regierung, die sie dem betreffenden Residenten vorzuzeigen haben, und der diese mit seinem vidi versehen wird, beizubringen. Der Einzeichnungs-Kommissär ist für die pünktlichste Befolgung dieser Anordnung persönlich verantwortlich und verpflichtet, über die in den Unterrichts-Lehranstalten studierenden Staatsangehörigen der Schutzmächte den respektiven Residenten, auf deren Verlangen direkte Auskünfte zu ertheilen. –

<u>Der §. 19 wird lauten wie folgt:</u>

Jünglingen, welche die öffentlichen Vorlesungen als freiwillige Zuhörer besuchen wollen, ertheilt hiezu der Rektor, mit Rücksicht auf Alter, Befähigung und Sitten nach hierüber gepflogenem Einvernehmen mit dem Einzeichnungs-Kommissär bei den Unterrichts-Anstalten die Erlaubniß und macht hievon dem betreffenden Professor die Anzeige. –

<u>IVtes Hauptstück</u>

<u>Von den Universitäts-Sitzungen.</u>

<u>Der Eingang des §. 23 wird lauten wie folgt:</u>

Es können auch Plenar-Sitzungen und Fakultäts-Versamm-

lungen

lungen gehalten werden. – Erstere versammelt und präsidirt der Rektor, letztere der Dekan der betreffenden Fakultät. – Beide können nur mit Vorwissen und mit Zustimmung des Regierungs-Kommissärs Statt finden, welchem auch die Protokolle dieser Sitzungen und Verhandlungen zur Einsicht und Bestättigung vorzulegen sind. – Hiebei entscheidet Stimmenmehrheit u. s. w. —

Der §. 25 wird lauten:

Eine Plenar-Sitzung hat sooft Statt, als deren Abhaltung von dem Rektor mit Vorwissen und Zustimmung des Regierungs-Kommissärs für nothwendig erachtet wird. – Dem Rektor kommt die Einberufung derselben zu. – Auch einem, zwei oder dreien Professoren im Vereine steht das Recht zu, auf die Abhaltung einer solchen Sitzung bei dem Rektor einzutragen. Die Einberufung geschieht schriftlich vermittelst des Rektors an alle verpflichteten Mitglieder. —

Der §. 26 wird lauten:

Die Fakultäts-Sitzung besteht aus dem Dekan und allen Professoren derselben Fakultät. – Der Dekan jeder Fakultät hat das Recht, mit Vorwissen und Zustimmung des Regierungs-Kommissärs eine Fakultäts-Sitzung zusammenzurufen. Selbe hat in der Regel in den ersten drei Tagen eines jeden Monats Statt zu finden. Außerordentliche Fakultäts-Sitzungen werden von dem Rektor gleichfalls nur mit Zustimmung des Regierungs-Kommissärs veranlaßt. —

Zusatz am Schluße des §. 36.

Die nächste Aufsicht über die Professoren führt der Regierungs-Kommissär. – Ihm steht das Recht zu, die Saumseligen und Nachlässigen zu ermahnen, und nöthigenfalls mit Geldstrafen, nach Maßgabe der Dienstbezüge, nach geschehener vorläufiger Anzeige an den Senats-Präsidenten, bis zum Betrage eines Monatgehaltes zu belegen. – Ein für Dienstvergehen von dem Regierungs-Kommissär mit diesem Maximum der Geldstrafe ein Mal belegter, oder von wiederholten Geldstrafen mehrmals bestrafter Professor, wird überdieß für die nächstfolgenden zehn Jahre des Rechts verlustig, zum Rektor oder Dekan gewählt, oder zum Deputirten der Universität in die Repräsentanten-Versammlung ernannt zu werden. Sollte der Senats-Präsident auf eine Gegenvorstellung des mit Strafe belegten Professors diese Gegenvorstellung erheblich finden, so kann im Fall eine Verständigung zwischen dem Präsidenten und dem Regierungs-Kommissär nicht Statt findet, an die Entscheidung der Residenten der Schutzmächte rekurrirt werden. —

So wird

Aus der Verfassungsurkunde zu suspendiren
Sekr. [illegible]
[illegible]

Es wird auch der Regierungs-Kommissär über das Benehmen der Professoren unterrichtet, so wie über ihr moralisches Verhalten im Allgemeinen genaue Bemerkungen führen, und alljährlich dem Rector-Präsidenten ausführliche Conduit-Listen über den gesammten Lehrkörper vorlegen, auf welche bei Beförderungen, Gehaltserhöhungen, Pensionirungen oder sonstigen Begünstigungen die vorzüglichste Rücksicht zu nehmen ist. —

Die Präsidenten der Schulanstalten haben die Befugniß, von diesen Conduit-Listen Einsicht zu nehmen, und selbst Abschriften davon zu verlangen. —

VII.tes Hauptstück.

Von den Promotionen.

Der Absatz No. 7 des §. 39 wird lauten wie folgt:

Die Aufzählung der erforderlichen Behelfe, als: Taufschein, curriculum vitae, alle Studienzeugnisse der betreffenden Fakultät und das Doktor-Diplom. —

IX.tes Hauptstück.

Von den Kanzleien.

Der §. 52 wird lauten:

Die Universitäts-Kanzlei besteht, unter der Leitung des Regierungs-Kommissärs, aus einem Sekretär und der erforderlichen Anzahl von Manipulations-beamten. — Das sämmtliche Universitäts-Kanzlei-personale wird von dem regierenden Herrn, auf den Vorschlag des Regierungs-Kommissärs ernannt. Diesem ist es übertragen, jeden dieser Beamten zur genauesten Erfüllung seiner Pflichten anzuhalten. — Sollten Ermahnungen nicht genügen, so hat der Regierungs-Kommissär das Recht, dieselben mit Geldstrafen bis zu dem Betrage eines Monatsgehaltes zu belegen, so wie bei gröberen Dienstesübertretungen auf deren Suspendirung oder selbst Entlassung bei dem Herrn anzutragen. — Sollte in dieser Beziehung ein Meinungs-Konflikt zwischen dem Herrn und dem Regierungs-Kommissär entstehen, so wäre letzterer berechtigt,

sich

sich an die Präsidenten der Schulanstalten um deren Entscheidung zu wenden. —

X^tes Hauptstück.

Von den Studierenden

Zusatz am Schlusse des §. 67. —

Ist das Benehmen eines Studierenden intra oder extra muros von der Art, daß solches ein Ärgerniß geben, oder andere Jünglinge durch böses Beispiel zu Ausschweifungen verleiten, oder endlich auf die Schulzucht und Ordnung störend ein= wirken könnte, so hat der Regierungs-Kommissär die Pflicht, einen derlei Studierenden unverzüglich aus dem Katalo= gen zu streichen, und ihn von den Unterrichts-Anstalten auszuschließen, über diese bewirkte Entfernung jedoch so wie über die Gründe derselben dem Präsidenten des regierenden [illegible], und wenn dieser Fall einen Unter= than der Schulanstalten betreffen sollte, auch dem vorgesetz= ten Präsidenten Anzeige zu erstatten. —

Zusatz am Schlusse des §. 68.

Außer den in den §§. 66–67 bezeichneten Zeugnissen dür= fen an die Studierenden keine andern ausgestellt werden. —

Neuer §. am Schlusse des X^ten Hauptstückes.

§. 68 bis.

Um in den philosophischen Lehranstalten eine dem Alter und dem Grade der Bildung der meisten Studierenden entspre= chende Schulzucht zu handhaben, wird das für die Studierenden des Lizeums ad Sanctam Annam in [illegible] beste= hende Disciplinar-Reglement, auch für jene der übri= gen Lehranstalten vorgeschrieben. — Es bleibt jedoch dem Regierungs-Kommissär an den Unterrichts-Anstalten vorbehalten, nach Maßgabe der sich in diesen Lehranstalten ergebenden Zweifel der Ordnung im besagten Regle= ment, Modifikationen eintreten zu lassen. Die von den Professoren und dem Lokale dieser Lehranstalt bei Anwendung dieses Reglements zu leistende Mit= wirkung wird durch eine besondere vom Regierungs= Kommissär zu erlassende Verfügung bestimmt werden

werden. – Die besetzten Professoren, so wie die Adjuncten sind verbunden, den ihnen hiedurch übertragenen Pflichten pünktlichst nachzukommen. —

XVIII^tes^ Hauptstück.

Von den geistlichen Benefizien. —

Zusatz am Schluße des §. 98.

Um diese Benefizien oder Kommenden-Stellen zu erlangen, müssen die Kandidaten zugleich sich mit einem Zeugnisse des Universitäts-Konsistoriums über ihr Wohlverhalten während der ganzen Dienstzeit als Professoren oder Lehrer ausweisen, und hat dabei dasjenige zu gelten, was §. 13 des II Hauptstückes hinsichtlich der Pensionierung der Professoren bestimmt ist. —

XX^tes^ Hauptstück.

Über die Abänderlichkeit der Statuts. —

Zusatz am Schluße des §. 100.

Alle Zweifel, welche über den wahren Sinn des Universitäts-Statuts sowohl, als über jene, den sonstigen, Vereines der Schulz-hofe, für die Unterrichts-Anstalten der Universität erlassenen Verfügungen, sich ergeben könnten, dürfen nur von Zeit zu Zeit zu einer Konferenz berufenen Individuen entschieden, oder aufgeklärt werden. — Pro vera copia /: unterzeichnet :/ v. Hartmann.
L. S. Za zgodność odpisu /: podpis :/ Darowski Sekretarz.

Za zgodność ~~[illegible]~~ świadczy
Sekret. Uniwers. —
[signature]



Collatum



1846

353

~~244~~ 240

Zgromadzona młodzi ucząca się - pokrzepieni 2" miesięcznym spoczynkiem - rozpoczynamy dziś bieg roczny prac szkolnych od wysokich obowiązków czci i uległości które Bogu winniśmy. - W tym religijnym obrzędku dary stworzenia i dobrodziejstwa Rządu stawiają się razem naszej uwadze i czułości, przez Dom modlitwy wchodzimy do przybytku nauk; - w pierwszym z za, dumieniem ukorzonego serca i rozumu rozpamiętywamy dzieła Pana światów, który nas obdarzył rozlicznemi siłami - w drugim rozrzewnieni wdzięcznością - widzimy dobrodziejstwa Monarchow - którzy wzięli pod swoją ojcowską pieczę i staranie, - słabość rosnącego człowieka, aby go zbawić od upadku, którzy pieczęgnują przez instrukcyą publiczną - na tyle niebezpieczeństw wystawiony szczep stworzenia, aby przez rozwinienie i doskonalenie sił duszy, ukształcić młodzież na ludzi prawego serca - pożytecznych sobie i społeczności krajowej. -

Dwa są główne zamiary Instrukcyi Szkolnej - opatrzyć wasz umysł w potrzebne prawdy i wiadomości - i nadać taki kierunek waszym żądzom - skłonnościom i siłom, jaki w stosowaniu i użyciu tych wiadomości jest potrzebny do wiernego, umiejętnego - i pożytecznego pełnienia tych obowiązków które was czekają - względem Rządu - familii - domowników - w każdym waszym położeniu, i w każdej życia przygodzie. - Tu zachodzą ważne przestrogi i prawidła i dla tych którzy chodzą koło waszego Oświecenia - i dla Was samych. -

Przyrodzenie udarowało Człowieka siłami ciała i siłami umysłu, które mają swoje pory wschodu - wzrostu, dojrzałości, a wreszcie upadku i niknienia - Znajdujecie się w porze pracy i uprawy otoczonej licznemi niebezpieczeństwy - jeżeli w wydobywaniu, ćwiczeniu i doskonaleniu waszych sił nie zachowa się pewny porządek - pewna miara i proporcya - i rozsądna harmonia czyli zgoda sztuki z przyrodzeniem - bo jeżeli damy wygorować siłom ciała - z zaniedbaniem i przytłumieniem władz umysłowych, - usposobiemy ludzi do twardych prac ciała w życiu społecznym - klassę niezmiernie potrzebną i pożyteczną, - ale tę sztukę rociągna,

wszy

wszy na całe towarzystwo prowadzimy naród do zdziczałości; jeżeli znowu zawczesnie i nadto damy bujać władzom umysłu z zaniedbaniem sił ciała, - tworzyć będziemy mądre dzieci a ludzi niedołężnych. -

W doskonaleniu jeszcze rozlicznych władz duszy - pielęgnować jedne - a zostawić odłogiem drugie jest to tworzyć półmędrków - pedantów. -

Rozsądne więc kierowanie młodością, porządne nauk rozłożenie i poddawanie - jest pierwszym warunkiem gruntownego oświecenia i dobrego wychowania. -

W ciele zdrowym i czerstwem - umysł obeznany z własnościami rzeczy - umiejętnie i trafnie o nich sądzący, głębokie czucie sprawiedliwości - skłonne do uniesień uczciwych i szlachetnych - miłość prawdy i porządku, nawyknienie cnotliwe - oto są owoce dobrze usposobionego przez instrukcyą Człowieka. -

Próżniactwo jest nietylko szkodliwą przywarą młodości, ale obrócone w nałóg, - jest jeszcze na całe życie gniazdem wielu nieszczęść - zdrożności i zbrodni w towarzystwie, czego dowodzą i obyczaje żyjących i dzieje wszystkich narodów - przez nie człowiek wszystko w sobie doskonalić zaniedbuje - staje się niewdzięcznym Twórcy i przyrodzeniu, szkopiując dary ciała i umysłu, wyrasta na nieużytecznego a często i na szkodliwego członka społeczności - przywyka do opuszczenia i lekceważenia obowiązków - od których nikt w życiu wolnym bydź nie może, gotuje sobie ~~nędzę~~ nieodstępną całego życia męczarnią i towarzyszkę, od której unikając rzuca się w rozpusty i roztargnienia rujnujące jego zdrowie - fortunę - a często dobrą sławę i uczciwość. -

Praca i usilność doprowadzi was do pomyślności w robotach - a pomyślność do polubienia nauki, jest zaś pomyślnością w nauce - każda pokonana trudność - każda nowa myśl i postrzeżenie odkryte zgłębioną uwagą i każde czyste i szczęśliwe rzeczy poznanych wystawienie

co wszystko ćwiczy pojęcie i talent - napełnia nas rozkoszą i pociechą - zapala chęcią do nowych usiłowań, tak że praca pomyślna rodzi z siebie i miłą nagrodę i dzielne nadal zachęcenie. -

Do osiągnienia téj pomyślności trzeba czuć szacunek czasu - i wprawiać się w gospodarne jego użycie. - Bez tego prawidła można się dużo krzątać i trudnić - ale nic pożytecznego nie zrobić - i to prowadzi do trwonienia sił i zdrowia.

Człowiek z przepisu natury jest stworzeniem czynnym - jego siły i władze raz odsklepione i wydobyte potrzebują ruchu i użycia, - Zmordowanie jednej - a niezaspokojenie drugiej, sprawuje nieprzyjemność, - przez niebaczność na to prawidło w urządzeniu czasu do pracy i spoczynku - do zatrudnień i zabaw - zaprawiamy spoczynek tęsknotą, zabawę nudą - pracę udręczeniem, a rozrywkę nie smakiem. -

Życie więc przyjemne, swobodne i pożyteczne - ile to od nas tylko zależy, bedwo nie zupełnie jest wypadkiem dobrze urządzonego czasu. -

Przez zachowanie tego przepisu byłoby w sprawach domowych więcej porządku - w obowiązkach więcej dokładności - więcej korzyści w pracy - w naukach więcej zgruntowanych rzeczy - a w zabawach i rozrywkach więcej przyjemności. -

W wieku waszym - który jest porą uprawy umysłowej - starajcie się - nie tracić go marnie -

Trwoni się czas zaprzątaniem głowy urojeniami obcemi, opuszczeniem chwili - w której myśl jest swobodna i do pracy ochocza - odkładaniem robót na ostatni moment a potem nagłym ich i bez dostatecznej uwagi wykonaniem, trwoni się czas nieporządnym pracy włożeniem - i przelatywaniem częstym i nagłym od jednego rodzaju robót do drugiego. -

Taki

Taki nieład pracy nie prowadząc do żadnej pożytecz=
ności - nie może do niczego przywiązać, - nie masz nic
smutniejszego, jak człowiek młody do niczego nie przy=
wiązany, - wszystko mu się wydaje obojętne i nudne,
dorywcze, zabawki są tylko dla niego przemijającym
roztargnieniem na zgubę czasu - dla niego świat cały
trzeba żeby się ustawicznie przemieniał - żeby bała=
jące jego żądze mógł zatrzymać - do uniknienia tej
zgubnej przywary - trzeba szanować czas i być rzetel=
nym w jego użyciu. -

Tą drogą nie tylko odniesiecie rzetelną z nauki ko=
rzyść - ale jeszcze nawykniecie z młodu do pracowitości,
która jest zbawiennym na resztę życia i najpiękniej=
szym przymiotem dobrze wychowanego człowieka. —

Prawda, że złość - przewrotność - szkodliwa a wygoro=
wana namiętność są także pracowite, wytężona duma i chuć
panowania, niepowściągniona żądza znaczenia, chciwość
nieumiarkowana dostatków, pieniactwo z całym kunsztem
i wykrętarstwa, wyuzdana zazdrość i zawziętość, w jakież
nie rzucają się trudy, mozoły i niebezpieczeństwa, żeby
mnożyć cudze nieszczęścia - ucisku niepokoje?

Młode wasze i niewinne serca, wzdrygnąwszy się na
te okropne zdrożenia świata - tem mocniej zapalić się
powinny do dobrego. —

Przyrodzenie - wśród nadobnych stworzeń, wydaje
także potwory i straszydła - a towarzystwo ludzkie cierpieć
musi klęski zaniedbanego wychowania i złego prawodaw=
stwa. -

A jeżeli są ludzie będący obelgą społeczności, są także
drudzy będący jej przykładem i ozdobą, tamtych są
wśród samych powodzeń - przekleństwo i pogarda, tych

oława

otacza rześ - błogosławieństwo i szacunek.-

Dobroczynne nauk światło - prawe i nieskażone wasze skłonności, nie dadzą Wam zapewne zboczyć z drogi honoru i cnoty - a spotykane w towarzystwie występki ostrzegają was - że kiedy źli pracują na hańbę i pogardę - wy pracować macie na dobrą sławę i szacunek - a zatem ze płodnej tą pracy bydź powinna żądza szlachetna i uczciwa. Pracujcie na to żebyście wspierali - zdobili i uszacniali swój kraj gruntownemi wiadomościami, dojrzałym rozsądkiem, okazałością talentów i niepokalaną wiernością prawom honoru, sprawiedliwości i cnoty - a wtedy imiona Wasze staną się chlubą i kraju zaszczytem. -

1. października 1846.

Ad. [illegible]

Quantum ad personas Illrum DD. Alberti Lysnicki Justi Slowikowski Adami Opatouii Jacobi Gorski Cancor Crac. Supposito quod non sunt nec fuerunt primis literis monitionis, inhibitionis et citationis neq secundis moniti inhibiti et citati certum est neq contumaces neq excommunicatos esse potuisse, nec actu illo Romano Universitatis et Consulum ulla rne contineri, et quemadmodum excommunicatione minime afficiuntur etiam si in autentico fuerint specifice expressi, et ipsum autenticum personaliter fuerit intimatum, ita multominus ceduloribus ostensis affixis absq eorum legitima praesentatione affici possunt, ad effectum ut ab actione exceptione excommunicationis aliquis eorum excludatur. Cedulores enim ostensi non probant excommunicationem nec plene nec semiplene, nec praesumptive; non plene quia nec sunt in forma probanti, nec in vim significatorialium, nec in vim transsumpti publici, nec expressum incursum censurarum nisi quatenus ita est, sed solam affixionem, seu mandatum de affingendo continent, unde ex tali mandato non plene probari et probari potest excommunicatio, nam potiores sunt eo casu literae declaratoriae significatoriales autenticae et tamen de sis dubitatur per Doctores an probent legitime excommunicationem saltim quoad excludendum aliquem à Judicio Couar. t. 1. de Con. cum Excõ. S. SS. quia excommunicatio apertissimis documentis probanda est ut excommunicatus ea ab actione repellatur. C. 1. de excep. in 6. et de praxi videmus Bullas decreta Pontificum et aliorum inferiorum per instrumenta autentica Notariorum ad eum effectum transsumi ut credantur et obligent, tanto magis in materia excommunicationis expedit probationes fieri luce clariores. Nec semiplene, quia eo casu potior est ad probandum fama excommunicati cum uno teste, addo cum iuramento in supplementum et tamen reijcitur. Couar. loc. cit. Nec praesumptive quia ubi nulla citatio fuit nec ficta nec vera, nec praesumpta contumacia sequi potuit, et consequenter nec excommunicatio nec eius cedulones ulla rne praesumi possunt. Verum si monitionis inhibitionis et citationis intimatae consen essent, ceduloribus affici crederem saltim ad cautelam cum bonarum mentium sit culpam temere ubi culpa non est, tum ob contumaciam ex qua procerto per bonam consequentiam speranda esset excommunicatio tum in eis locis in quibus tales cedulones more Romanae Curiae à cursoribus iuratis affigi solent, qui creduntur pro certo et supponuntur habere originalia quando dimittunt copias et cedulones et in locis, ubi autenticorum veritas facile ex actis deprehendi potest nam et citationes non habentes insertum tenorem commissionis licet de sui natura non sint arctatoriae tamen in eis locis et civitatibus obligant ubi facile ex actis tenores haberi possunt sed quomodocunq sit quoque istorum cedulonum discussio non est fori secularis ... tarem ad unamquamque aliam postam ab actione in Praetorio supersedendo et interim à prima notitia per Principales appellandum et tantisper expectando donec sciatur an à commissis procuratoribus Universitatis vel Consulum appellaverint in Curia vel aliquod in contrarium obtentum aut relatum sit, quia fieri solet per appellationem

Citationem

Citoem novam Commissionem vel relaxaem aut attentatoru purgaem reparao alii autem Si in termino crastino pduxerit Excoicaoem autenhice et personas Supra Scrias Specificauerit tunc Supersedend foret ab actione donec Sublevatio haberetur quod non esset decorum et inconueniens nisi certo Sciretur personas Supra Scrias in originali non contineri. Si vero non pduxerit differri tamen posset ad octo dies intra quos de iure obiecta Excoicao pbari debet Sed ista non aduceret. C. 1. de exc. in 6.
Et quia unico contextu Excoicois implicat Universitatem vel ex ea certos simil et Consules nonnullos visum est pro Conscie Securitate perscrutari an etiam pfati eas Excoicae teneantur. Clarum est Universitatem et Consules Sex nonnullos ex istis pfatis lris monitorum Inhibit. et Citoum citatos fuisse primis lris de Data July Millmo Sexcentmo Quadragmo Quarto per Troianowski Clericu qua lra licet allegentur ab Universitate extincta cum Urbano Papa eo quod viuente ipso non sunt executa, revera tn vigent qa de iure Citao decreta per delegatum in vita Pontificis licet executa Pontifice mortuo Jurisdictionem perpetuat. Secundis lris Sub Innocentio feliciter moderno moniti inhibiti Citati occaoe Bulla Cena Dni interpellati per olim Rndsmum Thomam Oborski, unde ex duplici Capite et fonte terminum habuerunt. In quo termo qa fit mentio replicata Citaois appellois Inhibiois, apparet actus Judicialis in quo primo nullitas Processuum Subsequentium pfatam Inhibioem appelloem declaratur et attentata revocantur qua alias ex Sola litis pendentia absq alia pbaoe iuris absq partis instaa etiam ex Solo et mero offo iudicis revocari, pro teral, ex raoe legis qa plus offenditur Judex cuius offum contemnitur quam pars imo lex offenditur quae prohibet ne lite pendente et appelloe stante aliquid innouetur. Unde cum in casu pnti constitisset de appelloe quae Sola Suspendit Jurisdictione de litis pendentia ex duabus Citaoribus et duabus Inhibioibus et monitorys de tot actibus et Processibus dicta Inhibit. et Citoem Subsecutis qui ora actibus et Extractibus autenticis in continenti probata esse est verisimile proinde legitime videntur attentata revocata nullitas pronunciata et affixio Excois decreta. Et licet nil transeat nisi Secitato per Procur Universitatis pumitur esse appositum in Cancellaria, tamen quia ex Sola litis pendentia absq alys probationibus ut dictum est attentata revocari possunt nil transeat videtur nil operari quoad attentata defendenda. Sed neq quoad impediendam declaraem Excoicois conducere videtur quia nulla Causa de iure ad defendend Subscruire videntur contra Bullam Cena Dni C. 15 et 16. grde incumtur, in quibus Capitibus et punctis apparet intentionem Suam pbauisse Naymanum coram illo Judice Actibus Extractibus autenticis quoniam Specifice in dictis Cedulonibus ea nominat quae Sunt in actis ob quorum Contrauentionem affingenda mandat, quod alias non fecisset in materia tanti momenti si probamen

promptum

promptas super hoc non excepisset. Contemnens enim notorie parere literis Apli-
cis potest excommunicatus declarari, publicari et affigi, sine alia citatione. In casu vero
praesenti non solum non est paritum, sed citationes seculares pro eo ad paenas
legum expeditae quarum positarum relationem autentice extractam satis erat
loco incursum censurarum Bullae produxisse Rmae.

Sed et mirum videtur quomodo causa ista à R. D. Rectore in materia Uni-
versitatis insolemne recusato iudicari potuit, et quod à sententia definitiva
cui ius tertium defert appellatio saltem ad Urbem ob reverentiam non admissa,
et quod excommunicatio inverso iuris ordine principaliter pro paena sit apposita. Cum
excommunicationes de iure post alias paenas in subsidium ferri debeant. Sic autem post
excommunicationem ad privationem proscriptionis tandem ad Praetorium processum devenitum.
Qui quidem processus in Praetorio instante M. Rectore tanquam actore
qui prius erat iudex nescio an bene incoari potuit, propositio facta, directa
responsio recepta et tandem à Iudicio Seculari in cognitionem negotii princi-
palis descensum commissioque cognoscendarum querelationum, hoc est proba-
tionum per Academicos receptarum decreta, stante eiusdem rei iam re iudi-
cata per Universitatem ratione cuius tot excommunicationes et paenae intercesserunt, quae
quidem excommunicationes occasione non solutionis latae sunt factae subditae Iudicio Secu-
lari illiusque commissioni et cognitioni et revocitantur quia in casu melioris cognitionis
vel contrariae decisionis per Iudicium Seculare necessario apparebunt iniustae.
Cui periculo et dubio rem iudicatam per se Ecclesiasticos denuo Iudicio Secu-
lari supponere periculosum inivridicum incongruum indecensque est et cum summa
iniuria Naymani nihilominus excommunicati proscripti privati qui saltem ex mi-
sericordia ad causam prius de iure absolui, vel sublevari, aut in integrum quod
verius est restitui debuit, quando de novo occasione eiusdem rei in foro seculari
contra eum proceditur qui enim incoat secundam renunciat primae pactioni
et ingressus unius, alterius operatur egressum. Quod si per modum actionis
in Praetorio conveniendus erat tunc processus excommunicationis ab initio praevidendus
et relinquendus erat, primo enim ad bona ultimo ad personam fit recursus. Quod
si ad Praetorium pro executione sud rei iudicatae venire voluerint tunc per mo-
dum executionis et non actionis finita appellatione in Iudiciis Sec[u]alibus non lite
pendente nec inhibitionibus stantibus faciendum erat, iuxta illud viam quam
elegisti vola sed Seraphim salvo iure addendi minuendi corrigendi Etc.

Consilium d Spinck

Praesente D. N. N. V. Salvis omnibus beneficiys Juris et exceptionibus Jusq tam Peremptorys quam Analogis etiam Dilatorys ante omnia Emissa Protestatione et grauamine suorum Principalium et nullitate Citationis eiusq Connexorum, ob strictam et incertam Termini Praefixionem.

Mandatum Procurad ab Actoribus sequirendo D. Z. Z. Jezeli nie pokazą to se sine dibus tylko od starszego iako oni ziyczaymaią. pokazuią pretò na inszey kanie te exceptie ktore sequuntur contra istum Mandatum ktore copias cum Termino dicendi contra voce ad Dumam Uprasza producowac.

Mandatum Procurad a Parte aduersa productum esse illegitimum defectuosum imo vero nullum, ex eo quia cum res et actio Praesens afficiat totam Communitatem Religiosorum Patrum Societatis ad S. Barbaram Crac. habitand debuit quoq hoc mandatum nomine totius Communitatis, non vero solius Assertii Praefecti produci consequenter debuit ad sonum Campanae recognosci, quod enim omnes tangit ab omnibus debet approbari. de ideo Petit Pars Citata saluis ut supra suis omnibus exceptionibus hoc idem mandatum reiici se liberum Pronunciari et Actores in damnis Vizlibus et litis expensis condemnari alias protestatur de nullitate omnium actuum ob defectum Mandati, to iezeli oderna wyge Protestan de nullitate et si et in quantum Appellandum et Apostoli petendi. Z. Tandem stando sub cautione D. Z. te drugie exceptie na ossobney kanie na pisanszy podac tote slowa suos Principales incompetenter et mere vexatorie ab Actoribus impetiti Et quidem incompetenter ex eo, quia cum ydem Citati eorumq Comitas non sit Acephala Sed habeat superiorem suum Illm Illmd et Admodum Rendum D. Archipresbiterum qui caput sicut totius Ecclae Parochlis B. M. V. in circulo Cracouiens ita et suae Comitatis Mansionariorum ad eandem Ecclam spectantium imo in Cemeterio eiusdem Eccla consistentium, ideoq sine abcitatione dicti sui superioris se incompetenter escuti tanto magis cum haec actio moueatur a Patribus Erz et fauore vbiq potentibus sui vero Principales cum sint Pauperes et nullos penitus hac praesertim Calamitate temporum Prouentus habeant, et non nisi ex ipsis elemosinis et oblationibus dictae Ecclae victum habeant et quidat facile propter paupertatem suam succumberent in Causa Praesenti sine dicta sui Superioris assistentia tum et ipsi Patroni ut pote Dni Consules Cracouiens debent adcitari ad Causam Praesentem, siquidem haec Actio sit realis afficiens ipsam Mansionariam et eius fundum Vti eorum Canonali dictorum Patronorum. Vexatorie vero eosdem Mansionarios vel ideo ab actoribus impeti, quia cum ijdem Actores hactenus tentassent et varia ad idmedia et Mediatores adhibuissent quomodo dictam Mansionariam et eius fundum pro ampliandi per maiorem domus ad S. Barbaram Magnificentiam occupare et Pauperes

Pauperes Mansionarios ysdem Patribus frat et in loco eodem multo Priores et Antiquiores excludere possent, nec tn id per directum etiam ob solum gemitum et indignationem totius populi Cracoviensis consequi poterant, nunc tandem per indirectum solius Vexationis et molestiae ergo eisdem Pauperibus Mansionarys litem tam item quam Vexam iniustam movent, et sic ob Paupertatem eorundem Mansionariorum facili modo succubitionem causae sine Assistentia et Actuatione tam illis superioris quam Patronorum Praefatorum contra Mansionarios optinuerent, Uti spoliativa et turbativa Juris unicuique consequenter Communitati in domo sua plene disponere, et aedificia sarta et integra tenere permittentis super quo solo Juramentum Malitiae ysdem Actoribus quod non Vexationis nec aio solum Molestandi Praesentem Actionem sine debita assistentia Mansionarys moveant, opponitur, et ab ys idem Juramentum exigitur esse de super interloqui petitur, alias Protestatione esse nullitate omnium idem qui supra Procurator.

Tandem ex isti ... iterum atque iterum appellandum hanc Appellationem per praemissas Appellationes ratificando et illas per hac esse stando sub tuitione et protestando de attentatis et innovatis Manata maxime quoad minum ut hoc magis Energice quam verbis manatur Vera esse negante Consequenter inhibitione Uti spoliativa et et turbative Juris unicuique consequenter Communitati in domo sua plene disponere et aedificia sarta et integra tenere permittentis in suo robore conservari non debere dicente, et ibidem in continenti Juramentum Calumniae tam ab ipsis Actoribus ut pote Religioso Praeposito et saltem duobus Primarys Patribus Professis uti factum et merita causae bene noscentibus quam seorsive et distinctim ab ipso eorum Procuratore requirente alias de nullitate totius Processus Protestante.

Appello ad Sanctissimum Alexandrum Papam eiusque sedem Apostolicam et pro Aplos primo 2do 3tio instanter instantius instantissime Protestans de attentatis et innovatis Stante eo quod haec interlocutoria in competentia vim definitivae habent, nec eius gravamen per definitivam sententiam reparari valeat cui omnino est de iure deferendum quoad utrumque effectum iuxta Concilium Tridentinum Sessione 24 Capitulo 20 de Reformatione et Sessione 13 tia Capitulo primo de Reformatione et Passim alibi cum hoc sit notorium, Tandem ex ... Appellatione alibi ... ...
deferendum quoad devolutivum effectum ... appello et protestor de attentatis et innovatis.

Stante vero eo quod ysdem ... perintegrum ... annum ... dicto Mansionariorum perintegrum ... ... de ...

Tandem Stando sub Cautione appellationis et respective eadem de supra protestatione Mandata Albo tez mowic tak y kartę podac. Stando sub Cautione Appellationis Quoniam in omni actu Processus totius prout de iure exigi Mandatum Procuratoris ob evitandam nullitatem quam post se Mandati eiusdem defectus habet idem Mandatum sibi exhiberi a parte actorea petente, iezeli ie beda produkowac a niezeznane iest tylko tu tak mowic iako supra.

Iuramentum non posse fieri per alium quempiam Suppositicium Patrem aut fratrem Iesuitam, nisi per eos a quibus est exactum et hoc

1mo Ex eo quia cum his solis qui nunc actu et de facto ad S. Barbaram Cracoviae habitant, lis et actio et quidem ex actoratu ipsorum movetur movetur ac ideo ab ijs etiam et non ab alijs quibusvis Calumniae praestari debet.

2do Ex eo quia isti tantum Patres in Processu nominati sunt in Societate et Domo sua Qualitatibus graviores propterea melius et exactius de statu et meritis causae Patris Scientes et ideo hi soli et non alij quipiam suppositicii tenentur hoc praestare. Iuramentum iuxta c. in pertractandis extr. de Iur. Cal.

3tio Ex eo quia cum ctiam super dicta Iuramenti exactione et eius positione facienda, ad Personas quatuor nominatim in Processu descriptas Decretum Generale et Limitatorium stetit, eamque in rem iudicatam, iudicatum transiit, ideo eaedem Patrum Iesuitarum Personae in Processu descriptae, et non aliae quipiam nec pauciores idem tenentur praestare. Iuramentum quia a talibus rebus iudicatis iam non datur amplius regressus, maxime cum hoc vergeret in grave praeiudicium pauperum Mansionariorum a potentibus Colligantibus innocenter impetitorum

4to Ex eo quia hic Pater (vel Frater) Suppositicius nunquam hac in causa comparebat, nunquam litigabat ut patet ex processu proinde quoque super contentis Rotae in praestando huiusmodi Iuramento adhiberi debitae, et in gloss. c. I. extr. de iur. Cal. in V. Calumniae descriptae, non potest facere idem Iuramentum, maxime ob illa verba Rotae, quod scilicet aliquid hac in causa non dedit, nec promisit etc. etc. etc. quia cum aliis quispiam litigavit, hic autem Suppositicius, modo primum ad lites se se intrusit quomodo ergo super facto iam praeterito et quidem alieno iurare poterit.

In reliquo ad Actum aliquem finalem iudiciarium podawszy na karcie, temi słowy taką Protestatią: Et in super pauperrima Mansionariorum Communitas ad protestatur solemniter quod ob paupertatem suam non potest nec debet amplius ipsis ulterioribus Potentum Colligantium impetitionibus in his Iudiciis respondere aut ulteriorem Processum formare. tum quia non est tanti ut sumptus tot et tantorum Vialium huc ad Iudicia per Milliaria plusquam quindecem Polonicalia hactenus aliquoties susceptis et adhuc suscipiendos suppeditare possit tum quia circa hoc Iudicia Patroni Peccarum non habentur quibus semet haec causa et praecipue cum tot et tam Potentibus Colligantibus demandari possit proinde de nullitate omnium et Singulorum Actuum si quos ijdem Colligantes in tergum dictorum Mansionariorum attentare praesumpserint iterum atque iterum protestantur etc. etc. etc. etc. etc. etc.

Jezliby tez Jezuici iakiey diligentiey (quod vix credo) to taką podawszy na Karteze Ucżynic diligentią in facie Judicij: Ego N.N. Satisfaciendo termino hodierno et parendo rei iudicatae offero me ad praestandum ex nunc Calumniae Juramentum et ex adverso accuso contumaciam Partis Actoreae itidem iuxta exigentiam termini hodierni in ea forma et modo prout in Processu exactum fuit et desuper intercessit Decretum idem non praestanti Juramentum eandemq; propterea peto declarari, quod a Causa et Actione praesenti cadat ~~~ ac indamnis Realibus et litis expensis condemnari ~~~~~~~~

Jesuitis vexationes
ad mansionariis Sti Rdes
Dni. monumentum

Przed Aktami ninieyszemi Sądu Ziemskiego Woiewodz
twa Krakowskiego osobiscie Stanąwszy ~~wielmożny~~ Jmć X.
Kazimierz Czerwinski Kollega większy, S. Theologiy Profesor
Kosciołow, Kollegiaty ~~[illegible]~~ S. Anny Kanonik,
Boboszowskiego Proboszcz, Przeswietney Akademiy
Krakowskiey Generalny Prokurator, Swoim y teyże
Przeswietney Akademiy Krakowskiey, Za którcy
rzeczywistosc rzeczy y ninie Zapisuie się Jmieniem Czyniący
Zabiegaiąc wszelkiemu Dobr Gołczy Prowentu uszczerbko
wi, takową przed urzędem niniejszym Ziemskim prze
ciwko Nayprzewielebnieyszey w Bogu Jeymć Pannie
Konstancyi Ważeki Zgromadzenia Jmbramowskiego
Reguły S. Norberta Xieni, wielebnym Przeoryszy, y całe
mu Zgromadzeniu, Zakonnemu Dobr Rzeżusnia w bli
skosci z Dobrami Akademiy Gołcza nazwanemi będących
Possessorkom, tudziez całemu Pospolstwu Poddanych
tychże Dobr Rzeżusni zanosi Manifestacyą wraz z Rema
nifestacyą a to o to. Nayprzewielebnieysza y Wielebne
Zgromadzenie Jmbramowskie wyzey wyrażone, maiąc
Dobra przerzeczone Rzeżusnią przed tym Szembekowskie
a teraz urodzonych Hopierlowskich dziedziczne z Do
brami y Polami tak Dobr Krępy przewielebney Kapi
tuły S. Floryana, iakoteż Dobr Gołczy Przeswietney Aka
demiy Krakowskiey stykaiące się w swoiey Possessyi
Zrobiwszy iakowąs Komplanacyą z przewielebną Kapitułą
iako Dobr Krępy Dziedzicami względem wygodnego prze
iezdzania przez Gronta y Pola Krępskie, tak sobie pozwa
la razem z Poddanemi że niby na fundamencie pomie
nioney Komplanacyi pominąwszy Drogę ordynaryiną
przez Pola y Gronta Gołczskie zbożem zasiane tudziez
przez Łąki przeiezdzaią, w Zbożach y w Łąkach Szkody
wielkie czynią, a osobliwie roku teraznieyszego tak
Pola zasiane iako y Łąki Gołczkie wozami zerznęli
iako wizya prawnie uczyniona obszernie nauczać
że Szkody około pięciuset złotych polskich uczyniły, nadto
Zgromadzenie Zakonne maiąc trzy Staianka roli
pomiędzy Grontami Gołczkiemi przy samey wsi Gołczy
na uszczerbek Prowentu Gołczkiego y odięcie Propinacyi
Chałupę na tychże Staiankach wystawić kazało Szynk
wprowadziło trunki groszem taniey przedawać rozka
zało przez co wielki uszczerbek w propinacyi gorzałczey
uczyniło. Jmć X. Ekonom Dobr przeswietney Akademiy
widząc tak wielkie szkody w Dobrach poczynione nay
przod wizyą podług prawnego postępku wyprowadził,
a potym przeswietna Akademia przez Manifestanta y
Remanifestanta niniejszego uskarżenie się prawne
przed Aktami zaniosła. O czym wyzey wyrażone Zgroma

dzenie

dzenie Załecenne dowiedziawszy się odpowiedz niby prawna y na Dokumentach Zasadzaiącą się przed Aktami Ziemskiemi Zanotowac starało się. A iako takową odpowiedz czyli Remani festacyą, nie wiadome postępków w tey Sprawie uczynionych, nie wiadome dystynkcyi ~~między~~ pomiędzy Dobrami przewielebney Kapituły y przesławney Akademii Krakowskiey, ale raczey podchlebne pioro uformowało, tak aby się taż odpowiedz czyli remanifestacyą, imieniem przewielebnego Zgromadzenia Zaniesiona niezdawała bydź sprawiedliwą, że o przesławney Akademii Krakowskiey iakoby bez prawnego postępku y przeciwko Sąsiedzkiemu prawu nie sprawiedliwie czego żądała z tey opinij nie przynosiła tak też Remanifestacyą Manifestant y Remanifestant w każdym punkcie odpisuie. Naypierw żada się iakoby przesławna Akademia wiedziała o iakiey Tranzakcyi względem pozwoloney drogi do przeiazdu przez Pola Krzęsłic Zawarttey, i iakoby takową Tranzakcyą Zachowac miała, dużo się pomyliło pioro w tey okoliczności, bo ieżeli iest iaka Tranzakcya to z Dziedzicami Dobr Krzęsy to iest z wielebną Kapitułą S. Floryana, a nie z przesławną Akademią iako tedy Akademia nie ma prawa interessowania się do Dobr Kapitulnych, tak wzaiemnie Kapituła do Dobr Akademickich interessowac się nie może idzie zatym że Akademia o Tranzakcyach Kapitulnych nie wie, wiedziec y onych Zachowac nie powinna. Pisze daley że szkody w Manifeście wyrażone nie maią specyfikacyi czasu kiedy są poczynione, nie miało się z czym popisac przez takowe Zagadnienie, albowiem mogło się łatwo domyślić iż gdyby przeieżdżano w tym gie wrody przez pola Sniegiem okryte o toby się nie skarżono mogło sobie y to przypomnieć, iż Akademia naucząc prawa zna się dobrze na prescrypcyi, nie wznawiałaby Za dawnieyszey szkody. Nie wstydziło się te pioro podchlebne y tego żądac iakoby przesławna Akademia Krakowska nie uczyniwszy żadney przyiacielskiey rekwizycyi do Zgromadzenia Jmc X. Ekonomowi drogi według upodobania wymierzac kazała a nie informowało się od swoich Pryncypałek iż na Rekwizycyą listowną Jmc X. Ekonoma Nayprzewielebnieysza w Bogu Jeymć P. Xieni dnia dwudziestego czwartego miesiąca Marca roku teraźnieyszego odpisała. Drogi także żadney Jmc X. Ekonom nie wymierzał tylko aby znacznieyszych szkod nie czyniono pola według zwyczaiu zakopac rozkazał. Przechwala się Zakonnicy miłosiernym uczynkiem uczynienia wygody Ludziom a osobliwie przeieżdżaiącym przez wprowadzona propinacyą, ale przecię dokłada bez krzywdy Ludzkiey tak to iest niegodziwie szukac takiego zysku ktory drugiemu krzywdę przynosi. Konwent zaś Imbramowski szuka zysku na propinacyi w chałupie na samey granicy Sołeckiey wystawioney założoney, a Akademii w Austeryi krzywdę czyni

czyni bo trunki groszem taniey przedawać może. nie
Zreffeltowało sie piero iż czynienie wygody nie zależy
na samym podstawieniu piwa y gorzałki, ale y nawy
godnym noclegu y popasie, w Chałupie zaś Konwentu
Imbramowskiego nocować ani popasać nie można za
czym to nie iest czynienie wygody, ale raczej w dobrach
sąsiedzkich przeszkody, wszakże, wielebny Konwent
Imbramowski ieżeli nie chciał krzywdy czynić Abade
my w propinacyi mogł sobie szynk założyć we wsi Rze
żusni, a nie pod Austeryą Gołecką wyraziło też pioro
w swoiey Remanifestacyi więcey innych argumentow
ale na siedne iuż sie wyżey odpowiedziało, inne dependu
ią od Inkwizycyi, a inne nie wyciągaią odpowiedzi dlaczego
Manifestant y Remanifestant niniejszy swoim i iako
wyżey Imieniem czyniący, aby przerzeczona Remanifesta
cya Imieniem Wielebnego Konwentu zanotowana na pamięci
bez informacyi dostateczney uformowana nie zdawała sie bydz
sprawiedliwą do obrony prawa uciekasie y przeciwko wyżey
wyrażonemu Wielebnemu Konwentowi Imbramowskiemu
tudzież Poddanym Rzeżuskim względem wyrażonych
okoliczności znowu a znowu Manifestuie sie y Remani
festuie przyrzekaiąc iż oto wszystko prawnie czynić y tego
co sprawa y okoliczność wyciągać bydzie dopominać sie będzie
za środkowaniem tey Manifestacyi y Remanifestacyi
ktorey salwę poprawienia lub w inszy sens napisania
w zupełney mocy y władzy zostawuie sobie.

Akademia Craz. c[ontr]a Contt Imbramoviens manifestat et Re
manifestatur.

357

Cracouien. Praecedentiae

Pro Respondendum est constare de bono Iure Magistrorum Philosophiae etiam ad effectum manutenentiae quia ut probavi in altera Scriptura quam Supplico reassumi Praecedentia in traditione voti pro elect. Rectoris Accademiae debetur Magistris p[raese]ntis tam attenta dispositione Literali quam intellectuali Statuti ad precisum effectum d. electionis emanati.

Attenta dispositione Literali, quia prius nominantur Philosophi et postea Baccalaurei, primos autem nominatos semper potiri ac praecedere tamquam digniores est expeditum in Iure l. p.a ubi omnes ff. de alb. scrib. Signorol. cons. 23. n.o 26. Rota d. 333. n.o XI. p. 2. cum alijs in d.o 77. conformiter relatis.

Attenta intellectuali, quia Philosophis conceditur electio quatuor Baccalaureis vero trium. Amplioris autem facultatis signum esse evidentis praecedentiae nemo par ambigit Signorol. d. cons. 23. n.o 28. Bald. cons. 387. alt. et lib. p.o Rota d. 425. n. 12. par. 13. Rec.

Quod statutum cum semper fuerit in viridi observantia et ultimo loco de anno 1603. confirmatum alio speciali Decreto, bonum Ius Philosophorum remanet evidens, nam habens prose statutum d. habere casum legis particularis tenacis Semper de l. Omnes populi ubi omnes ff. de Iust. et Iur. Mantic. d. 256. n.o p.o et in Rec. d. 503. n. 4. p. 14.

Fortius, et absque omni prorsus difficultate concurrente consuetudine votandi prius Philosophos, et postea Baccalaureos comprobabitur, Testes nuper Repetito Summ.o n.o 13. et deponentes etiam de Immemorabili, cum tamen sufficeret consuetudo brevi tempore observata et paucis actibus munita ut in terminis Praecedentiae istius generis adestat. Vib. lib. p.o cap. 5 n. 6. Farat. cons. 2. n. 13. et 30. Rota d. 148. n. 8. et decis. 226. n. 7. p. 14. recent.

Praesertim quando consuetudo est illi conformis prout in p[raese]nti ubi correspondet praed. dispositioni Statuti, Decreto illius Confirmatorio, et Antianitati Philosophorum qui primo loco fuerunt instituti, tamquam Magri ac Doctores Summ.o n. 24. Quod autem Antiani, et Antiquiores sint praeferendi adsunt text. in l. p.o et 2. C. de praefect. praetor. et in l. p.a C. de praefect. sac. Cubicul. lib. 12. Aretin. cons. 23. n. X vers. ad tertium. Barbos. de Canon. cap. 18. n. 21. Cassan. in Catalog. glor. mund. p. 4 consid. 23. et consid. 48. § sic etiam, et p. 9. consid. 13. in princ. ac consid. 46. in princ. Vbald. d. 121. in princ. Ludov. d. 566. sub n.o p.o vers. Ius enim cod. et in divers. p. 4. dec. 218. n.o p.o

Frustra dicitur ex adverso Antiquiores esse ac superioris Classis Baccalaureos Theologiae ideoque Statutum praeferens illos Philosophis non attendendum uti irrationabile. Etenim contrarium eruitur ex deductis in facto § 3.o quia et §. quinto quia, et in Summ.o n. 4.o Vltra quod de Iure Statutum seu consuetudo praeferens in aliquo actu minus dignum non dicitur irrationabiles, ut distinguendo firmat Sperell. d. 36. sub n.o 12. et d. 139. n. 3.

Et a parte gratis asseritur quod ex Catalogo electionum appareat de praecedentia Adversariorum nam d. Catalogum re vera est liber privatus forsan conscriptus ab aliquo ex ipsis Adversis ideoque nullam constituit probationem l. exemplo C. de probat. l. quae d. §. ... ff. de eden. et in fortioribus Barbos. in cap. ad audientiam n. 2. de praescript. Afflict. d. 364. n. 7. et 8. Praeterea non ex eo quod ibi prius descripti Legantur arguere valet ad d. eorum praecedentiam cum aliter potuerit scribi aliter observari et de facto habita notitia prius p[raese]ntes de d. praepostera descriptione statim reclamaverunt, unde colligitur non fuisse observata Rota d. 44. n. 28. et seqq. p. 2. et p. 4. tom. 2. d. 504. n. 5. Sperell. d. 139. n. 52.

Nec refragatur sententia emanata in prima Instantia favore partis Adversae, nam quando

etiã ex illa resultaret aliqua boni iuris praesumptio, prout resultare nequit tamquã lata à iudice allegato suspecto propter Theologicã facultatẽ ei annexã Marant. in praxi par. 6. actu 2° n° 32. et 56. Lancellott. de attent. pe 2. cap. 6. ex n° 4. Pras. except. 24. ex n° 68. Card. d° 84. per tot. Fontanell. d° 14. Sanfelic. de 63. ex n° 30. Adhuc praesumptio euanesceret tùm quia a da sentia fuit immediate appellatũ, tùm quia Rota non amplectitur hanc praesumptionẽ nisi in sentijs antiquis iã diu obseruatis, tùm et tertio quia contra sentiam militat pta consuetudo, et dispositio statuti, ut hisce omnibus consideratis responsum fuit corã Seraphin. de 381. et regulare est quod sentia lata contra statutũ seu leges particulare sit ipso iure nulla l. 2. C. quando prouocar. non est necess. et l. pa §. item si quis sent. vin: appell. recip. Alex. cons. 81. n° 2. Buratt. cons. 220. n° 11.

Similiter non attendendi sunt testes asserentes aliquando Baccalaureos maiora vota dedisse tamquã nulliter examinatos sine citatione, et interrogatorijs l. si quando C. de testib. Buratt. d° 201. n° p° et tamquã deponentes de votis recentibus ab hac parte impugnantis, et pendente lite causantibus Post. de manut. obseru. 13. ex n° 45. Rota post eũ de 294. n° 5. et d° 329. n° 14. Item tamquã contrarios nostris testibus examinatis Dicl. d° 580 n° 14. Cels. de 236. n° 13. et numero pluribus, ut in de 238. n° 2. par. 9. rec. et concludentibus antiquã praecedentiã in votando iuxta statutũ tribuens eius assistentiã Gregor. d. 51. n° 2. et 3. Arguell. de 43. n° 58.

Nihilque releuat quod tertius testis ex° adductus asserat in Processionibus et Prandijs Baccalaureos praecedere vigore alterius statuti quia non docet de isy et obseruantia illius Capitul. de 203. p° 3. per tot. et in rec. p° 9. de 291. n° 23. Immo unus testis Summ° N° 3° in fin. litt. A. contrarium firmat nempe in omnibus consensibus praecedere Philosophos. Sed quatenus etiã doceretur de d° statuti obseruantia adhuc attendendũ esset in materia tantũ de qua loquitur, non autẽ in materia electionis Rectoris, circa quã aliud adest particulare statutũ Serapl. dec. 942. n° 5. et in rec. de 252. p° 14. Neque implicat quod in aliquo actu quis procedat et in alis postponatur Adden. ad Gregor. d. 310. n° X. Seraphin. de 964 n° 2 Mellin. de 379. n° 6. cũ alijs in rec. p° 14. dec. 226. n° 6.

Tandẽ nullũ fieri pot ex° fundamẽtũ super renunciatione litis ab aliquibus Philosophis facta, nã praeter alias responsiones in facto datas, certũ est in iure quod talis renunciatio non praeiudicat successoribus praesertim quando prout hic facta non fuit ab omnibus, sed à multis impugnata l. 2. et ult. C. quib. res iudic. non nocet. glos. in l. 2. C. de pact. Grayc. de 82. n° 4. in specie Gratian. discept. 298. n° 9. ubi in fortioribus etiã si fuisset expresse iuri praecedendi renunciatũ Sperell. de 119. n° 45. cũ seqq. Vbald. decis. 290. n° 13. Prout certissimum est etiã quod aliud est renunciare liti, aliud renunciare iuri sibi competenti ut

251 ~~285~~

ut late firmatur in d.e 3.a de Renunc. in novis.

Supp ordine Iudicij parum insisto, tum quia satis respondit D. Causae Patronus, tum quia notissime sunt regulae quod ubi possessorium est turbidum, semper cumulatur cum possessorio Caualer. d.e 434 n.o 3. et apud Post. de manut. d.e 183. n.o 2. d.e 525 n.o 5. et d.e 645. n.o 2. et quod ubi petitorium est clarum prout hic ubi fundatum in statuto specialiter confirmato, et longissimo tempore obseruato tunc absorbet possessorium Rota d.e 389 n.o ult.o et d.e 514 n.o 4. p.e 13 Rec.

Nil refragante suspensione ult.o loco facta post varias instantias Menoch. de retin. remed. 5 n.o 94. Gratian. discept. 681 n.o 25. Caualer. d.e 590. n.o 2. et 3.o cum alijs in diuers. p.e p.a decis. 563. n.o 6.

Quare &c.

Fran.cus Stanclus Adtus

R.R.D. Jaya
Cracovien. Præced[tie].

Pro

RR. Mag[ri]s Philo=
sophiæ Accademiæ
Cracovien

Con[tra]

RR. Baccalaureis
S. Theologiæ eiusdem
Accademiæ.

2.[a] Curis Dstanchi

358 x ~~256~~ 252

Postulata Universitatis Cracoviensis.

1 Ut confirmentur constitutione novella comitiorum Regni omnia privilegia tam in genere quam in specie decora et ornamenta eidem Universitati a prima sua erectione a Serenissimis Regibus et Rzplia benignissime indulta.

~~[illegible]~~

2 Ut reassumatur constitutio in specie Anni 1635ti Tit: Akademia Krakowska, eademq. prorogetur ad scholas Varsavienses Patrum Societatis, reclamantib9 ordinib9 Regni apertas.

3 Libertentur Villulae a stationibus militarib9, ut potes quae Professorib9 et Scholarib9 tributariae sunt, in pias fundationes et Lecturas iure terrestri possidentur.

Cracouien. Iuris Respondendi.

Em.me et R.me D.ne Inclytæ memoriæ Casimirus Poloniæ Rex incohauit erectionem
Academiæ Cracouien. quam subiecit Iurisdictioni supremi Regni Cancellarij cum potestate Laurea
Doctorales conferendi. Ea vero annuente Vrbano V.o fuit translata in Ep.os Cracouiæ, ideoq. ab
Vladislao Jagellone similis memoriæ Rege, qui Academiæ erectionem absoluit, Conservatores Depu
oium statutor. priuilegior. consuetudinum etc. de Vniuersitat. Sum. n.o 1.o. fuere etiam ex
tutis Regni aliorumq. Regum priuilegijs, ex prouincialium Constitutionum dispone, Aplica etiam
accedente auct.e supremam et independentem illi obtinuerunt, ita exercuerunt Iurisdiconem. Extat
vna inter cæteras Constitutiones Academiæ, ut promoti extra eam ad gradus Doctorales non ad
mittantur ad respondendum pro loco inter Doctores Academiæ, nisi quibusdam prius impletis re
sitis, inter quæ Doctores s. Theolog. tenentur saltem per biennium legere libros quatuor
Mgri Sentar. et publicas quatuor disputationes absoluere Sum.o N.o 2.o, cuius admissionis effec
tus est ut Promotus censeri debeat in posterum inter Doctores Academiæ cooptatus, et frui om
nibus illis Priuilegijs, Immunitatibus, gratijs, et beneficijs iisdemque qualibus, quibus alioquin Academ.
extra Vniuersitatem promoti non gaudent.

Ill.mus Cracouien. Ep.us Cracouiâ ante tres annos Varsauiam pro Comitijs Regni dis
cessurus ne in eius absentia admitteretur quis ad respondendum in præiudicium statutor. inhibuit Rect.
et alijs Vniuersitatis, ne d.a absentia durante admitteretur quis ad Respondendum Sum.o N.o 3.o. Qu
vero Inhibitione contempta Rector admisit Stanislaum Sutkowskij ad respondendum. ideo Ill.mus
in suo reditu instante Promotore fiscali actum Responsionis declarauit nullum et Rectorem
cum quibusdam excommunicauit.

Fuit pro parte Stanislai et Rectoris commissa causa Appellationis in Rota coram R.P.D. Bicci
et licet Procurator Promotoris fiscalis citari debuisset tamen proposita causa pro contradicta
emanauit dec.o con. Ep.um continens reuocationem sntæ. tum ex defectu citationis Stanislai
tum ex Iurisdictionis. Dedit ista Decisio ansam alteri liti. Nam Academici Professores obtenta
Exemptione à Iurisdictione Ep.i obtinuerunt pro commissionem sup. Exemptione ab ipsius
Iurisdictione, et vigore illius Inhibitionem ab eodem Biccio Sum.o N.o 4.o coram quo causa re
posita, fuit confirmata prior decisio, et absolute resolutum Nullum Ius Ep.o competere quoad
huiusmodi admissionem ad respondendum iuxtaq. decisiones per has lata sntæ et mandatum de manu
tenendo priuatiuè ad eandem relaxatum.

Dum hæc Romæ geruntur orta sunt plura et varia scandala in partibus, et ex eo quod
demum ex causa Inhibitionis et Exemptionis prætensæ, nimium cæperunt insolescere non solum
contemnentes Ep.um sed et alia perpetrantes in præiudicium Catholicæ religionis. Inter
recensetur quod iam aliquis cæpit dicare hæreticis libros aliquos etiam edere de Astrologia
Iudiciaria, opiniones ab Ecclesia damnatas tueri et alia similia. Ex quibus motus Potentiss.
Inuictissimus modernus Poloniæ Rex, volens tempestiuè huic incendio occurrere Regijs
chartis Suæ beatit. supplicauit pro suppressione istius Litis, et reintegratione Ep.alis Iurisd.
ut in eiusdem latius continetur. Et quia Sanctitas Sua antea voluit Vota Em.or. D.nor. meor.
exquirere, credimus huic petitioni omninò annuendum.

Siquidem quoad Cardales Coa quibus occasio prodiit prefata exemptio à Jurisdne Epi suff-
ficiat praescisse ad Mtm Suã literas et alia documenta quae separatim dantur. Nam cum
ipsa privilegia emanarint ob Ecclesiae Regibus eorumque instantia Summi Pontifices eadem
confirmarint, iisdem in contrarium instantibus non solum limitari et declarari, sed revocari
etiam deberent, cum partim versentur circa Jurisdnem, quae est ad placitum Principis
revocabilis, prout revocabilia sunt quaecumque Privilegia. But: Zabarel. Abb. in caput
Nouit de Jud. Bald. in tit. de pac: constan. in princ. et l qui se patris no 14 C.
Unde lib. Felin in cap. quae in Eccar no 5 de consit. Natta Cons 511 no 3 et cons
633 no 5 Vol 4 ubi no 6 loquitur de privilegio Studior. et exemptionis Paribus de
Jur Abb. Lisput 16 q. 12 no 1o ideoque multo magis id procedet occurrente ista
et necessaria causa ppter periculum Religionis Catholicae cum firmamentum sit ratio quod pro
religione facit § Sed hoc prim et ibi Bart no 4 Auth de Sanct Epis: quod
eo magis est ponderandum quod versatur in Academia quae est ultima in defen-
sione. Nec procul sunt exempla plurium in Germania Universitatum quae exemptio-
nes Epi Dioeceses hauserunt, et secutis huiusmodi circumstantiis alii Summi Pontifi-
ces ad huiusmodi suppressiones ad instantiam Regum devenerunt, prout sub tempore Pauli
Vi fuit suppressa facultas vitalis in illa Ulmaria Canonicalis et sub Urbano alia
facultas Jurisdicendi, pluraque exempla huiusmodi dantur etiam ad partes. ~~~~
Ex quibus videtur concludendum pro suppressione istius libri expediendum Breue Sanctita-
tis Suae committendo Illmo Dno Epo quatenus conniveat in sua Jurisdne non obstantibus in-
hibitionibus R. D. Archiepi et quidem in omnibus, sed in iis praesertim quae ad fidei Catholicae
conservationem pertinent, attentis non solum Regiis literis et bono Jure ipsius Epi, sed etiam
quia licet istam causam aliqui Academici factiosi nomine totius Universitatis promoueant tamen
minime consentit Universitas, cuius digniores Professores in contrarium protestati sunt Sum
no 15. Quare &c.

Carolus Montius S. R. Mtis Agens.

Eminentissime et Rndissime Princeps
Domine Dne et Patrone Obseruantme
Fama e, Academiā Nrā Cracouiensem Sinistrē Corā SSmo Dnō Nrō delatam

Ad Card. Vrsinum
Joannes Casimirus etc.

Illrmō et Rndmō D. Virginio S. R. E. Card. Vrsino Regni Nri Protectori
Amico nrō honorando salutē et prosperae felicitatis incrementum.
Illrmē et Rndme Dne Amice Nobis Honorande
Intelleximus S. Suam Causam inter Certos Acad. Crac. Professores et Rndm D. Epum Crac. occasione
Cancellariatus eiusdem Acad. pantiquis institutis illi [illegible] Episcopatui annexi exortā ā Tribunali
Rotae in qua hactenus agitabatur ad se euocasse. In quam nequid sinistra aliqua [illegible] informatione
obsit, sua ut apud Sanctitatem authoritate Illmā Vrā incumbat peramanter postulamus. Quia
[illegible] fulta adiutaque fuerit de optato eius euentu dubitamus minime. Cuncta a Deo
bona Illmae Vrae studiosissime precamur.

Ad Card. Pamphilium. Joan. Casim. etc. Illrme etc.
Venit per Sanctitatem (ut potest... ex Rota Rom. euocata) inter R. Epum Crac. et inter nonnullos
Acad. illius Professores occasione Cancellariatus eiusdem mota et decidenda Causa. Quibus cum tanta
temporis iniquitudine, siquidem Iuris exhibet Ita Serenissimi Iouis Kazimirii Regis Poloniae in-
stitutione fundata et post Authoritate Sedis Aplicae deinde firmante Ut Epus Crac. Imarcel Authoritas
in hoc Regno Senator in Capitulo cum potestate Cancellariatus subsisteret. Dum hic Ordo non inter-
rupta tot annorum serie stabilis. Nec difficile praestabat Doctrina Viri (quorum ferax
Mater erat) hunc tamen sequi Magistratum tolerare Donec in primis paucorum temeritas, hocce
iugum excutiendi gratius facta ad S. Sedem in talibus insolita prouocatione. Qui cum ausus cui
non tamen eius R. Epus afficiat Ecclesiam Nram plurimum derogat Iurispatronatui Nri assi-
stere ipsi Cas. Nra authoritate magna a nobis proposito nrō. In quo Cuperemus Illtate Vrā
amica nobis compellare, ut sua intercessione apud S. Sctatem plurimum efficacia praebe-
remus). Nec desperamus Illmā Vrāe Nos daturos locum quibus [illegible] hactenus pro hu-
mano Nri sed Cor. Utilitate lutasse. Ubi a foro et strepitu humano Patronis authoritate
Scholā et Cathedrā renouarunt. Saluā diu et incolumem Illmā Vrām manere precamur.

Ad Card. Sancta Crucis
Ita Acad. Crac. a Sermo Maiorib. Nris fundata: ita post ab eis multis non solum prae-
rogatiuis sed et beneficiis aucta Ut prius tuendo et Conseruando Nobis pter caeteris studii
Quas existimamus Nos implebimus Ut nihil de institutis semel in eo ordine a quoquo
minui patiamur. Accidit non ita ante nonnullos ex ea Professores studio [illegible]
Moris et Ordinis inuertendi ausos esse Rndo D. Epo Crac. occasione Cancellariatus
Acad. illi Epatui a primaeua Acad. institutione adnexi litem intendere. Quam in
tribunali Rotae hactenus agitatam ad se Sua Sanctitas euocauit. Cui Causa Ut Illrma
Sua authoritate uelit assistere nouiter in ea Iust. expediente magnopere postulamus. Rem
erga Nos officiosam grauem [illegible] Illrma Vrā certo confidat. Quam Cunctis a [illegible]
prosperis cumulatam esse Cupimus. Datum

[illegible]

Eminentissimis et Rev.mis D. D. S. R. Ecclesiae Cardinalibus: Roma Sac: e Sietto Bembino Petacnino et Rev.mo D.no Caietano Brevium Secretario

Cracovien. Iuris respondendi seu Suppressionis Litium

Pro Rege Poloniae

Facti et Iuris.

[illegible] Gratiam [illegible]

Expenderant optime causam totam Eminentissimi Domini Cardinales et Summus [illegible] firmarunt [illegible] principia [illegible] subditis [illegible], in summa [illegible] Interpretationem [illegible] partis donationis Regis Stephani (qui [illegible] plus laboravit) [illegible] nisi [illegible] attenderetur [illegible] quod adijcit [illegible] laboraverit [illegible] absolute commendem. Informationem de omnibus esse [illegible] Academiis [illegible] Servitores [illegible] Cardinalium [illegible] huiusmodi litteris [illegible] Academia [illegible] Stephano [illegible] Cancellario [illegible] ⊕

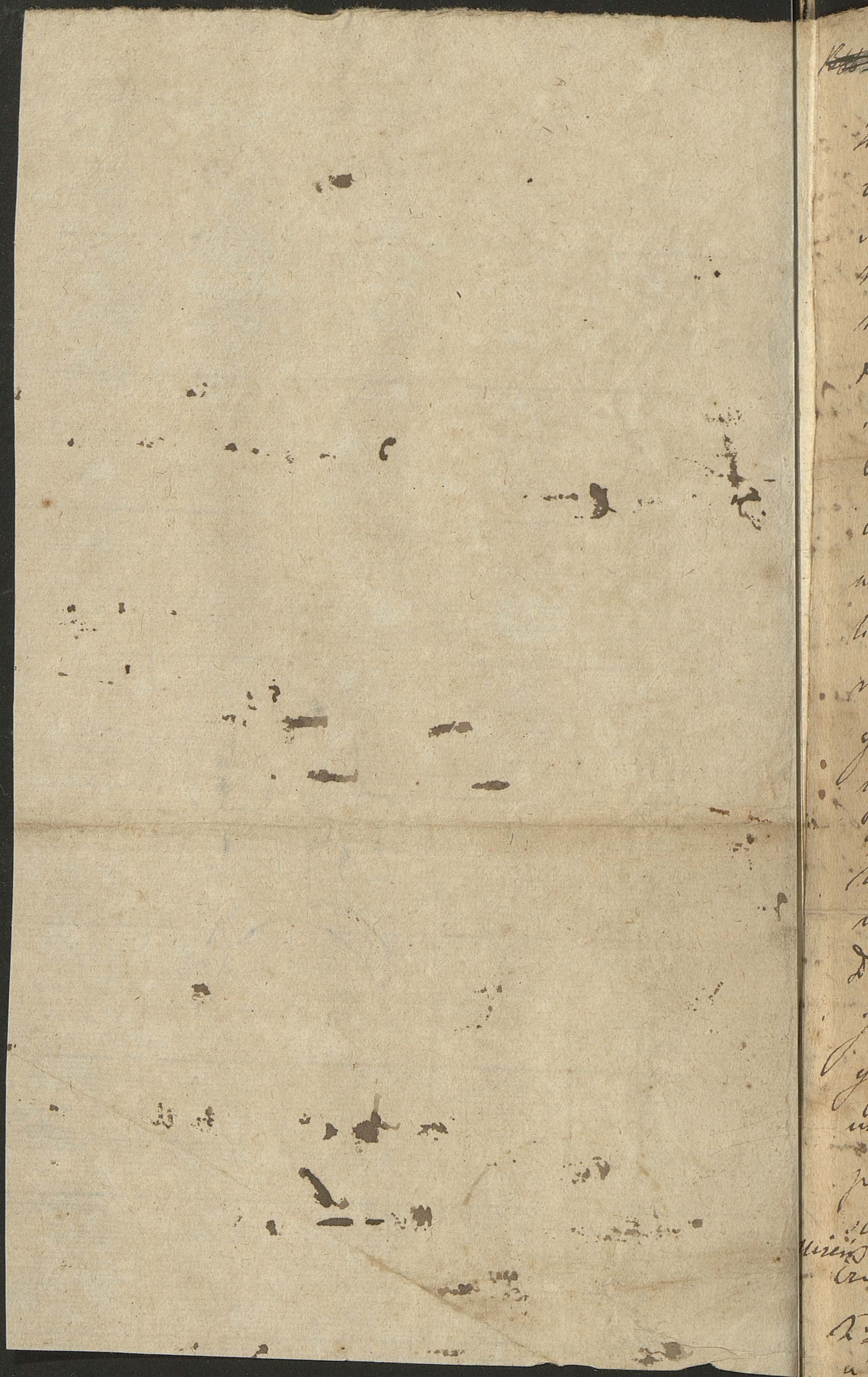
Sacra Regia Serenissima Maiestas Domine Domine Clementissime.

Quod sacrae et felici Heliotropio in cursu [illegible] lucidissimo [illegible] illucescere in [illegible] sole [illegible]
et spiritu interiore S R M V Sceptra Regni [illegible] Cracoviensis Academiae in [illegible] novo ad [illegible]
hinc alternis despexisse in terram [illegible] pallatam [illegible] et [illegible] cernit colorem, [illegible] ad
experrecta [illegible] ad animi hilaritatem [illegible] S R M V [illegible] et [illegible] [illegible] sole [illegible]
gentissimo splendore [illegible] conspicere irradiari. [illegible] quod non [illegible] [illegible]
et anno quo mente [illegible] eclypsin [illegible] [illegible] [illegible] coelo in [illegible] lumine
Augustissimo Clementissimo. Quod nostro bene meritis [illegible] alter illucesceret [illegible]
[illegible] et anime populi. [illegible] autem S R M V [illegible] clementissimo
[illegible] et Triumphalem ex [illegible] Victoriosissimo [illegible] [illegible]
et [illegible] et [illegible] redditur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Victoriosissimae [illegible] [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pullata [illegible] [illegible] [illegible] S R M V [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] veneratur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo
in [illegible] et [illegible] certissime [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
S R M clementiam [illegible] pullata [illegible] [illegible] pro [illegible]. [illegible]

Maiestati, Tuae autem Serenissime Maiestas o Jagellonicae [illegible] Lechicae in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jagellonicae [illegible]
[illegible] Sceptra [illegible] Regibus [illegible] Parens in [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] — Sed et [illegible] Jagellonicae Maiestas [illegible]
[illegible] et [illegible] Academiae [illegible] in [illegible] in Cathedra [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible]. Pullata [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] S R M [illegible] ac in [illegible] Sceptra
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Maiestati. Tuae [illegible] dextera [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Tuae [illegible] et [illegible] Triumphum [illegible]
Tuae [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Tu [illegible] et [illegible] Augustissime [illegible] in [illegible]
[illegible] Augustissime [illegible] Rex [illegible] Triumphatis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et Alexandri [illegible] et Julii [illegible] [illegible] et
Augusti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Tuo [illegible] Jagellonica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in augusto [illegible] [illegible].

Sed et uti sit [illegible] compellere [illegible] S R M V [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] genus quod sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Est [illegible] S R M T o Isabellae [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] in filio [illegible] Augusto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Isabellae
[illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], sed et
[illegible] sibi [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] Isabellae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. Ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] S R M [illegible] [illegible] Isabellae. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum illis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] M V [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] S R M T [illegible] se ad [illegible]
[illegible]



17

361 W Imię Boga Wiecznego. 258

Znaiąc się być śmiertelnym wzbudzam nayprzód w sobie
tę Pocieszaiącą Wiarę, która mnie we wszystkich przy-
krościach [?] i prześladowaniach wspierała, że Bóg Nayłaskawszy
któremu iest otwarta skrytość serca mojego mnie będzie
Miłosierdzie nad ułomnościami i słabościami nędznego i śmier-
telnego stworzenia, a iednak dzieła wszechmocney Ręki
i niezgruntowaney Mądrości. Byłem człowiekiem podo-
bnym wszystkim innym ludziom, alem niebył szczęśliwym [?]
czarnym [?] i zdradzaiącym względem mojego Bliźniego, tak iak
wielu było względem mnie, który za dobre przysługi oddawa-
li mi nayszkaradnieyszą niewdzięcznością przez potwa-
rze, podstępy, i nayniegodziwsze sposoby, usiłuiąc mnie
zgubić na maiątku i honorze. W ręku samego do tego ich
wszystkie dążyły kroki, aby mnie od wszelkiey w Kraiu [?]
tak Duchowney, iako i Akademickiey Pomocy [?] oddalili.
Wiadomym będzie sprawiedliwey potomności Rok 1797.
w którym zamiana [?] Dyspozycya uczyniona [?] Świątyni [?]
Dobrey [?] [illegible] Religii Chrześciańskiey przeciw dzikiemu
Fanatyzmowi, Chytrey obłudzie i nienasyconey chciwości
wyższey dumie i zuchwałey [?] gorliwości, naywiększem
uczynił [?] prześladowaniem znaczny [?] na zdrowiu moim
poniosłem uszczerbek. Wszakże i tym co mnie prze-
śladowali odpuszczam z całey duszy, iako Chrześcianin
Ewangelii J. Xsa. mówiąc: Dimitte illis Pater quia - - - -
2do Co się tycze mego maiątku własną pracą nabytego
a przez Opatrzność [?] w dwoiey całości uczynionego
takowe czynię Rozrządzenie. — Mam 2000. zł lokowa-
nych na Opatkowicach [?] JW. Grabowski, z których
600. zł leguię Szpitalowi Gen. Krakowskiemu [?] dla Ubogich chorych [?]
i nędznych iakieykolwiek bądź Religii, mniemam, wzglę-
dna to co ludzie mniemaią, a nie na to co wierzą, zo-
stawiwszy samemu Bogu sumienie i serce ludzkie
Jego to iest Prawo, i on potrafi gdy zechce nawrócić
i iedney Religii wszystkie [illegible] uczynić.

2do

2do Oddaię wszystkie Prawa i własność wzwyż ze-
szłey Summy Kapitalney rowuie 600 ft Filantro-
pijnemu Ustanowieniu. Chcę umierać z Cnotą
Wdzięcznością z prawdziwym uwielbieniem Cnotli-
wego i głęboko Oświeconego JW. JX. Felixa Oraczewskie-
go Kom: Edukacyjnego Między całego Stanu Akademickie-
go Autora tego tak pożytecznego związku. Niech
Cząstka mey Prawdziwey z Uczuć moich własnych
wyyd i nawet niektórych szczególnych pobudek dopeł-
nioney Zbiorku się przyłoży do uwieńczenia tak
Dobroczynnego Ustanowienia w Oyczyźnie Moiey,
który ia zawsze byłem gorącym Miłośnikiem, nad
którey nieszczęśliwościam, poniżeniem i niedolą w...
w Moim skutecznie ubolewałem.
3tio Resztę z pozostałey Summy tey Krewnym
Moim, którym oprócz powszechnych ludzkości obowią-
zków, niczem niewinien, których iednak w Życiu mo-
im Dosyć wspierałem i dźwignąłem.
4to Bibliotekę moię którą własnym zapałem i zbiorem z
wielkim nakładem w rozmaitych Kraiach z ... po-
wałem dla pomnożenia Nauk i wygody Publiczney
Szkole Głowney Krak: oddaię. Niech moie w A-
kademickim Stanie zbieranie tych Książek, w którym i
same tylko grzechy i wiele znaydował.
5to Suknie i Bielizna moia ma bydź proporcyonal-
nie podzielona, między Moich Krewnych i służących
iako i sprzęty kuchenne, do Pieniędzy należące,
bądź w Kolegium, bądź na Plebanii zostawić
Do wykonania wyżey opisanych moich rozrządzeń
obieram za Exekutorów Mężów których Cnocie y
Charakterowi zupełnie ufam. N. N.
Za Naywyższego zaś Opiekunkę tego Testamentu ob-
ram i przez wszystkie Nayważnieysze Obowiązki u-
praszam Prze: K. Edukacyjną, które pomogą świą-
tości swoiey w Narodzie, żeby utrzymać Moie roz-
rządzenia w zupełnym stanie, tak aby Maiątek Mo-
ią który 30 Lat ciężkiey robotą potem na ...
sępo...

dzam obie dobro cierpiących i ludzom prawo życzących
nie przeszedł. Przychodzę już śmiercią ścigana przytuli-
ko nieszczęśliwych i od śmiertelney zazdrości prześladowa-
nych. a znaydziesz mnie spokojnie na łonie e-
ziekaniaego.

Boże Naywyższy Twórco wszystkich Jestestw, Nie-
skończony Początku prawdy i Mądrości, sprawie-
dliwości Wieczna, wszystkie rzeczy do istotney Porzą-
dku przywracająca, który się przez Twoje niezmierne
na dobroć nad Nędznym Narodem ludzkim,
Oddaj Mi Zagubioną rozmaitemi błędami i zaśle-
pioną drogę, aby trafił do niemylney ścież-
ki twego prawdziwego szczęścia. Światło twoiey łaski
i Ołość każdego Człowieka zawiadującey twoiey nie-
zgruntowaney Opatrzności niech go prowadzi do czy-
stego Zdroju spokoyności i bezpieczeństwa który się na
łonie twoiey Nieograniczoney wszędzie Obecności znayduje.
Wysłuchay samej Wielkiey Miłości Ostatnie gorą-
cey tchnienie i przyimiy w ręce twoie Dziw-
ne nie wzruszoney i błogosławioney wdzięczności
Ubogą, Cichą i naużywszemi dolegliwościami w dosyć
smutnym i burzliwym życiu swoim skołataną i udrę-
czoną Duszę iedney z Naycichszych, a tym samym
naynieszczęśliwszych ludzi w dzisieyszym toku świata
moralnego. X. J. Bogunek. 1sz

Vete Valete Aeternum Amici
Mors ultima linea rerum

Boguickiego Testament.

s przi drukowany

Quaestio 4ta ~~1017~~ 261 260

„Qui ex Praelatis et Canonicis debent esse Doctores? an sit Canonicus „Paenitentiarius? et num per se, vel per substitutum et qua ratione „munus suum peragat? An sit Canonicus Theologus?

362

Ex Praelatis Ecclesiae Cathedralis juxta Bullam Leonis X Constitutionibus Provincialibus inductam Archidiaconus debet esse Juris utriusq Doctor. — Praeter hanc Praelaturam juxta Bullam Leonis X ad Instantiam Serenissimi Zygismondi Primi Regis Poloniae anno 1515 editam debent esse quatuor Doctores Canonici ignobiles, duo Sacrae Theologiae, & duo utriusq Juris; et juxta ~~et~~ alteram Bullam Pauli Tertii anno 1543 Die 16a Octob. emanatam Quintus Canonicus ~~Medicinae Doctor~~ etiamsi ignobilis Medicinae Doctor esse debet. Ex his Canonicatibus Doctoralibus duo, unus Sacrae Theologiae, alter utriusq Juris adhuc sub Anno 1422 rigore Bullae Martini Quinti incorporati fuerunt, pro Doctoribus Juris et Sacrae Theologiae Universitatis Cracoviensis cum assignatione fundorum; Canonicatus Warnowski pro Doctore utriusq Juris, cujus fundi et Canonicatus modo est Possesor Jll. Mniocki; Canonicatus autem Letowski pro Doctore Sacrae Theologiae, cujus fundi et Canonicatus modo est Possesor Jll. Jdatt Sacrae Theologiae Doctor. — Aliis autem Canonicatibus Cathedralibus, 1mo utriusq Juris, destinatus est fundus Posadzka nominatus, hujus est Possesor Jll. Paul. Olechowski 2do Sacrae Theologiae; destinatus est pro semper fundus Krzeszowska nominatus. hujus modo Possesor est Dobrzański, 3tio Canonicatui, Medicinae, destinatus est fundus Gunowska vocatus hujus est Possesor Casimirus Bodarkiewicz. Ex his, uni doctorali Canonicatui, Theologiae, fundi Krzeszowska nominati, additus est novus fundus in quinq Decimis. ex pagis

Prædium Militare, de cujus Agris decimatur Ecclesia Sancti Jacobi in Casimiria.

Stanisławice. Villa sub Parochia de Przemanków sita. dt. dt.

Matikowice. Villa sub Parochia eadem sita. dt. dt.

Ex Libro Beneficiorum Ecclesiæ Cathedralis et Diœcesis Cracoviensis Annô Domini Millesimô Quadringentesimô Quadragesimô, conscripto extractum.

Ex Libro Retaxationum Beneficiorum Ecclesiæ Cathedralis & Diœcesis Cracoviensis Annô Domini Millesimô Quingentesimô Vigesimô Nonô, conscripto, extractum, et Sigillô Reverendissimi Capituli communitum.

~~260~~
262

1440 – 1518

364 ~~147~~ 263

Prædium prope sive in Lobzow ad præsens cōmuniter Grāmatica dicitur

Nunc Fundus communis Collegij Minoris Artistar.

In Nomine Domini Amen

Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus in posterum pariat detrimenta alta Regum et Principum decreverunt consilia ea à quibus Literarum et Testium annotatione perhennari, ne lapsu temporis evanescant. Proinde Nos Wladislaus DEI Gratia Rex Poloniæ ac electus Rex Regni Hungariæ nec non Terrarum Cracoviæ Sandomiriæ Siradiæ Lanciciæ Cujaviæ Lithvaniæq Princeps Supremus Pomeraniæ Russiæq Dominus et Hæres etc. Significamus tenore præsentium quibus expedit universis præsentibus et futuris harum notitiam habituris. Quod considerando multiplicia obsequia quæ Nobis Famatus Johannes Teschwar Civis Cracoviensis Fidelis Noster dilectus exhibuit per Nostramq Fidei constantiam qua Nobis complacuit et in futurum aucta Fide complacebit præstantius harum intuitu volen ipsam gratiam Nostra prævenire ad hujusmodiq obsequia Nostra de cætero ~ promptiorem sibi de benignitatis Nostræ clementia aquæ de Rudawa per Canale mediæ duntaxat ulnæ latitudinis in ipsum pratum pro paranda per ipsum Piscina ibidem pro usu suo et beneplacito liberam damus ducendi et mittendi plenissime potestatem omnibus temporibus in ævum successuris. Harum quibus Sigillum Nostrum est appensum testimonio Literarum. Actum in Sandecz Feria Tertia proxima ante Festum Sancti Georgij Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo. Præsentibus Reveren in Christo Patre et Magnificis Nobilibusq Domino Sbigneo Episcopo Cracoviensi Johanne de Czizow Castellano et Capitaneo Johanne de Thanczyn Cracovien Hruszkone de Pomorzanij Podoliæ Palatinis Petro de Pisharij Magistro Curiæ Nostræ Mtis et alijs quam plurimis Fidelibus Nostris Fide dignis Testibus ad præmissa. Datum per manus Magnificorum Johannis de Conieczpole Cancellarij et Petri Woda de Szczekocinij Regni Poloniæ Vicecan Nobis dilector. Ad Relaōnem Magnifici Johannis de Czizow Castellani Cracq prædicti.

Locus Sigilli + Regni pensilis

x

Raphaël de Skawina Canonicus et Officialis Craco-
viensis Generalis. Significamus universis et singulis ad quos
hæ Nostræ pervenerunt Literæ. Quomodo coram Nobis
personaliter constituti Providus Johannes Jheswar Consul
cum Margaretha Conjuge sua, Cives de Cracovia non com-
pulsi non coacti sed animis eorum ultro deliberatis et pro
eorum prioris omnibus caventes, omnibus melioribus modo via
et Stylo prædium eorum cum duabus Piscinis prope Lobzow
extra Cracoviam quæ olim Domini Catherbarg Civis à Cra-
covia fuerunt. Venerabili et discretis Dominis Magistro
Paulo de Pnstow in Theologia Licenciato ad Sanctum Flo-
rianum in Cleparz Canonico, Matthiæ dictæ Ecclesiæ Vice
Præposito et Nicolao Cardiatek in Knegowa Præbendario
olimq Domini Nicolai in Strozyk Plebano Executoribus
tum omni Jure et Dominio nihil pro se reservando sub titu-
lo tamen redemptionis pro duobus cum medio Centum Marca-
rum communis pecuniæ numeri et monetæ Polonicalium
Quadraginta octo grossos in quamlibet Marcam computan-
recognoverunt se vendidisse et vendiderunt et præsentibus
instituerū quantum de Jure resignārunt per eosdem Exe-
cutores manutenenᵘ utifruendum, condusendum convenien
cum omnibus attingentijs adjacentijs artis Piscinis ara-
turis sicut soli habuerunt, tenuerunt et possederunt quas
quidem ducentas et quinquaginta Marcas memorati Jo:
hannes Jeshvar et Margaretha cum effectu ab eisdem Exe-
cutoribus statim se similiter recepisse fassi sunt prout re-
ceperunt et de eisdem quittarunt realiter: Et incontinenti
memorati Johannes Jeshvar et Margaretha ejus Conjux
Cives Cracovienses dictum prædium nihil excipiendo cum
Piscinis et omnibus Juribus prout prius tenebant ab eisd
Dominis seu apud ipsos Dominos Executores convenerū
conduxerunt et appretiarūnt per Quatuordecem Marcas
singulis annis monetæ antedictæ hujusmodi conventionis
à data hujus diei incipiendo. Seq ijdem Johannes et
Margaretha ipsis Dominis Executoribus aut eorum ad
Altare in Ecclesia Sanctæ Annæ in Cracovia erigendo
Altarista præsentando dictas quatuordecem Marcas an-
nui Census in unum prædictᵘ seu ad qualibet quatu-
or tempora Anni per tres cum media Marcam incipiendo
à quatuor temporibus Luciæ proximè venturis sub pœna
Excommunicationis cum effectu soluturos obligarunt hu-
modiq solutionᵉ et conventionᵉ dicti totalis prædij continuare
qm de alio censu eisdem Dominis Executoribus emen-
do non providerunt et hujusmodi bona et prædium non re-

dimerunt

Lada 18.
15.

demerint ab ijsdem cum effectu antequam redemptionem dicti C:
dij ijdem Johannes et Margaretha ad inveniendum alium Cen:
sum seu emendum tenebantur et se adstrinxerunt cooperari sub di:
cta pæna nec non hujusmodi prædium et ædificia etiam ipsorum
sumptibus et salarijs emendare ædificare et construere tenebunt
seq quod ijdem Domini Executores aut dictus Altarista præ:
sentandus seu instituendus eos tenebitur ad hujusmodi structu:
ram et emendationem et tenebitur sub dicta pæna secundum
computum dictarum quatuordecem Marcarum et quantitatis
aliasq ad arbitrium nec non et Jurisperitorum dare et venire
hoc salvo si hujusmodi destructio et ruina hujusmodi prædij
ab intra veniret non per casum alium aut antiquitatem debe:
buntq dicti Domini Johannes et Margaretha hujusmodi ven
ditionem resignationem et condemnationem seu conventionem
ipsis Dominis Executoribus et eorum præfato Altaristæ seu
altario erigendo coram Domino Judice loci seu prædij hoc
est in Castro Cracoviensi ad octo dies in forma meliori et
secundum articulos per eosdem Executores dandos sub dicta
pæna confiteri et facere seu inscribere nec non dictarum
Ducentarum Marcarum et quinquaginta Marcar: confiteri so:
lution: et quitantiam. Et quod hujusmodi Censum seu
prædium non redimet nec conventum dimittat nisi primo
ad alium censum comparandum ipsis Executoribus fuerint
cooperati cum effectu sub dicta pæna Excommunicationis. In
quorum omnium et singulorum præmissorum præsentes No:
stras Literas sive præsens publicum Instrumentum hujus:
modi venditionem resignationem condemnationem appretiationem
census obligationem in se continen: sive continens per Nota:
rium Publicum infrascriptum Nostrumq et coram Nobis
causarum et ejusmodi facti Scribam conscribi et publicari
mandavimus Nostriq appensionem Sigilli jussimus et fe:
cimus communiri. Actum et Datum Cracoviæ in Domo ha:
bitationis Nostræ. Anno Domini Millesimo Quadringen:
tesimo Quadragesimo Quarto. Indictione Septima Sacro:
sancta Basilien: Synodo authorisan: Die vero Saturni Deci:
ma Septima Mensis Octobris hora Tertiar: qua ad jura red:
denda et tempus audien: ijdem ad Tribunal consuevimus
Præsen: ibidem providis uno Martino Johannis alias Zanijsky
de Schechaszewo, Matthia Johannis Amphiter, Rumphertho
Rezhard de Cudziniez, Notarijs Publicis. Nicolao de Biez
Nicolao de Copel et Nicolao alias Petri de Janino Baldis
Posnanien: Cracovien: et Vladislavien: Dioec: Testibus ad præmissa
Et me Matthia Nicolai de Grodzecz et Laico Dioecesis Po:
snanien: Imperiali authoritate Publico Notario Causarumq
et præsentis facti coram memorato Domino Raphaële
de Skawina Canonico et Officiali Cracovien: Scriba cum
his omnibus dum sic agentur et fierent una cum præno:

minatis

minatis Testibus præsens interfui. Eaq sic fieri vidi et audivi et in Acta reposui unum præsens Instrumentum hujusmodi factum in se continens manu propria Psens confeci Publicum Sigillo ipsius Domini Officialis de ejus mandato sygillavi signoq et Nomine consvetis consignavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum præmissorum

Nos Stephanus de Przdany Advocatus Juris Supremi Theutunici Magdeburgen Castri Cracovien Provincialis, una cum septem Juratis Judicij ejusdem videlicet Johanne Christo, Stanislao Tussek, Martino Rower, Stanislao Banthowski Cracovien Stanislao Jurzik Casimirien Incolis Nicosseo de Glogoczow et Nicolao de Sulaszow Scultetis per Illustrissimum Principem et Dominum Dominum Casimirum DEI Gratia Regem Poloniæ ac Magnum Ducem Lithvaniæ ad id specialiter deputatis. Significamus tenore præsentium universis et singulis quibus expedit tam præsentibus quam futuris præsentium notitiam habituris. Ac coram Nobis bannito in Judicio residentibus personaliter constitutus Famosus Johannes Testchwar Civis et Consul Cracovien una cum contherali sua legitima Margaretha, sanus corpore et compos rationis non compulsus non coactus sed animo deliberato salubriq suorum amicorum fretus consilio. Recognovit se vendidisse realiter cum effectu titulo in reemptionis Venerabili et discretis Dominis Magistro Paulo de Piskowicze Sacræ Theologiæ Professori et Canonico S. Floriani in Cleparz Arbathiæ Ecclesiæ prædictæ VicePræposito et Nicolao Cardiatol Præbendario in Nyegowa. Executoribus Domini Nicolai olim Plebani in Strozyska. Prædium suum prope Lobzow ultra Cracoviam situm cum omnibus Juribus Dominijs et proprietatibus agris pratis pascuis virgultis rubetor utpote existentibus et in post fiendis cum duabus Piscinis quæ olim fuere Domini Caltherberg Civis Cracovien cum aquis rivis fontibus et aquarum decursibus et specialiter cum decursu aquæ de Rudawa ad dictas Piscinas per præfatum Johannem Theshvar pro se et Successoribus suis legitimis a Regia Majestate impetrato, atq cum omnibus et singulis alijs pertinentijs prædij antefati quibuscunq censeantur nominibus nihil omnino pro se suisq Successoribus legitimis reservando in eodem. Pro Ducentis et Quinquaginta Marcis communis pecuniæ moneta et Numeri Polonicalium quas effectualiter se percepisse cognovit. Quod quidem Prædium prænominatus Johannes Teshvar Dominis Executoribus præfatis coram Nobis juridice resignavit cum omnibus et singulis Juribus Dominijs et proprietatibus supradictis ita longe et late sicut solus tenuit et sicut ipsum prædium

in

in metis suis circumferentialiter est distinctum atq limitum tenendum habendum possidendum utifruendum conducendu conveniendum liberè et pacificè tamdiu donec ipsum prædium prædictum per Johannem Teshvar præfatum aut Successores ejus legitimos in Summa pecuniari prætacta fuit redemptum quæ tamen reemptio fieri debet eo modo quo alias se idem Johannes Teshvar coram Rendo Patre Domino Officiali Cracoviensi pro se et Successoribus suis inscripsit quod in eadem darè Litera est expressum. Quam ipse se teneri et inviolabiliter observari coram Nobis fassus est et spopondisse tentum præfatus Johannes Teshoar recognovit se in continenti convenisse et appretiasse prædictum prædium apud Dños Executores prædictos pro Quatuordecem Marcis moneta et numeri prædictorum singulis Annis pagandis dandis et solvendis Dominis Executoribus prædictis aut Altarista in Ecclesia Sancta Anna Altaris Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum sc. assinistris Magni Altaris Ecclesiæ ejusdem. Quem ipsi Domini Executores vel ad quos expost Jus præsentandi devolvet duxerint præsen. ad singula videlicet Quatuor tempora Tres Marcas cum media omni absq dilatione adstrindutq se prælibatus Johannes Teshoar una cum Conjuge sua ac Successoribus suis legitimis prædium prætactum emendare ædificare et construere propriys ed sumptibus. Sic tamen quòd ydem Domini Executores aut Altarista qui pro tempore fuit etiam tenebitur ad hujusmodi structuram et ædificationem eo modo quo in prætacta Litera Domini Officialis explicat. In quorum omnium testimonium et robur firmitatis Sigillum Nostrum Regij Judicij Scabinatus Nostri Officij præsentibus est subappensum. Actum et Datum in Castro Cracoviensi Feria Quinta in Crastino Agnetis Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo.

In Nomine Domini Amen. Cum ea quæ fiunt in tempore simul cum tempore peribunt nisi fuerint Studio Literarum et annotatione Testium roborata. Proinde Nos Raphaël de Skawina Præpositus Cielciensis Canonicus Vicariusq in Spiritualibus Cracoviensis Generalis Significamus tenore præsentium quibus expedit universis præsentibus et futuris notitiam habituris. Quo Anno et Die data præsentium constituti coram Nobis personaliter Honorabiles et Providus Viri Domini Johannes Teshvar Civis et Consul Cracovien cum honesta Domina Margaretha Matre sua suo et Domini Nicolai Teshvar germani de ibidem nominibus caven de rathihabitione ejusd ex una, et Magister Jacobus de Boxicze Collegiatus ac Dominicus de Czelmow Præpositus Domus Collegij Artistarum Studij Cracoviensis etiam suo et omnium

Lata 18. A. 16.

Dnorum

Dominorum Doctorum Magistrorum Collegiatorum Domus ejusdem similiter caven Ipse Magister Dominicus Praepstus de rato eorundem partibus, ex altera non compulsi non coac:
ti sed sponte et libere eisdem quibus supra nominibus ha:
bentes et exhibentes certam concordiam et compositionem te:
noris infrascripti In quadam papyri cedula tunc descriptam et contentam et ut tunc asseruerunt et hincinde confessi sunt inter eos. per Venerabiles et Providos Viros Dnos Johannem de Dambrowka Sacrae Theologiae Professorem et Decretorum Doctorem Custodem Cielcyensem et Canonicum S. Floriani in Cleparz. Magistrum Andream Grzymala de Posnania Doctorem Medicinae Licentiatumque in Decretis et Sacrae The:
ologiae Baccalaureum. Stanislaum Morsthen et Martinum Ciwar Cives et Consules Civitatis Cracovien Arbitros Arbi:
tratores et amicabiles compositores, per ipsas partes electos nominatos et assumptos, factam et consumatam petiverunt ipsam concordiam et compositionem ad Acta Nostra pro futura rei memoria ingrossari et regestrari ac per Nos cum omnibus clausulis punctis capitulis et conditionibus in eadem la
tius descriptis admitti ratificari approbari et confirmari ro:
burque perpetuae firmitatis habere decerni cum authoritatis ordinariae impositione pariter et Decreti submitten se ex tunc et obligan dictae partes prout submiserunt et obliga:
runt eidem concordiae et compositioni in nullo puncto et clausula velle contravenire sed eam in toto et ad unguem observare et adimplere ex tunc in perpetuum sub paena val:
lata, in ipsa concordia descripta ac censuris Ecclesiasticis per Nos ac Successores Nostros parti tenenti per partem contravenientem ipso facto dandam et conferen unde Tenor dictae concordiae de qua supra sit mentio de Verbo ad Verbum nihil addendo nec diminuendo sequitur et est talis

In Nomine Domini Amen. Christi Nomine in:
vocato. Ipsum solum prae oculis habentes Nos Magister Joannes de Dambrowka Sacrae Theologiae Professor nec non Decretorum Doctor Custos Kielcien et Canonicus S. Floria:
ni extra muros Cracovienses et Stanislaus Morsthen Civis et Consul Cracoviensis ex una Magister Andreas Grzymala de Posnania Doctor Medicinae nec non Licentiatus in Decre
tis Baccalaureus Sacrae Theologiae et Martinus Ciwar Civis et Consul Cracovien parte ex altera Arbitrij Arbitratores et amicabiles compositores per Honorabilem Virum Dnum Jacobum de Boxycze Magistrum in Artibus post assecutio:
nem alterius beneficij et per cessum Honorabilis Viri Ma:
gistri Clementis de Gorka Universitatis et Studij Cracovi:
ensis Collegiati legitime et Canonice electum et assumptum

suo et

suo et Venerabilium Virorum Dominorum Doctorum et Magistrorum Collegij Majoris Artistarum nominibus ex una et per Famosum Dominum Johannem Teshvar Civem et Consulem Cracovien. suo et honestæ Dominæ Margarethæ Genitricis et Nicolai germani sui nominibus hinc inde de rata caven. sufficienter parte et altera de alto et basso in Forma compromissi electi assumpti nominati et deputati Pro de et super litibus causis controversijs et displicentijs inter Venerabilem et Magistrum Paulum de Pnezowicze Sacræ Theologiæ Professorem tanquam Executorem Principalem Testamenti olim Domini Nicolai in Sirorzyska Plebani Census Quatuordecem Marcarum Principalem emptorem apud felicis recordationis Famosum Dominum Johannem Teshvar et suam consortem Margaretham superstitem super quodam prædio pratis Piscinis et artisq. olim Domini Calherberg fuerunt propè Lobzow sitis et locatis sub spe tamen reemptionis pro Ducentis et Quinquaginta Marcis per præscriptum olim Dominum Nicolaum Testaĉem eidem Magro Paulo suo Executori datis et assignatis pro una Collegiatura et Altario in et pro Universitate Cracovien. fundando erigendo et dotando et inter Honorabilem Magistrum Clementem de Gorka talis vel hujusmodi Collegiaturæ tunc legitimum Possessorem dicti Magistri Jacobi sic ut præmittitur Antecessorem ex una et inter Famosum Dnum Johannem Teshvar Filium Successorem et Hæredem præfati Domini Johannis Teshvar piæ et felicis recordationis parte ex altera occasione cujusdam clausulæ in Privilegio prædictæ emptionis Censum Quatuordecem Marcarum ac Instrumento desuper confecto contentæ habitæ et adjectæ de manu et signo Honorabilis Dni Mathiæ de Grodzice tunc Scribæ Venerabilis Viri Domini Raphaelis de Slawina Præpositi Kielcensis tunc in Spiritualibus Reverendissimi in Christo Patris Domini Sbignei Episcopi Cracoviensis Vicarij Sigillo appenso munito et roborato. Quæ quidem clausula talis est ut sequitur in hunc modum. Sicq. qui idem Domini Executores aut dictus Altarista præsentandus seu instituendus etiam tenebitur ad hujusmodi structuram et emendam sub dicta pæna secundum computum dictarũ Quatuordecem Marcarum quantitatem alias ad arbitriũ Nostrum et Jurisperitorum dare et venire &c: coram Venerabili Viro Domino Johanne de Pnyow Sede vacante Administratore Ecclesiæ Cracovien. sortis et ventilatis sicq. ut præmittitur agitatis per quem et Venerabilem Virũ Dominum Gregorium de Myslowicze Czyeniawa Decretorum Doctorem suum tunc Surrogatum usq. ad inter-

locutoriam

laudum de Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Sexagesimo Vigesima Septima Mensis Octobris lectam et pronuntiatam erat et fuit processum et per eandem declaratu et sententiatum ad prafata partes ad locandos arbitros et Iurisperitos, unos ad arbitrandum de quantitate contributionis pro prafati pradij restauratione et ad reddendam et solvend suam Ratham prafati Venerabiles Viri Magister Paulus et Magister Clemens si quos Census tulerint tenentur et obligantur eidem sententiæ inhibentes alias vigore compromissi in Nos de alto et basso de quo coram Notario publico et Testibus Fide dignis facto et habito manuq et signo circumspecti Stanislai Nicolai de Cracovia Imperiali authoritate Notarij facti hujusmodi Scriba subscripto et consignato plena facta et Fides ducimus, decernimus, pronuntiamus, declaramus arbitramus, interpretamur et laudamus, omnes hujusmodi controversias lites causas dissentias et processus quo ex causa præmissa emanarunt artas et suscitatas extinguendum sopiendum mortificandum fore extinguique sopiri et mortificari debere extinguemusq sopimus et mortificamus perpetuo et in ævum declarantes et arbitrantes ipsis Dominis Teshvar Ioann Margaretha Matri ejusq et Nicolao germano suo et eorum Successoribus Quatuor Marcas de Quatuordecem Marcis defalcandas pro restauratione ejusdem pradij Piscinarum et pratorum convertend et defalcamus ac liberos et absolutos facimus per præsentes ita tamen quod salvis demptis et defalcatis istis quatuor Marcis prafati Dominus Johannes et alij sua partis prædicta, nec non eorum Successores et bonorum Possessores Decem Marcas singulis Annis se continue sequentibus præfato Magistro Iacobo de Boxycze et suis Successoribus pro tempore existentibus Canonice et legitime electis ad singula videlicet quatuor tempora duas marcas cum media ratione Census Annui et intuitu ac inde prascripti pradij per ipsos conducti et locati solvi tenebuntur et solvent cum effectu et ad solutionem dicti census eosdem præsentibus obligamus et cogimus sub pœna Excommunicationis per Dominum Loci Ordinarium aut suum Officialem Generalem pro tempore existentes monitione legitime et Cnico præmissa ferend et promulgand usq ad reemptionem dicti pradij et Ducentarum Marcarum cum Quinquaginta Marcis Capitalis pecuniæ pro quibus ut præfertur Census sunt comparati solutionem et repositionem. Decernimus etiam et laudamus quod Venerabiles Viri Dni et Magistri Collegij Artistarum prafatas Ducentas Marcas cum Quinquaginta Capitalis pecuniæ pro quibus

Census

Census apud eosdem arendatões praescriptos fuerunt et sunt compati empti ac dispositi et eidem Collegiaturae consignati et annoti tollere et recipere debebunt, et tenebuntur sine omni excusatione cavillatione et cautella dum et quando praefatos Dominos Arendatores aut eorum Successores et bonorum Possessores eisdem offerentur et exhibentur cum effectu et quod idem Dominus Joannes et alij sui Successores ad solvend alium Censum non erunt nec esse debent aut debebunt adstricti et obligati non obstante clausula et ordinatione in priori Privilegio emptionis dictorum Censuum quomodolibet contenta et expressa quae talis est, hujusmodiq conventionem dicti conventionalis praedij continuare quamdiu de alio Censu eisdem Dominis Executoribus emendo non providerint et hujusmodi praedium et bona non reemerint ab eisdem cum effectu antequam reemptionem dicti praedij idem Johannes et Margaretha ad inveniendum alium Censum seu emendum tenebuntur et se adstrinxerunt cooperari sub dicta poena Quam clausulam quantum ad hae cassamus annihilamus destruimus, quo ad alia contenta et ordinata privilegium praescriptum, in omnibus et per omnia praeter interpretata arbitrata cassata ac revocata tenendum observandum et in suo robore in futurum permansurum praesentis scripti patrocinio decernen et hoc ipsum Privilegium ut res magis valeat quam pereat ad effectum aliorum contentorum in eodem Privilegio pro validatione Nostrae praesentis concordiae, arbitrij et laudi praesentibus inserendo poenamq Ducentarum Marcarum de tenendo Nostro praesenti arbitramento sive laudo ad quod tenendum se coram Notario Publico suprascripto et Testibus Fide dignis obligarunt submiserunt de alto et basse vallamus et interponimus parti tenenti per partem convenientem irremissibiliter solvendos declarationem vero et interpretation praesentis Nostrae sententiae pro Nobis duntaxat reservamus.

Post cujusquidem Concordiae exhibitionem confession apprecation et emologation sic ut praemittitur coram Nobis factis et exhibitis. Nos attenden ea omnia in ipsa concordia descripta et contenta fuisse et esse rationabilia et Juri consona. Ipsam concordiam ad Acta Nostra regestrari mandavimus ac eam cum omnibus in ea contentis authoritte ordinaria qua fungimur in hac parte partibus praedictis instantibus admisimus, ratificavimus approbavimus et confirmavimus, ac in DEI Nomine tenore praesentium admittimus ratificamus approbamus et confirmamus per praesentes Decernen ea omnia robur habere et obtinere perpetuae firmittis quibus omnibus praemissis authoritatem Nostram interponimus pariter et Decretum. In quorum omnium et singulorum Fidem et testimonium praemissorum praesentes Nostras confirmationis Literas sive praesens Publicum Instrumentum

strumentum

strumentum per Nostrum Publicum causarum et facti hu:jusmodi coram Nobis Scribam infrascriptum scribi subscribi et publicari mandavimus Nraq Sigilli appensione jussimus et fecimus communiri. Actum et Datum Cracoviæ in Do:mo habitationis Nostræ Anno à Nativitate Domini Mille:simo Quadringentesimo Sexagesimo Septimo. Indictione Quin:decima Die verò Mercurij ultima Mensis Septembris Pon:tificatûs Sanctissimi in Christo Patris et Domini Nostri Domini Pauli Divinâ Providentiâ Papæ Secundi Anno Quarto hora audientiæ consueta, vel quasi Nobis inibi tunc ad Jura redden in loco consueto pro Tribunali sedentibus Præsentibus ibidem Venerabilibus Viris Dominis Johanne Dlugosz Seniore de Nyedzielsko Custode Vislicien et Ca:nonico Cracovien Nicolao Bylina de Lesgina Sacræ The:ologiæ Professore Canonico S. Floriani in Cleparz extra mu:ros Cracovienses Arnalpho de Myzwyecz Decretorum Dre Plebano Ecclesiæ Parochialis Omnium Sanctorum alterius partis in Cracoviæ et alijs multis Clericis et Laicis Testibus Fide dignis ad præmissa.

Et me Johanne Henrici de Schebinia Clerico Cracovien Apostolica et Imperiali authoritatibus Notario Publico Cau:sarumq et facti hujusmodi coram præfato Venerabili Patre Dno Raphaële de Skawina Vicario in Spiritualibus Cracoviensi Generali Scriba Conrij prædictar Concordiarum composition præsentation exhibition recognition petition approbation con:firmation ratification et Decreti appositionem alijsq omnibus et singulis præmissis dum sic ut præmittitur agerentur et fierent una cum prænominatis Testibus præsens interfui. Eaq omnia sic fieri vidi audivi et in Acta Actor dicti Domini Vi:carij scripsi. Idcirco hoc præsens publicum Instrumentum manu alterius fideliter scriptum exinde extradi confeci et publi:cavi meq huic manu propria subscribens in hanc publicam Formam redegi. Signo quoq et Nomine meis solitis una cum appensione Sigilli Dicti Domini Raphaelis Vicarij in Spiritualibus et de ejus speciali mandato signavi in Fidem et testimonium omnium et singulorum præmissorum rogatus et requisitus. Locus Sigilli Pensilis

Lada 18. Fo 18.

Thomas Miseratione Divina et Sancti Martini in Montibus Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardina:lis Strigonien Patriarcha Constantinopolitan ad Hun:gariæ Bohemiæ Poloniæ Daciæ Norvegiæ et Svetiæ Regna nec non Prussiam Russiam Livoniam, Lithvani:am Valachiam Silesiam Lusatiam Moraviam Transyl:vaniam Sclavoniam Croatiam Dalmatiam et Moscoviam omnesq et singulas Regnorum et Provinciarum prædi:

ctorum

ctorum Civitates Insulas Terras atq Loca illis subjecta et alia eis adjacentia Apostolicæ Sedis Legatus de Latere dilectis Nobis in Christo Scholastico et Officiali Cracovien ac Vicario Reveren in Christo Patris DEI et Apostolicæ Sedis Gratia Episcopi Cracoviensis in Spiritualibus Generali Salutem in Domino Sempiternam Sua Nobis dilecti Nobis in Christo Præpositus et Communitas Doctorum Magistrorum ac Collegiatorum Almæ Universitatis Study Cracovien in hac parte litis consortes petitione monstrarunt quod olim orta inter ipsos litis consortes ex una et dilectorum Nobis in Christo Nicolaum Gorski assertum Rectorem Parochialis Ecclesiæ plebis S. Stephani Prothomartyris Cracovien de et super nonullis Privilegijs damnis injurijs expensis et alijs gravaminibus in causa et Causis hujusmodi latius deductis et deducendis coram dilecto Nobis in Christo Stanislao Olesznicki asserto Canonico Gneznen à Reverendissimo in Christo Patre Johanne DEI et Apostolicæ Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi in Regno Poloniæ Legato nato Judice super hoc et Commissario deputato. materia quæstionis idem Stanislaus perperam et de facto nulloq Juris ordine servato in causa hujusmodi procedens certas exceptiones de Iure admissibiles et relevantes pro parte dictorum litis consortum legitime productas admittere indebite recusavit et rejecit saltem tacite seq Judicem competentem pronuntiavit et quendam Johanne Gorski assertum Decanum Posnaniensem in hujusmodi Causa pro Collega suo propria authoritate aggregavit et in ea forsan ad ulteriora processit, quavis nulliter et de facto ipsos litisconsortes Exeois et alijs Ecclesiasticis censuris et pænis innodando, à quibus quidem gravaminibus processibus et injurijs alijsq damnis molestijs et impedimentis pro parte dictorum litisconsortum ad Sedem Apostolicam Legationisq Nostræ Curiam fuit appellatum et deinde Nobis humiliter supplicatum ut ipsos litisconsortes ab Excommunicationis et alijs sententijs censuris et pænis Ecclesiasticis per dictum Stanislaum aut ejus Subdelegatum præmissorum occasione forsan inflictis ad Cautelam absolvi mandare nec non appellationis prædictæ ac post et contra illam attemptatorum et innovatorum quorumcunq nullitatisq et nullitatum sententiarum et processuum per dictum Stanislaum et quoslibet alios Judices et Personas in ipsorum litisconsortum præjudicium circa præmissa quo:

modolibet

modolibet gestorum negotijq principalis hujusmodi causam et causas aliquibus probis Viris in partibus illis commorantibus audiendas cognoscendas decidendas fineq debito terminandas cum omnibus et singulis earum incidentibus dependentibus annexis et connexis cum potestate ipsum Nicolaum Rectorem omnesq alios et singulos sua communiter vel divisim Interresse putantes citandi et dicto Stanislao alijsq omnibus et singulis inhibendi quibus fuerit inhibendum committere aliasq eis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Quocirca discretioni Vestræ authoritate Apostolica qua per ejusdem Sedis Apostolicæ Lras sufficienti facultate munimiti fungimur, in hac parte mandamus quatenus vocatis dicto Nicolao et alijs qui fuerit evocandi eisdem litis consortibus, si id humiliter petierint recepta tamen prius ab ais Cautione idonea super eo pro pro quo Excommunicati et alijs censuris sententijs et pœnis irretiti forsan habentur quod si dictas Excommunicaones et alias Ecclesiasticas sententias censuras et pœnas hujusmodi in eos et eorum quemlibet forsan fuisse juste latas repereritis Vestris et Ecclesiæ mandatis parebunt ab Excois et alijs Ecclesiasticis censuris et pœnis, Ecclesiasticis, absolutionis beneficium simpliciter et ad cautelam impendatis super alijs vero auditis hincinde propositis etiam de negotio principali hujusmodi cognoscentes legitime quod justum fuerit appellatione remota decernatis facientes quod decreveritis per censuram Ecclesiasticam firmiter observari Testes autem qui fuerint nominati si se gratia odio vel timore subtraxerunt censura simili appellatione cessante compellatis veritati testimonium perhibere. Ad si non omnes his exequendis potueritis interesse duo aut unus Vestrum ea nihilominus exequatur. Datum Strigonij Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Decimo Octavo Calen Septembris Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et Domini Nri Domini Leonis Divina Providentia Papæ Decimi Anno Sexto. Locus Sigilli + pensilis

~~274~~
270

+

365

~~229~~ 225

Etsi sperauerim Dominos Academicos Cracouienses obedituros tribus S. Rotæ Romanæ Sententijs
de iure publicè legendi, & literis Exequutorialibus pro Collegio nostro Cracouiensi, contra eorum Vniuer,,
sitatem Autoritate Apostolica decretis & publicatis, & eidem Vniuersitati per Notarium Publicum
præsentatis; quia tamen facta & dicta multorum Dominorum Academicorum, post præsentationem
dictarum literarum Exequutorialium, & post elapsos dies pro trinâ Canonicâ monitione in ijs præ,
fixos, multiplicem inobedientiam & dictarum literarum Exequutorialium vilipendium, & contem,
ptum Apostolicæ Autoritatis, & multas iniurias huic nostro Collegio Cracouiensi discipulisq; eius il,
latas continent; ne aliquod præiudicium iuribus nostris nascatur, si premantur silentio ea, quæ à
quamplurimis Academicis, diebus præteritis, dicta & facta sunt, contra iura nostri Collegij, &
Supradictarum literarum Exequutorialium, ac Sedis Apostolicæ Autoritatem; ideo ad perpetuam
rei memoriam, & omnem alium bonum effectum, solenniter, omni meliori modo, contra eos prote,
stor, & hanc meam protestationem in Actis publicis Ecclesiastici Tribunalis extare volo: saluo
iure addendi, corrigendi etc. Inprimis quia Vniuersitas Cracouiensis, sciens appellationem
à tertia sententia S. Rotæ per Procuratores suos Romæ factam, esse à S. Rota tanquam
illicitam & insolitam reiectam; nihilominus ut fucum faceret ignorantibus, & vim senten,
tiarum S. Rotæ Romanæ ac eius literarum Exequutorialium infringeret, aliam appellati,,
onem & protestationem fecit, & iniuria Patres Societatis in ea affecit, quasi modum in pu,
blicandis supradictis literis excessissent; cum tamen ij modestè, & multo post acceptas lite=
ras supradictas, & nonnisi post eas Vniuersitati præsentatas, Superioribus Monasteriorum
& Magistratibus obtulerint priuatim, idq; ut S. Rotæ Romanæ obedirent, quæ dictas lite,,
ras Exequutoriales miserat ac direxerat, tum ad alios tum ad Ordinum Regularium Su,
periores, & Magistratus. Item quia nonnulli ex Vniuersitate, coram Nobilitate conati
sunt traducere dictas literas Exequutoriales, sinistrè eas interpretando, & quasi ipsi Nobi,
litati ac toti Reip. præiudicarent asserendo, & ita contra Patres Societatis IESV Nobilita=
tem concitando, & ut in Comitiolis contra eas ageretur, in diuersis Palatinatibus (quanquam
irrito conatu) procurando: & hac ratione dando occasionem plerisq; sinistrâ suorum infor=
matione deceptis viris alioqui præstantibus, contemptibiliter de Iudicijs & Autoritate
Sedis Apostolicæ, tum priuatim tum publicè loquendi. Item quia ijdem Domini Academici,
iuramentum nouum & antiquitus in Vniuersitate Cracouiensi inusitatum, ab A.R.D. Iaco,,
bo Najmanowicz, tunc Rectore Vniuersitatis, (ut fama est) post inchoatam controuersiam
ab eodem de iure in dicto Collegio nostro legendi introductum, (de non audiendis Cracouiæ Præ,
ceptoribus Rectori Vniuersitatis non subiectis) ex libro Vniuersitatis non expunxerunt, sed
studiosos in Album Vniuersitatis referri cupientes, ad istud iuramentum præstandum induxerunt,
& adhuc inducere non cessant, ut ita eos contra tres sententias S. Rotæ Romanæ, & contra præ,
scriptum literarum supradictarum Exequutorialium ab adeundis Scholis prædicti nostri Collegij
arceant. Item quia sæpenumerò studiosi & Alumni dictæ Vniuersitatis, tum alijs in locis, tum
præcipue ex cœmeterio Ecclesiæ Academicæ, Omnibus Sanctis dicatæ, magno numero, & data
opera congregati prosilientes, hostiliter aggressi sunt in viâ publicâ, & armati, inermes studiosos
& discipulos prædicti Collegij Cracouiensis Societatis IESV, ad illius Scholas euntes, vel ex ijs do

mum pacifice redeuntes: eosdemq; tum pileis, tum libris in Scholis Societatis explicari solitis, spoliarunt, eosq;
non raro in vilipendium dictarum Scholarum lacerarunt, et ipsos Societatis discipulos verbis iniuriosis affece=
runt, eis exprobrantes quod Scholas Societatis IESV Cracouiæ frequentarent; et his non contenti, sæpenumero
eosdem discipulos lapidibus, pugnis, baculis, frameis percusserunt. Item quia multi Academici hoc anno,
die Dominico in quo erat festum Natiuitatis B.V. Mariæ, à nobis non inuitati, sed sæpius dum magnâ ui,
portam Collegij aperire conarentur, repulsi, post fictas ab aliquo è suis schedas et in locis publicis affixas, quasi
in ijs nomine Collegij prædicti inuitarentur, summo impetu contra renitentes Patres Societatis IESV, eosq;
ab ingressu in Collegium arcentes, portam Collegij violenter aperuerunt, et Collegij aream tumultuariè con=
tra voluntatem Patrum, violentum eorum impetum reprimere non valentium, ingressi sunt, et ita templum
dicti Collegij tumultuariè magno numero intrârunt, in eoq; Sacerdotem Societatis IESV more solito in
studiorum initio perorantem, in magna nobilium et honestorum Auditorum ad hunc actum à nobis inuitato=
rum frequentiâ, dissonis et inconditis cantibus et magnis clamoribus et strepitibus ac pulsationibus
scamnorum sæpius iteratis, perturbare et ad desistendum ab illa actione adigere conati sunt, ac in ludi=
brium literarum Exequutorialium prædictarum, illam ipsam Antiphonam, quæ in ijs decantari iubetur
contra violatores illarum, cecinerunt, et rogati ac moniti, ne id facerent, ab his tumultibus fere per me=
diam horam protractis, cum magno et Catholicorum bonorum et Hæreticorum (qui casu eò non inuitati
uenerunt) scandalo non destiterunt, authore uel certe principali horum tumultuum causa, Iacobo Mada=
lenski, Alumno vel Incola Bursæ Iuristarum. Item quia eodem die, ijdem, tabulam ante Scholas no=
stri Collegij, intra eius clausuram, pro thesium Scholasticarum affixione validè muro affixam, per ludi=
brium auulserunt: [redacted] Deinde quia ijdem Academici sæpissimè discipulos prædicti Collegij Societatis et
aliquos ex Patribus Societatis et vnum Sacerdotem Theologiæ in dicto Collegio Auditorem, et famulos
eiusdem Collegij, in ipso Collegio, lapidibus introiectis percusserunt. Item quia mense præterito die Domi=
nico in Octaua Natiuitatis B.V. Mariæ, aliquot Academici, ex Bursa Iuristarum, scalis supra domi=
cilij sui tectum et murum erectis, summa nocte, quando homines dormiunt, summitati muri Collegij
applicatis, Collegium per eius tectum ingredi, et noxij aliquid efficere conati sunt; et proculdubio ingressi
fuissent, nisi vnus è Societate hac machinatione cognitâ, eo ipso tempore propere tectum Collegij ascendisset,
et vnum Academicum supra ipsam supremam partem muri Collegij subsistentem, et ad excensionem ac in=
gressum in tectum Scholarum Collegij separantem, deprehendisset. Item quia dum hunc furtiuum no=
cte intempesta ingressu in Collegium, dictus Collegij Incola verbis arceret, quidam Academicus ad Scalarû
basim cum aliquot alijs (uti tunc ex muro Collegij ab alijs deprehensum est) subsistens, bombardam
in illum Collegij incolam explodere voce sonora iussit, licet effectu non subsecuto. Item quia A.R.
et Mgficus D. Adamus Opatouius Rector Vniuersitatis, sæpe per internuncium rogatus, ut hanc
suorum Academicorum petulantiam coërceret, et, si quem è discipulis Societatis (de quibus conque=
rebatur) reum alicuius rei esse intelligeret, eum (quippe debitas pœnas subiturum) ad nos deferri
curaret; nihil tamen horum fecit: Et coram viris primarijs, immerito causam et culpam horum tu=
multuum in pusillum gregem discipulorum nostrorum, nullo modo potentiæ, audaciæ, numeroq; Do=
minorum Academicorum comparandum, coniecit, cum detrimento famæ illorum. Qui etsi po=
tuissent per defensionem inculpatæ tutelæ, iure diuino et humano permissam, Dominos Acade=
micos armis vibratis instructos, tum in alijs vijs publicis, tum præcipuè ex cemeterio Ecclesiæ
Omnium Sanctorum, sæpe se inuadentes, et nullam aliam ob causam quam quod Scholas no=
stras frequentarent, infestantes lædere, id tamen hactenus non fecerunt: etsi id illis aliqui fal=
sò adscribant. Deniq; quia 19 huius Mensis, indignè ferentes ijdem Domini Academici, se fu=
isse in fugam actos, dum mane eodem die pauculos Nobiles nostros discipulos, domum è Scho=

lis nostris pacifice redeuntes, hostiliter in uia publica, magno numero, armatâ manu essent aggressi, ex cemeterio Omnium Sanctorum prosilientes; indignè inquam ferentes, se partim à nostris pauculis discipulis inculpata defensionis tutela, iniquos aggressores repellentibus, partim ab extraneis amicis non scholasticis, præter solitum eos comitantibus, in fugam actos; omnes fere alios Vniuersitatis discipulos, ad vindictam de nostris discipulis sumendam conuocarunt. Atq; ita, ferè omnes Vniuersitatis dicta discipuli, et Clerici et Laici, bombardis, frameis, baculisq; armati, à meridie vsq; ad noctem totâ occupatâ Castrensi plateâ, ante Collegium nostrum sitâ, dictum Collegium, et in eo Patres ac discipulos Societatis obsederunt, vindictam de innocentibus scholasticis nostris sumere volentes; quos cum Professores, ne quid in platea paterentur, non dimisissent; lapidibus portam Collegij, et fenestras scholarum nostrarum impetebant, verbis iniuriosis nostros proscindebant. quo tumultu permotus Magistratus ciuilis, more in similibus occasionibus Cracouiæ vsitato; portas Ciuitatis occludi iussit, et alter Magistratus Arcis Cracouiensis (quod in similibus tumultibus, dum etiam Hæretici et Iudæi grauem aliquam iniuriam patiuntur, facere consueuit) satellitium Castrense ad defensionem Collegij nostri et sedationem tumultus, à Dominis Academicis excitati, sine vllius tamen læsione subsecutâ, mittere coactus fuit. Item quia quamplurimi Domini Academici, cum magno præiudicio nostro, passim iactabant, literas Exequutoriales S. Rotæ Romanæ vim nullam habere, ac proinde censuris Ecclesiasticis, earum transgressores non innodare, ob interpositam ab Vniuersitate appellationem: et hac ratione occasionem et incitamentum præbuerunt suis discolis, alijsq; infestandi scholas et discipulos nostros, modis supra dictis.

VNIVERSITAS CRACOVIENS
Serenissimorum Regum Poloniæ dilecta Fili
Et Schola Generalis Regni Primæua Sol

D. VLADISLAI IAGELLONIS
REGIS Poloniæ, et Magni DVCIS Lithuaniæ
Fundatoris in eandem Vniuersitatem
Amoris Monumentum.

BEATISSIME PATER, DOMINE BENIGNISSI

Postquam Diuinâ Prouidentiâ gratiam Baptismi, et Reg mei Poloniæ recepi Diadema, quotidie meditatus sum quomodo, qualiterue huius talenti mysterium, quo me nu meis meritis, sed immensâ pietatis suæ clementiâ hu lem dignatus est visitare Altissimus lucrifacerem, cum illo maledictis deputarer opprobriis, qui præsti sibi munus talenti absque lucro restituit. Tandem su Diuini consilij ductus, et Spiritûs Sancti, qui omnem Scientiam afflatus gratiâ, vt ipsâ præsta Neophitos meos Lithuanos, qui in tenebris ignor tiæ, et in vmbra mortis sedentes, adhuc tunc cillantes in Fide velut cæci errauerunt, ad Fi plenæ cognitionem adderem. Et nihilominus in Su tis meis Regni Poloniæ Indigenis, quorum mihi per grata existit promotio, salubriter proficer de diuersis locis Studiorum Doctores, Magistros, Scholares Facultatum ad hanc Almam Ciuitat meam Cracouiensem, quæ est locus insignior, et Ni Regni mei, ac Regalis Domicilij reclinatorium sumptibus, et expensis non paucis conuocaui, A ritateq Sanctæ Sedis Apostolicæ, Prælatis me opem mihi præstantibus Studium institui Genera et dotaui. Crescente autem eo, et proficien

Dominu

FFL

Dominus IOANNES bonæ memoriæ olim Papa 23
in Suâ obedientiâ nominatus, volens vt magis, ac ma=
gis proficeret, et in tempore augeretur, de Speciali
gratiâ Suâ, et ad mearum petitionum deuotarum in=
stantiam Sibi certa beneficia in Ecclesiâ Ciuitatis Cra=
couiensis deputauit, et incorporauit. Postquam verò
B. V. ad Apicem Summi Apostolatûs fauente DEO
est assumpta, etiam meis petitionibus interuenientibus
præfati Domini IOANNIS B. V. Prædecessoris
ratificando Voluntatem, Incorporationem Benefi=
ciorum, ritè, dignè, et rationabiliter confirmauit. Sed
antequam de Cancellaria B. V. Literas Incorporatio=
nis, et Confirmationis eadem B. V. expedire potuisset
multis, et varijs Fidei Catholicæ præpediti negotijs,
et in ipsius propagatione velut Athletæ dignissimi
aduersus perniciosissimos Viclefitas, et Hussitas Fi=
dei Orthodoxæ peruersores, quorum spurcities, et er=
rores iam in Regno meo irrepserant, conflictu duro
Scripturarum dimicantes, prout confutatos, in conspectu
magnæ multitudinis Populorum, et confusos licet calli=
dissimis resisterent argumentis publicè reliquerunt.
Quidam Petrus de Regno meo, famâ, et conditione
humilis communi bono inuidens, et quæstui proprio
duntaxat intendens, huiusmodi Literas in Cancella=
ria B. V. prædicta arestari procurauit, per quod
præfata Vniuersitas, et ipsius Supposita patiun=
tur multa incommoda, et multis molestijs proin=
de affliguntur, nec ad confutationem Hæretico=
rum, quorum adhuc timentur in Terris meis, et
vicinis locis latentes insidiæ, litium, et contro=
uersiarum vexati anfractibus, ingenia possunt
prior perspicacia eleuare. Et quia huiusmodi
Vniuersitatem velut Filiam meam, piâ dilectione
prosequor, et amplector purâ fide velut Matrem,
cuius dolori compatior, et cum ipsa coaffligor,
nec magis in ipsius quam in meis dispendijs
contabesco, cuius iniuriam, velut propriam, et
amplius

amplius cogit me defendere illa fidei, quâ Sibi innixu-
Sum necessitas, immo in ipsius, offensa reputo meam la-
sam esse Regiam Maiestatem. Quapropter Supplico B. V.
dignetur huiusmodi Incorporationis Literas ab Aresto h-
uiusmodi relaxare, et dicto Petro perpetuum imponere Si-
tium, quodque Literæ B. V. dearestatæ perinde valea-
ac si fuissent tempore debito, et iuxta Regulam Cance-
riæ expeditæ, eadem Regula, et alijs Regulis eiusden
Cancellariæ non obstantibus quibuscunque, ne ipsius p-
tinax importunitas in dedecus dictæ Vniuersitatis,
damnum immò meum, aduersum me præualere videat.
Si enim intenientu meorum non mouet Supplex deu-
tio Saltim Vniuersitatis prædictæ Professorum obtineat p-
titio, quos nedum huius rei æstimatione, Sed et Maio-
rum donorum concessione, tanta solicitudo, quam in pu-
gna illa Hæreticorum, pro Salute Ecclesiæ, et fidei por-
tauerunt augmento, fecit dignos. Hanc autem materiam Ho-
norabilis Derslaus R. Ecclesiæ in Szydlow Decreto-
rum Baccalaureus, dilectus, et deuotus prosequetur,
et coram B. V. exponet. Quem B. V. dignetur haber-
misericorditer recommissum, et in his, quæ ex parte di-
ctæ Vniuersitatis Cracouiensis, immò mea B. V. ret-
lerit fidem plenam perfectam et indubitatam adh-
re, et paternè intuitu deuotionis meæ exaudire. Qu-
conseruet feliciter Altissimus in longitudine dierum
pro regimine Ecclesiæ Suæ Sanctæ, et consolation-
mea Speciali Spirituali. Datum in Lubaw.

Copia hæc Literarum ex parte D. VLADISLA-
IAGELLONIS Regis Poloniæ, in facto Incor-
porationis quorundam Beneficiorum pro Vniuersi-
te Cracouiensi missarum Romam, per Dominum
Derslaum Borzynowski ex Libro cui Tit-
est Regestrum R. P. Zbignei olim Cardi-
et Episcopi Cracouiensis diuersas Liter-
Regum Poloniæ, et aliquas Ecclesias Po-
tificales continens manu scripto charactere a-
tiquo excerpta.

Constitutiones.

Constitutiones pro Conservatione Academiæ
De Anno 1613 Konstytucya Seymowa
Regnante SIGISMUNDO III.

Akademia Krakowska acz iest dobrze Prawem obwarowana podług Fundacyey Swiętey pamięci Krolow Polskich iednak onę y terazniejszą Konstytucyą tak warujemy: Iz wszytkie Przywileie nadane tey Akademiey Prerogatywy, y ornamenta ich wmocy, y całosci dawney zostawuiemy, onę in toto approbuiąc, et in Usu antiquo zachowuiąc.

Rursus de Anno 1633 Serenissimi Regis VLADISLAI IV. sub tempus Coronationis Fol. 26.

Poniewaz Ius patronatus Akademiey Krakowskiey wszytkiey mere Rzeczypospolitey wszytkiey należy a pewne Dekreta Rotæ Romanæ w sprawie inter Almam Academiam Cracoviensem et Patres Societatis IESU o fundowaniu Szkoł zaszły. Tedy my iakosmy się in pactis conventis obligowali procurando uspokoienie tey Akademiey do Oyca S. włozymy się, aby causa in integrum restituta do Decisyey naszey, y Rzeczypospolitey tę sprawę odesłać raczył. Gdzie y Ius patronatus Reipublicæ, y Iura Academiæ wcale zachować obiecuiemy, ktore im tak iako od Swiętey pamięci IAGIELLA KROLA y inszych Antecessorow Naszych nadane są y między insze tey Rzeczypospolitey prawa in volumen Legum inserowane tam in toto, quam in parte approbuiemy.

Tandem de Anno 1635 Regnante eodem VLADISLAO IV.

Stwierdzaiąc Prawa wszytkie Akademiey Krakowskiey podług Konstytucyey Szczęsliwey Koronacyey naszey, a deklaracyą Oyca S.

Szkoły

Szkoły in genere wszytkie od Oycow Societatis IESV z przeszkodą teyże Akademiey otworzone zawieramy, y żeby te ani otwierane, ani żadne insze quorumque respectu erigowane wiecznemi czasy absq consensu omnium Fidelium w Mieście naszym Stołecznym Krakowie, y w Miastach ieun przyległych Kazimierzu, Stradomiu y Kleparzu nie były warowieny. Zakonom iednak w Privatnych Naukach ich dla własnych Zakonnikow secundum consuetudinem, et usum nie preiudikuiemy

Regnante Serenissimo

IOANNE CASIMIRO IV.

Rege Poloniæ.

Prima. de Anno 1655 fol. 4 § Akademia
Akademia Krakowska od wyprawy piechoty lanowey uchwaloney z Włoś Universitatis, y z Domow w Krakowie będących uwolniona.
Secunda. de Anno 1658. fol. 36 § Akademia. Akademia Krakowska za teraznieyszym po Kościołach, residencyach, Bursach Studentskich, Czynszach Wyderkauffowych od nieprzyiaciela zniszczeniem od wszelkiey Kontribucyey uwolniono

Tempore Elect. Serenissimi Regis

MICHAELIS I.

Prima. De Anno 1669 fol. 23 § Iż dla nawałności Spraw na ten czas Rzeczypospolitey do namowy wszytkich Exorbitancyi Stanom Koronnym y W.X.Lit. przyść nie mogło, na teraznieyszey Elekcyey de modo distributivæ Iustitiæ o porządku pod czas Interregnum de correctura Iurium, compositione inter Stat. y Akademiey Krakowskiey iustis postulatis, wa[...] waty to sobie u nas Stany Koronne, y W.X.L[...] skiego, że cobykolwiek za Antecessorow Naszy[...] Krolow Polskich exorbitowało przeciwko Prawu pospolitemu, to wszytko w klubę swą wprawi[...] do Exekucyey przywieść, tak iakoby się unic[...]

Prawi[...]

Prawu pospolitemu nie derogowało, nie dopuszczaiąc
Praw inaczey interpretowac, tylko tak, iako ktore
w sobie brzmią, ani na Exemplarza przeciwne Prawu
pospolitemu nie respektuiąc. Takze Exorbitancye
Dissidentium in Religione Christiana, poniewaz
na Seymie Electionis do Spraw Rzeczypospolitey
traktowane bydz nie mogly, uspokoic ie na Seymie
Coronationis obiecuiemy.
Eodem Anno 1669 fol. 24 § A na ostatek
Prawa, Swobody, Wolnosci, Przywileie, Statuta
Koronne, y W. X. Litewskiego, Stanom Ducho=
wnym, Swieckim, et Academiæ Cracoviens. iuste, et
Legitime dane Krol. J. M. obligowal się potwierdzic
I znowu Anno Sequenti deklaracya taka in con=
servationem Academiæ. Poniewaz dla gwaltownych
y trudnych Spraw Rzeczypospolitey koło obrony pu=
bliczney, y uspokoienia Woysk Koronnych wszy=
stek czas Seymowy teraznieyszemu wyszedl, ze iako
inne powazne Sprawy publiczne; tak tez y A=
kademiey Krakowskiey iustissimum desiderium wzglę=
dem zachowania Praw, y Przywileiow oney słuzą=
cych, y względem exorbitancyey, ktore się przeciwko
tymze Prawom ich dzieią zmiescic się na ten czas
nie mogło, tedy ex communi consensu na przy=
szłym da Pan Bog Seymie, ze przed inszemi
Instancyami publicznemi, y ta tez Akademiey
Krakowskiey iako zawsze in Patrocinio Rze=
czypospolitey uprzywileiowaney Instancya ma
byc in primâ consideratione, et promotione
obiecuiemy.

Dla Szczęśliwey Koronacyey KrK. Mci

IAKA III.

Pana Naszego Mciego.

Akademia Krakowska. Fol. 41.

Akademią Krakowską znacznie tey Rzeczypospo-
tey od kilku set lat zasłużoną według Statutu s.
Titulo Schola Regni wolną ab omnibus oneribus
klaruiemy, y przy Prawach, Przywileiach, Wolnościach
Konstitucyami Koronnemi otwierdzonych wiecznemi
czasy zachowuiemy.

Iest tez Laudum Generału Korczynskiego,
In Anno 1669 Mense Februarij.

In Favorem Universitatis Cracovien.

Akademia Krakowska Mater, et Magistra Nauk
et Scientiarum w Oyczyznie Naszey, aby przy
swoich Prawach, y Przywileiach zostawała, a
przez erekcye nowych Szkoł, ile sine consensu
Reipublicæ otworzonych non enervetur, a otwarte
sine Scitu Ordinum zawarte były, zwłaszcza
świeżo erigowane praeter mentem Reipublicæ
Szkoły Oycow Jezuitow w Warszawie re-
assumendo Constitutionem Anni 1635. Ani
appendix in Constitutionibus Anni 1667 sub
Titulo Approbatio Piarum Scholarum quidquam
operetur.

Fragmentum ex Privilegio Erectio-
nis Universitatis Cracoviensis

Vladislaus Rex &c: Si quis
Nostræ Erectionis Studij concessa-

nem

numque Suo ipso libertatum, et exemptionum, ac
Indultum Literas de Successoribus Nostris aut qui-
buscunque violare, et infringere praesumpserit, iram
Vindicem districti Judicis, et miserabilis infe-
licitatis homiciam, et inopinatum eventum no-
verit Se incursurum.

Viennae 1679 Martio

367

a. 1397.

~~285~~
281

Wenceslaus IV. Rom. et Boh. rex. sororis suae Hedvigis, Poloniae reginae, collegium emtione domus et comparatis reditibus annuis 200 sexag. fundatum literarum Pragae die 20. m. Julii a. 1397. datarum patrocinio adprobat, et auctoritate regia confirmat.

Wenceslaus Dei gratia Romanorum rex semper augustus, et Boemiae rex. Notum facimus tenore praesentium universis. Inter cetera, quae sollicitudinis nostrae cura cottidiana et diligenti meditatione revolvit, illud occurrit nostrae considerationi praecipuum, qualiter venerandus orthodoxae fidei nostrae cultus ampla occidui orbis extendatur in climata, populoque sedenti in tenebris et in umbra mortis lux adoptata resplendeat, ut qui eatenus errore miserabili ferebatur in devium, post periculosam negligentiam ad viam salutis redeat, et vias suas tam damnosas tamque pestiferas finaliter derelinquat. Etenim conditor orbis omnipotens Deus sicut inter illa nascentis fidei cunabula, ac teneram ecclesiae lactantis infantiam populum suum sanctae praedicationis eloquiis erudiri constituit, sic et nunc vergente in senium saeculi corruptela, converso ad se delectatur in populo vaporantis fidei ardore succenso in tantum, ut si hunc religiosi itineris vias ac veritatis semitas perambulare, et in eis manere conspexerit, non solum ipsum de antiqui hostis dominio eripere, verum etiam regni coelestis eidem dignetur januam aperire.

Sane pro parte serenissimae principis dnae. Hedvigis, reginae Poloniae etc., sororis nostrae carissimae oblata nuper majestati nostrae petitio continebat, quod cum ipsa ad propagandam in

terris et dominiis suis, ac etiam locis circumvi-
cinis sacrosanctam fidem catholicam certas
personas a partibus Lytwaniae vel alibi ori-
undas eligere, ipsasque ad studium civitatis
nostrae Pragensis decreverit destinare sub eo
proposito, ut ibidem sacra facultate theolo-
gica cognita et, quantum ipsis ab alto concessum
fuerit, realiter apprehensa veritatis doctri-
nam in gentes illarum partium, quae hacte-
nus nec Dominum norunt, nec ejus nomen ma-
gnificum invocarant, debeant fideliter deriva-
re. Ad usus quoque dictarum personarum stude-
re debentium domum in eadem civitate nostra
Pragensi, nec non ducentas sexagenas census
annui providerit comparandum, quatenus emp-
tioni domus et census hujusmodi consensum
nostrum adhibere, ipsam quoque domum et cen-
sum ad usus dictarum personarum appropriare,
annectere et invisceare gratiosius dignaremur.

Nos praefatae sororis nostrae precibus
utpote rationabilibus atque justis benignius in-
clinati, non per errorem aut improvide, sed
animo deliberato, sano fidelium nostrorum ac-
cedente consilio, regia auctoritate Boemiae et de
certa nostra scientia ad honorem omnipoten-
tis Dei totiusque curiae coelestis, et signan-
ter pro roboranda nostris temporibus sacra
fide catholica, ad hoc, ut praefata soror no-
stra, seu ipsius procuratores pro habitatione
personarum hujusmodi studere debentium, domum
in civitate nostra Pragensi, majori videlicet
aut nova, comparare possint et valeant, con-
sensum nostrum regium adhibuimus, et virtu-
te praesentium gratiosius adhibemus, ipsam-
que domum cum area et circumferentiis suis
ex nunc prout ex tunc, et ex tunc prout ex
nunc ab omnibus et singulis angariis, peran-
gariis, stewris, losungis, exactionibus, imposi-

tionibus, ac aliis gravaminibus, quocunque nomine censeantur, eximimus, et libertavimus, eximimus, et tenore praesentium totaliter libertamus; et similiter censum ducentarum sexagenarum praecedentium per eandem sororem nostram, seu ipsius procuratores in regno nostro Boemiae in bonis tamen liberis, sed non feodalibus, simul aut successive comparandum ad usus personarum studere debentium, ut praefertur, ex nunc prout ex tunc, et ex tunc prout ex nunc appropriamus, annectimus et incorporamus per ipsas ex nunc in antea perpetuis temporibus juxta dispositionem et ordinationem supradictae sororis nostrae, seu procuratorum ipsius habendum, tenendum et pacifice possidendum, litteras quoque per eandem sororem nostram, seu ipsius procuratores tam super domo, quam etiam censu supradicto datas vel dandas, et omnem ipsius seu eorum dispositionem, ratas habentes et gratas, ipsas regia auctoritate praedicta, et de certa nostra scientia approbamus, ratificamus, et praesentis scripti patrocinio gratiosius confirmamus; mandantes nihilominus universis et singulis baronibus, nobilibus, militibus, clientibus burggraviis, officialibus civitatum, et oppidorum communitatibus, et signanter magistris civium, consulibus et scabinis majoris et novae civitatum Pragensium, qui nunc sunt, vel pro tempore fuerint, firmiter et districte, quatenus praefatam sororem nostram seu ipsius procuratores in emptione domus et census, praefatasque personas studere debentes in possessione domus, aut perceptione hujusmodi nequaquam impediant, nec impediri per quempiam patiantur: quin potius circa hujusmodi protegant, manuteneant fideliter, et defendant, prout gravem indignationis nostrae offensam voluerint arctius evitare

Praesentium sub regiae nostrae majestatis sigil-
lo testimonio litterarum.

Datum Pragae, anno Domini millesimo trecente-
simo nonagesimo septimo, die vicesima Julii, reg-
norum nostrorum anno Boemiae tricesimo quinto,
Romanorum vero vicesimo secundo.

Ad relationem Sigismundi subcamerarii
Wlachnico de Weytenmule.

A tergo: R. Bartholom. de Nova civitate
Sigillum regis Wenceslai pendulum, cereum.

Hedvigis, Poloniae regina, regis Wenceslai soror, ad propagandam per viros in s. theologia versatos in Lithuania, vicinisque regionibus religionem Christianam literis Cracoviae die 10. m. Novembris a. 1397. datis Wenceslao rege adprobante et consentiente in Lithuanorum et aliorum ad sacras paginas incumbere volentium usum Pragae domum emit, 200 sexag. gross. reditus adsignat, procuratoresque nominat, quorum arbitrio rem omnem gerendam committit.

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum spectabile opus, et actus laudabilis sit principum universis et singulis sibi subditis suae januam clementiae aperire, sed longe magis illud est clarius, et laudis affert praemium dignioris, inter alios, quibus suae munificentiae dexteram porrigit, et maxime illis, qui christianae religionis instantia se divinae majestatis servitio, per quam reges regnant et principes principantur, vita saeculari et arescentis saeculi vanitatibus postpositis, dedicarunt; sic enim equilibrate satisfacit debito rationis, sic fideles in fidei perseverantia consolidat et confirmat, sic divinis obediens cultibus, regis superni gratiam promeretur. Proinde Nos Hedvigis, Dei gratia regina Poloniae et heres Hungariae regnorum etc. significamus universis, quibus expedit, praesentium notitiam habituris, quod considerantes et diligenter dirigentes aciem nostrae mentis, quomodo a tempore, quo Deo auspice culmina conscendimus regni nostri, in terris nostris Lithuaniae, et alliis convicinantibus eisdem, populus, qui in gehennalis mortis caligine ambulabat, de

caecitate perfidiae ad lucem, Deum verum dudum incepit consurgere, atque sacri baptismatis fonte in maxima parte jam renatus sacrosanctae Romanae ac universalis ecclesiae unitatem firmiter teneat, et eidem faciat obedientiam reverentem, jamque nonnulli de Lithuanorum et aliorum inibi filiis sancti Spiritus rore perfusi ad scolasticum studium catholicum, tamquam cervus ad fontes aquarum, sitientes confluunt, et disciplinam docentium eos mansuetissime amplectendo, jam quasi modo geniti infantes lac, et tamquam felix Chananaea micas verbi Dei, quae cadunt de mensa nobilis et opulentissimae theologiae, et in orbe semen ejus seminantium concupiscunt; unde nos volentes, quantum nobis ab alto conceditur, ut in praedictis neophitis non solum scientiarum et virtutum claritas, quae olim tenebrescebat erroribus, fidei catholicae splendoribus serenius modo jam diescat; verum etiam sole justitiae Christo Jesu in ipsos, velut in clypeas aureos refulgente, mentes populi Lithuani et aliorum in operibus catholicis inextinguibiliter resplendeant ab eisdem, vineaque Domini Sabaoth per eos ibi indeficienter plantetur, ac urticae perfidiae in atrio Domini pungentes radicitus extirpentur, sicque ipsis animas Christo lucrificantibus operationes pias, quas ad haec eis de bonis a Deo nobis creditis cooperamur, et seminamus in hac tellure mortali, colligere in aeterna beatitudine valeamus. Horum contemplatione invigilavimus sollicite et quomodo affectum manciparemus effectui, plurimas noctes transivimus insomnes, et jactantes in Domino cogitatum, decrevimus unam domum, et cum hoc ducentas sexagenas grossorum ad usus

dictorum Lithuanorum, et aliorum in sacra pagina studere volentium in civitate Pragensi vel citra comparandas, dummodo serenissimi principis domini Wenceslai, eadem gratia Romanorum regis, et Boemiae regis semper augusti, fratris nostri carissimi, ad id voluntas accederet et consensus. Et quoniam ipse dominus rex, frater noster carissimus, nobis justa desiderantibus gratiam in eo faciens, ad hoc assensum suum praebuit et consensum per literas suas sigillo suo communitas, quarum tenor de verbo ad verbum sequitur, et est talis: „Wenceslaus Dei gratia Romanorum rex semper augustus, et Boemiae rex. Notum facimus tenore praesentium universis; inter cetera, quae sollicitudinis nostrae cura cottidiana" et s. p. ut v. X tl. p. 355 — 358. — Nos igitur Hedvigis regina praedicta, de hujusmodi gratia per ipsum dominum regem, fratrem nostrum carissimum, nobis facta contentae literas ejus praescriptas per omnia ratas gratas habentes, perpetuo atque firmas eidem domino regi multas pro eo referimus gratiarum actiones, cupienteque gratiam hujusmodi nobis factam deducere ad effectum, ex eo, quia de talibus inibi Pragae disponere praesentialiter non valemus, constituimus, ponimus, facimus, et modo, forma, quibus melius possumus, de certa nostra scientia ordinamus nostros veros legitimos, et indubitatos procuratores, actores, factores, negotiorum gestores et nuncios speciales ac etiam generales, ita, quod specialitati generalitas non deroget, nec e contra, honorabilem et religiosum ac honestos viros, videlicet magistrum Joannem, dictum Sczebna, fratrem ordinis Cisterciensis, sacrae theologiae baccalarium, plebanum de Přemankow, curiae nostrae capellanum familiarem, devotum, dilectum, praesentem, et in se onus procurationis (fere deletum)

sponte suscipientem, Crucem Institorem, et Nygro-
nem, cives majoris civitatis Pragensis, absen-
tes tamquam praesentes, omnes, et quemlibet
eorum in solidum, ita, quod non sit melior condi-
tio occupantis, sed quod unus eorum inceperit,
alter prosequi, mediare valeat et finire; dan-
tes et concedentes virtute praesentium eisdem
procuratoribus nostris, et eorum cuilibet ple-
num mandatum et omnimodam potestatem, do-
mum et censum annuum praedictos emen-
di, comparandi, exsolvendi, ordinandi, disponen-
di, procurandi, personas studere debentes recipien-
di, admittendi, destituendi, et si necesse fuerit, ite-
rum resumendi domum hujusmodi regendi, tuen-
di, reparandi, de ea disponendi, censum pre-
dictum levandi, quietandi, de eo disponendi, con-
vertendi, agendi, defendendi, libellum seu libel-
los aut quaecumque alia jura, argumenta seu do-
cumenta offerendi, offeri videndi, copiam seu
copias productorum quorumcumque et instrumen-
ta, ac quasvis literas necessarias petendi, recipi-
endi, testes, probationes et articulos inducendi, in-
duci videndi, a quocunque gravamine appellandi,
appellationem prosequendi, unum vel plures pro-
curatorem seu procuratores loco sui substituen-
di, revocandi, et in se onus procurationis resumen-
di, quando et quotiens eis, vel alteri eorum vi-
debitur opportunum, omniaque alia et singula
in facto (:) domus et census praedictorum facien-
di, procurandi et exercendi, quae veri et legi-
timi procuratores in talibus et circa talia
facere debent et consueverunt, et quae nosmet face-
remus, si praemissis personaliter interessemus,
promittentes tenore praesentium omnia et sin-
gula rata, grata atque firma perpetuo tenere
et irrevocabiliter observare, quaecumque
per memoratos procuratores nostros, aut eorum

alterum, vel substitutos ab eis acta, facta, procurata, seu ordinata fuerint in praemissis et quolibet praemissorum. Harum, quibus sigillum nostrum appensum est, testimonio literarum. Datum Cracoviae die decima mensis Novembris anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo septimo. Per manus honorabilis Alberti Jastrzambecz, Gnesnensis et Cracoviensis ecclesiarum scolastici, cancellarii aulae nostrae fidelis dilecti.

Sigillum pendulum reginae Poloniae.



Collatum cum libro decanorum facultatis philos. Univers. Pragens.
Hanka

